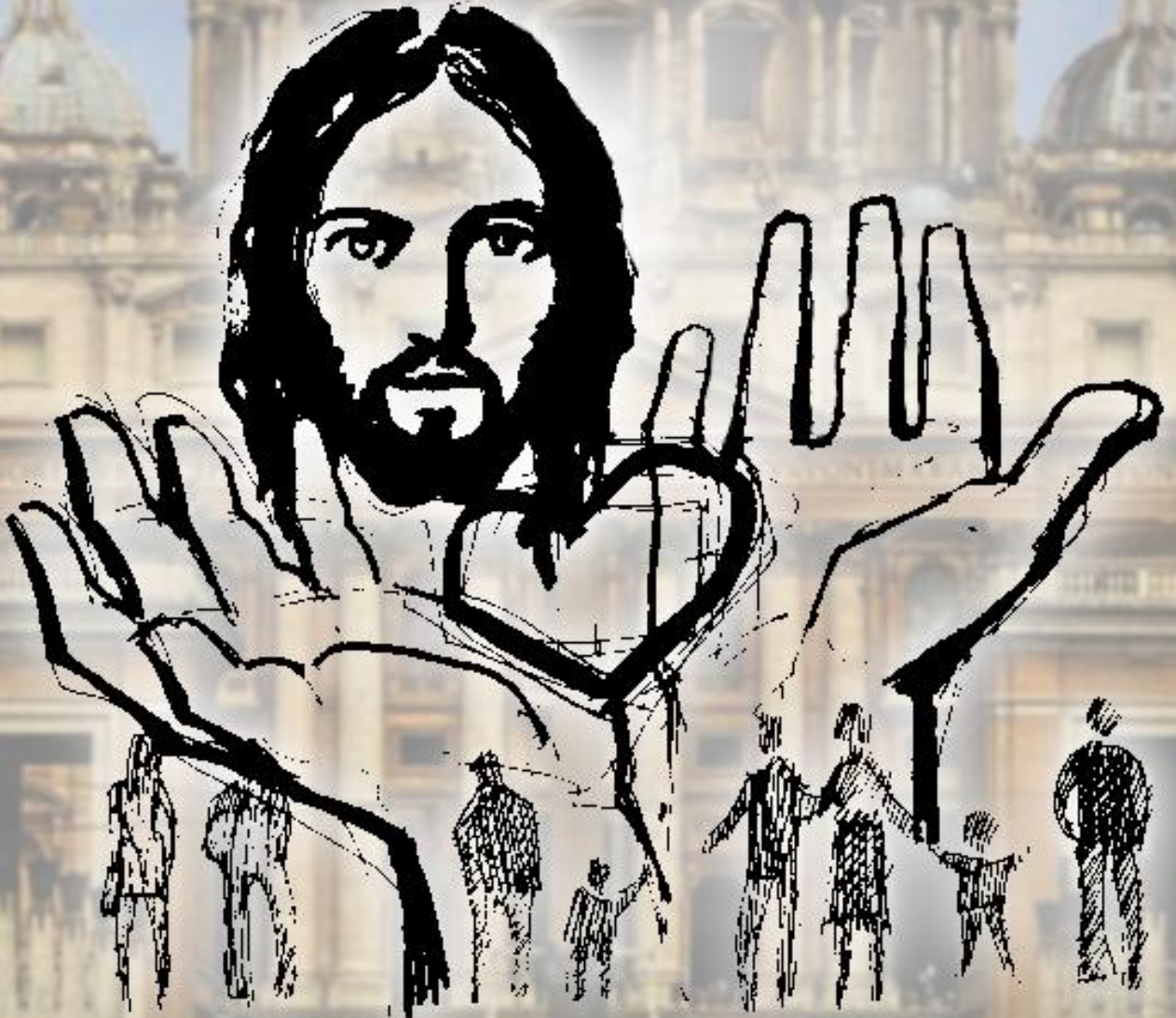

Skot və Kimberli Han:

„Roma – şirin ev“

yaxud

„Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Orijinal mətn:

© Scott and Kimberley Hahn: „Rome sweet home“, our journey to catholicism. Ignatius Press, San Francisco, 1993.

Tərcümə:

© Bonky və Ancela, 2017.

Nəşr:

© Katolik kilsəsi Azərbaycanda. Bakı, 2018.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Bu kitab Katolik kilsəsinin üzvləri üçün çap edilmişdir.

Ön söz

Skot və Kimberli Hanın həyatları və çevrilmə tarixi bizim imansız və tənəzzül dövrümüzdə gözəl və parlaq ümid ulduzları kimidir. Onların həyatı ABŞ-dakı Katolik kilsəsində gözlənilmədən baş verən hekayələrdən biridir. Başqa sözlə, qar örtüyünün altından baş qaldıran yaz güllərini xatırladır.

Hər bir həyatın dəyişmə hekayəsi təkrar olunmazdır. Sanki barmaq izləridir. Hər biri də çox dramatikdir. İnsanın Məsih Kilsəsinə gəlmədən yalnız İsa Məsihə gəlməsi daha dramatikdir. Məsihçi və ya katolik olmaq eyni yolda, eyni istiqamətə atılan iki addımdır. Han ailəsinin hekayəsi bu həqiqətin sübutudur.

Ruhani həyat insan tərəfindən öz Yaradanını tapmaq və Allah tərəfindən isə itirilən, yaxud batmış insan canını xilas etmək deməkdir. Hər bir həyatın dəyişmə hekayəsi əhəmiyyətli və ibrətamizdir, amma heç biri bu kitabdakı hekayə qədər təsiredici və cəlbedici deyil.

Bu kitabı oxumaq üçün sizə dörd səbəb göstərə bilərəm.

Birinci: Kitabın müəllifləri aqıl və ruhani həyatda çox təcrübəlidirlər. Onların fikirləri və izahları həmişə dəqiq və müdrikdir. Əgər mən onlarla mübahisə etməyə çalışsaydım, mütləq katoliklərə qarşı mövqeyimi dəyişərdim.

İkinci: Onlar qəlbən həqiqəti israrla və səmimi şəkildə axtarırlar. Allah onlara bir reallıq göstərdikdə, heç nə bunu əvəz edə bilməz.

Üçüncü: Onların kitabı aydın və sadədir. Ağıl, məhəbbət, Allahın verdiyi ilham və sevinclə doludur.

Dördüncü: Onlar yaxşı və füsunkar insanlardır və qəbul etdikləri xəzinəni başqalarına sevinclə paylayırlar. Bu kitabın səhifələrində onlara rast gələndə ən böyük, amma çətinliklə ifadə edilən xüsusiyyətləri - etibarlılıq və orijinalılıqla qarşılaşacaqsınız. İbrani

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

dilində bu xüsusiyyət „emet“ sözü ilə ifadə edilir. O, „etimada layiq“ kimi tərcümə olunur. Onlarla üzləşəndə, həqiqətlə görüşdüyünüzü hiss edəcəksiniz.

Eyni zamanda dini səbəblər də var:

Birinci: İsa Məsihə qarşı canlı və böyük bir məhəbbət hissi.

İkinci: Müqəddəs yazılara qarşı məhəbbət və onların böyük bilikləri. Onlar kimi Müqəddəs yazıları yaxşı tanıyan, asanlıqla və dəqiq şəkildə ondan istifadə edən başqa katolikləri tanımıram.

Üçüncü: Bu kitabda Müqəddəs yazıya və Katolik kilsəsinə aid olan ənənəvi sədaqətin müasir şəxsiyyət və hissiyyət əsası ilə birləşməsini görə bilərik. Bu birləşmə İsa Məsihin yerdəki təliminə məxsusdur. Skotla Kimberli də həqiqət və insanları, Müqəddəs yazılar və onlara qulaq asanları birləşdirirlər. Eyni sevgi həm də Kilsənin bütün böyük müəllimlərinə məxsusdur.

Dördüncü: Bu kitabın müəllifləri ailə haqqında həm insani, həm də ruhani (kilsəyə aid olan) mənada ilahiyyət nöqtəyi-nəzərindən danışirlər. Bu söhbət aydın və vacibdir, çünki bəzi qruplar ailə həyatının prinsiplərini dağıdırlar və onlardan imtina edirlər. Bu insani və ilahi həyatı dağıtmaq istəyən qüvvələr müasir dövrdə çoxdur. Kitabın müəllifləri isə Allahın əsl döyüşçüləridir. Onlar baş mələk Mikael ilə birlikdə cəsarətlə mübarizə aparıb, bu dünyada hökmdarlıq etmək istəyənlə qarşı müqavimət göstərirlər. Allahın ordusu bu müharibədə qalib gələcək, Məsihin kilsəsinin müdrikliyi dünyanın yalan müdrikliyini aradan qaldıracaq və yer üzünü ləkədən təmizləyəcək. Skot və Kimberli bu təmizləyən axının ilk dalğalarıdır.

Han ailəsinin hekayəsi amerikalıların arasında çox məşhurdur. Arzu edirəm ki, bütün həqiqəti axtaranlar bu kitabın vasitəsilə onu tapıb tam şəkildə əldə edənlə qədər axtarmaqdan əl çəkməsinlər.

Peter Krift

Giriş

Mərhum yepiskop Fulton Şin (Fulton John Sheen) yazıb: „ABŞ-da Katolik kilsəsinə nifrət edənlərin sayı yüz nəfərdən çox olmaz, amma milyonlarla insan var ki, katolik kilsəsi haqqında öz səhv fikirlərinə əsasən ona nifrət edirlər.

Biz ikimiz də əvvəllər fikirləşirdik ki, birinci qrupa aidik. Vaxt keçdikcə isə ikinci qrupa aid olduğumuzu kəşf etmişik. Bu qrupların fikirləri arasındakı fərqi görmüşdük. Münaqişənin mövzusu olan Katolik kilsəsinə münasibətimizi başa düşmüşük. Beləliklə, artıq nə birinci, nə də ikinci qrupa aid olmadıq. Demək olar ki, biz artıq əsl evimizə gedən yolda idik. Kitabımız bu yol haqqında danışır. Bu kitab bizim Katolik kilsəsi ilə necə tanış olduğumuzu, onun böyüklüyünü və orijinallığını necə gördüyümüzü nəql edir. Allahın insanlarla Əhd bağladığını göstərən yeganə ailəsi Katolik kilsəsidir.

Bu kitab, Müqəddəs Ruhun Müqəddəs yazıdan istifadə etdiyi haqda danışır, çünki bunun vasitəsilə O, bizi səhvlərimizdən təmizləyib həqiqətin tamamlığını bizə açmışdı. Məsihin Kilsəsi haqqında insanların düşündüyü bütün səhvləri öz gücümüzlə görə bilməzdik. Bəlkə, bir gün bu səhvlər haqqında da başqa kitab yazacağıq.

Əgər Terri Barber, Kaliforniyadakı „Saint Joseph Communications“ təşkilatının işçisi bizə kömək etməsəydi, indi siz bu kitabı oxuya bilməzdiniz. O, bizə bir kompüter və mühazirələrimizdən yazdığı səs yazmaları vermişdi. Bunların vasitəsilə Kimberli hekayəmizi kitab şəklində hazırlaya bilərdi. O, bu işi evimiz və bizim dörd uşağımızın qayğısına qalaraq davam etmişdi. Həmin vaxtı mən „İlahi əhdin vasitəsilə övladlıq“ adlı dissertasiya işimi qurtarırdım. Əgər kitabda səhvlər tapsanız səbəbini asanlıqla başa düşə bilərsiniz.

Gilbert Keyt Çesterton (Gilbert Keith Chesterton) demişdi: „Əgər bir iş mütləq görülməyə layiqdirsə, onu mütləq naqis bir şəkildə etmək lazımdır, çünki əks halda əsla alınmaz“. Buna görə də biz bütün çətinliklərimizə baxmayaraq, ruhani yolumuz haqqında olan bu kitabı çap etmişik.

Skot və Kimberli Han

29. 06. 1993,

Müqəddəs Peter və Pavel bayramında

Təşəkkürlər

Məsihə və Onun yaratdığı Katolik kilsəsinə yönəlməyimizə bizə imkan verən Rəbbimizə təşəkkür edirik. Yalnız Onun lütfünün vasitəsilə evimizə aparən yolu tapdıq.

Mən - Skot, Kimberliyə görə Allaha minnətdaram. O mənim üçün Allahın dəyərli hədiyyəsidir. Onun vasitəsilə Allah mənə Öz Əhdində olan ailənin mənasını göstərdi. Mən nəzəriyyə ilə məşğul olanda Kimberli onu həyata keçirdi. Bizim dörd uşağımız – Maykl, Gabriel, Anna və Ceremi - Allahın digər hədiyyələridir. Allahın bu hədiyyəsi sayəsində, yəni Onun lütfü və məhəbbətinə görə, ruhani həyatın ən vacib suallarına cavablarımızı tapdıq. Katolik kilsəsinə, yəni Atamızın evinə qayıtmaq müəyyənləşdirdiyimiz cavab idi.

Bu səyahət detektiv janrlı bir hekayə kimi başlayıb, dəhşət filmi kimi davam etdi və sonra Məsih Öz gəlini olan Kilsənin örpəyini götürməsi sayəsində sevgi romanı olaraq başa çatdı.

Mən - Kimberli, Skota - sevimli həyat yoldaşıma görə Allaha təşəkkür edirəm. Rəbbimizin çağırışına tam məsuliyyətlə cavab verib məni Kəlamla yedizdirir və Allahın lütfü ilə məni isidirdi (bax Ef 5, 25-29). O, öz arzu, mənəşəb və təhsilini bizə görə fəda edib ailəmiz üçün Kilsəyə yol tapdı, çünki çətinliklərə baxmayaraq, İsa Məsihin ardınca gedirdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mən də Skotun ardınca gəldim. Həyatım eyni mərhələlərdən keçdi. Səyahətim ilin fəsillərinə oxşayırdı. Hər bir fəsildə mən cavanlığımın buludsuz yayının Katolik kilsəsinə daxil olmağa oxşayan çiçəkli payızdan nə qədər uzaq olduğunu hətta təsəvvür edə bilməzdim.

Rəbb Allahımıza valideynlərimiz - Cerri və Patrisiya Kerk, Molli Lu Han və mərhum Fred Hana görə təşəkkür edirik.

Həyat və məhəbbət hədiyyəsinə görə minnətdarıq.

Uşaqlarımız Maykl Skot, Gabriel Kerk, Anna Loreyn və Ceremi Tomas Volkerə görə də təşəkkür edirik. Siz Allahın hədiyyələrisiniz, həyat və məhəbbət ifadələrisiniz, sizin sayənizdə biz bir ailəyik. Sizin valideynləriniz olmağımızdan böyük sevinc hissi duyuruq.

1. Məsiha doğru yolumuz

Skot:

Molli Lu və Fred Hanın üç uşağının ən kiçiyi idim. Presbiteriyan kimi vəftiz olmuşdum və rəsmi olaraq bir protestant ailəsində böyümüşəm. Mənim həyatımda, eyni ilə də ailəmdə, Kilsə və din elə də vacib bir şey deyildi. Vacib olsaydı belə, bu, inama görə yox, daha çox sosial səbəblərə görə olardı.

Axırncı dəfə ailəvi olaraq kilsədə olduğumuzu xatırlayıram. Keşiş bir vəz etmişdi. Vəzdə keşiş İsanın günahsız döllənməsi və Onun cismani dirilməsi haqqında öz şübhələrindən danışmışdı. Keşiş vəzini bitirər-bitirməz kilsəni tərk etmişdim. İki şey yadımdadır. Həm imanımın zəif olduğunu fikirləşmişdim, həm də heç cür qəbul edə bilməmişdim ki, başqa insanlara vəzifəsi iman izah etmək olan keşiş, iman mövzularına qarşı çıxaraq necə belə şübhə edə bilər? Başa düşə bilməmişdim ki, niyə bu keşiş presbiteriyan kilsəsini tərk edib öz fikirləri ilə razılaşan bir kilsəyə getmir? O zaman heç ağıma gəlməmişdi ki, mən öz gələcəyimin peyğəmbərliyinə şahidlik etmişəm.

Hansısa bir şey ilə maraqlanırsam, o şeyin düz və ya səhv olmasına baxmayaraq, onu həvəslə edirəm. Adi bir amerikalı yeniyetmə olduğuma görə kilsədəki hər bir şeyə marağımı itirib yalnız dünyəvi işlərlə məşğul olurdum. Qısa müddətdən sonra böyük bir fəlakətə uğradım. Bəzi cinayətlərimə görə məni yeniyetmələr üçün məhkəməyə dəvət etdilər və bir illik həbs cəzasına məhkum etmək istəyirdilər. Çox çətinliklə cəzamı yüngülləşdirə bildim və mənə şərtli olaraq altı aylıq cəza kəsildi. Ən yaxşı dostum olan Deyvdən (Dave) fərqli olaraq, həyatımın hara istiqamətlənəcəyindən qorxurdum.

Dəyişmək istəyirdim, çünki özümü dağdan uçuruma yuvarlanan bir daş kimi görürdüm. Eyni zamanda Deyvin imana laqeydliyini və katolik olduğunu bilirdim. Bir dəfə tövbə etdiyi zaman keşişə yalan danışdığını da mənə demişdi. Bu an mənim üçün zirvə idi. Onun ikiüzlülüyünü qəbul edə bilməyib ona „Mən çox şadam ki, heç vaxt keşişə öz günahlarımı danışmağa ehtiyacım olmayacaq“ demişdim. Necə də səhv fikirləşmişdim.

Orta məktəbdə oxuyarkən hələ birinci kursda, Rəbb mənim rastıma Cek (Jack) adlı bir oğlan çıxarmışdı. Bu oğlan müxtəlif protestant kilsələrindən gənc xristiyanların „Gənc həyat“ adlı qrupunun başçısı idi. Bu qrupun məqsədi Dostlarım və mənim kimi kilsədən uzaqlaşmış, dünyəvi həyata qarışan yeniyetmələrə Xoş xəbəri gətirmək idi. Cek mənim ən yaxşı dostum oldu. Onunla söhbət etmək mənim üçün çox vacib və əhəmiyyətli olurdu. O bizimlə gənc əyləncələrində iştirak edərdi. Məktəbdən sonra isə boş vaxtımızı bir yerdə keçirər və sonra o hamımızı öz maşını ilə evlərimizə aparardı.

Mənimlə tanış olandan sonra bir dəfə o məni „Gənc həyat“ qrupunun iclasına dəvət etmişdi. Mən ona „Çox sağ ol, amma mənlik deyil,“ deyə hörmətlə cavab vermişdim. Mənim qərarım bu idi ki, hətta kilsədə olmadığına baxmayaraq, din iclaslarında heç vaxt iştirak etməyəcəm.

O zaman Cek mənə demişdi ki, Ketı adlı qız da həmin iclasda olacaq. O, haradansa öyrənmişdi ki, həmin ərəfələrdə bu qız bütün diqqətimi özünə cəlb etmişdi. Bu səbəbdən mən başqa cavab vermişdim: „Yaxşı, hələ fikirləşəcəyəm.“ Cek əlavə olaraq demişdi ki, o iclasda Volt adlı gitara çalan məşhur bir oğlan da olacaq. Konsertdən sonra kimin marağı olacaqsə, onunla birlikdə çalacaq. Cek bilirdi ki, həmin il gitara mənim üçün sanki din olmuşdu. Beləliklə, o mənim bütün maraqlarıma qalib gəldi.

Bu məlumatı əldə edəndən sonra artıq heç çəkinmədən dostlarıma deyə bildirdim ki, nə üçün „Gənc həyat“ qrupunun iclaslarında görünməyə başlamışam. Danışdığımız gün iclasa getdim. Ketii ilə söhbət etmiş, Voltun konsertində iştirak etmiş və onunla birlikdə gitarada çalmışdım. O mənə gitarada çalmaq üçün bir neçə maraqlı şey göstərmişdi. Gələn dəfə yenə də orada idim. Sonra yenə də və yenə də.

Cek hər həftə qısa bir vəz edirdi. Bu vəzlərdə o, İsanın həyatından bəzi əhvalatlar danışdı. Vəzindən sonra bizə İncilin ən əsas çağırışı ilə müraciət edirdi: „Biz günahkarıq, bizim xilas edilməyə ehtiyacımız var. İsa bizim günahlarımıza görə çarmıxda ölüb. Biz Onu Rəbb və Xilaskar kimi qəbul etməliyik. Yalnız belə xilas olacağıq, çünki özümüzü xilas edə bilmərik“. Mən ona qulaq asırdım, amma onun sözləri mənə o qədər də böyük təsir etmirdi.

Bir ay sonra Cek mənə başqa gənclərlə birlikdə məsihçi düşərgəsinə getməyi təklif etmişdi. Mən ona „Çox sağ ol, amma artıq başqa planım var“ deyə cavab vermişdim. O, bildirəndə ki, Ketii də bir neçə gün bu düşərgədə olacaq, planım dərhal dəyişilmişdi.

O düşərgənin iclaslarında vəz edən insan bizə İncili çox sadə, amma güzəştisiz şəkildə təsvir edirdi və birinci axşam belə demişdi: „Çarmıxa baxın! Əgər siz öz günahlarınıza öləri fikirlə baxırsınızsa, daha dərindən və daha çox diqqətlə baxmalısınız!“ O, İsa Məsihi çarmıxa çəkən mıxların səbəbinin mənim günahlarım olduğunu fikirləşməyə çağıran ilk insan idi.

Növbəti axşam o bizə belə müraciət etmişdi: „Əgər Allahın məhəbbətinə düşüncəsiz davransanız, yenə də çarmıxa baxın, çünki Allahın məhəbbətinə görə İsa Məsih çarmıxa çəkildi!“ Əvvəlcə Allahın məhəbbəti mənim üçün çox duyğulu bir dəyər idi, çarmıx isə dünyanın ən qəddar cəzası.

Ondan sonra vəz edən keşiş ürəklərimizi İsa Məsihə verməyə çağırırdı.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Dostlarımdan bəziləri bu çağırışa cavab vermişdilər, amma mən özümü saxlayırdım.

Həyəcana aldanmaq istəmədiyimi bilirdim və gözləyirdim, çünki əgər mən indi hansısa düşüncəni qəbul etmək istəyirəmsə, bu, bir aydan sonra da həqiqi və dəyişilməz olaraq qalmalıdır. Evə getdim və ürəyimi İsa Məsihə verməyi gələcəyə saxladım.

Bu düşərgədə mən iki kitab əldə etmişdim. Bir aydan sonra, bir axşam onları oxumağa başladım. Paul Littinin „İmanın səbəbini fikirləş!“ kitabını tamamilə oxudum. K. S. Levisin (Clive Staples Lewis) „Sadəcə məsihçilik“ kitabının isə bir parçasını oxudum. Bu kitablarda bir çox suallarımın cavablarını tapdım. Allahın mövcudluğu, evolyusiya (təkamül), möcüzələrin reallığı, İsanın dirilişi, Müqəddəs Yazıların etibarlılıq mövzuları haqqında oxumuşdum. Gecə saat ikidə oxumağı qurtarıb, işığı söndürüb diz çökərək dua etməyə başladım: „Rəbb İsa, mən günahkaram, amma iman edirəm ki, məni xilas etmək üçün öldün. Məhz indi, bu an, həyatımı həmişəlik Sənə vermək istəyirəm. Amin.“

Sonra yatmışdım. Nə mələklərin mahnılarını, nə şeypurların səsini, nə də xüsusi hisslərin həyəcanını hiss etdim. Hər şey sakitlik içində keçdi, amma səhər oyanıb o iki kitabı görəndə, mən qərarımı və etdiyim duamı xatırlayaraq içimdə neyinsə dəyişildiyini hiss etmişdim.

Dostlarım da bu dəyişikliyi görürdülər. Mənim ən yaxın dostum və məktəb komandamızın başçısı Deyv həmişəki kimi başqa uşaqlarla avaraçılıq etmək istəmədiyimi başa düşdü. Deyv məni kənara çəkib dedi: „Skot, xətrinə dəyməsin, amma artıq bizim aramızda yerin yoxdur. Hamımız narkoman olduğumu fikirləşirik.“

Mən ona cavab verdim: „Deyv, dəli olma! Sən yaxşı bilirsən ki, narkoman deyiləm.“

Mənə söylədi: „Sənə nə olub bilmirik, amma çox dəyişilmisən!

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Biz artıq səninlə ümumi dil tapa bilmirik. Uğurlar sənə!“

Beləliklə, biz ayrıldıq.

Heyrət içində idim. İsa Məsihə dönməyimdən bir ay sonra tamamilə tək qaldım. Məktəbdə artıq heç bir dostum yox idi. Sanki mənə xəyanət edilib. Allaha müraciət edib dedim: „Rəbb, həyatımı sənə verdim və Sən məndən bütün dostlarımı uzaqlaşdırdın. Bu haqdırmı?“

O zaman başa düşə bilmədim ki, Rəbb Onun yanına gəlməyim üçün mənə mane olan hər şeyi qurban etməyimi istəyir. Həyatımın xarici şərtləri çox yavaş-yavaş və çətinliklə dəyişildi. Amma iki il sonra mənim artıq bir neçə etibarlı və vəfalı dostum var idi.

İkinci kursda oxuyanda həyatımı dəyişən Rəbbin lütfünün gücünü daha çox hiss edirdim. Növbəti il Müqəddəs Ruhun fəaliyyəti daha güclü idi. Onun həyatımı dəyişdiyini dərk edirdim. Buna görə də, Müqəddəs Yazını daim oxumağa ehtiyacım olduğunu gördüm. Bütün qəlbimlə Allahın Kəlamına qərq olmuşdum və ilahiyyatı dərindən oxumağa başlamışdım. Allahın Kəlamı məsihçilərin həyatının ləkəsiz və səhsiz bələdçisidir.

Orta məktəbin axırncı iki ilində mənim üçün yalnız iki şey maraqlı idi: gitara və Müqəddəs Yazı. Cek və onun dostu Art mənim Müqəddəs Yazı müəllimlərim idi. Məktəbin axırncı ilində Art məni öz universitetindəki dərslərinə dəvət edirdi. Bu dərsləri Con Gerstner (John Henry Gerstner) verirdi.

Məsihçiliyin tarixini oxuyarkən iki nəfər xüsusi şəkildə mənim marağımı çəkirdi. Bu insanlar böyük protestant islahatçıları Martin Lüter (Martin Luther) və Con Kalvin (Jean Calvin) idilər. Cek və Art da onlara çox diqqət ayırırdılar. Martin Lüterin İncili bütün dünya üçün yenidən kəşf etməsi mənim üçün çox təsirli idi. Həmin vaxt mən belə başa düşürdüm ki, o, Katolik kilsəsinin tam səhv olduğunu göstərmişdi. Mən də onun fikirləri ilə qidalanmağa başlamışdım. Katolik kilsəsinə qarşı sərt davranışlarım bunun nəticəsi idi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Axırıncı kursda ingilis dilini oxuyarkən kurs işinin mövzusu kimi mən Lüterin təlimini seçmişdim.

Onun fikrincə, katoliklər öz əməlləri ilə xilas „qazanırlar“ və bununla bağlılanmağa çalışırlar. Müqəddəs Yazı isə xilasın yalnız və yalnız iman vasitəsilə mövcud olduğunu öyrədir (prinsip „sola fide“). Daxilimdə də xüsusi bir tapşırıq hiss edirdim ki, gərək katolik kurs yoldaşlarıma kömək edim və onlar öz „səhvlərindən“ azad olsunlar.

Lüter bir vəzdə demişdi ki, gündə yüz dəfə zina edə bilər, amma onun imanına görə Allah həmişə onu bağışlayardı. O, vəzdə imanın vacib olduğunu vurğulamaq üçün bunu bir misal kimi demişdi, amma mənə böyük təsir etmişdi. Mən katolik kurs yoldaşlarıma bu barədə danışmışdım.

Sona qədər dürüst olaq! Katoliklərə bəzi nöqteyi-nəzərlərindən baxanda onların təlimi və həyatı doğrudan qəribə görünə bilər. Əgər katolik ibadətinin əsası olan Evxaristiya çörəyi İsa Məsihin əsil bədəni deyilsə, onda Evxaristiyaya ibadət etmək bütpərəstlikdir və katoliklər Allahın əmrini pozurlar. Mən heç vaxt katoliklərin çörək və şərəbin dəyişilməsi haqqında təlimini düzgün hesab etməmişdim. Katoliklərin səhv olduğuna tamamilə əmin olmuşdum və digər insanlarla fikirlərimi bölməyə hər an hazır idim. Katolik təliminə qarşı fikirlərim mənim məsihçi səyimin davam etməsi idi və mən katolik dostlarıma əsl məsihçi olmaları üçün həmişə kömək etmək istəyirdim. Həyatım dəyişməzdən əvvəl, spirtli içki içəndə və ya kobud sözlərlə danışanda onlar mənə qalib gəlirdilər. İndi isə bu bədbəxt insanların mənim köməyimə nə qədər ehtiyac duyduqlarını başa düşürdüm.

O zaman mənim bir rəfiqəm var idi. O, katolik idi. Mən ona katolik təliminə qarşı oxumaq üçün bir kitab vermişdim. Bu kitab Loren Bettnerin „Romalı katolisizm“ kitabı idi. İndi bilirəm ki, bu kitab böhtan, xurafat və yarım həqiqətlərlə dolu idi. Rəfiqəm bu kitabı oxuyandan sonra mənə qaytarıb demişdi: „Sənə çox minnətdaram,

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

daha heç vaxt messaya getməyəcəyəm“. Bundan sonra mən həmin kitabı çox dostlarıma vermişdim. Allaha təşəkkür edib deyirdim ki, O məni bu xidmət üçün seçmişdi. Mən, doğrudan da, bunu çox səmimi və kor şəkildə demişdim.

Nənəm - Han bütün ailəmdə yeganə katolik idi. O, sakit, təvazökar və müqəddəs idi. Bütün ailədə tək dindar mən olduğum üçün nənəm rəhmətə gedəndən sonra atam onun ruhani gündəliyini mənə vermişdi. Mən ona iyrenc və dəhşətli bir şey kimi baxmışdım. Nənəmin təsbehini əllərimlə sındıraraq dedim: „Ya Rəbb, katolik qandallarından onu xilas et!“ Onun dua kitablarını da cırıb zibilə atanda dua etmişdim ki, nənəmin ruhu artıq bu dəhşət xurafatlardan əzab çəkməsin. Mən elə bilirdim ki, bütün bunlar insanlar tərəfindən toplanıb yaradılan, mənasız və lazımsız bir yüküdür. Bu yük xilaskar İncilin aydınlığını dolaşığa salaraq çaşdırır. İndi bu fikirlərimə görə utanıram və katolik imanına qarşı bəzi protestantların mənfi rəyinin nə qədər dərin və səmimi olduğunu göstərmək üçün yazıram. Mənim katolik imanına qarşı rəftarım düşüncəsiz olmayıb. Əksinə, davranışlarım düşüncəli və formalaşdırılmış etiqadın nəticəsi idi.

Bir hadisə mənim fikirlərimi daha da möhkəmləndirdi.

Məktəbin axırncı ilinin sonunda dərsə getmişdim. Keçmiş dostum Deyvin evinin yanından keçəndə onun pəncərəsinin işığını görüb onunla vidalaşmalı olduğumu düşündüm, çünki məktəbi qurtarırdım və oxumaq üçün kollecə gedəcəkdim. Son iki ildə isə, demək olar ki, onu heç görməmişdim. Zəngi çalanda onun anasının səsini eşitmişdim. O, mənə evə girməyi təklif etmişdi. Onun səsi çox mehriban idi və fikirləşmişdim ki, dindar olduğumu bilir. İçəri girəndə Deyvi gördüm. Pilləkəndən enərək paltosunu geyinirdi.

Məni görəndə dayandı və təəccüb edərək dedi: Skot!

- Deyv!

- Otağıma gəl!

Əvvəlcə özümüzü narahat hiss etməyimizə baxmayaraq, sonra müxtəlif şeylərdən danışmağa başladıq. Vaxt keçirdi və biz danışmağa davam edirdik. Cavanlığımızdakı kimi söhbət edib gülürdük. Mənim planlaşdırdığım 15 dəqiqəlik ziyarət iki saat davam etdi və mən vaxtın necə keçdiyini hiss etməmişdim. Dərsimi tamamilə unutmuşdum və xatırlayanda Deyvə dedim: „Qulaq as! Sən axı paltonu geyinib harasa gedirdin. Deyəsən, planın var idi və mən ona mane oldum“.

O zaman onun üzü tamamilə dəyişildi:

- Niyə sən məhz bu gün bizə gəldin?

- Sadəcə vidalaşmaq və sənə uğur arzulamaq üçün.

- Amma niyə məhz bu gün?

- Mən də bilmirəm. Yəqin ki, mən sənə vacib bir şeydə mane oldum.

Həmişə şən, dəcəl və idmançı olan cavan oğlan Deyv birinci dəfə qabağında sınımış insan kimi durub titrəyə-titrəyə dedi: „Sən bizə gələndə mən evdən çıxırdım.“ Bunu deyəndə cibindən başı düyünlü kəndiri çıxartdı.

„Mən intihar etmək istəyirdim. Günorta vaxtı köhnə alma bağında artıq ağaca çıxmışdım və hər şeyi hazırlamışdım. O zaman iki balaca qız oradan keçirdi və düşündüm ki, onsuz da mənim həyatım məhv olub, nəyə görə onların da həyatlarını məhv edirəm? Buna görə də planımı dəyişib axşama keçirdim. İndi mən məhz oraya gedirdim,“ - deyə o bildirdi.

Ağlamağa başlayıb məndən onun üçün dua etməyi xahiş etdi. Mən onu qucaqlayıb dua etdim. Mənzildən çıxanda divardan asılmış bir xaç gördüm. Özümə dedim: „Təəssüf ki, Deyv heç vaxt Xoş xəbər eşitməyib!“ Küçədə ulduzları seyr edə-edə Allaha müraciət etmişdim: „Ya Rəbb, Deyvin planı haqqında xəbərim yox idi. Sən isə bunu bilirdin. Deyvi xilas etmək üçün məndən istifadə etdin. Əgər planın budursa, buradayam, özümü Sənə həsr edirəm. Əgər istəsən, xüsusilə, katoliklərə kömək edərək sənə xidmət etmək istəyirəm.“

Kimberli:

1957-ci il Milad ərəfəsində atam ilk övladının dünyaya gəldiyi xəbərini almışdı və çox xoşbəxt idi. Anam da Kimberli Loren adlı qızla atamı sevindiriyi üçün çox sevincli idi.

Valideynlərim - Cerri və Patrisiya Klirk artıq varlığım barədə xəbər alan kimi öz duaları ilə mənə dəstək olublar. Məni körpə yeməyi, südaşı, qarğıdalı yarması və Allahın Kəlamı ilə birlikdə bəsləyirdilər. Məni hələ uşaq ikən vəftiz etmişdilər və o zamandan bəri, iman həyatımı genişləndirməyə kömək edirdilər. Mənim üçün yaxşı nümunə olsun deyə, həmişə Müqəddəs Yazıları və imanı daha dərin şəkildə tanımağa çalışırdılar. Onların bir-birinə və Rəbbə olan sevgisi mənim imanım üçün ən möhkəm bünövrə idi. Daha dəyərli irs qazana bildimmi? „Ya Rəbb, daim məhəbbətindən nəğmə oxuyacağam, Sənin sədaqətini dilim hər nəslə deyəcək.“ (Zəb 89, 1)

Valideynlərimi sevərək Allahı da sevdim, çünki onlar Onu sevirdilər. Valideynlərimə güvənərək Allaha da güvəndim, çünki onlar da Ona güvənirdilər. Mən Allahın kainatın Yaradıcısı olduğuna iman etdim, çünki valideynlərim buna iman edirdilər. Müqəddəs kitabda olan hər şeyin həqiqət olduğuna iman etmişəm, çünki valideynlərim bunu belə qəbul edirdilər. Amma hər bir insanın həyatında elə bir an gəlir ki, şəxsi şəkildə öz həyatının ağası kimi İsa Məsihi qəbul etməlidir.

7-ci sinifdə oxuyarkən mənim də həyatımda belə bir an gəldi. Məsihçi bir ailədə böyüyüb valideynlərə qulaq asan, böyük „görünən“ günahlar etməyən adi bir uşaq olmuşam. Mənim günahlarım fikirlər və ya insan münasibətlərinə mane olan səhvlər idi. Bunları da qəsdən yox, diqqətsizliyimə görə etmişdim. Amma həmin gün Lloyd Ogilvinin (Lloyd John Ogilvie) vəzinə qulaq asanda, əməllərimin Allahın gözlərində nə qədər layiqsiz olduğunu dərk etmişdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mənim qəlbim yandı. O gün İncildən eşitdim ki, Allah məni sevir, Onunla və Onun üçün yaşamağımı istəyir, amma günahlarım məni Ondan ayırır. Allahla birləşmək üçün, Onun əfvinə ehtiyacım var. Məhz buna görə İsa insan oldu. Mən yalnız Onun mərhəmətini xahiş etməliyəm. „İsa, Xilaskarım ol!“ ifadəsini dilimlə iqrar etməliyəm. „İstəyirəm ki, Sən, İsa mənim Rəbbim olasan, həyatımın Ağası olasan!“ - deyə Ona söyləməliyəm.

Artıq valideynlərimin dəstəyinə deyil, Göylərdə olan Atamızın mənim əllərimdən tutmasına ehtiyacım var idi.

Vəz qurtaran kimi mən qabağa gedib dedim: „Bəli, İsa! Sən mənə lazımsan. İstəyirəm ki, Rəbbim və həyatımın Ağası olasan!“

Zəbur kitabından belə oxuyuruq: „Məhəbbətin naminə, ey Allah, mənə lütf et, bol mərhəmətinə görə asiliklərimi sil.“ (Zəb 51, 1). Bu sözlər mənim duam oldu.

Bu təcrübə mənim Rəblə münasibətlərimi tamamilə dəyişdirdi. Bu hadisədən əvvəl, mənə iman üçün təlim-tədris o qədər də lazım deyildi. Hiss edirdim ki, oruc tutmalıyam. Kiminsə arzusuna görə yox, Allaha yaxınlaşmağa ehtiyac duyduğumdan bunu etmək istəyirdim. Allahın Kəlamına susayırdım, Müqəddəs Kitabı oxumaq, öyrənmək, yadımda saxlamaq istəyirdim. Konfirmasiya ayinini səbirsizliklə gözləyirdim. Bu, kilsənin böyük üzvləri siyahısına yazılmaq üçün deyil, Çörəkbölmə ayinində iştirak etmək istəyimdən irəli gəlirdi. Protestant kilsələrində „Rəbbin süfrəsi“ adlandırılan bu ayin, mənə evdəki axşam yeməyini xatırladırdı. Bu, keçən gərgin günün ardından bütün ailə üzvləri ilə bir yerə toplanaraq öz sevincimizi bölüşməyimiz və ana sevgisi ilə əhatə olunmağımız kimi idi. Bu anlar əsl məhəbbət, gözəllik və xeyir-dua bayramıdır.

O zaman heç fikirləşməmişəm ki, bu fikirlərim və arzularım qəlbimi presbiteriyan kilsəsindəki „Rəbbin süfrəsi“ ayinindən daha çox Evxaristiyanı qəbul etməyə hazırlayırdı.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

İmanlı həyatımı yaşamağa görə hər bir imkandan istifadə edirdim: Rəbb haqqında şahidlik etmişdim, Müqəddəs kitabı bütün kitablardan ən üstə qoyurdum ki, hər bir insan onu oxumağa götürə bilsin, iman haqqında söhbətlərə başlamaq üçün fürsətlər yaratmağa çalışırdım, məktəbdə dua qrupları yaradırdım və s.

Bəzən zəhlətökən idim. Yeni imanlılar hərdənbir belə olurlar, amma buna baxmayaraq, onların imanı yaxşı bəhrə verir. Sevgim böyüyürdü və Allahın sevgisini qəbul edərək, Ona cavab verirdim, yeni yollar axtarırdım, iman əməllərini yerinə yetirirdim və məsihçi bacı-qardaşlarımı daha çox sevirdim. Bütün məktəb illərim, məsihçi fəaliyyətlərim ilə zəngin idi:

Müqəddəs Kitabı öyrənmə qrupunu idarə edirdim, imansız insanlara vəz edirdim, „Gənclik“ musiqi qrupunda oxuyurdum, kilsənin həyatında, ibadətində, yay düşərgələrində iştirak edirdim. Bütün bunlar mənim imanımı və xidmətimi möhkəmləndirirdi.

Məktəbdə hərdənbir çətin, amma ilhamlandırıcı mübarizələrim olurdu: sinif yoldaşlarım və müəllimlərimlə söhbət edərək onların suallarına və tənqidlərinə cavab verirdim. Evə qayıdanda valideynlərim mənə dəstək olurdular. Öz nümunə və məsləhətləri ilə məni möhkəmləndirirdilər. Mənim həyatım Kimberli adının ifadəsi idi. Qədim Kelt dilində Kimberli „əsgər-qız“ deməkdir. Mənim həyatım da belə idi: hər bir çağırışı həvəslə qəbul edərək ilhamla mübarizəyə qoşulurdum. Kollecə girəndə də, bu həyatı davam etdirmək istəyirdim.

2. Xidmətdən evlənməyə qədər

Skot:

Kollecə girməmişdən əvvəl yay təttilində gitarist olaraq „Kontinentals“ adlı musiqi qrupu ilə qastrol səfərlərində idik. Biz ABŞ, Şotlandiya, İngiltərə və Niderlanda səfər etdik. Bu „musiqi dövrünün“ sonunda hiss edirdim ki, artıq gitaradan və musiqidən tamamilə doymuşam. Eyni zamanda nəhayət ki, fikrimi Müqəddəs kitaba və ilahiyyətə cəmləmək istəyirəm.

Qrov şəhəri (Grove City) kollecinin dörd ili tufan kimi keçdi. Əsas fənlərim ilahiyyət, fəlsəfə və iqtisadiyyat idi. İqtisadiyyatı yalnız atamın xətrinə görə oxuyurdum, çünki o, dərslərini ödədiyi üçün lazımlı bir şey oxumağımı istəyirdi. Mən dərslərdən əlavə, oradakı „Cavan həyat“ qrupunun fəaliyyətində də, böyük həvəslə iştirak etmişdim. Bununla mən „Cavan həyat“ qrupuna, mənə İncilin gözəlliyini göstərdiyi üçün minnətdarlığımı bildirirdim. Bütün bu dörd il ərzində bu qrupda işləyərək İncili öz qəbul etdiyim şəkildə digər tələbələrə də çatdırırdım.

İsa Məsihə iman etməyən tələbələrə xidmət etmək üçün nədən ilhamlandığımı növbəti danışacağım hadisədən başa düşəcəksiniz.

Dostum mənə Frensis Şeffər (Francis August Schaeffer) adlı məşhur bir ilahiyyətçi haqqında danışmışdı. O özü də Fransada yaşayanda bu ilahiyyətçinin dərslərində iştirak edirdi. Bir gün axşam Frensis Şeffər, tələbələrini Parisi gəzməyə dəvət edir. Küçədə gəzərkən döngələrin birində bir fahişə ilə rastlaşırlar. Tələbələrin təəccübünə baxmayaraq, professor ona yaxınlaşır və soruşur:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Qiymətin nə qədərdir?

- Əlli dollar! - deyə qız cavablayır.

Professor qızı diqqətlə süzərək deyir:

- Əlli dollar azdır.

- Yaxşı, olsun! Amerikalı üçün qiymət yüz əlli dollardır!

O bir az geri çəkilərək yenə də narazılıq edir:

- Bu, yenə də çox azdır!

- Yaxşı, yaxşı... Bazar günü üçün qiymət beş yüz dollardır!

Professor yenə razlaşmayaraq deyir:

- Yenə də, həddindən artıq, çox azdır.

Qız artıq bir az hirsli şəkildə soruşur:

- Yaxşı! Bəs sizcə, mənim qiymətim neçəyədir?!

- Əslində sizin qiymətiniz o qədər böyükdür ki, mən onu ödəyə bilmərəm, amma qiymətinizi, artıq ödəyən bir nəfər haqqında danışmağa mənə icazə verin.

Həmin vaxt tələbələr professorun qadınla birlikdə həmin döngədə diz çökdüyünü görürlər. Qadın dua edərək qəlbini İsa Məsihə təqdis edir.

„Gənc həyat“ qrupunun ruhu və xidməti belə idi və digər adi kilsələrin imansız və ya itirilmiş insanları tövbəyə çağırmaq üçün nə qədər laqeyd olduğuna, bizim kilsəmiz kimi olmadıqlarına çox təəccüblənirdim.

Xüsusilə də, Katolik kilsəsinin imansız insanlara fikir vermədiyini, Allahın planı üçün heç bir şey göstərmədiyini düşünürdüm. Bu kilsə Məsihin yolundan daha çox səhv imanda yaşayırdı. Kollecdə Müqəddəs kitab üzrə dərs verərkən, xüsusilə, katolik tələbələrə diqqət ayırırdım, çünki Katolik kilsəsinin düzgün yolda olmadığını göstərmək istəyirdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Onların cəhalətinə görə dəhşətə gəlirdim, çünki nə Müqəddəs kitabı, nə də öz kilsələrinin təlimini bilirdilər. Ruhani həyatın ilk addımları haqqında da heç bir məlumatları yox idi. Yəqin ki, onların müəllimləri öz tələbələrinə qayğı göstərmirdilər. Onlarla söhbət etmək tamamilə mənasız idi, çünki məsihçi təlimi haqqında heç bir anlayışları yox idi.

Həmin vaxtlar tələbə yataqxanasındakı dostlarım arasında „yeni vəftiz“ haqqında söhbətlər başlamışdı. Hamımız imanla böyümüşdük və imanlıların qrupu kimi möhkəmlənmişdik. Bizim qrup liderimiz təcrübəli və dinləyicilərin qəlbini qazana bilən vaiz idi. Dostlarım onun dediyi hər kəliməyə iman edirdi. O, körpəlikdə vəftiz olunmuşlar haqqında deyirdi ki, onların vəftizi əsl vəftiz deyil. Bu „yeni vəftiz“ haqqındakı vəzlərdən sonra, dostlarım „əsl vəftiz“-in hansı gün olacağından həvəslə danışdılar.

Söhbətlərinə qulaq asanda dostlarıma müraciət edərək dedim: „Məncə, vəftiz haqqında Müqəddəs kitaba əsaslanaraq özümüz tədqiqat aparmalıyıq. Beləliklə, vaizin dediklərinin doğru olub-olmadığını anlaya bilərik. Razısınız?“

Onlar isə mənə qulaq asmayıb deyirdilər: „Skot, sən onun dedikləri ilə razı deyilsən? Öz vəftizini xatırlayırsan? Şəxsi imanını göstərə bilməyən uşağın vəftizinin mənası varmı?“

Doğrudan da, mən şübhələnmişdim. Buna baxmayaraq, əmin idim ki, kor-koranə kiməsə inanmaq səhvdir. Hisslər, hətta bir çox insana aid olan hissələr, imanın əsası ola bilməz.

Dostlarıma dedim: „İstədiyiniz şeyi edin, amma mən Müqəddəs kitaba baxıb tədqiqat edəcəyəm ki, təkrar vəftiz qəbul edərək səhv etməyim.“

Növbəti həftə ərzində onların hamısı yenidən vəftiz qəbul etdilər. Mən isə kollecdəki professorlardan birinin yanına gedib bu barədə ona nəql etdim. O, mənə qulaq asıb öz fikrini bildirmədən bu sual haqqında tədqiqatlarıma davam etməyimi məsləhət görərək „Skot, uşaqların vəftizi mövzusunun Müqəddəs kitab dərsinin kurs işi kimi götürə bilərsənmi?“ - deyərək sual vermişdi.

Mən çox təəccüblənmişdim. Bu mövzu ürəyimə yatmadığına görə belə bir işin mənim üçün maraqsız olacağını düşünmüşdüm. Deyəsən, Rəbb məni bu istiqamətə yönəldirdi. Bu səbəbdən, bir neçə ay boyunca bu mövzu ətrafında çoxlu məlumat yığıb tədqiqatlar aparmışdım.

Məsihçi həyatımın bu dövründə mən Müqəddəs kitabı, artıq üç-dörd dəfə tamamilə oxumuşdum. Müqəddəs Yazıları dərk etmək üçün, açarın Əhd mövzusu olduğunu başa düşmüşdüm. Müqəddəs Kitabın hər bir səhifəsi Allahın insanlarla bağladığı Əhd haqqında, yəni Allahın xalqının müxtəlif tarixi dövrlərdə bu Əhdə necə yanaşmasından danışır.

Vəftiz haqqında oxuyaraq bir nəticəyə gəldim. İki min il ərzində, yəni İbrahimdən Milada qədər, Allah öz xalqına Əhd vasitəsilə hər bir insanın Onunla ünsiyyətdə yaşamaq istədiyini barədə danışdı. Bu çox sadə bir şəkildə reallaşdı: uşaq Əhd nişanını alırdı.

Əhdi-Ətiq zamanında Allahın insanlarla Əhd nişanı sünnet idi. İsadan sonra, yəni Əhdi-Cədid zamanında bu Əhd nişanı vəftiz oldu. Müqəddəs Kitabın heç bir yerində İsa uşaqların Allahla ünsiyyətinə qarşı danışmamışdı. Əksinə! Mən orada İsanın sözlərini tapmışdım: „Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara mane olmayın! Çünki Səməvi Padşahlıq belələrinə məxsusdur“ (Matta 19, 14).

Onun həvariləri də İsa kimi edirdilər. Məsələn, Pentikost günü Peter ilk dəfə vəz edərkən onu dinləyənləri, İsa Məsihi qəbul edərək Allahla Yeni Əhdə girməyə dəvət etdi: „Tövbə edin, hamınız İsa Məsihin adı ilə vəftiz olun. Onda günahlarınız bağışlanacaq və bəxşiş olaraq Müqəddəs Ruhu alacaqsınız. Çünki bu vəd siz, övladlarınız, uzaqdakıların hamısı – Allahımız Rəbbin çağırdığı hər kəs üçündür“ (Həv. İş. 2, 38-39).

Başqa sözlə desək, Allah həmişə istəyir ki, uşaqlar da Onunla ünsiyyətdə yaşasınlar. Yeni Əhdin nişanı vəftiz olduğuna görə, imanlıların uşaqlarına vəftiz olmağa mane olmamalıyıq. Beləliklə, mən belə bir nəticəyə gəldim ki, Kilsə Müqəddəs Kitaba əsaslanaraq başlanğıcdan uşaqları vəftiz edirdi. Nəticələrim haqqında dostlarıma danışmağa başladım. Onlar mənə nə qulaq asdılar, nə də müzakirə etmək istədilər. Hiss etmişdim ki, ciddi şəkildə tədqiqat apardığıma görə onlar pərt olublar.

O gün iki şeyi başa düşdüm. Birincisi o idi ki, bəzi məsihçilər özünü „Müqəddəs Kitaba əsasən məsihçilər“ adlandırırlar. Əksər hallarda onların imanı öz hisslərinə əsaslanır, amma daha zəruri olardı ki, həqiqəti axtararkən dua etsinlər və Müqəddəs Kitabı araşdırsınlar. İkinci anladığım isə o idi ki, Müqəddəs Kitabı dərk etmək üçün açar Əhddir! Onda mən qərara gəldim ki, Əhd mövzusu, gələcəkdəki hər bir referatımın, yazacağım kurs işlərimin və bütün xidmətlərimin əsası və mərkəzi olacaq. Bu qərarımı həyata keçirtməyə başladım. Dörd il ərzində bu mövzu haqqında tədqiqat edərək Müqəddəs Kitabın mərkəzinin Əhd olduğunu başa düşdüm. Müqəddəs Yazı mənə öz dərin mənasını açmağa başladı. Axırncı il kollecdə oxuyanda aspiranturaya girməyə hazırlaşırdım və başqa bir məqsədim, arzum da ortaya çıxmışdı ki, tələbə şəhərciyinin ən gözəl, imanlı qızı ilə evlənim. Onun adı Kimberli Kerk idi.

Bir müddət əvvəl, mən onu Müqəddəs Kitabın izahı dərslərini idarə etsin deyərək „Gənc həyat“ qrupuna dəvət etmişdim. Təxminən iki il ərzində biz İncilin müjdəsi üzrə birlikdə işləyirdik. Sonra mən ona evlənmə təklifi etdim. O məni çox sevindirib təklifimi qəbul etdi.

İlahiyyat və fəlsəfədən ən yüksək qiymətləri alaraq kolleci qurtarmışdım və Sinsinnati şəhərinə köçmüşdüm. Orada Kimberli ilə birlikdə nikah üçün hazırlaşırdıq. Onun yanında olanda, gələcəyim haqda düşünəndə heç nədən qorxmurdum.

Kimberli:

1975-ci ildə mən Qrov şəhəri kollecinin incəsənət fakültəsinə girmişəm. Mən məsihçi kolleci seçmişdim, çünki Allaha xidmət etməyi davam etdirmək istəyirdim. O məni məktəb illəri ərzində həmişə ilhamlandırırdı. Kollecdə mən daha ciddi çətinlikləri həll edərək ruhani həyatda böyümək istəyirdim, çünki dəmirin dəmirlə itiləndiyi kimi, eyni ilə məsihçilər də, bir-birinə daha mükəmməl olmağa kömək edirlər. Amma dərslərə başlayarkən həvəsimi itirdiyimi və sanki bataqlıqda olduğumu hiss edirdim. Baxmayaraq ki, tələbələrin əksəriyyəti ya məsihçi idi, ya da məsihçi olduqlarını hesab edirdilər, onlar, öz imanlarını şüursuz şəkildə yaşayıb, hər şeyin aydın olduğunu və müzakirəyə ehtiyac olmadığını düşünürdülər. İsa Məsihə yaxınlaşdığımı hiss etmirdim. Bu isə o deməkdir ki, Ondan uzaqlaşmışdım, çünki insan eyni yerdə qala bilməz.

İkinci kursdan sonra yayda, çox aydın şəkildə ruhani susuzluğumu hiss etmişdim. Həmin vaxt tələbə təşkilatının fəaliyyətində aktiv olurdum, müxtəlif qrupların üzvü idim və oyunlarda iştirak edirdim, amma ruhani həyatım inkişaf etməmişdi.

İsa həyatımızda sadəcə mövcud olmaq yox, həyatımızın əsası və mərkəzi olmaq istəyir. Mən bunu anlayırdım, amma Onu həyatıma sanki şərtlərimlə, yəni mənə sərf və rahat olan şəkildə dəvət edirdim. Əslində isə O bizi öz həyatına girməyə dəvət edir! Buna görə də, məni diz çökdürməyə qadir, mənim şəxsi səyimdən daha güclü bir xidmət axtarırdım. Yay qurtaranda, dərslərimə qayıdarkən Rəbbə gözəl bəhrələrimi gətirmək qərarı ilə dolu idim.

Semestrin başlanğıcında mən tələbə senatının üzvü idim və Skot da orada iştirak edirdi. Ona yaxınlaşmağa qorxurdum. Öz-özümə düşünürdüm ki, belə bir yaraşlıq oğlana yaxınlaşmağa cəsarətim çatmaz!

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Nəhayət ki, kollecdəki bayramların birində güvənsiz bir şəkildə cəsarətimi toplayıb ona yaxınlaşmışdım.

Söhbət başlayanda o məndən soruşmuşdu: „Allaha iman edirsən?“

Öz-özümə düşünmüşdüm ki, deyəsən, bu oğlan yayda imanını itirib və ya onun çox şübhələri var. Ya Rəbb, mənə kömək et ki, ona lazım olan sözləri deyim!

On dəqiqə boyunca ona həyəcanlı şəkildə, amma böyük səylə Allahın mövcudluğunu başa salmağa çalışdım və sonra ondan soruşdum:

- İndi Allahın real olduğu ilə razısan?

- Əlbəttə! - deyə o cavab verdi.

Mən heyrət içində yenidən sual verdim:

- Bəs nə üçün on dəqiqədir ki, heç dillənmirsən?

- Qəlbində nə olduğunu bilmək istəyirdim - deyə cavab verdi.

- Mənimlə parkda bir az gəzmək istəməzsən?

Biz bir neçə saat söhbət edərək parkda gəzişdik.

Mən ona ruhani həyatım haqqında, keçən iki il və gələcək arzularımdan danışdım. Axtardığım xidmət haqda da ona dedim.

Skot dedi: „Əslində, sənin üçün bir xidmət bilirəm. „Gənc həyat“ qrupu haqqında eşitmişənmi?“

Mən o qrupu tanıyırdım, çünki atam Kolorado springs şəhərində fəaliyyət göstərən qrupun vasitəsilə imana gəlmişdi. O, qrupun Pitsburqdakı filialını yaratmağa kömək edirdi. Amma o vaxt bilmirdim ki, məhz Pitsburqdakı filialın vasitəsi ilə Skot İsa Məsihlə tanış olmuşdu. Kollece girəndə „Gənc həyat“-ın fəaliyyətində aktiv şəkildə iştirak edirdi və lider olmaq üçün güclü imanlı tələbələri qrupun rəhbərliyinə gətirməyə çalışırdı.

Skot mənə danışdı:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

„Biz məktəblərə gedib şagirdlərlə söhbət edirik. Onların əyləncələrində iştirak edib evlərinə yola salırıq və beləliklə, dost oluruq. Bir-birimizə hörmət və güvənlə yanaşanda onlarla İsa Məsih haqqında söhbət edirik. Öz həyatını İsa Məsihə təqdim edənlərin qayğısına qalırıq. Biz onlara iman etdiyimiz Məsihlə yaşamaq dəyərlərini təklif edirik. Bizə qızlarla söhbət etmək qabiliyyəti olan qızlar lazımdır. Sən bunu edə bilərsənmi?“

Məhz bu xidmətin həyatımı dəyişdirə biləcəyini və Allaha təqdis etməyə kömək edəcəyini başa düşdüm. Qorxmağıma baxmayaraq, ona cavab verdim: „Yaxşı, razıyam, çünki mən özüm də belə bir xidmət arzulayırdım.“

Növbəti iki il bütün boş vaxtlarımı digər tələbələrə birlikdə bu xidmətə sərf edirdim. Əvvəllər mənə məktəbə getmək və birinci olaraq söhbətə başlamaq dəhşətli gəlirdi. Amma zaman keçdikcə uşaqlarla tanış olur, onların həyatında iştirak edir və dostları olurduq. Bunu Rəbbə görə edirdik. O bizimlə idi və bizi ilhamlandıraraq güc verirdi. Xidmətimiz yaxşı bəhrələr gətirirdi.

Skot bizə İncili ən effektiv metodlarla necə müjdələməyi və yeni imanlılarla necə işləməyi öyrədirdi. O həm musiqiyə cavabdeh, həm gitaraçı, həm də hər həftə qrupumuzun toplantısının aparıcısı idi. Şagirdlərlə Müqəddəs kitab üzrə o qədər əla müzakirələr aparırdı ki, bütün qrup liderləri onlara qulaq asmağa gəlirdilər. Skot artıq bəzilərdən gəlməməklərini xahiş etməli oldu, çünki otaqda yer olmurdu.

Mən „Gənc həyat“ qrupuna gələndən sonra Skotla birlikdə çox vaxt keçirirdik. Bəzən söhbətimiz naharda başlayıb axşam yeməyini yeyəndə qurtarırdı. Bir dəfə intensiv olaraq üç həftəlik işdən sonra Skot mənə dedi: „Kimberli, səninlə birlikdə işləmək və söhbət etməkdən çox məmnun oluram, amma əgər biz belə davam etsək, mən məhəbbətdə batacam.“

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Səni çox istəyirəm, amma bu il bunun üçün vaxtım yoxdur. Gələn il münasibətimizə yenə də qayıdarıq, hələlik isə, o vaxta kimi görüşməyəm.

Sözüm yox idi. Münasibəti bitirmək üçün çox qəribə yol idi və əlbəttə ki, mən çox kədərlənmişdim. Tanış olduğum məsihçilərin arasında Skot ən yaxşısı idi. Bir-birimizdən uzaqlaşmaq üçün digər qaranlıq səbəblər olmadığını mənə deyəndə, mən ona tamamilə güvəndim. Görüşlərimizi dayandırdıq, amma xidmətimizi davam edirdik.

„Gənc həyat“ arzuladığım vaiz xidmətini yerinə yetirmək üçün real bir yol idi. Məktəbin ikinci sinfindən mən kilsənin xidmətçisi (pastor, keşiş) olacağımı arzulayırdım. Mənim fikrimcə bu, insanlara verilən ən gözəl hədiyyə və ən ilhamlı iş idi. Atamın həyatı buna sübut idi. İnsanlar İncilə qulaq asaraq həyatlarını Məsihə təqdis edirdilər. Mən hər gün bu mənzərə ilə qarşılaşanda heyranlıq içində və həyəcan dolu olurdum. Atam Allahın Kəlamını müjdələyirdi və onu izah edirdi. Bəzən, o, problemlər yaşayan ailələrlə söhbət edir və onların yenidən razılığa gəldiyinə görə çox sevinirdi. Xəstəliklərdən və ya yaxın insanların ölümündən əzab çəkənlərə təsəlli verirdi. Mənim üçün başqa heç bir iş, onun kilsəyə xidmət etdiyi kimi daha gözəl və xoş ola bilməzdi. Mənə elə gəlirdi ki, atamın bu bacarıqlarından mənə də var. İnsanlara İsanın sözlərini çatdırmaq və Onun yolu ilə getmək üçün kömək etmək səyimi də anlayırdım.

Skotla birlikdə bəzi dostlarım fikirlərimdə şübhələr oyatdılar. Onların fikrincə, Rəbb məni kilsənin xidmətçisi olmağa çağırırdı. Öz fikirlərini Müqəddəs Kitaba əsasən izah etmişdilər. Mən onlarla razılaşmışdım, çünki arzum Müqəddəs kitaba ziddirsə, deməli, Rəbbin mənimlə başqa planı olduğunu anlayırdım.

Buna baxmayaraq, çoxdankı arzuma tənqidi şəkildə yanaşa bilmirdim. Onu dəyişmək isə daha çətin idi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Amma bunu etməliydim, çünki Müqəddəs Kitab, doğrudan da, qadınların keşiş olmasına razılıq vermir. Bunu dərk etdikcə arzum da sönməyə başladı. Mən öz bacarıqlarımdan necə istifadə edəcəyimi və Rəbbə xidmət etməyin digər yollarını axtarmağa başlamışdım.

„Gənc həyat“-ın fəaliyyətindən başqa, biz Skotla müxtəlif ilahiyyat mövzuları haqqında da tez-tez və gərgin mübahisələr aparırdıq. Bir dəfə mən Milad bayramında Skotla mübahisəmi evdə anama danışanda o mənə belə cavab vermişdi:

- Kimberli, məncə, sən ona ərə getməlisən. Əminəm ki, yaxşı fikirdir.
- Ona ərə gedim?! Mən ilahiyyat mübahisələrimizə zorla tab gətirirəm!
- Məncə, onsuzda, bununla belə, sən ona ərə gedəcəksən.

Anam indiyə qədər heç vaxt belə əmin şəkildə danışmamışdı. Onun sözlərini ağımda saxlamışdım.

Baxmayaraq ki, həmin vaxtlar biz heç görüşmürdük, amma gələcək münasibətimiz üçün artıq möhkəm bünövrə yaratmışdıq. Mən bilmirdim ki, Skot dostlarına „Kolleci qurtarmazdan əvvəl Kimberli Kerklə evlənəcəyəm“ deyib. Həmin yay qurtaranda isə, mən də Skotun mənim üçün seçilmiş həyat yoldaşım olduğunu hiss edirdim.

Sentyabrın otuz biri, „Gənc həyat“ qrupu liderlərinin toplantısından sonra, biz yenidən görüşməyə başlamışdıq. Birlikdə xidmət edərkən başa düşmüşdük ki, həyat yoldaşları kimi daha yaxşı xidmət edə bilərik. İki öküzün bir boyunduruqda birlikdə getdiyi kimi, biz də ər-arvad olaraq birlikdə xidmət edə bilərik. Mən Skotun həqiqətə və Müqəddəs Kitaba meyil göstərməsinə heyran olurdum. O, möhtəşəm natiq və həmsöhbət idi. Onun vasitəsilə Rəbb insanların həyatlarını dəyişdirirdi. Skot məni və Rəbbin məndən xidmət üçün necə istifadə etdiyini çox qiymətləndirirdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Biz yenə də, Müqəddəs Kitabdan öyrəndiyimiz və anladığımız şeylər haqqında uzun söhbətlər aparırdıq. Bizim arzularımız və məqsədlərimiz bir-birini tamamlayırdı. O, kilsənin xidmətçisi və rəhbəri, mən isə kilsə xidmətçisinin həyat yoldaşı olmağı arzulayırdım. O, yazıçı olmaq istəyirdi, mən isə mətnlər yoxlamaq və qrafika işlərindən xoşum gəlirdi. Hər ikimiz danışmağı xoşlayırdıq. İlahiyyat mübahisələrinə baxmayaraq, əqidəmiz bir idi. Bu birlik bizi ayrı olduğumuz vaxtlardakından daha da çox birləşdirərək möhkəmləndirirdi.

Yanvarın iyirmi üçü biz nişanlandıq və nikah mərasimini avqust ayına planlaşdırdıq. Bir müddət sonra biz bildik ki, rəvayətə görə məhz iyirmi üç yanvar, bəzi kilsələr Yusiflə Məryəmin nikah mərasimini qeyd edirlər.

Kolleci bitirdikdən sonra Skotun neçə uşaq istəyidiyini bilmədiyimin fərqi vardı, çünki mən həmişə heç olmasa dörd, yaxud beş uşaq arzum var idi.

Bir gün guya gözlənilmədən ondan soruşdum:

- Skot, uşaq istəyirsən?

- Əlbəttə, amma az!

Öz içimdə düşünməyə başladım ki, ilahi, yəqin o, ZPG nəzəriyyəsinin tərəfdarıdır!

Vikipediadan əlavə məlumat:

ZPG = Zero Population Growth = „Sıfır əhali artımı“ adlı bir nəzəriyyədir.

Burda deyilir ki, sıfır əhali artımı demoqrafik balansının şərtidir. Belə olsa, insanların sayı nə artır, nə də azalır. Bəziləri üçün sıfır əhali artımı, dünyanın uzun müddətli ekoloji həyatına görə idealdır və bütün ölkələr buna çalışmalıdırlar.

Skotun cavabına laqeyd görünməyə çalışaraq soruşdum:

- Az, yəni nə qədər?
- Dəqiq bilmirəm, amma beş-altıdan çox olmasın.
- Yaxşı, deməli, az uşaq bizə bəsdir! - deyə gülümsəyərək qulaqlarıma inanmadım və sevincli şəkildə cavab verdim.

Beləliklə, qəlblərimiz və fikirlərimiz əvvəlkindən daha çox güclü və bir idi. Hər ikimiz Allahın bizə bəxş etdiyi hədiyyələrə heyran olmuşduq. Əvvəlcə razılıq tapmayan bütün ilahiyyat suallarımız da, sanki indi öz-özünə cavablarını tapırdılar. Ailəmizi qurmaq və birlikdə həqiqəti axtarmaq bizim üçün yeganə bir tapşırıq oldu. Beləliklə, bütün dünyanı İsa Məsihlə tanış etmək bizim ortaq və tək bir arzumuz idi.

Biz 1979-cu il on səkkiz avqust, Sinsinnati şəhərində, ailələrimizin və beş yüz nəfərdən çox dostlarımızın əhatəsində evləndik. Bir-birimizə isə İsa Məsihin həyatımızın mərkəzi olması üçün çalışacağımıza söz verdik.

3. İhdin yeni anlayışı

Skot:

Evləndikdən iki həftə sonra Kimberli ilə birlikdə Gordon Konvell ilahiyyat kollecinə girdik. Hər ikimiz əmin olmuşduq ki, Müqəddəs Kitaba ən uyğun və ən düzgün ilahiyyat protestant, daha dəqiq desək, reformasiya ilahiyyatı idi.

Həmin vaxtlar mənim təhsilim detektiv janrına bənzəyirdi. Müqəddəs Kitabı tədqiq edərək əsl məsihçiliyin nə olduğunu tapmağa çalışırdım. Həm nəsihətləri, həm də həyat tərzinin orijinallığı ilə ən təmiz və təhrif olunmayan Müqəddəs Kitab təliminin hara olduğunu tapmaq istəyirdim. İman edirdim ki, Allah məndən məhz bu cür yaşamağımı istəyir. Həqiqəti əsl xəfiyyəçi kimi axtarırdım və Müqəddəs Kitabın məndən istədiyi bütün tələblərə cavab verməyə hazır idim.

Az sonra Cerri Matatiks adlı bir tələbə ilə tanış oldum. O mənim yaxın dostuma çevrildi. Gələcək həyatımda da onun vacib rolu olacaqdı. Presbiterian tələbələrinin arasında ən güclü anti-katoliklər biz ikimiz idik. Anqlikan kilsəsinin qədim prinsipi ilə tamamilə razı idik. Bu prinsip Roma papasının Anti-Məsih, Katolik kilsəsinin isə Vəhy kitabında təsvir edilən Babil fahişəsi olduğunu deyir. Lüter, Kalvin, Zvinqli, Noks və digər islahatçılar da bəzi suallarda bir-biriləri ilə razılaşa bilməmələrinə baxmayaraq, bu prinsipin mövzusunda razılaşırlar.

1979-cu ildə Roma papasını Bostona ziyarətində bəzi tələbələr „Əla! Nə yaxşı!“ kimi ifadələrlə heyranlıqla qarşılamışdılar.

Burada yaxşı olan nədir?! O, milyonlarla insanların qəlb və düşüncələri üzərində səlahiyyət göstərmək istəyir, çünki özünü bütün dünyanın müəllimi hesab edir. Axı bunun nəyi yaxşıdır? Bu iyrəncdir!

Mən və Cerri, kollecdəki tələbələrə Roma papasının səhv olduğunu göstərməyə çalışırdıq.

Kollecdəki ikinci ilim, Kimberlinin birinci ili idi. O, Məsihçi etikasını kursunu keçərkən qərribə bir əhvalat baş vermişdi. Bu kursu artıq keçdiyimə görə dərslərin təşkilini bilirdim. Sınıf adətən balaca qruplara bölünür və hər bir qrup müəyyən əxlaqi bir mövzu üzrə işləyir. Kimberlinin hansı mövzunu seçdiyini ondan soruşdum və o cavab vermişdi:

- Kontrasepsiya (döllənmənin idarəsi).
- Kontrasepsiya? Bu mövzunu keçən il bizə də təklif etmişdilər, amma heç kim onu seçməmişdi. Bu, katoliklərin mövzusuudur. Niyə sən məhz kontrasepsiyanı seçdin?
- Abort barədə dərs keçəndə döllənmənin idarəsi mövzusu məni maraqlandırdı. Niyə seçdiyimi özüm də bilmirəm. Məncə, Müqəddəs kitabın bu mövzu haqqında nəsə deyib-demədiyinə baxmaq maraqlı ola bilər.
- Əgər belə mənasız mövzular üçün sən vaxtından sui-istifadə etmək istəsən, buyur... sənənin seçimidir.

Mən təəccüblənmişdim, amma maraqlanmamışdım. Fikrimcə, döllənmənin idarəsi mövzusuunu öyrənmək nə pis, nə də yaxşı idi. O zaman mən bilmirdim ki, Kimberlinin bu tədqiqatı bizim həyatımıza necə böyük təsir edəcək.

Bir neçə həftədən sonra bir dostum məni kollecin zalında saxlayaraq dedi:

- Həyat yoldaşının seçdiyi mövzu haqqında bir-birinizlə müzakirə etmişinizmi?
- O qədər də ətraflı yox.
- Məncə, onunla danışmalısən. O mövzu haqqında onun bir neçə maraqlı fikri var.

Belə bir məsləhət alanda mən də düşündüm ki, Kimberli ilə danışmağım yaxşı olardı. Buna görə də ondan, bu mövzuda bu qədər maraqlı nə olduğunu soruşdum. O mənə dedi ki, 1930-cu ilə qədər bütün məsihçi kilsələri, hər vəziyyətdə kontrasepsiyanın qəbul edilməz olması razı idi.

Mən istehza ilə dedim: „Əlbəttə, çünki həmin vaxtlar katoliklərin axırncı ön mühakimələri insanların həyatlarında yox idi.“

Kimberli isə etiraz etdi: „Amma sən onların kontrasepsiyanı niyə qəbul etmədiklərinin səbəblərini bilmirsən. Bu səbəblər isə sənə fikirləşdiyiniz vacib səbəblərdən daha ciddi idi.“

Mən, həqiqətən də, onların səbəbləri barəsində heç nə bilmirdim. O mənə oxumaq üçün Con Kiplinin (John Kippley) „Ailə planlaşdırma və nikah əhdi“ adlı kitabını verdi. Mən ilahiyyat nöqtəyi-nəzərindən Əhd barəsində mütəxəssis idim. Əhd haqqında yazılmış bütün kitabları oxuduğumu fikirləşirdim. Buna görə də qüruruma elə bil ki, zərbə vurulmuşdu.

Kitabın nəşriyyatına baxdım: „Liturgical Press“. Öz-özümə dedim: „Əlbəttə! Bu oğlan katolik, papistdir. Protestantların Əhd haqqında təlimini öz çirkin məqsədlərində istifadə edir!“

Amma bir neçə səhifə oxuyandan sonra çox təəccübləndim və oxumağa davam etdim.

„Bu mümkün deyil. Yox, yox...“ Amma oxuduğum mətn çox məntiqli idi. Kitabın müəllifi göstərirdi ki, nikah sadə bir müqavilə deyil, yəni malların və ya xidmətlərin mübadiləsi deyil. Nikah əhddir, ünsiyyətdir, iki qəlbin birləşməsidir.

Müəllif vurğulayırdı ki, hər bir əhdin əsas parçası ritual, yəni mərasimdir. Bu mərasimin vasitəsilə əhdin göstərdiyi fikirlər yerinə yetirilir və ya yeniləşdirilir. İnsanlar nikah bağlayanda Allah yeni həyatı yaratmaq üçün bu əhddən istifadə edir.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Əgər insanlar əhd mərasimini həyata keçirərkən kontrasepsiya vasitələrindən istifadə etsələr, yeni həyatın yaranmasına mane olarlar. Bu, Evxaristiyanı qəbul edən, sonra isə onu yerə tüpürən insanların davranışları kimi olardı.

Müəllif Con Kippli sonra göstərir ki, nikah mərasimi Allahın Əhdinin möhtəşəm həyat verən məhəbbətinin ifadəsidir. Digər əhdlər və başqa əmrlər bizə Allahın məhəbbətini göstərir və verir, amma yalnız nikah əhdində Allahın məhəbbəti o qədər gerçəkdir ki, yeni həyat yaradır.

Allah insanı yaradanda, onları kişi və qadın olaraq yaratdı və onlara xeyir-dua verərək dedi: „Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona sahib olun!“ Bu əmri yerinə yetirəndə insan Allaha bənzəyir. Allah - Müqəddəs Üçlük, yəni Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh ilahi ailədir. Nikah əhdində „onlar bir bədən olanda“ bu bir bədən o qədər gerçəkdir ki, doqquz aydan sonra ona ad qoyulur. Övlad öz valideynlərinin əhdinin birliyini təcəssüm etdirir.

Mən anlamağa başlamışdım ki, Kimberli ilə intim münasibətlərimizi yaşayarkən bu müqəddəsliyin bir parçası oluruq. Hər dəfə kontrasepsiyadan istifadə edərkən Allahın həyat verən məhəbbətinə mane olaraq nalayiq və bədiman davranırıq.

Bu kitab mənə çox təsir etmişdi. Amma mən bunu gizlədirdim. Kimberli kitab barəsində məndən soruşanda, mənim üçün maraqlı və faydalı bir kitab olduğunu demişdim. Vaxt keçdikcə gördüm ki, ən yaxşı və ən savadlı dostlarım o kitabı oxuyandan sonra Con Kipplinin fikirlərini mənimsəyirdilər.

Sonra mən, əslində Lütr, Kalvin, Zvinqli, Noks və s. kimi islahatçıların da, bu mövzuda katolik kilsəsinin nöqtəyi-nəzəri ilə tamamilə razılaşdıqlarını öyrəndim.

Cəsarətimi itirmişdim. Bütün dünyada bu bəyənilməyən mövzu barədə cəsarətlə və bütövlüklə danışan yeganə cəmiyyət Katolik kilsəsi idi. Söz tapa bilmirdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

„Hətta kor donuz belə palıd qozası tapa bilər.“ - deyə atalar sözünü xatırlayaraq çarə axtarırdım və tapdım: Katolik kilsəsi iki min il ərzində heç olmasa, nədəsə düzgün ola bilərdi!

İstər-istəməz, biz bu həqiqəti qəbul etdik. O vaxtdan bəri heç bir kontrasepsiya vasitələrindən istifadə etmədik və ailəmizin planlaşdırılmasını Allaha etibar etdik. İlk ərəfələrdə təbii döllənmənin idarəsi metodlarından istifadə etmişdik, sonra isə qərara gəldik ki, yeni həyata həmişə açıq olmaq və Allahın bizə verdiyi hər uşağı qəbul etmək istəyirik.

Həmin vaxtlarda mən Gordon Konvell kollecinin ən aktiv kalvinist tələbələr qrupunun rəhbəri idim. Bu qrup hər həftə maraqlı problemlər barədə söhbət etmək üçün yığılırdı. Bu qrupun iclaslarına müxtəlif müəllimləri də dəvət edirdik, çünki onların fikirləri bizə istiqamət verə bilərdi. Bu çox gözəl dostluq və ünsiyyət dövrü idi. Biz bu qrupa Kalvinin Cenevrə məktəbinin analogiyasına əsasən Cenevrə akademiyası adını qoyduq.

Bəzən 5-ci günlər axşam vaxtı bir restoranda pizza və pivə sifariş edərək gecə saat üçə qədər ilahiyyat mövzusu üzrə müzakirə edirdik. Əlbəttə ki, həyat yoldaşlarımıza söz verirdik ki, növbəti axşam onları da dəvət edəcəyik. Üç - dörd saat ərzində Allahın Kəlamlarını oxuyub müxtəlif sualları müzakirə edirdik. Bunlar Məsihin ikinci gəlişi, Allahın mövcudluğunun sübutları, alın yazısı, seçim azadlığı, ya da digər ilahiyyatçıların sevimli mövzuları olurdu. Əhd bizim xüsusilə sevdiyimiz mövzu idi.

Müqəddəs Kitabın dərinliyinə gedəndə biz orijinal mətnin dəqiq mənalarını təyin etməliydik. Qədim yunan və ibrani dillərində biliyimizi mükəmməlləşdirməyə çalışırıdıq. Müqəddəs Kitab bizim üçün yeganə səlahiyyət idi, buna görə də onun orijinal dillərinin biliyi, Müqəddəs Yazıların bilavasitə tədqiqatı üçün zəruri idi. Heç bir ənənə və heç bir kilsənin təlimi bizim üçün məsum deyildi.

Ənənələr və təlimlər bizə kömək edir, məlumat və sübutlar verə bilirdilər, amma onlar bizim üçün mütləq bir səlahiyyət deyildi. Hər bir insan təlimi hər an öz ziddiyətini göstərə bilər və beləliklə, bizi həqiqətdən uzaqlaşdıra bilərdi. Əsl tədqiqat hər bir əhkamın əsaslarını yoxlamalıdır. Cavan olduğumuz üçün bu işin böyüklüyündən heç qorxmurduq və həvəslə davam edirdik. Biz iman edirdik ki, Müqəddəs Ruhun və Müqəddəs Yazıların köməyi ilə tam həqiqəti tapacağıq. Əgər lazım olsaydı, biz hətta „təkəri yenidən kəşf edə bilərdik“.

Kollecdəki son kursda həyatımın dönüş nöqtəsi başlandı. Tədqiqatım məni Əhdin nə olduğunu yenidən təyin etməyə məcbur edirdi.

Protestant ilahiyyatında Əhd və müqavilə eyni bir şeydir. Amma Əhdi-Ətiqi öyrənməklə qədim yəhudilər üçün əhd və müqavilə anlayışlarının bir-birindən çox fərqli olduğunu anladım. Müqəddəs Kitaba əsaslanaraq malların əvəzlənməsi üçün müqavilə bağlanırdı. İnsanların birləşməsinə isə, məsələn, nikah, övladlığa götürmə və s. əhd vasitəsilə bağlayırdılar. Bələliklə, ailəvi əlaqələr əhdin ifadəsi idi. Əhdi-Ətiqdə əhd heç vaxt yalnız nəzəri bir şey deyildi. Əhd əlaqəsi qan əlaqəsindən daha möhkəm və etibarlı idi. Allahın İsrail xalqını öz xalqı, ya da ailəsi kimi qəbul etməsi, Əhdin ən dərin şəkildə ifadə edilmiş mənası idi.

Lüter və Kalvin deyirdilər ki, İsa Məsih bizim günahlarımızı öz üzərinə götürüb, bizə öz salehliyini hədiyyə etdi. Bu izah çox məntiqlidir, amma İncildəki həqiqətin tamamlıq və dərinliyini göstərmir. İsa Məsih bizimlə Yeni Əhdi bağlayarkən sadə bir müqəvilədən, yəni hüquqi əvəzlənmədən daha böyük bir şey etdi. İsanın Yeni Əhdi insanlardan ümumdünya Məsihin yeni ailəsini yaratdı. Bu ailənin hər üzvü övladlığa götürüldü, yəni Məsihə oxşayaraq Allahın övladı oldu. Əhd nöqtəyi-nəzərindən günahdan təmizlənmək, yəni haqq qazandırılmaq, Məsihin lütfündə iştirak edərək Allahın oğlu və ya qızının hüquqlarını almaq deməkdir.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Təqdis olunmaq Müqəddəs Ruhun gücü və Onun hədiyyələrini qəbul etmək deməkdir. Allahın lütfünün mənası, mənim üçün Allahın xeyirxahlığı və mərhəmətindən daha böyük idi, çünki o, Allahın övladı olaraq həyat hədiyyəsidir.

Lüter və Kalvin bunu hüquqi və sxolastika ifadələri ilə izah edirdilər. Mən isə başa düşdüm ki, Allah hakim deyil, Atadır, Atamızdır. Biz cinayətkarlar deyil, israfçı övladlarıq, atanın evindən qaçaq düşənlərik. Əhdi-Cədid məhkəmə zalı deyil. Allah onu mehriban ailə üçün ev kimi fikirləşdi.

Müqəddəs Paula mən bir vaxtlar ilk Lüter kimi baxmışdım. O isə öz məktublarında, xüsusilə Romalılara və Qalatiyalılara öyrədirdi ki, günahdan təmizlənmə, yəni salehliyini qəbul etmə sadəcə məhkəmənin qərarı deyil, ancaq Allahın lütfü ilə biz onu hədiyyə alırıq (bax Rom 3, 24, Rom 5, 18, Qal 2, 21 və s.). Mən bir şey gördüm: Paul demir ki, yalnız və yalnız imanımıza görə saleh sayılıyıq. Protestant təlimi „sola fide“, yəni „yalnız iman ilə“ Müqəddəs Kitaba zidd çıxırdı.

Mən təəccübləndim. Kəşfim haqqında bəzi dostlarıma danışmağa başladım. Hamı fikrimin düz və ağıllı olduğunu təəccüblənərək qəbul etdi. Onlardan biri sözümü kəsib soruşdu: „Sənin kimi düşünən digər ilahiyyatçı tanıyırsanmı?“ Mən tanımadığımı deyəndə, o mənə Vestminster seminariyasındakı professor Norman Şepherd (Norman Shepherd) haqqında danışmışdı. Bu seminariya Amerikadakı presbiteriyan seminariyalarının ən ciddi idi. Bəzi protestant ilahiyyatçıları, professor Şepherdin günahdan təmizlənmə mövzusunun izahları və dərsləri ilə razı deyildilər. Demək olar ki, onlar onu dönük kimi hesab edirdilər.

Mən ona zəng edib söhbət etmişdim. O mənə nəql etdi ki, Müqəddəs Kitaba, Lüter və Kalvinin təliminə zidd olduğunu düşünülərək ittiham edilmişdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Onun fikirlərinə və öyrətdiyi təliminə qulaq asaraq çox təəccübləndim, çünki mən də eyni nəticələrə gəlmişdim.

Bu an kiməsə vacib olmayan bir şey kimi görünə bilərdi, amma tamamilə məsihçiliyin əsas prinsipi olan „sola fide“, yəni „yalnız iman“ prinsipinin və protestant imanının ən mükəmməl təlim olduğunu hesab edən bir insan üçün belə bir kəşf dünyanın çevirilməsi kimi idi.

O zaman mənim sevimli ilahiyyatçım Con Gerstnerin sözləri yadıma düşdü. O, bir dəfə dərstdə demişdi ki, əgər katolik təlimi haqlı və protestant prinsipi „sola fide“ isə yanlışdırsa, o özü həmin gün Vatikan darvazalarının qabağında diz çöküb tövbə edəcək. Biz hamımız bunu nitq effekti kimi anlayırdıq, amma onun sözləri bizdə böyük bir təəssürat yaratmışdı. Axı protestant islahatı, məhz bu mövzu haqqında ziddiyyət yaradaraq baş verdi.

Lüter və Kalvin dəfələrlə iddia edirdilər ki, Kilsənin hər təliminin düzgünlüyü və ya yanlışlığı bu sualın cavabından asılıdır. Məhz bu hala görə onlar Katolik kilsəsini səhv görürdülər. Həmçinin də bu hal, onlara görə protestant kilsələrinin sanki yenidən qurulmasına səbəb oldu. „Sola fide“ protestant islahatının rəmzi, əsası və mübarizə səbəbi oldu. Mən isə gündən-günə daha çox dərk edirdim ki, müqəddəs Paul heç vaxt belə öyrətmirdi.

Müqəddəs Yaqubun məktubunda oxuyuruq: „İnsan yalnız imanla deyil, əməlləri ilə də saleh sayılır“ (Yaq 2, 24). Müqəddəs Paul Korinflilərə Birinci məktubunda deyir: „Dağları yerindən tərpədəcək dərəcədə tam imanım varsa, amma məhəbbətim yoxdursa, mən bir heçəm“ (1Kor 13, 2). Mənim üçün əzablı olan bu kəşfimdə Lüterin əsas səhvini anlamışdım. Bütün bu keçdiyim yeddi il ərzində o, Allahın Kəlamının qəhrəman və fədakar vaizinin nümunəsi kimi daimi ilham mənbəyim idi. „Sola fide“ təlimi protestant islahatının əsası və mənası idi.

O zamanlar tədqiqatımı dayandırmalıydım, çünki Kimberli ilə Şotlandiyada, Aberdeen şəhərindəki universitetdə, dissertasiya işimi görməyi qərara gəlmişdik. Bu universitet, mənə Əhd haqqında tədqiqat aparmağı təklif etmişdi. Mən artıq köçməyə və işimə başlamağa hazır idim, amma təəccüb və heyranlıq içində Allaha güvənimizlə Onun, bizə ilk övladımızı hədiyyə etdiyini anladıq. Mənim ilahiyyat fikirlərimlə yanaşı Kimberlinin bədənində də ciddi dəyişikliklər baş verirdi.

O vaxt Böyük Britaniyanın Baş Naziri Margaret Tetçer (Margaret Hilda Thatcher), Böyük Britaniyanın qanunlarını dəyişərək Amerika vətəndaşlarına dünyaya övlad gətirmələrinə icazə vermirdi. Biz bunu Rəbb tərəfindən digər bir fəaliyyətimizə işarə kimi qəbul edərək dissertasiyanı başqa vaxta köçürdük.

Fairfaks şəhərindəki balaca kilsədən gələn zəng hər şeyi həll etdi. Onlara pastor lazım idi. Söhbət zamanı mən günahların təmizlənməsi mövzusu haqqında fikirlərimi açıq şəkildə nəql etdim. Professor Norman Şepherdin izahatları ilə razı olduğumu da dedim. Cavab verərkən eyni anlaşımanın tərəfdarları olduqlarını dedilər. Beləliklə, az bir vaxta kolleci qurtarmazdan əvvəl Müqəddəs Üçlük adına presbiteriyan kilsəsində pastorluq və kilsədəki orta məktəbin müəllimliyi vəzifələrini qəbul etdim.

Rəbbin xeyir-duası vasitəsilə kursu ilk bitirən yoldaşlarımla qrupunda idim. Beləliklə, həm tələbələr, həm də müəllimlərdən bəzi dostlarımla vidalaşmalıydım. Biz əsl dostlar idik, çünki Allahın Kəlamını bütün qəlbimiz və düşüncələrimizlə öyrəndiyimizə görə Rəbb bizə xeyir-dua verirdi. Universiteti biz Kimberli ilə birlikdə qurtardıq. O, İncəsənət üzrə, mən isə İlahiyyat üzrə magistr dərəcəsini aldım.

Kimberli:

Kollecdəki birinci il Skot ilahiyyat üzrə magistr dərəcəsinə almaq üçün çalışırdı. O, ilahiyyat mövzularının incəliklərini illərlə tədqiqatlar aparan müəllimlərin köməyi ilə öyrənirdi. Mən isə Harvard Universitetinin təşkil edildiyi layihədə katibə vəzifəsində iştirak edirdim. Bu layihədə digər dinlərin imanlılarına müraciət olunurdu. Onların çoxu heç vaxt İncili və ya Müqəddəs Kitabı oxumamışdılar. Mən çox vaxt onların suallarına cavab verəndə, Allahın mövcudluğu və məsihçilərin əsas həqiqətləri haqqında danışmalı olurdum. Mənim həyat tərzimlə Skotun işlərinin arasında böyük fərq var idi.

Bir il keçdikdən sonra, biz eyni yol ilə getmək və birlikdə böyümək qərarına gəldik. Skotun dəstəyi və valideynlərimin maddi köməyi ilə mən kollecdə magistr dərəcəsi üzrə oxumağa başlamışdım. O zaman Skot artıq ikinci kursda oxuyurdu. Birlikdə ilahiyyatı öyrənmək bizim üçün vacib bir həyat təcrübəsi idi.

Xristian etikası kursunda mənim birinci mövzum kontrasepsiya idi. Əvvəlcə bu mövzu mənim üçün maraqsız idi, amma sonra mən abortun qadağan olunması hərəkətinin fəaliyyətində iştirak etdim. Mən bununla məşğul olmağa başlayanda doğuşun idarəsi ilə bağlı suallar heç gözlənilmədən öz müxtəlifliyini və uyğunsuzluqlarını üzə çıxardı. Mən bir protestant olaraq kontrasepsiyadan istifadə etməyən heç bir insan tanımırdım. Məni öyrədirdilər ki, sağlam və cavabdehlik daşınılan bir həyatda kontrasepsiyadan mütləq istifadə olunmalıdır. Nikaha hazırlanarkən Skot ilə məsləhət kursunda iştirak edirdik. O kursda bizimlə kontrasepsiyanın müxtəlif vasitələri haqqında danışıldı, amma kontrasepsiyanın zərurət və icazə olduğu barədə bizə heç kim heç nə demədi.

Etika kursunda birinci dəfə kontrasepsiya haqqında müzakirə edərkən orda yalnız kiçik bir qrup tələbələr iştirak etmişdi.

Qrupdakılardan ən aktiv bir tələbə sözlərlə başladı: „Kontrasepsiya katolik mövzudur, buna görə də onun haqqında danışmaq mənasızdır. Onsuz da, katoliklər yalnız iki səbəbə görə kontrasepsiyaya qarşı çıxırlar. Birinci səbəb budur ki, Roma papası evli deyil, buna görə də evli insanların problemləri onun üçün maraqlı deyil. İkinci səbəb isə, onların dünyada çox insan yaşayıb, hamısının da katolik olmalarını istəmələridir...“

Mən onun sözünü kəsdim:

- Məgər Katolik kilsəsi məhz bu səbəbləri qaldırır? Əmin deyiləm!
- Əmin olmaq üçün niyə bu mövzu haqda tədqiqat aparmırsan?
- Bunu edəcəyəm.

Beləliklə, mən axtarmağa başladım.

Mən, ilk növbədə Allahın təbiətinə baxanda gördüm ki, nikah ittifaqı həqiqətən də Allahın birliyinin surətidir. Allah – Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh insanı Öz surətində, kişi və qadın olaraq yaratdı. Onlara xeyir-dua verərək əmr etdi: „Tərəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona sahib olun, bütün canlılar üzərində hökmranlıq edin!“ (bax Yaradılış 1, 26-28). Kişi və qadın Allahın surətində yarandı. Bu surət Müqəddəs Üçlükdür. Onu birləşdirən əsas isə, Allahın sərhədsiz məhəbbətidir. Allah Nuh və onun oğullarının vasitəsilə yenidən öz yaradılışına xeyir-dua verərək eyni əmri verdi: „Tərəyib çoxalın və yer üzünü bürüyün!“ (bax Yaradılış 9, 1). Günahın mövcud olduğu nikah ittifaqında yaşayan insanların övladları tərəyərək Allahın surətində olmaq çağırışını ləğv etmədi.

Həvari Paul öz məktublarında yazır ki, Əhdi-Cədidə nikah, Məsihin və Onun kilsəsinin arasındakı münasibətin surətidir. O zamanlar mən hələ nikahı Müqəddəs sirr kimi hesab etməmişdim.

Allah ər-arvada məhəbbətin həyatverən gücünü verir ki, onlar bir-biri ilə birləşərkən Allahın surətini göstərərək üç olurlar.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Qabağıma suallar çıxırdı: ər-arvad həyatındakı münasibətin hərtərəfli xoşbəxtliklərini yaşayıb amma kontrasepsiya vasitələrindən istifadə edərkən Allahın həyatverən gücünə qarşı çıxmırıqmı? O halda biz Allahın həyatverən məhəbbətinin surəti olmaqdan üz çevirmirikmi?

Mən uşaqlar haqqında suallarımın cavablarını Müqəddəs Kitabda axtarmağa başladım. Müqəddəs Kitabın şəhadəti heyrətamiz idi! Uşaqlar barədə Müqəddəs Kitabın hər bir ayəsi, onları Allahın xeyir-duası adlandırır! (bax, məs: Z 127, Z 128). Heç bir yerdə isə Müqəddəs Kitab danışmır ki, dünyaya körpə gətirməklə bağlı çətinliklər bu körpələrdən daha vacibdir. Heç bir yerdə kişi və ya qadına xeyir-dua verilmir ki, onlar uşaqlarını dünyaya gətirmək üçün arada müəyyən bir fasilələr qoysunlar. Ya da, Müqəddəs Kitabda yazılmır ki, ər-arvad ilk uşaqlarını dünyaya gətirmək üçün bir neçə il gözləməlidirlər. Eyni ilə, Müqəddəs kitab valideynləri dünyaya uşaq gətirmək üçün xüsusi planlar qurmağını tərifləmir. Mən bütün bu ideyaları düşüncələrimdə həmişə çox yüksək qiymətləndirirdim, çünki ətrafımda yaşayanlar, kütləvi informasiya vasitələri və məktəbdəki təlim məni belə tərbiyə edirdi. Amma indi görürdüm ki, onların təsdiqləri Allahın Kəlamına əsaslanmır.

Çox uşaqly ailələr Müqəddəs kitabda həmişə izzətləndirilir və nəyin bahasına olursa olsun, heç vaxt onlardan yaxa qurtarmaq buyurulmur. Mən Müqəddəs kitabda kiçik ailəyə malik olanların mühakiməsini tapmamışdım. Amma orada bir neçə yerdə böyük ailələr, Allahın lütfünü və ya Rəbbin xeyir-duasını ifadə edir. Yalnız Rəbb, qadının bətnini açar və bağlayar. Yeni həyatın döllənməsi və doğuluşu həmişə Allahın xeyir-duasıdır. O istəyir ki, təmiz nikahdan Onun üçün „xüsusi bir nəsil“ doğulsun (Malaki 2, 15). „İnsan gənc ikən övladları olarsa, bu övladlar bir igidin əlindəki oxlara bənzər“ (Zəb 127, 4). Müharibəyə iki-üç oxla, yoxsa oxlarla dolu bir qab ilə getmək yaxşıdır? Özümə bu sualı təkrar-təkrar verirdim: Ailənin planlaşdırılması nə deməkdir?

Allahın iradəsi, yoxsa bu dünyanın iradəsini axtarmaq?

Digər bir sualım da var idi: Həyatımızda İsa Məsihin rolu nədir? Skotla məsihçi-protestant olduğumuza görə bu suala çox ciddi yanaşırdıq. Maddi vəziyyətimizə baxmayaraq, biz gəlir pulumuzdan on faizini kilsəyə ianə verirdik, çünki Rəbbimizin yaxşı xidmətçiləri olub, Onun bizə verdiyi vasitələrindən düzgün şəkildə istifadə etmək istəyirdik. Vəziyyətimiz nə qədər çətin olsa da, Allah həmişə ehtiyaclarımıza cavab verirdi. Hətta növbəti gün imtahanımız olsa belə, biz həmişə bütün işlərimizi və dərslərimizi dayandıraraq Rəbb gününü istirahət günü kimi keçirirdik. Rəbb həmişə bizə bu gün xeyir-dua verirdi və Onun xeyir-duası imtahanlarımızda da üzərimizdə olurdu. Onun bizə verdiyi güc və qabiliyyətlərimiz ilə Ona xidmət etməyə çalışırdıq. Gündəlik tələbə öhdəliyimizə vəz və ibadət etməyi həvəslə əlavə edirdik. Bu xidmətdən yaranan və həyatımıza təsir edən xeyir-dua, imanımızı möhkəmləndirir və nikah ittifaqımızı gücləndirirdi.

Fikirləşirdim ki, İsa Məsihin bədənlərimizlə və uşağın döllənməsi ilə əlaqəsi varmı? Məgər bu sahə də Məsihin səlahiyyətinə aiddir? O zaman Müqəddəs Yazıda oxudum: „Məgər bilmirsiniz ki, bədəniniz Allahdan aldığınız, sizdə yaşayan Müqəddəs Ruhun məbədidir? Siz özünüzmə məxsus deyilsiniz, çox baha qiymətə satın alınmışsınız. Beləliklə, bədəninizlə Allaha izzət gətirin“ (1Kor 6, 19-20). Valideynlərin şəxsi mülahizələrinə əsaslanaraq uşaqlarını dünyaya gətirmələrini planlaşdırmaq Allahın yoxsa insanların iradəsidir? Ailənin planlaşdırılması həyatlarımızın İsa Məsihə aid olduğunu ifadə edirmi?

Bəs mən və Skotla bağlı Allahın iradəsi nədir? Biz Onun iradəsini tanımağa və həyatımızda tətbiq etməyə çalışırdıq. Həmin vaxtlarda bu Kəlamda ruhani qida tapmışdım:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

„Beləliklə, ey qardaşlar, Allahın mərhəməti xatirinə sizə yalvarıram ki, bədənlərinizi diri, müqəddəs və Allahı razı salan bir qurban olaraq Ona təqdim edin; bu sizin ağılla etdiyiniz ibadətdir. Bu dövrə uyğunlaşmayın, əksinə, düşüncənizin təzələnməsi ilə dəyişin ki, Allahın xeyirxah, razı salan və kamil iradəsini ayırd edəsiniz“ (Rom 12, 1-2).

Həvari Paul vurğulayır ki, fədakar və sirli həyat Allahın lütfünə əsaslanmışdır. Öz güclərimizə və ağılımıza güvənərək yaşamamalıyıq. Xidmətdə iştirak edərkən bədənlərimizi fəda edirik. Xidmətin həm fiziki, həm də ruhani ölçüsü var. Əgər Allahın iradəsinə əsaslanaraq yaşamaq istəyiriksə, bu dünyanın qaydaları ilə Allahın əmrləri arasında fərq qoymalıyıq. Bunun üçün biz Allahın Kəlamına dəfələrlə müraciət etməliyik. Kontrasepsiya və ailənin planlaşdırılması haqqındakı tədqiqatım da məni, məhz buna istiqamətləndirirdi. Müqəddəs Kitab isə mənə, dünyanın düşündüyündən tamamilə daha fərqli cavablar verirdi.

Biz Skotla bir-birimizə və birlikdə Rəbbimizə sadıq idik. Qabağımıza isə bir sual çıxmışdı: ailəmizin planlaşdırılmasını, yəni uşaqlarımızın dünyaya gəlmələrinin arasındakı vaxtı Allaha etibar edə bilərikmi? O bizim maddi, emosional və ruhani tələbatlarımızı hesablayacaqmı? Əgər bizə fikirləşdiyimiz saydan daha çox uşaq verərsə, onların tərbiyəsi üçün bizə kifayət qədər güc də verəcəkmiki?

Qəlbimin dərinliyində anlayırdım ki, həyatımızın sahibi Allahdır, amma mən Onunla mübarizə aparmağa cəhd edirəm. Yalnız O, gələcəyi bilir. Onun istədiyi xüsusi bir nəslə dünyaya gətirmək üçün nəyi etməli olduğumuzu və ailəmizi necə yaratmağımızı da bilir. O bizə verdiyi hər bir şey ilə sübut edir ki, heç bir şübhəsiz Ona etibar edə bilərik. Hətta həyatımızın bu sahəsini Ona etibar etməliyik və O bizə bunun üçün iman verəcək. O, həyatımızın bizə aid bu sahəsində də Öz planını yerinə yetirəcəyinə ümid verəcək.

O bizə və bizim vasitəmizlə verdiyi uşaqlara Öz məhəbbətini verəcək ki, onların qayğısına qalıb tərbiyə edək. Bizim kollecimizdə öz ailələrini planlaşdırmağa çalışan çox ər-arvad tanıyırdım. Çox vaxt onların planları Allahın planından fərqlənirdi. Uşaqlarımızın dünyaya gəlmələri barədə sualı hər cür kontrasepsiyadan tamamilə və həmişəlik imtina edərək Allaha etibar etməli olduğumuzu başa düşdüm. Bu mənim üçün çox aydın idi, amma axı mən tək deyiləm! Biz iki nəfərik. Beləliklə, Skotda da eyni əqidəni yaratmaq mənim tapşırıgım idi.

Bir dəfə axşam yeməyi yeyərkən Skot məndən kontrasepsiya haqqında tədqiqatımın nə yerdə olduğunu soruşmuşdu. Mən onunla mümkün olduğu qədər fikirlərimi paylaşdım. Bundan sonra ona Con Kipplinin „Ailə planlaşdırılması və nikah əhdi“ adlı kitabını oxumağı təklif etdim. Qısa müddətdən sonra Skot bu kitabın arqumentləri və fikirlərimlə razı oldu. Hətta bundan da çox! Kipplinin əhd və nikah həyatının əmri haqqındakı təlimi ilə kontrasepsiyanın qəbul edilməzliyi və günah olduğunu sübut etməsinə heyran olmuşdu.

Kippli belə bir nümunə gətirir: Qədim Romada ziyafət olanda romalılar qarınqululuğa təslim olurdular. Sonra isə, az əvvəl qəbul etdikləri qidanı, yenə də yeməyə yerləri olsun deyə qəsdən qaytardıqları kimi, eyni ilə, ər-arvad da intim həyatdan zövq aldıqdan sonra, kontrasepsiya vasitələrindən istifadə edərək münasibətin nəticəsi olan yeni həyatı lazımsız bir şey kimi məhv edirlər. Hər ikisi qeyri-təbiidir, hər ikisi əhdin mənasına ziddir!

Kippli öz kitabında Katolik kilsəsinin təlimini izah edir ki, ər-arvadın cinsi əlaqəsinin bir mənası və məqsədi uşaqların dünyaya gəlməsidir. Bu məqsədə mane olarkən ər-arvad qeyri-təbii davranırlar. Bununla onlar nikah əhdinin əmrini, yəni tamamilə bir-birinə aid olmağı və vəhdəti pozurlar. Mən Katolik kilsəsinin kontrasepsiyaya qarşı çıxmağının səbəbini tamamilə dərk etdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Bəs ailə planlaşdırılmasının təbii metodu kontrasepsiya deyilmi? Bu metod kontrasepsiyanın katolik variantı deyilmi?

Müqəddəs Paul Korinflilərə belə dedi: „Ər arvadına aid, arvad da ərinə aid olan nikah borcunu yerinə yetirsin. Arvadın bədəni özünün yox, ərinin ixtiyarındadır. Eləcə də kişinin bədəni özünün yox, arvadının ixtiyarındadır. Müvəqqəti olaraq razılıqla, dua üçün vaxt ayırmaqdan savayı bir-birinizi ər-arvadlıq təminatından məhrum etməyin. Bundan sonra yenə də bir yerdə olun ki, nəfsinizə hakim olmadığınıza görə şeytan sizi sınağa çəkməsin“ (1Kor 7, 3-5). Deməli, müəyyən dövrlərdə duaya görə ər-arvad cinsi əlaqələrdən imtina edə bilirlər, amma sonra yenidən birlikdə olurlar ki, şeytana qalib gələrək nikah əhdini pozmasınlar. Katolik Kilsəsinin sənədi „*Humanae vitae*“ (latın dilindən tərcümədə „İnsan həyatı“) ailə planlaşdırılması haqqında çox gözəl, taraz və harmonik şəkildə danışır. Onu oxuyanda heyran qaldım. Nikahda cinsi əlaqələri yaşayaraq pak və dürüst olmaq mümkündür və eyni zamanda müəyyən seçilmiş günlərdə, şüurlu olaraq cinsi əlaqəsiz həyatın vacib suallarına ciddi yanaşmış, cavabdeh də ola bilərik.

Qidalanmaqda necə oruc dövrləri olursa, eyni ilə cinsi həyatda da dua etmək və ya digər əhəmiyyətli səbəblər üçün müəyyən vaxtlarda intim münasibətdən imtina etmək faydalı ola bilər. Lakin möcüzəli hallar istisna olaraq insan daimi oruc tuta bilməz. Eyni ilə, ailə planlaşdırılmasının təbii metodu xüsusi və ciddi vəziyyətlərdə vasitə kimi təklif olunur. Bu metod gündəlik və sağlam həyat tərzini üçün deyil.

Bir dəfə kitabxanada subay bir dostumla bu haqda söhbət edirdim. O məndən soruşdu: „Siz Skotla kontrasepsiya vasitələrindən əl çəkmisinizmi?“

- Hələ yox!

- Sən düşünürsən ki, onlardan imtina etmək lazımdır?“

Mən ona bir hekayə vasitəsilə cavab verdim:

„Bir gün toyuq və donuz öz sahibi haqqında söhbət edirdilər. Onlar yaxşı bir fermada yaşadıklarına görə çox xoşbəxt idilər.

Toyuq dedi: Məncə, biz sahibimizə xüsusi bir hədiyyə verməliyik!

- Nəyi nəzərdə tutursan?

- Gəl, biz ona səhər yeməyi üçün kolbasalı qayğanaq hədiyyə edək!

- Bu yalnız sənin üçün faydalıdır. Sənə görə sadəcə bir hədiyyədir, mən isə həyatımı qurban verməliyəm!

Mən sonra hekayəmə elavə edərək dedim: „Sənin dediklərinə ciddi yanaşıram, amma mənim üçün bunlara riayət etmək səndən daha çətindir.“

O, Skot və mənim üçün dua etdi və sonra evə getdik. Bu söhbət haqqında Skotla danışarkən, o mənim fikrimlə razı olduğunu dedi. Kontrasepsiya Allahın iradəsinə ziddir. Skot kontrasepsiya vasitələrindən imtina etməyi təklif etdi, amma əgər nə vaxtsa fikirlərimizi dəyişsək, yenidən bu vasitələrdən istifadə edə bilərik. Mən isə qarşı çıxdım, çünki belə olsa, həmişə köhnə həyatımıza qayıtmağa meyilli olacaqdıq. Beləliklə, bizdə olan bütün kontrasepsiya vasitələrindən imtina etməyi qərara aldığımızı. Bunu etdikdə Allaha etibarımız daha da çoxaldı. Həyatımızı və uşaqlarımızın dövlənməsini yalnız Onun iradəsinə təslim etdik.

Kollecdə oxuyanda ilahiyyəti birlikdə oxumağımız üçün imkanımız çox olurdu. Biz bilik yolunda qrup yoldaşlarımızla olduğu kimi, bir-birimizə də həm köməkçi, həm də rəqib idik. Başqa nikahlı cütlüklər ilə birlikdə Müqəddəs kitabı öyrənən qruplarda iştirak edərək həqiqətən də, Allahın xeyir-duasını qəbul edirdik. Kilsədəki vəzlərə qulaq asarkən biliyimizin dərinliyi və ciddiliyini təcrübə edirdik. Tələbə yataqxanasındaki ilahiyyat mübahisələri bizə dinamizm və həvəs verirdi.

Tez-tez tələbə qızlarla kolleci qurtardıqdan sonra arzuladığımız işlər haqqında söhbət edirdik. Mənim fikrim belə idi ki, əgər hamilə olmasam, ilahiyyat sahəsində müəllim və ya vaiz kimi Skotun yanında işləyəcəyəm. Hamilə olsam, aldığım biliklərlə Skota kömək etmək, uşaqlarımıza Allahın Kəlamına əsasən tərbiyə vermək və Müqəddəs Kitabı öyrənmə qruplarını idarə etmək istəyirdim. İkinci variantı daha çox arzulayırdım. Qrup yoldaşlarımdan yalnız bir neçəsi mənim bu fikrimlə razı idi.

Valideynlərim mənə hər cür dəstək olaraq məqsədimlə tamamilə razı idilər və bütün təhsilimi hələ də ödəyirdilər. Magistr dərəcəsinin mənə nə qədər pul gətirəcəyi haqqında heç düşünmürdülər. Onlar təhsilimi Rəbbimizə xidmət etməyə bir imkan kimi görürdülər və iman edirdilər ki, gələcək üçün Rəbb özü mənə ən düzgün yolu göstərəcək.

İlahiyyatı öyrənmək artıq bizim imanımız və əqidəmiz üçün o qədər də böyük sınaq deyildi. Yalnız kontrasepsiya mövzusu istisna idi. İmanımızın ən dərin əsaslarını dərk etməyimiz həmişə möhkəmlənirdi. Bu əsaslar həm də həyatımızın möhkəm bünövrələri idi. Onlardan biri isə gözə çarpan bir istisna oldu. Bu istisna „sola fide“ protestant təlimi idi. „Sola fide“, yəni „yalnız iman ilə“ günahdan azad olub saleh sayılırıq.

Vaxt keçdikcə biz Martin Lüterin yalnız Katolik Kilsəsinin təliminə yox, həm də Müqəddəs Yazılara qarşı çıxdığını anladıq. Axı Müqəddəs Kitab Lüterin ilahiyyatının təməl daşı idi. Lüter öyrədirdi ki, insan məhəbbət əməlləri vasitəsilə deyil, iman vasitəsilə saleh sayılır. O, hətta o qədər dərinə getmişdi ki, alman dilinə özü çevirdiyi Paulun Romalılara məktubunda iman sözünün qabağına „yalnız“ sözünü əlavə etmişdi (Rom 3, 28). Eyni zamanda Yaqubun da məktubunu „saman məktubu“ adlandırırdı, çünki həvari Yaqub yazmışdı: „insan yalnız imanla deyil, əməlləri ilə də saleh sayılır“ (Yaq 2, 24).

Biz qəbul etməliydik ki, bir çox vacib nöqtələrdə Katolik kilsəsi haqlı idi: Allah bizi günahdan azad edir ki, Onun övladları olaq, imanlı həyat yaşayaq və məhəbbət vasitəsilə bunu göstərək. Efeslilərə məktubda əsas suallar izah edilir: iman Allahın hədiyyəsidir, əməllərimizin nəticəsi deyil. Bu iman imkan verir ki, Allahın bizə əvvəlcədən hazırladığı xeyirli əməllərin planını yerinə yetirək (bax Ef 2, 8-10). Beləliklə, iman həm Allahın hədiyyəsidir, həm də bizim Allahın lütfünə cavabımızdır. Ona görə də həm protestantlar, həm də katoliklər həmfikirdirlər ki, xilas Allahın lütfünə əsaslanır.

Mən protestant ilahiyyatının fanatı olmadım, buna görə də fikrimin dəyişməsi mənim üçün o qədər də böyük bir zərbə kimi görünmədi. Hiss edirdim ki, bütün məsihçilər Allahın lütfü ilə yaradılan və məhəbbətlə ifadə edilən imanın vasitəsilə xilas olduğumuzla razıdır. Mən bu əqidəmi dəqiq şəkildə izah edə bilirdim və heç bir dostum məni katolik imanına meyilli olduğuma görə məzəmmət etmirdi. Amma Skot üçün ilahiyyatını dəyişdirmək zəlzələ kimi idi və həyatımızda, doğrudan da, böyük dəyişikliklər yaratdı.

Biz Gordon Konvell kollecindəki axırıncı ilin sonuna yaxınlaşarkən hamiləliyimin Rəbbin bizə xeyir-duası olduğunu başa düşdük. Buna görə də biz oxumağa davam etmək üçün Şotlandiyaya köçə bilmədik, amma Allahın iradəsi sayəsində hədiyyə aldığımız övladımıza görə çox xoşbəxt idik. Mən indi tamamilə aydın anlayırdım ki, kollecdə öyrəndiklərimi, qəlbimdə və ağımda olanları bətnimdəki övladıma ötürəcəyəm. Dərin bir xoşbəxtlik yaşayırdım, çünki ər-arvad çağırışı ilə birlikdə, həm də analıq çağırışı yaşayırdım. Təhsilimizi qurtaranda Skotla birlikdə Allahın iradəsinə təslim olaraq Virciniya ştatında yerləşən imanlıların cəmiyyətinə xidmət etməyə getdik.

4. Nils – Əhdin ifadəsidir

Skot:

Mən artıq Virciniyada pastor kimi xidmətə başlamışdım. Hər Rəbb günü təxminən qırx beş dəqiqə vəz, həftə ərzində isə Müqəddəs kitab üzrə iki dərs idarə edirdim. Oradakı kilsə rəhbərliyi və ağsaqqallar məclisinin tələbləri bu idi. Vəzlərimdə „İbranilərə məktub“-u izah edirdim, çünki Müqəddəs kitabda məhz bu məktubda Əhd haqqında çox aydın şəkildə danışılır, mənası izah edilir və vacibliyi göstərilir. Kilsədə Allahın Kəlamını izah edirdim. Kilsənin üzvləri Əhd üçün və Əhdin Allahın ailəsi kimi yerinə yetirilməsinə çox həvəsli idilər.

Bu mövzə haqqında nə qədər çox düşünürdüm, kəşfimin nəticəsi də, bir o qədər çox gözlənilməz olurdu. Bütün protestantlar kimi mən də, İbranilərə məktubu, əsl anti-katolik kitab kimi hesab edirdim, çünki oradakı müxtəlif ifadələr, sanki bunu mənə sübut edirdi. Məsələn, „Məsih günahları Öz üzərinə götürmək üçün bir dəfə təqdim edilmişdir“ (bax İbr 9, 28) və ya „Məsih günahlar üçün yalnız bir qurban təqdim edir“ (bax İbr 10, 12) və s.

„Əgər nə isə Romadan, yəni Roma katoliklərindən gəlsə, mütləq səhv bir şeydir“ fikri mənim üçün dəyişilməz idi. Buna baxmayaraq, liturgiyanın Əhd üçün nə qədər vacib bir şey olduğunu başa düşməyə başlamışdım. Məhz İbranilərə məktub liturjiyaya böyük əhəmiyyət verir. Liturjiya göstərir ki, Allahın ailəsi, yəni Əhd vasitəsilə yaradılmış ailə bir yerə yığılır və Rəbb təkrar-təkrar Əhd münasibətləri, yəni Onunla ailəsi arasındakı münasibətləri möhkəmləndirir. Bunu anlayaraq sanki bir vəhy almışdım və böyük səbirsizliklə onu başqaları ilə də paylaşmaq istəyirdim.

Çox istəyirdim ki, insanlar Əhdi-Ətiqin əsasının Əhdi-Cədidlə əlaqədar olduğunu duysunlar, çünki Əhdi-Ətiq, Əhdi-Cədidə və Kilsədə tamamlanır. Əhdi-Ətiq ləğv olunmur, əksinə sona qədər yerinə yetirilir. Kəşfimin dərininə gedərək cəsarətimi qıran bir şey tapdım: inqilaba aparacağını hesab etdiyim bu kəşflər, yəni mənim vəhyim, sən demə, artıq çoxdan qədim Kilsə atalarına məlum imiş.

Mən dəfələrlə heyretə gəlirdim: Məgər mən bütün bu qədər vaxtı təkərrimi ixtira edirdim?!

Əhd sayəsində yaradılmış Allahın ailəsi və liturgiyada olan Allahın övladlarının toplantısı haqqında fikirlərimi paylaşanda kilsəmizin üzvləri heyran qalmışdılar. Kilsənin ağsaqqalları məndən liturgiyamızı daha da mükəmməlləşdirməyimizi xahiş etdilər. Liturgiyamız?! „Liturgiya“ axı katolik terminidir. Presbiteriyanlar „ibadət“-dən danışirlar! Amma ağsaqqallar məclisi məndən Müqəddəs kitab üsullarına uyğun liturgiya düzəltməyimi xahiş etdilər və mən işə qoşuldum.

Suallardan başladım. Niyə bütün kilsəmizin mərkəzi pastordur? Niyə ibadətimizin mərkəzi vəzdir? Niyə mən vəz edərkən Rəbbin xalqını tamamilə Rəbblə birləşdirən Məsihin bədəni və qanını qəbul etməyə hazırlamıram?

Mən Kilsəmizdə izah edirdim ki, İsa yalnız bir dəfə Onu xatırlamaq əmri verəndə Evxaristiyanı təyin edərək, yəni onun bədənini qəbul edib qanını içdiyimiz an əhd sözündən istifadə etdi. Biz isə çörəkbölmə ayinini ildə yalnız dörd dəfə qeyd edirik. Qəribə görünməsinə baxmayaraq, mən kilsəmizin ağsaqqallarına həftədə bir dəfə İsa Məsihin bədəni və qanını qəbul etməyi təklif etdim.

Onlardan biri etiraz edərək:

- Skot, hər həftə təşkil edilən çörəkbölmə ayinini sıradan və ya adi bir şeyə çevirməkdən qorxmursunuz? Bu hətta hörmətsizliyə aparıb çıxara bilər.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Dik, siz razısınız ki, çörəkbölmə ayinin vasitəsilə Məsihlə bizim aramızda bağlanmış Əhd yenilənir?

- Əlbəttə!

- Yaxşı, onda bir sualıma cavab verin! Siz nikah əhdini həyat yoldaşınızla ildə yalnız dörd dəfə yeniləməyə razı olardınız mı? Bu da sıradan və ya adi bir şeyə çevirib hörmətsizliyə apara bilər.

- Yaxşı, nöqteyi-nəzərini başa düşdüm! - deyə o, ürəkdən güldü.

Beləliklə, həftədə bir dəfə olaraq çörəkbölmə ayininin təşkili yekdilliklə qəbul olundu. Biz onu hətta „Evxaristiya“ adlandırırırdıq. Bu sözə yunan dilində yazılan Əhdi-Cədidə və ilk kilsənin sənədlərində rast gəlirik.

Həftəlik çörəkbölmə ayini kilsəmizin ən yüksək ibadət mərasimi oldu. Bu ayin icmamızın həyatını dəyişdirdi. Toplantımızdan sonra biz qeyri-rəsmi səhər süfrəsi təşkil etməyə başladıq. Bu bizə səmimi və azad şəkildə bir-birimizlə ünsiyyət yaratmaq, vəz haqqında söhbət etmək və ehtiyaclarımızla bağlı dualarımızı bölüşməyə imkan yaratdı. Biz birləşməni yerinə yetirməyə və onunla yaşamağa başladıq. Bu, möhtəşəm dövr idi!

O dövrdə mən kilsəmizin üzvləri ilə birlikdə Müqəddəs Yəhyanın İncilinin dərinliklərinə getdim. Çox təəccübləndim ki, bu, İncil ayinlərin (müqəddəs sirlərin) təsvirlərindən bol idi. Kollecdəki vaxtlarımı xatırladım. Bir gün əziz bir dostumuz evimizə qonaq gəlmişdi. Qonaq otağına gedəndə dedi: „Mən indi liturgiyanı öyrənirəm. Bilirsən, necə gözəl bir şeydir?!“ Dostuma belə cavab vermişdim: „Birləşmə istisna olmaq şərti ilə, heç nə mənim üçün liturgiyadan daha darıxdırıcı ola bilməz.“

Həqiqətən də, mənim fikrim bu idi, böyüdüləsi heç bir şey yoxdur, çünki biz heç vaxt nə liturgiya, nə də müqəddəs sirlər haqqında öyrənməmişdik. Biz uşaqlıqdan onlarla tanış olmamışdıq,

oxuduğumuz kitablar onlar haqqında danışmırdı, diqqətimiz onlara tərəf istiqamətləndirilməmişdi. Lakin Yəhyanın İncili və İbranilərə məktubunu nəzər salanda, mən anladım ki, liturgiya və müqəddəs sirlər Allahın ailəsinin həyatında çox ciddi və böyük rol oynayır.

Həmin andan etibarən mənim bu detektiv hekayəm, addım-addım dəhşətli bir romana çevrilməyə başladı. Mən, həqiqətən də, qorxu və çaşqınlıq içində idim, çünki ortaya çıxan zəncirvari mürəkkəb suallarına, yalnız Roma katolik kilsəsi düzgün cavablar verməyə başladı. Axı mən həmişə ona qarşı çıxırdım! Bir-birinə oxşayan müxtəlif hadisələr mənə, sanki bir buzlu duş kimi təsir edirdi.

Mən özəl bir məsihçi məktəbində Müqəddəs Kitab üzrə bir həftəlik dərs vermişdim. Anladığım Əhdi mənasını tələbələrə də izah etmişdim. Əhdi onlara, Allahın ailəsi kimi başa salmağa çalışırdım. Sözlərimi, quru torpaq suyu canına çəkdiyi kimi mənimsəyirdilər. Mən onlara, Allahın Öz xalqı ilə bağladığı Əhdi ardıcılığını izah edirdim.

Vaxt oxu çəkdim və onun vasitəsilə Allahın Öz xalqı ilə bağladığı Əhdi övladlığımızın növbəti tarixi dövrü kimi başa salırdım. Adəmlə olan Əhdi, nikaha bənzədirdim. Nuhla olan Əhdi, bir neçə nəsilli ailə birliyi kimi təsvir edirdim. İbrahimplə olan Əhdi, tayfaların birliyində göstərirdim. Musa ilə olan Əhdi, İsrailin on iki nəslinin bir xalqa çevirilməsi kimi izah edirdim. Davudla olan Əhddə İsrail xalqının padşahlıq kimi təsvir edildiyini göstərirdim. Sonda isə, Məsih öz Əhdi ilə ümumdünya, yəni katolik ailəsini yaratdı. Bütün xalqlardan insanlar bu ailəyə hər zaman daxil ola bilər. Yəhudilər və bütperəstlər də, bu ailənin üzvləri ola bilərlər.

Bu sözləri deyəndə, tələbələrimin böyük sevincini hiss etmişdim, çünki onlar üçün Müqəddəs Kitab öz ümumi mənasını göstərməyə başlamışdı.

Onlardan biri sual vermişdi:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Bu ümumdünya ailə necə olmalıdır? Nəyə oxşaya bilər?

Lövhəyə böyük bir piramida çəkərək izah etdim:

- Bu, bütün dünyanı özünə daxil edən böyük bir ailə olmalıdır. Bu piramidanın müxtəlif mərtəbələrində, Allahın təyin etdiyi xidmətçilər olur. Bu xidmətçi, ona etibar edilən hissədə ailənin atası kimi, bu ailənin qayğısına qalaraq övladlarına Allahın sevgisini və qanununu ötürür.

Həmin vaxt tələbələrdən biri uca səslə:

- Bu piramida Katolik kilsəsi kimidir və onun zirvəsi isə Roma papasıdır.

- Yox! Yox! Əksinə, mən sizə katolisizm zəhərinə qarşı dərman verəcəm!

Mən, buna həqiqətən də, inanır və çox çalışırdım. Əlavə etdim:

- Səhv fikirləşirsən. Roma papası, sanki bir imperatordur!

- Amma papa ata deməkdir!

- Yox! Sən səhv başa düşürsən. Əslində bu belə deyil! - onun sözlərini təkzib etməyə çalışırdım.

- Xeyr! Bu, doğrudan da, belədir! - deyə bütün tələbələrim xorla cavab verdilər.

Yaxşı, katoliklər bu dəfə də qalib gəldilər. Həyəcanlı olsam da, bunu etiraf etməliydim. Gələcəkdə nə baş verəcəyindən hələ xəbərim yox idi.

Nahar vaxtı yeməxananın küncündə toplanmış tələbələrimin içindən iti ağılı və acı dili ilə hərəkətdən seçilən bir qız mənə yaxınlaşdı:

- Biz elə indi uşaqlarla səsvermə keçirib yekdilliklə bir qərara gəldik ki, siz katolik olmaq istəyirsiniz!

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Siz sadəcə dəli olmusunuz! - deyə əsəbi halda güldüm və kürəyimdən soyuq tərin axdığını hiss etdim. Bu qız isə özünə əmin bir şəkildə gülümsəyərək əllərini geri çəkib digər tələbələrin yanına qayıtdı.

Axşam evə gələndə hələ də, heyrət içində Kimberliyə dedim:

- Təsəvvür edə bilməzsən bu gün Rebeka mənə nə dedi! Uşaqlarla səsvermə təşkil edib qərara gəlirlər ki, mən katolik olmaq istəyirəm! Belə bir cəfəngiyatı təsəvvür edə bilərsənmi?!

Kimberlinin də mənimlə birlikdə güləcəyini gözləyirdim, amma o, sərt bir sima alaraq dedi:

- Bəs sən əslində katolik olmağı düşünürsən?

Qulaqlarıma inana bilmədim. Axı o, necə fikirləşə bilərdi ki, mən Müqəddəs Kitabın və Reformasiyanın həqiqətinə belə asanlıqla xəyanət edə bilərəm? Özümü kürəyimə bıçaq saplanmış kimi hiss etdim, hətta kəkələməyə başladım:

- Bunu necə deyə bildin? Sənin etibarını necə itirmişəm? Məni həmişə öz pastorun, mürşidin kimi hesab edirdin. İndi katolik olacağımı deyirsən? Mən axı Martin Lüterin əsərləri ilə böyümüşəm. Bu sözlərlə nə demək istəyirsən?

- Mən səni həmişə katoliklərə qarşı çıxan, səmimi və güclü protestant hesab etmişəm. Reformasiyanın prinsiplərinə də, həmişə vəfalı olmusan, amma son vaxtlar, o qədər liturgiya, müqəddəs sirlər və Evxaristiya haqqında danışırısan ki...

Sonda isə, o, heç vaxt unutmayacağım sözlər əlavə etdi:

- Bəzən fikirləşirəm ki, sən geri dönmən Lüter olacaqsan!

- Geri gedən Lüter! - deyə tutuldum və başqa da, heç bir söz deyə bilmədim. Otağıma girib, qapını bağlayıb özümü divana atdım. „Geri gedən Lüter?!“ - deyə öz-özümə təkrarlayaraq həyəcan içində idim, sanki lərzəyə gəlmişdim və özümü çox çarəsiz hiss edirdim.

Ruhumu itirə bilərdim! İncilimi itirə bilərdim! Həmişə Allahın Kəlamının xidmətçisi olmağı arzulayırdım və indiyə qədər də yaxşı alınırıdı, amma gör mənə haralara gətirib çıxartmışdı? „Geri gedən Lüter!“ Bu sözlər qulaqlarımda əks-səda edirdi.

Bu, yalnız ilahiyyat düşüncəsi deyildi. Bu hadisədən bir həftə əvvəl isə, Kimberli mənə ilk övladımız Maykılı hədiyyə etmişdi. İlk atalıq hissimi heç vaxt unutmayacağam. Oğluma baxanda Əhdin həyatverici gücünün sadəcə bir nəzəriyyə olmadığını dərk etmişdim. Onu qucağıma götürəndə onun və onun uşaqlarının, nəvələrinin hansı kilsənin üzvləri olacağını fikirləşirdim. Maraqlı idi, çünki mən, Presbiteriyan kilsəsindən ayrılmış bir kilsənin pastoru idim. Bu Presbiteriyan kilsəsi, yalnız XX əsrdə Presbiteriyan kilsələri ittifaqından ayrılmışdı. Bu səbəbdən də biz özümüzü bölünmüş presbiteriyanlar adlandırırıq.

Ailəmin böyüməsi məndə daha dərin istəyin yaranmasına səbəb oldu ki, Allahın ailəsi ilə birlik olum. Allahın və ailəmin adı ilə mən, dualarımda Rəbbdən kömək istəyirdim ki, nəyin bahasına olursa olsun, Onun Kəlamına iman edərək yerinə yetirim və öyrədim. İstəyirdim ki, qəlbim və aqlım Müqəddəs Kitab və Müqəddəs Ruh üçün açıq olsun. Onların köməyi ilə Allahın Kəlamının dərinliyinə getmək istəyirdim.

Həmin zamanlarda yerli bir Presbiteriyan seminariyasında iş tapmışdım. İlk kursumun mövzusu Yəhyanın İncili idi. Eyni mövzu üzərində kilsəmizdə vəz etmişdim. Yəhyanın İncilinin altıncı fəslinə çatanda, bu ayələri bir neçə həftə diqqətlə təhlil edirdim: „Yəhudilər “Bu Adam yemək üçün Öz ətini bizə necə verə bilər?” - deyə birləri ilə mübahisə etdilər. Onda İsa onlara dedi: “Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Bəşər Oğlunun ətindən yeyib qanından içməsəniz, daxilinizdə həyat olmayacaq. Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən əbədi həyata malikdir və Mən onu son gündə

dirildəcəyəm. Çünki Mənim ətim həqiqi yemək, qanım da həqiqi içkidir. Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən Məndə qalır, Mən də onda qalıram. Var olan Ata Məni göndərdiyi kimi, Mən də Atanın sayəsində yaşadığım kimi Məndən yeyən də Mənim sayəmdə yaşayacaq. Göydən enmiş çörək budur, ata-babalarınızın yediği kimi deyil. Onlar öldülər, amma bu çörəyi yeyən əbədi yaşayacaq”. İsa bu sözləri Kefernahumda, sinaqoqda təlim öyrədərkən söylədi. Bunlardan sonra şagirdlərinin çoxu İsadən ayrılıb daha Onunla gəzmirdi. Onda İsa On İki şagirdə dedi: “Yoxsa siz də Məni tərk etmək istəyirsiniz?” Şimon Peter Ona cavab verdi: “Ya Rəbb, biz kimin yanına gedək? Əbədi həyatın sözlərini söyləyən Sənsən.” (Yəhya 6, 52-59. 66-68)”

Müəllimlərim məni həmişə öyrədirdilər ki, Evxaristiya və birləşmə əhəmiyyətli, amma sadəcə bir simvoldur. Mən də pastor olaraq eynisini öyrədirdim. Amma dualarımla apardığım uzun kəşflərimdən sonra mən belə bir qərara gəldim ki, İsa Öz bədənini yemək və qanını içmək haqqında danışanda heç də simvolik şəkildə danışmamışdı. Əgər O yalnız simvolik şəkildə danışmış olsaydı, Onu dinləyən yəhudilər, niyə özlərindən o cür çıxmışdılar? Digər tərəfdən, əgər yəhudilər hərfi mənada qəbul etsəydilər və İsa isə simvolik şəkildə demiş olsaydı, O bunu onlara bildirməzdimi? Axı şagirdlərinin çoxu bu sözlərə görə Ondən ayrılaraq daha ardınca getmirdilər. Əminəm ki, əgər O, şagirdlərinin səhvini düzəltmək istəsəydi, onlara sadəcə simvolik mənada dediyini izah edərdi, lakin O bunu etmədi. Min illər keçsə də, tək bir məsihçi belə İsanın Evxaristiyada canlı mövcudluğuna şübhə etmədi. Mən də buna qarşı çıxma bilmədim və işində problem istəməyən hər bir pastor və ya müəllim kimi vəzlərimi beşinci fəsildə dayandırmaq, dərslərimdə isə altıncı fəslə buraxıb, birbaşa yeddinci fəslə keçmək qərarına gəldim. Belə də etdim.

Kilsədəki bacı-qardaşlarım və tələbələrım növbəti izahatlarımı gözləsələr də, onları öyrətdiyim təlimin adi presbiteriyan təlimi olmadığını hiss etməyə başlamışdılar.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Həvəslə qəbul etdikləri bu təlimin Katolik kilsəsinin əsrlərlə öyrətdiyi təlimlə eyni olduğunu onlara deməyə cəsarətim yox idi.

Bir axşam bir neçə saatlıq dərstdən sonra otağımdan çıxıb qonaq otağına gəldim və Kimberliyə dedim ki, biz presbiteriyan kilsəsində qalmayacağıq. Müqəddəs Kitaba əsasən bir gerçəkliyi anladım ki, liturgiyaya və müqəddəs sirlərə presbiteriyan ənənəsinin ayırdığı diqqətdən daha çox diqqət ayırmaq lazımdır. Anqlıkan kilsəsinə keçmək qərarım haqqında ona danışdım.

O, divana çöküb ağlayaraq „Skot, atam presbiteriyan keşişdir. Qardaşım presbiteriyan keşiş olmağa hazırlaşır. Sən də presbiteriyan kilsəsində pastorsan. Mən presbiteriyan kilsəsindən çıxmaq istəmirəm!“

O öz fikirlərini bildirmişdi, amma mənim şübhələrimdən xəbəri yox idi. O vaxtı ümid edirdim ki, mənim yolumun sonu Anqlıkan kilsəsindədir. Ümid edirdim, amma əmin deyildim.

Yəhyanın İncili üzrə dərslərim çox yüksək qiymətləndirilmişdi. Buna görə də, mənə növbəti semestr üçün yenidən eyni dərsləri keçməyi təklif etdilər. Sonra bu dərslər daha da uğurlu alındı.

Kilsənin tarixi dərslərinin birində köhnə və yaxşı bir katolik tələbəm mənə yaxınlaşıb əvvəllər heç vaxt eşitmədiyim bir sual vermişdi: „Professor Han, siz bizə göstərmisiniz ki, Reformasiyanın anlayış açarı „sola fide“ prinsipidir. Bu prinsip isə Müqəddəs Kitaba əsaslanmır və Müqəddəs Paul da bunu öyrətmirdi. İkinci prinsip „sola skriptura“ deyir ki, yalnız Müqəddəs Kitab bizim üçün avtoritetdir. Nə Roma papası, nə Kilsə, nə də Kilsənin adətləri! Yalnız və yalnız Müqəddəs Kitab. Professor, məhz bunu Müqəddəs Kitab harada öyrədir?“

Mən ona baxdım və kürəyimdən yavaş-yavaş soyuq tər axmağa başladı. Heç vaxt belə bir sual eşitməmişdim. Kollecdə məni xüsusi, Sokrat kimi fikirləşən və həmişə çətin suallar verən bir tələbə hesab

edirdilər və məhz bu sual heç vaxt ağıma gəlməmişdi.

Cavab verməyə hazır olmayan hər bir müəllim kimi „Bu nə axmaq sualdır!“ - deyə cavabladım və buna görə çox utandım, çünki tələbə olanda özümə söz vermişdim ki, müəllim olsam, heç vaxt, heç kəsə belə cavab verməyəcəyəm.

Həmin tələbə isə pərt olub özünü itirərək dediyindən dönmədi, çünki o bilirdi ki, sualı axmaq sual deyildi və düz gözlərimin içinə baxaraq dedi:

- Sualım axmaqdırsa, mənə axmaq bir cavab verin!

- İlk olaraq biz Mattanın Müjdəsinə müraciət edə bilərik (bax Matta 5, 17-19).

Sonra

Paulun

Timoteyə İkinci məktubuna baxa bilərik. Orada yazılmışdı: „Bütün Müqəddəs Yazılar Allahdan ilham almış və təlim, məzəmmət, islah, salehlik tərbiyəsi üçün faydalıdır, beləcə Allah adamı bacarıqlı olub hər yaxşı iş üçün təchiz edilsin“ (2Tim 3, 16-17). Yenə də, adətlər barəsində İsanın başqa sözlərinə baxaq (bax Matta 15, 1-20)

- Yaxşı, cənab professor! Lakin Mattanın Müjdəsində İsa bütün adətləri yox, yalnız insanların səhv izah etdiyi adətləri mühakimə edirdi. Timoteyə İkinci məktubunda yazılmır ki, yalnız Müqəddəs Yazılar bizi öyrədə bilər. Dualar, vəzlər və digər şeylər də əhəmiyyətlidir. Üstəlik, Paulun Saloniklilərə İkinci məktubunda yazdıqlarına nə deyirsiniz? (2Sal 2, 15)

- Yaxşı, baxaq orada nə yazılır - deyə sakit səsle cavab verdim.

- Paul Saloniklilərə yazır: „Beləliklə, qardaşlar, möhkəm dayanın və sözümüz, yaxud məktubumuz vasitəsilə öyrəndiyiniz təlimlərə bağlı qalın.“

- Bilirsən, Con! Biz artıq mövzudan çox uzaqlaşdıq. İndi söhbətimizi saxlayaq və gələn həftə mən sənə bir cavab verəcəyəm! - deyə söhbətdən yayındım.

Deməzdim ki, o mənim cavablarımdan razı qaldı, çünki mən özüm də narazı idim. Axşam daha uzun yol ilə evə qayıdanda ulduzlara baxıb dərin bir ah çəkdim: „Ya Rəbb! Bu necə ola bilər? Müqəddəs Kitab hansı yerdə „sola skriptura“ öyrədir?“

Protestantizm Romaya qarşı çıxarkən iki əzəmətli prinsipə əsaslanırdı, iki dirəyə söykənirdi: „sola fide“ və „sola skriptura“. Onlardan biri mənim üçün yerlə bir olmuşdu, digəri isə artıq yerindən oynamışdı. Mən təlaş içində idim.

Bütün həftə boyunca araşdırırdım, amma heç nə tapa bilmədim. Bütün dostlarıma zəng etdim, amma heç bir yardım ala bilmədim. Sonuncu çıxış yolu kimi, keçmişdə mənim müəllimlərim olan, Amerikadakı ən məşhur ilahiyyatçılara zəng etdim. Suallarına görə narahat idilər, amma onların verdiyi cavablarla razılaşmadığım üçün daha da təlaşlandılar.

Onlardan birinə belə demişdim:

- Deyəsən, amneziya xəstəliyim var, çünki bəzi əsas şeylər sadəcə yadımdan çıxıb. Müqəddəs kitabı bizim üçün yeganə avtoritet edən səbəbləri unutmuşam.

- Skot, bu nə axmaq sualdır!

- Onda mənə axmaq cavab verin!

- Skot, həqiqətən də, „sola skriptura“ prinsipini birbaşa Müqəddəs Kitabdan tapmaq mümkün deyil. Müqəddəs Kitab açıq şəkildə demir ki, o, məsihçilərin yeganə avtoritetidir. „Sola skriptura“ Reformasiyanın əsasıdır. Bu, katoliklərin Müqəddəs Kitab, Kilsə və adətlərini avtoritet kimi hesab etməsinə qarşı protestantların tarixi reaksiyasıdır. Bizim üçün „sola skriptura“ başlanğıc nöqtəsi və ya ilahiyyat mövqeyidir. O tədqiq ediləsi bir nəticə deyil.

Sonra o, tələbəm ilə söhbətim zamanı, Müqəddəs Kitabdan istifadə etdiyim mətnləri mənə göstərdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mən isə eyni tələbəmin mənə dediyi kimi cavab verdim:

- Elə bu?

- Skot, diqqətli ol! Katolik kilsəsinin nə öyrətdiyinə bax, axı aydındır ki, o səhv edir!

- Aydındır ki, səhv edir... Bəs bizim buna sübutlarımız hanı? Nəyə əsasən Kilsənin adətlərini səhv hesab edirik? Həvari Paul bizdən bu sözlər vasitəsilə nə istəyir? „Beləliklə, qardaşlar, möhkəm dayanın və sözümüz, yaxud məktubumuz vasitəsilə öyrəndiyiniz təlimlərə bağlı qalın.“ Biz öyrədirik ki, məsihçilər yalnız Müqəddəs Kitaba iman etməlidirlər, amma heç bir yerdə yazılmayıb ki, o, yeganə avtoritetdir!

Daha sonra digər bir müəllimimə müraciət etdim:

- Sizcə, həqiqətin dirəyi, bünövrəsi nədir?

- Əlbəttə ki, Müqəddəs Kitab!

- Bəs niyə Paul Timoteyə Birinci məktubunda yazır ki, həqiqətin dirəyi və bünövrəsi Allahın cəmiyyəti, yəni Kilsədir? (bax 1Tim 3, 15)

- Skot, güləşçi kimi kürəyimi yerə vurursan.

- Mən də özümü məhz belə hiss edirəm.

- Skot, bəs Paul hansı kilsədən bəhs edirdi?

- Özünü həqiqətin dirəyi və bünövrəsi kimi təqdim edən kilsələr çoxdur ki?

- Skot, sən demək istəmirsən ki, katolik olmaq istəyirsən?

- Ümid edirəm ki, yox!

Elə bil, sanki yer tərpənir və kimsə ayaqlarımın altından xalçanı çəkirdi. Bu sual, bütün digər sualların ən üstünü idi, amma onun cavabını heç kəs verə bilmədi.

Bir müddətdən sonra seminariyanın müdiri yanıma gəlib mənə dekanlıq vəzifəsini təklif etdi. Verdiyim dərslər və tələbələrin

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

maraqları elə yüksək idi ki, mənə bu vəzifəyə layiq gördülər. Belə bir vəzifə almağı həmişə arzulayırdım, amma mənə elə gəlirdi ki, buna yəqin əlli yaşında nail olaram. Bu isə, sanki xüsusi sını üzərində təqdim olunurdu, halbuki, hələ iyirmi altı yaşım var idi. Mən müdirə heç bir izahat vermədən „yox“ dedim və axşam evə çatan kimi həyat yoldaşıma bu təklif haqqında danışdım.

„Kimberli, dünyada seminariyada dərs verməkdən daha çox arzuladığım bir şey yoxdur. Buna baxmayaraq, tamamilə əmin olmaq istəyirəm ki, həqiqəti öyrədirəm. Bir gün Məsihin qarşısında duracağam və xalqına nə öyrətdiyim barədə Ona hesabat verəcəyəm. Həmin an mən özümü professorların arxasında gizlədə və ya kilsənin iman rəmzinə əsaslanaraq bəhanə tapa bilməyəcəm. Mən birbaşa Onun gözlərinə baxaraq cavab verməliyəm: „Ya Rəbb, mən onlara yalnız Sənin mənə öyrətdiyin Kəlamları öyrədirdim!“ Hal-hazırda isə bunu deyə biləcəyimə əmin deyiləm. Buna əmin olana qədər isə, özümü müəllim və mürşid kimi görməyə layiq deyiləm.“

Sözlərimi bitirib onun cavabını gözlədim.

O, təvazökarcasına dedi: „Skot, mən həmişə məhz bunu səndə çox qiymətləndirirdim və bu o deməkdir ki, biz başqa iş tapmaq üçün Rəbbə güvənməliyik!“

Rəbb ona xeyir-dua versin!

Bu söhbət bizi həm də digər bir nəticəyə gətirib çıxartdı. Müqəddəs Üçlük adına presbiteriyan kilsəsinin ağsaqqallarına istefam haqqında xəbər verdim.

O zaman nə edəcəyimi heç bilmirdim, amma heç olmasa səmimi idim. Mənəvi aydınlığımı və Rəbbin qarşısında əminliyimi əldə etməyə qədər müəllim və mürşid ola bilməzdim. Biz Kimberli ilə özümüzü Rəbbə etibar edərək dualar edirdik ki, O, bizə yol göstərsin. Mən bir şeyi anlamışdım: Onun Kəlamında dedi ki kimi iman etmək, başa düşmək, öyrətmək və sevmək istəyirəm.

Kimberli:

Virciniyadakı həyatımızın başlanğıcını „İlin fəsilləri povesti“ adlandırardım. Biz „arzu və ümidlərimizin yayına“ girdik. Skot Müqəddəs Üçlük adına presbiteriyan kilsəsinin pastoru idi, Fairfaks şəhərindəki məsihçi məktəbində dərs verirdi və bir ildən sonra Presbiteriyan seminariyasında ona professor dərəcəsinə təklif etdilər. Mən isə həmişə arzuladığım kimi bir pastorun həyat yoldaşı idim və ilk dəfə ana olurdum.

Skot kilsədə vəz edir və məktəbdə tələbələrə dərs verirdi. Vəz və dərslərinə hazırlanarkən qəlbindəki fikirlərini mənimlə paylaşdı. Onun təsiri altında olmaqdan xoşum gəlirdi. Bizim çoxlu yeni dostlarımız var idi. Bizdən çox da uzaqda yaşamayan və köçməyimiz üçün bizə kömək edən seminariyadakı yaxın dostlarımız da yanımızda idilər.

1982-ci il dekabrın dördündə Maykl Skot doğuldu. O, ailəmizdə böyük dəyişikliklərə səbəb olmuşdu! Həyatımız daha böyük mənə kəsb edirdi ki, biz onu mahnı oxuyarkən, dua edərkən və Allah haqqında danışarkən körpəmizlə də bölüşürdük. Əvvəllər özümüzə görə bilmədiyimiz, amma ürəklərimizdə qalan eqoizm gündən-günə bizi səsliyərdi. Ona görə də, Rəbbə hər gün daha çox güvənməliydik.

Skot liturgiya haqqında daha çox öyrənməyə başlamışdı və kilsə ibadətində bəzi maraqlı dəyişikliklər edirdi. Biz hər həftə çörəkbölmə ayinini qeyd etməyə başladıq. Bu isə bir presbiteriyan kilsəsi üçün çox qərribə əlamət idi. Məsihin bədəni və qanını əvvəlkindən daha tez-tez qəbul etməyimizə baxmayaraq, onlara hələ də Məsihin qurbanının işarəsi, simvolik təcəssümü kimi baxırdıq. Skot isə vəz və dərslərə hazırlaşdığı zaman Yəhyanın İncili və İbranilərə məktubunu araşdıranda bəzi suallara rast gəlirdi. Bu suallar, onu çox narahat edirdi.

O, qədim Kilsə atalarının əsərlərini oxuyarkən çox dərin kəşflər edirdi. Bu kəşfləri vəz edəndə kilsənin üzvləri ilə paylaşdı. Hər ikimiz üçün bu yol qəribə idi, çünki kollecdəki dərslərimizdə Kilsə atalarının əsərlərini heç vaxt oxumamışdıq. Əksinə, axıncı kursda olanda bir anqlıkan keşişi tərəfindən təklif olunan dərslərin qədim ənənələrə əsaslandığı üçün şikayət etmişdik. Bizim fikrimizcə, belə bir dərslər Roma kilsəsinin „virusları“-ni yayırdı və anidən Skot özü vəz edərkən onlara müraciət etməyə başlamışdı.

Bir axşam o öz otağından çıxıb dedi: „Kimberli, mən sənə qarşı səmimi olmaq istəyirəm. Sən bilirsən ki, bəzi suallar mənə əzab verir. Həqiqətən də, mən bilmirəm, biz hələ nə vaxta kimi presbiteriyan qalacağıq. Bəlkə anqlıkan kilsəsinə keçdik.“

Bunu eşidəndə özümü divana atıb ağlamağa başladım. Fikirləşirdim ki, presbiteriyan kilsəsinə tərk edib anqlıkan kilsəsinə keçmək istəmirəm. Əgər bir anqlıkan keşişinin həyat yoldaşı olmaq istəsəydim ya olardım, ya da ümumiyyətlə subay qalardım. Skot axtarışlara çıxdığı bu uzun yolu harada qurtarmaq istəyirdi? Bir şeyi şərhə bilirdim ki, həmin vaxtlar Skot katoliklərin əsl məsihçilər olduğu haqqında heç nə fikirləşmirdi. Daha sonra baş verəcək hadisələrdən isə xəbərsiz idik.

Bir dəhşətli axşamda. Skotun əvvəllər katolik olan tələbələrindən biri, ondan Müqəddəs kitabda „sola skriptura“ prinsipinin harada yazıldığını soruşdu. Bu sualın cavabını araşdıran vaxtlar Skot mənə öz şübhələri barəsində danışdı. Reformasiya zamanı katoliklərlə protestantlar arasındakı narazılığın əsası iki prinsip bunlar idi: „Biz yalnız iman ilə günahdan azad olub saleh sayılırıq“ və „Müqəddəs Kitab bizim üçün yeganə avtoritetdir“. Skot və mən artıq „bərət qazanma“ sualını diqqətlə tədqiq etmişdik və artıq protestantların nöqtəyi-nəzərini dəstəkləmirdik.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Əgər Müqəddəs Kitabın yeganə avtoritet olduğu barədə də Müqəddəs Kitaba əsaslanmaq mümkün deyilsə, nə olacaqdı? Bu bizi hansı nəticəyə gətirib çıxaracaqdı?

Tədris ilinin sonunda seminariyanın direktoru Skota dekanlıq vəzifəsini təklif etdi. Dekan olmaq! Üstəlik iyirmi altı yaşında! Lakin Skot bu möhtəşəm təklifdən imtina etdi. Direktora isə başa saldı ki, onun bir neçə vacib, amma cavabsız sualları olduğuna görə, hətta pastorluğa da layiq deyil. Skota bu sualların cavablarını tapıb, təmiz ürəklə, bütün gücü ilə Allahın Kəlamını öyrədə biləcəyi və həqiqəti öyrətdiyindən heç vaxt şübhələnməyəcəyi bir iş yeri lazım idi.

Onun çətinliklərini dinləmək mənim üçün çox ağır idi, lakin Skotun dürüst olmağını çox dəyərləndirirdim. Mən ona başqa suallar vermirdim, çünki qiyamət günündə o özü Məsihin qarşısında duraraq niyə və nə öyrətdiyi üçün cavab verəcək. Bu vəziyyət bizi dizi üstə qoydu. Dua etdikdən sonra biz Qrov şəhərinə qayıtmağı qərara aldığımız üçün kollecimiz o şəhərdə yerləşirdi. Biz bu qərara gələndə evimizi artıq satmışdıq. Həmin vaxt kollec direktoru Skota zəng edib yeni vəzifə təklif etdi. Biz bunu Allahın xeyir-duası kimi qəbul etdik. Əşyalarımızı yığıb dostlarımızla vidalaşdıq. Beləliklə, biz həyatımızın yeni bir dövrünə keçdik.

5. Kilsəyə gedən yolda

Skot:

Kimberli ilə keçmişdə görüşdüyümüz universitet şəhərinə qayıtmağa qərara gəldik. O gözəl, yaxın insanlarla dolu şəhərdə biz ailə həyatımızı rahat yaşamaq istəyirdik. Mən elə bir iş tapmaq istəyirdim ki, axşamları tədqiq etmək üçün boş vaxtım olsun və məni narahat edən suallarımın cavablarını tapım.

Mənə Qrov şəhəri kollecində direktor müavini vəzifəsində işləməyi təklif etdilər. Bu iş mənim üçün əla idi. Saat doqquzdən beşə qədər ofisdə işləyirdim. Əlavə olaraq məni bir kursu aparmaq üçün də İlahiyyat fakültəsinə dəvət etdilər. Bu iş qrafiki sayəsində axşamlar kitab oxuya bilirdim.

Keçmiş professorlarımdan biri məndən şəhərə niyə qayıtmağımızın səbəbini soruşdu. O, Virciniyada inkişaf etdirilən bir kilsənin pastoru və seminariyada müəllim olduğumu bilirdi. Qayıtdığımızı görə məyus oldu. Mən ona cavab verdim ki, paytaxtın yaxınlığında həyat tərzini çox gərgindir, biz isə ailə həyatımıza daha çox diqqət ayırmaq istəyirik... Axı əsil səbəbləri ona hələ deyə bilməzdim, çünki özüm də çaşqınlıq içində idim.

Köçməyimizdən qısa bir müddət sonra Sinsinnati şəhərinə, həyat yoldaşımın valideynlərinin evinə qonaq getdik. O şəhərdə köhnə kitab mağazasına girib vəfat etmiş bir keşişin kitablarını tapmışdım. Həmin keşiş Müqəddəs Kitabı mükəmməl şəkildə bilən biri kimi tanınırdı. Növbəti iki ildə isə, onun ilahiyyat kitablarından təxminən otuz qutu almışdım. Mən öyrənmək üçün axşamları və gecələr də daxil olmaqla gün ərzində beş-altı saatımı onlara sərf edirdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Beləliklə, onlardan ən azı iki yüz kitab oxuyaraq demək olar ki, heç kəsdən yox, özüm öyrənərək „birinci əl“ kimi katolik ilahiyyatı ilə tanış oldum.

Bəzən Kimberli ilə „Mətnin müəllifini tap“ adlı oyun oynayırdıq. Bir axşam ona II Vatikan məclisindəki sənədlərdən bir mətni oxuyub müəllifinin kim olduğunu soruşdum.

- Bu, Virciniyada etdiyiniz vəzlərin birinə oxşayır. Sən hətta bilmirsən ki, mən sənə vəzlərinə nə qədər qulaq asırdım!

- Bu mənim vəzim deyil. Təsəvvür edirsiniz ki, bu, II Vatikan məclisindəki sənədlərdən biridir?”

- Bu haqda heç nə eşitmək istəmirəm!

Mən isə müxtəlif katolik ilahiyyatı kitablarını oxumağa davam edirdim. Bir axşam otağıma gedəndə qonaq otağının ortasında dayanaraq dedim:

- Kimberli, sənə qarşı dürüst olmaq istəyirəm. Son vaxtlar katolik kitablarını çox oxuyuram. Mənə elə gəlir ki, Rəbb məni katolik kilsəsinə çağırır.

- Anqlıkan kilsəsinə keçməyimiz bəs deyil?! - deyə cəld sual verdi.

Onsuz da Anqlıkan kilsəsinə keçmək onun üçün çox çətin idi. Katolik kilsəsini isə hətta heç ağına da gətirmirdi.

Bir gün Bizans katolik seminariyasına qonaq getdim. Onların axşam dualarında iştirak etmək istəyirdim. Bu, çox uzunmüddətli bir dua idi və bu dua ərzində insanların hərəkətlərinə, ikonalara, buxurun ətrinə, zənglərin səsinə fikir verdim. Dua qurtarandan sonra seminariyadakı bir tələbə məndən dua haqqında fikirlərimi soruşanda həyəcanlı olduğumdan dolayı ona „İndi başa düşdüm ki, Allah niyə mənə bədən verib. O istəyir ki, mən Ona məbəddə, Onun xalqı ilə birlikdə ibadət edim.“ - deyə cavab vermişdim. Evə gedəndə Allaha dua edib Ondən kömək istədim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mən hələ də ümid edirdim ki, Katolik kilsəsinin ölümcül qüsurlarını tapıb „papizm“dən və „Tiber çayını keçmək“dən xilas olacağam.

Bu səbəbdən mən pravoslav kilsəsi ilə maraqlanmağa başladım. Protestantizmdən Antakyadakı pravoslav kilsəsinə keçən Peter Gilkvist adlı bir insanla görüşmüşdüm, çünki onun pravoslav kilsəsinə niyə katolik kilsəsindən üstün tutmağının səbəblərini bilmək istəyirdim. Onun səbəbləri isə protestantizmin həqiqətən də, yanlış bir yol olduğu haqqında hisslərimi təsdiqlədi. Lakin pravoslav kilsəsinə katolik kilsəsindən üstün tutmaq üçün dediyi səbəblər məni inandırmadı. Əksinə, mənim fikrimcə, səbəblər səthi idi. Sonra mənə məlum oldu ki, pravoslav kilsələri də, protestant kilsələri kimi müxtəlifdir, bir-birləri ilə ünsiyyətdə deyil və üstəlik, milliyətçə özlərini bir-birindən fərqləndirirlər. Müxtəlif pravoslav kilsələri özlərini yunan, rus, rumin, bolqar, serb və s. adlandırırıblar və əsrlər boyu bir-birləri ilə atasız, yetim qardaşlar kimi yaşayıblar.

Daha sonrakı tədqiqatlarımdan bu nəticəyə gəldim ki, pravoslav kilsəsindəki ibadətlər və kilsə ənənələri mükəmməldir, amma onların ilahiyyəti mühafizəkar və natamamdır. Eyni zamanda onların təlimində Müqəddəs Yazılardan və Katolik Kilsəsinin təlimindən yayınmalar, hətta səhvlər də tapdım. Xüsusilə də „filioque“ sualında. („Filioque“ latın sözü olub, tərcüməsi „və Oğul“ deməkdir. Bu söz Nikeadakı iman rəmzində əlavə olunub. Onunla Müqəddəs Ruha iman etdiyimizi ifadə edirik. Pravoslavlar isə bunu katoliklərlə razı olmamaqlarının səbəbi kimi göstərirlər.) Mən belə anladım ki, pravoslavlar daha çox siyasi səbəblərə və Roma papasını Kilsənin başçısı kimi qəbul etmədiklərinə görə ayrılıblar, baxmayaraq ki, ilahiyyət bunu təsdiqləyən bir neçə ciddi səbəb göstərir. Əsrlər boyu pravoslavlar yepiskopu da, kilsəni də hökmranlığa və dövlətə tabe edib, onlara daha çox üstünlük verirdilər. Bu yanaşma „sezaropapizm“ adlanır və əsasən pravoslav kilsələrində mövcud idi.

Seminariyanı qurtarandan sonra Cerri Matatiks adlı Gordon-Konvell kollecindən köhnə bir dostumla tez-tez telefonla saatlarca söhbət edirdik. Onunla ruqlarımız sanki eyni idi, ikimiz də Müqəddəs Kitabı çox sevirdik və Katolik Kilsəsinə nifrət edirdik. Həmin vaxtlar o, Harrisburqdakı presbiteriyan kilsəsində pastor idi. Hər ikimiz fikirləşirdik ki, Katolik kilsəsi bir çox protestant denominasiyalarına qəti surətdə qarşıdır. Bizim fikrimizcə, Lüteranlar, Metodistlər və ya „Rəbb toplantıları“ bəzi doktrinalarda səhv edir, amma ümumi nöqteyi-nəzərdən onlar Məsihin həqiqi kilsəsidir. Lakin Katolik Kilsəsinin səhvləri daha ciddi bir məsələdir, çünki söhbət ilahiyyat natamamlıqlarından getmir. Katolik kilsəsi çox azğın şəkildə öz həqiqiliyini təsdiqləyir. Məsələn: Metodistlər özlərini heç vaxt Məsihin yaratdığı yeganə həqiqi kilsə olduqlarını iddia etməyiblər. Lüteranlar heç vaxt öz əsaslarını qoyan şəxsi, Məsihin yeganə və qüsursuz nümayəndəsi kimi təqdim etməyiblər. Rəbb toplantıları heç vaxt özlərini həvari Peterdən gələn keşiş ardıcılığının mühafizəçiləri kimi adlandırmayıblar.

Kardinal Nyuman (John Henry Newman) demişdi ki, əgər Katolik kilsəsi həqiqi deyilsə, bu şeytanın yanlışıdır. Yox, əgər onun təlimi həqiqətdirsə, onda bu Kilsə Allah tərəfindən yaradılmış və qorunulmuşdur. Biz bu halı ciddi şəkildə qəbul edə bilməsək də, kardinal Nyumanla razı idik. Düzünü deyim ki, Cerrinin bu haqda oxuduğumu və fikirləşdiyimi biləcəyi anı böyük həyəcanla gözləyirdim. Onunla tez-tez apardığımız uzun-uzadı söhbətlərimizdən artıq anlayırdım ki, bu, gec-tez olacaq və bir gecə həqiqətən də, bu an gəlib yetişdi. Artıq bir saatdan daha çox idi ki, Müqəddəs kitab haqqında danışırıdım. Bir anlıq hiss etdim ki, Cerriyə Luiz Bayerin „Protestantizmin ruhu və formaları“ kitabından bir mətni oxumalıyam. (Louis Bouyer: *The Spirit and Forms of Protestantism*, 1956). Müəllifin adını, inancını və kitabının adını Cerriyə demək istəmədim. Sadəcə mətn barədə onun fikrini bilmək istəyirdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Uzun sükutdan sonra Cerri dilləndi:

- Bəh-bəh...necə gözəl sözlərdir! Skot, bunları haradan oxudun?

Onun sualı məni çox təəccübləndirmişdi və mat qalmışdım. Nə etməli olduğumu bilmədən yavaşca ona cavab verdim:

- Luiz Bayerin kitabından.

- Luiz Bayer? Heç vaxt onun haqqında eşitməmişəm. O, kimdir? Anqlıkan?

- Yox.

- Eybi yoxdur. Mən də bir lüteran müəllifindən oxuya bilərəm.

- Yox, lüteran deyil.

- Yox?! Bəs kimdir? Metodist?

- Xeyir.

- Bəsdir Skot, oyunu qurtar! İyirmi dəfə soruşum? Kimdir o?

- Katolik... - deyə ağzımı əlimlə örtərək yavaşca dilləndim və Cerrinin telefona vurduğunu eşitdim:

- Skot, deyəsən telefonum tutmur. Dedişini yaxşı eşitmədim.

Mən səsimi bir az da qısıb sakitcə pıçıldadım:

- Deyirəm ki, o, katolikdir.

- Skot, mənə, telefonum doğrudan da, xarab olub. Mənə elə gəlir ki, sən müəllifin katolik olduğunu deyirsən.

- Bəli, Cerri, mən məhz belə deyirəm. Son zamanlar katolik ilahiyyəti üzrə müxtəlif kitablar oxuyuram.

Bunu dediyim an, sanki uzun müddət içimdə qaynayan fikirlərim püskürdü:

- Cerri, sənə deməliyəm ki, mən qızıl parçaları tapmışam. Bilmirəm niyə seminariyada bizə müasir illahiyyətin almazlarını göstərməyiblər! Bax, məsələn: Enri de Lubak (Henri de Lubac), Recinald Qarriqo-

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Laqrenc (Reginald Garrigou-Lagrange), Cozef Ratzinger (Joseph Ratzinger), Hanz Urs von Baltazar (Hans Urs von Balthasar), Cosef Piper (Josef Pieper), Cen Danilu (Jean Daniélou), Ernest Kristofor Douson (Ernest Christopher Dowson) və ya Matias Cosef Şeben (Matthias Joseph Scheeben) və s. Bu, sadəcə inanılmazdır. Onlar yanılısalar belə xalis qızıl parçalarıdır!

- Skot, dayan! Bir saniyə! Nə baş verir?! - deyə o, mat bir şəkildə soruşdu.

- Cerri, mənə kömək edəcəyinə ümid edirəm!

- Narahat olma! Mən sənə kömək edəcəyəm. Oxuduğun kitabların siyahısını mənə göndər və mən də sənin üçün ən yaxşı anti-katolik kitablarının siyahısını göndərəcəyəm.

Mən ona katolik ilahiyyatına aid oxuduğum kitabların siyahısını göndərdim. Onun vəd etdiyi kitabların siyahısına baxanda isə gördüm ki, artıq onların hamısını oxumuşam.

Bir aydan sonra Cerri yenidən zəng edəndə Kimberli öz həyəcanını çox böyük çətinliklə gizlədərək telefonun dəstəyini mənə uzatdı və həmin an, “..nəhayət ki, kimsə səninlə ciddi söhbət edəcək, sizin üçün dua edəcəyəm“ - deyə pıçıldadığını eşitdim. O, həqiqətən də, dua edərək ümid edirdi ki, Rəbb özü mənə kömək edəcək.

Bu bir ay ərzində Cerri siyahımda olan kitabların hamısını oxudu və üstəlik bəzi başqa kitablar da əlavə edərək məndən xahiş etdi ki, ona digər kitabların da adlarını yazım, çünki o daha obyektiv olmaq istəyirdi.

Kimberli üçün Cerri Allah tərəfindən ərini küfrdən xilas etmək üçün göndərilmiş „parlaq zirehli cəngavər“ idi. Bu tapşırığı yerinə yetirmək üçün Cerri kifayət qədər də qabiliyyətli idi, çünki o, alim idi. Onun ixtisası qədim yunan və latın dilləri idi, həmçinin də, qədim ibrani və aramik dillərini öyrənirdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mübarizə apara bilmək üçün sağlam tərəf müqabili idi. Mən Cerriyə böyük məmnuniyyətlə başqa kitablar da məsləhət görəcəyimi dedim.

Bir ay sonra telefonla artıq gecə saat üçə qədər Cerri ilə uzun-uzun söhbətlər edirdik. Bir dəfə söhbətimizi qurtarandan sonra Kimberlini oyatmamaq üçün sakitcə yatağa girirdim ki, o, qəfil soruşdu:

- Necə keçdi? - heç yatmamışdı.

- Möhtəşəm keçdi! - deyə cavab verdim və o qalxıb yataqda oturdu.

- Doğrudan? Mən bilirdim ki, Rəbb mənim dualarımı eşidəcək və Cerri sənə kömək edəcək.

- Cerri mənə çox kömək edir. O da mənim oxuduğum kitabların hamısını oxuyub.

- Skot, o bu problemə həqiqətən belə ciddi yanaşdı?

- Şübhəsiz.

- Bəs bu haqda nə fikirləşir?

- O deyir ki, hər bir katolik ehkamı üçün Müqəddəs Kitabda sübutlar var.

- Nə danışırısan?! - deyə həyəcanla yenidən soruşdu, çünki belə bir cavabı heç gözləməirdi.

Özünü yatağa çırparaq üzünü yastığa basıb ağladığını eşitdim. Mən ona təsəlli verməyə çalışdım.

- Toxunma mənə! Özümü satılmış kimi hiss edirəm!

- Bağışla məni, bağışla! Cerri mənə kömək etməyə çalışır, sən ümidini itirmə!

Cerri məni xilas etmək üçün çağırılmışdı, amma özü də bu dalğaya məruz qaldı. O da, Müqəddəs Kitabı şəxsi şəkildə daha çox oxumağa və tədqiqatlara başladı. Nəticədə isə, ona da məlum oldu ki, Katolik təlimi, Əhd ilahiyyatı və qədim Kilsə atalarının təlimi işığında

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

necə də dərin mənalı bir təlimdir. Biz söhbət edərkən dəfələrlə Katolik Kilsəsinin nədə yalnız olduğunu axtarır və başa düşməyə çalışırdıq. Bu artıq bizim üçün aksiom halına gəlmişdi. Bəs biz onu necə sübut edə bilərdik? Katolik təliminin „Axilles dabanı“-nı tapan kimi, dərhal bir cavab da tapmışdıq və bu cavab düzgün, tam, eyni zamanda heç bir şübhəsiz bir cavab idi. Biz çox əsəbiləşmişdik.

Həmin zamanlarda Kimberli bizim ikinci uşağımız Gabrieli dünyaya gətirmişdi. Bu, çox böyük bir sevinc idi, eyni zamanda isə ailəmizdə olan bütün ziddiyyətlərin mütləq həll olunmasının lazım olduğunu hiss edirdik. Hər bir məşğul ana kimi, Kimberlinin də vaxtı çox az olduğundan ilahiyyətə vaxt ayıra bilmirdi və bu səbəbdən də, onun şübhələri get-gedə artırdı. Mən də bir tərəfdən ona fanatik kimi böyük təsir edirdim.

Bu vəziyyət çox çətin idi, çünki Kimberli, doğrudan da, Katolik Kilsəsi haqqında danışmaq istəmirdi və daha çətini isə o idi ki, əksər keşişlər belə müraciət etdiyim zaman dinləmək istəmirdilər. Mən elə bir keşiş axtarırdım ki, o mənim bütün cavabsız suallarımı cavablandırsın. Onlar isə məni məyus edirdilər.

Bir dəfə onların birindən soruşdum:

- Cim ata, mən necə katolik ola bilərəm?

- İlk növbədə, mənə ata demə! İkincisi isə, mənə, sənə həyatında heç bir dönüş nöqtəsi lazım deyil. II Vatikan məclisindən sonra bir kilsədən digərinə keçmək ekumenizmə ziddiyyətlidir. Sadəcə, əsil presbiteriyan olmağa çalış! Beləliklə, öz məqamında qalsan Katolik kilsəsi üçün daha yaxşı xidmət edəcəksən.

- Ata, mənə qulaq asın! Mən istəmirəm ki, məni zorla Katolik kilsəsinə aparasınız. Mən onu Əhdə əsaslanaraq evim, ailəm kimi başa düşmüşəm. Düşünürəm ki, Rəbbimiz məni bu Kilsəyə çağırır.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Əgər dönüşünə kömək edəcək bir insan axtarırsansa, səhv ünvandasın! - deyə hörmətlə cavab verdi.

Mat qalmışdım və evə gələndə yol boyu dua etdim ki, Rəbb mənə suallarına cavab verə biləcək birini göndərsin. Həmin an ağıma fikir gəldi ki, mən katolik universitetinə ilahiyyat kurslarına da yazıla bilərəm.

Mən Pitsburqdakı Dyukesn universitetinə (Duquesne University) doktoranturaya qəbul olmaq üçün ərizə yazmışdım və ərizəm qəbul olunmuşdu. Təhsilə başlamışdım və hər həftə dərslərə gedirdim. Tələbələrin arasında yeganə protestant olmağıma baxmayaraq, Roma papası II Yoan Pavelin yeganə müdafiəçisi idim. Bu, fəvqəltəbii bir şey idi! Hərdən görürdüm ki, artıq Katolik təliminin Müqəddəs Kitabda vacib olduğunu hətta keşişlərə izah edirəm. Xüsusilə də, Əhd ilahiyyatı! Burada da suallarına cavab tapa bilməyəcəyimi başa düşdüm.

Bir gün katolik bir dostumla birlikdə Qrov şəhərindən Pitsburqa getdik. Orada biz Con Debiki adlı bir keşişlə görüşdük. Bu keşiş „Opus Dei“ qrupunun üzvü idi. Mən əvvəllər „Opus Dei“ haqqında heç vaxt heç nə eşitməmişdim. Amma bilirdim ki, o mənim suallarımın maraqlanacaq yeganə keşişdir. O, mənim suallarına dərin düşünülmüş cavablar verərək demişdi ki, mənim üçün həmişə dua edəcək. O çox təvazökar insan idi. Yalnız müəyyən vaxt keçdikdən sonra bildim ki, əslində, o, Romada təhsil alıb sonra isə doktoranturasını müdafiə etmişdi.

Bir dəfə Dyukesn universitetindən bir neçə katolik mənə yaxınlaşıb dedi:

- Müqəddəs Yazılar sənin ağzından sanki bir musiqi kimi axır. Sənin dediklərinin hamısı həqiqi katolikin sözləridir.

- Əgər bu, doğrudan da, belədirsə, mənim üçün böyük xoşbəxtlik olardı!- deyə cavabladım.

Həmin gün axşam Kimberlidən soruşdum:

- Müqəddəs Kitabdakı Katolik prinsiplərini niyə yalnız Cerri və mən görürük?

- Bəlkə, bu ona görədir ki, sizin kitablardan öyrəndiyiniz kilsə, artıq bu dünyada yoxdur!- deyə o rişxəndlə sualımı cavabladı.

Onun bu dediklərinin doğru olub-olmamağı məni düşünməyə vadar etdi və çox qorxutmuşdu. Bilirdim ki, mənim kimi Kimberli də, mənə kömək etmək üçün çox dua edirdi.

Kimsə mənə dua etmək üçün plastik bir təsbeh göndərmişdi. Onun muncuqlarına baxanda dönüş yolumun üzərində böyük bir maneə görürdüm. Bu maneəni bir sözlə ifadə etməli olsaydım, ona Məryəm deyərdim! Katoliklər hətta təsəvvür də, edə bilməzdilər ki, bir protestant üçün Məryəm ana haqqında bir təlim və onu qəbul etmək nə qədər çətindir. Katolik kilsəsinin təlimi barədə Müqəddəs Kitabdan tapdığım o qədər sübut və təsdiqə əsasən qərara aldım ki, bu mövzuda da həqiqəti tapmalıyam.

Mən otağıma qapanıb dualar etməyə başlamışdım: „Ya Rəbb, Katolik Kilsəsi doxsan doqquz faiz, şübhəsiz, həqiqi görünür. Son maneə Məryəmdir. Əgər səni deyəcəyim sözlərimlə təhqir edəcəyəmsə, əvvəlcədən xahiş edirəm ki, məni bağışlayasan. Məryəm ana, əgər Katolik kilsəsinin sənə barədə dediyinin heç olmasa yarısı həqiqətdirsə, xahiş edirəm, mənim üçün qeyri-mümkün muraciətimi qəbul et.“

Mən həyatımda ilk dəfə idi ki, təsbehlə dua edirdim. Növbəti bir həftə boyunca yenə də, bir neçə dəfə bunu təkrarladım, amma sonra daha etmədim. Üç ay sonra hiss etdim ki, təsbehlə etdiyim ilk duamdan sonra mənim üçün çarəsiz görünən bu vəziyyət, əslində tamamilə dəyişmişdi. Sanki duam qəbul olunmuşdu!

Diqqətsizliyimə və naşükürlüyümə mat qalmışdım.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Dərhal Rəbbimə, mərhəmətinə və məhəbbətinə görə təşəkkür etdim. Yenidən təsbehi götürdüm və o gündən etibarən hər gün onunla dua edirəm. Bu həqiqətən də, ən güclü duadır və möhtəşəmliyi Allahın Kəlamının insan olması möcüzəsidir. Allah, Müqəddəs Üçlüyün ikinci simasını insan bədənində dünyaya gətirməsi üçün sadə və təvazökar bir bakirəni seçib ana etdi və bu möcüzə sayəsində, O bizim xilasımız oldu.

Bir neçə müddətdən sonra kollecdə birlikdə oxuduğum bir dostum mənə zəng etdi. Onun fikrincə, mən Vəhy kitabında təsvir edilmiş „əxlaqsız qadın“la vaxt keçirdirdim. Vaxt itirmədən mətləbə keçdi.

- Nə oldu Skot, artıq Məryəmə də Allaha sitayiş etdiyini kimi sitayiş edirsən?

- Qurtar, Kris! Katoliklərin Məryəmə sitayiş etmədiklərini, sadəcə hörmət etdiklərini axı bilirsən!

- Skot, həqiqətən də, fərqi nədir? Onsuz da bu, Müqəddəs Kitabın qanunlarına uyğun deyil!

Mən nə deyəcəyimi bilmədim. Təsbehimi çevirərək Məryəm anadan mənə kömək etməsini dilədim və ürəklə cavab verdim:

- Bəlkə, səni heyretləndirəcəm!

- Yəni?

- Həqiqətən də, bu, çox sadədir, Kris! Müqəddəs Kitabın iki əsas prinsipini yada sal. Birinci, Məsih insan olaraq Allahın qanununu dəqiq yerinə yetirdi. Bu qanunun bir cümləsində deyilir ki, ata-ananıza hörmət edin! Hörmət etmək qədim Yəhudi dilində „kabodax“ kimi tərcümə olunur. Hərfi mənası isə „tərifləmək“dir. Burada Məsih yalnız göylərdəki Atasını deyil, həm də yerdəki anasını nəzərdə tutmuşdu. Məryəmə öz şanıdan pay verdi. İkinci prinsip isə daha aydındır.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Biz də Məsihə oxşamalı və sadəcə öz şəxsi analarımıza deyil, onun etdiyi kimi Məryəm anaya da hörmət etməliyik.

- Buna bənzər bir izah heç vaxt eşitməmişdim, - uzun bir fasilədən sonra Kris cavab verdi.

- Düzünü desəm, mən də! Mən sadəcə əsrlər boyu Roma papalarının Məryəm ana haqqında dediklərini cəmlədim.

O yenə də hücumu keçdi.

- Papaların dedikləri başqa! Bəs Müqəddəs Kitab bunu harada təsdiqləyir?

Düşünmədən cavab verdim:

- Lukanın müjdəsində belə yazılır: „Çünki O Öz qulunun yazıq halını gördü. Bundan sonra bütün nəsillər mənə bəxtiyar sayacaq“ (1, 48). İndi bilə bilərsən ki, təsbeh duasını Müqəddəs Kitab tamamilə təsdiqləyir. Sonra uzun bir sükut çökdü və birdən Kris mövzunu dəyişdi. O vaxtdan içimdə elə bir hiss yarandı ki, bir ilahiyyatçı kimi təsbeh duası ilə Müqəddəs Kitabın daha dərinliyinə gedirəm. Təsbeh duasının əsası on beş mövzunun düşünülməsidir. (2002-ci ildə Roma Papası II Yoan Pavel Işıq adlı beş yeni mövzunu təklif etdi.) Mənə isə agah oldu ki, bu dua elə özü böyük ilahiyyatdır. O bizə imanımızın əsas tərəflərinin biliyini verərək intellektimizin bacarıqlarından daha üstün olub, amma ona qarşı çıxmır. Bu dua yüksək məntiqə tabedir və bəzi ilahiyyatçılar bu məntiqi „Sevgi məntiqi“ adlandırırlar.

Mən „Sevgi məntiqi“ni ilk dəfə, Nazaretli müqəddəs ailə haqqında düşünərkən anladım. Bu ailə bizim ailə həyatımız üçün bir nümunədir. Bu düşüncə, mənə yenidən Allahın insanlarla bağladığı əhdə, həmçinin də Ata Oğul və Müqəddəs ruhun Allahda mövcud olan əbədi ailə fikrinə gətirib çıxarır. Bu vəhy ağılıma və ürəyimə çökdü, amma hələ əmin deyildim ki, Katolik Kilsəsinə, istisnasız Allah əhdinin dünyadakı ailəsi kimi tanıya bilərəm.

Bu hələ daha çox tədqiqat və daha dərin dualar tələb edirdi.

Bütün bu vaxt ərzində biz Cerri ilə telefonda davamlı danışırıdık. Bir dəfə necəsə, o məni kollecimizin ən yaxşı müəllimlərindən birinin görüşünə qatılmağa dəvət etdi. Bu, Harvard universitetinin məzunu, kalvinist və çox sərt anti-katolik ilahiyyatçı, doktor Con Gerstner idi. Cerri ona dedi ki, biz katolik kilsəsinin haqlı olduğuna sübut verən arqumentlərlə məşğuluq. Doktor Gerstner bu mövzuda bizimlə müzakirə etmək üçün çox həvəsli idi.

Cerri görüşümüzü təşkil etdi. Biz qərara gəldik ki, özümüzlə ingilis və yunanca yazılan Əhdi-Cədid, ibrani dilində Əhdi-Ətiq, Katolik Kilsəsinin məclislərindən sənədlər və bəzi ilahiyyat kitabları götürək. Biz hər cür mövzuda və xüsusilə „sola fide“ haqqında müzakirə etməyə hazır idik. Biz üçümüz də Cerrinin evindən çoxda uzaq olmayan bir restoranda şam yeməyində görüşməli idik. Beləliklə, mən və doktor Gerstner bir neçə saatlıq yolu gedib qayıtmalı idik. İmanında güclü olan və yüksək təhsilli bir insanla görüş məndə həyəcan və gərginlik yaradırdı. Yol getdiyimiz müddət ərzində dörd saat qızğın ilahiyyat müzakirəsi keçdik. Mən Katolik Kilsəsi haqqında öz fikirlərimi və kəşflərimi paylaşdım. Mən onu Allahın Əhdi-Ətiqdən Əhdi-Cədidə keçən xilas planının tamamlayıcı mərhələsi kimi anladım. Mənim fikrimcə, Əhdi-Cədidin yer üzündəki reallığı Katolik Kilsəsidir.

Doktor Gerstner diqqətlə məni dinləyərək bütün arqumentlərimə hörmətlə və ciddi şəkildə cavab verdi. Onlardan bəziləri onun üçün yeni və gözlənilməz idi. Buna baxmayaraq, o israr edirdi ki, mənim heç bir arqumentim Katolik Kilsəsinə keçmək üçün səbəb deyil. O, Katolik kilsəsinə şeytanın məbədi adlandırırdı. Müzakirəmizin bir anında soruşdu:

- Skot, Papanın sahibləndiyi avtoritetə Müqəddəs kitabda harada əsas tapırsınız?

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Doktor Gerstner, siz bilirsiniz ki, Mattanın müjdəsi Məsihin rolunu vurğulayaraq onu, göydəki səltənətin qapılarını açmaq üçün Atadan göndərilmiş Davud oğlu və İsrail padşahı kimi təsvir edir? Mən əminəm ki, Matta bizə Məsihin bu səltənəti təsdiq etdiyini göstərir (bax Matta 16,17-19). Məsih Simona üç şey verdi. Birincisi, ona Peter adını qoydu. (bu adın mənası „qaya“ deməkdir.) İkincisi, öz kilsəsini onun üzərində tikəcəyini vəd etdi. Üçüncüsü isə, Peterə səmavi səltənətinin açarlarını verdi. Mənim fikrimcə, bu sonuncu xüsusilə maraqlıdır. İsa „səmavi səltənətinin açarları“ haqqında danışarkən Əhdi-Ətiqin bir mətninə işarə edir. Bu mətn Yeşaya peyğəmbərin kitabındandır. İsrail padşahı Hezekiyanın dövründə Yeşaya peyğəmbər Xilqiya oğlu Elyaqimi çağıraraq ona dedi ki, Ordular Rəbbi saray rəisi Şevnanın yerində onu istəyir. Padşahlıq səlahiyyətini onun ixtiyarına verəcək. Davud nəslinin açarını onun çiyindən asacaq və açdığını heç kim bağlaya bilməyəcək, bağladığını heç kim açma bilməyəcək (bax Yeşaya 22, 15-22). Saray rəisinin artıq kim olduğunu hamı bilirdi, çünki ona „səltənətinin açarları“ verilmişdi. Məsih də öz Kilsəsinin „saray rəisini“ təyin etmişdi, çünki kilsə onun yer üzərindəki padşahlığının reallığıdır. „Açarlar“ bir rəmzdir. Peterdən sonra onlar yoxa çıxma bilməzdi, onlar əsrlər boyu mütləq Peterin davamçılarna verilməli idi.

- Bu ağıla batandır, Skot! - Gerstner cavab verdi.

- Onda niyə biz protestantlar, bunu rədd edirik?!

- Belə bir əsaslı izahı əvvəllər heç kimdən eşitməmişdim. Mən bu haqda bir az düşünmək istəyərdim. İndi isə gəlin başqa fikirlərinizə keçək.

Mən izah etməyə başladım ki, Əhdə əsasən ailə katolik imanının əsası və hər mənada etibarlı bir prinsipdir. Bu prinsipə əsasən Məryəm ana, Roma papasına ata, müqəddəslərə bacı-qardaşlar deyə bilərik və liturgiya bayramlarını isə ailə bayramlarımız kimi qeyd edirik.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Doktor Gerstner, əgər Əhd mövzusu bütün Müqəddəs kitabın mərkəz nöqtəsidirsə, başa düşə bilərsinizmi ki, hər şey necə də məntiqli və bir birinə uyğundur?

O çox diqqətlə məni dinləyirdi.

- Skot, mənə, siz Əhd mövzusunə həddindən çox əhəmiyyət verirsiniz.

- Bəlkə bu belədir! Mən isə tamamilə əminəm ki, Əhd mövzusu həqiqətən də bütün Müqəddəs yazıların mərkəzidir. Eyni ilə möhtəşəm Protestant ilahiyyatçıları Jan Kalvin və Conatan Edvards (Jonathan Edwards) dediyi kimi. Amma onların Əhdi müqavilə kimi izah etdiyi fikri ilə razı deyiləm, çünki Əhd Allahın öz xalqı ilə arasında olan ailə münasibətləridir. Əgər haradasa səhvim varsa, zəhmət olmasa, bunu mənə göstərin! Belə olsa, Protestant pastorluğu karyeram xilas olacaq.

- Gəlin, bu söhbətimizi Cerri ilə görüşənə qədər dayandıraq.

Görüş yerinə çatdıqdan sonra bir neçə saat uzun-uzadı müxtəlif mövzuları müzakirə etdik. Söhbətimizin böyük bir hissəsini „bəraət qazanma“ mövzusunə həsr etdik. Mən bu mövzu üçün katolik təlimini təqdim etdim. Bəraət qazanma yalnız təqsirlərimizin silinməsi, və ya borcumuzun bağışlanması deyil. Bu, Trento məclisinə əsasən, Allahın bizə verdiyi övladlıqdır. Cerri və mən, altı saatlıq söhbətimiz ərzində müxtəlif Katolik mövzularını göstərdik. Onlardan heç biri səhv çıxmadı. Eyni zamanda bir çox başqa suallar da qaldırdıq ki, cavabları bizi tam qane etmədi. Görüşümüzün sonunda biz Cerri ilə bir-birimizə baxanda haldan düşdüymüzü gördük. Bu görüş bizim üçün ağır idi. Biz ümid və dua edirdik ki, kimsə bizi bu qəribə və çaşqınlıq içində qaldığımız keçiddən xilas edəcək.

Bir müddət sonra biz tək qalanda mən dedim:

- Cerri mən hiss edirəm ki, bütün bizim Protestant adətlərimizin tikişləri sökülməyə başlayır.

Bura gələndə düşünürdüm ki, bizim bütün fikrilərimiz büsbütün darmadağın olacaq. Katolik kilsəsinin isə təlimində hər şey toxunulmaz qaldı. Protestantlar Trento məclisinin mətnlərini çox vaxt ümumi məzmunu anlamadan oxuyurlar. Eyni ilə, tərəf yoldaşımız doktor Gerstner də, Katolik kilsəsinin izahına baxmayaraq ümumi mənadan kənar tək-tək cümlələrdən istifadə edir və kilsəsinin təlimini sadəcə öz anladığı kimi qavrayır.

Evə qayıdarkən doktor Gerstnerlə bir çox söhbətlər də apardım. Mən ondan „sola skriptura“ prinsipinin Müqəddəs kitabda harada yazıldığını soruşdum. Mən ondan yeni heç nə öyrənmədim. O izah etmək əvəzinə sualla cavab verdi:

- Skot, hal-hazırda bizdə Allahın əsl kəlamı, Rəbdən ilham almış Müqəddəs yazıların olması ilə razısınızsa, daha başqa nəyə ehtiyacımız var?

- Doktor Gerstner, məsələ bizim ehtiyacımız olanda deyil! Amma əgər soruşursunuzsa cavab verməliyəm ki, Reformasiyadan sonra iyirmi beş min müxtəlif protestant kilsəsi yarandı və mütəxəssislər qeyd edirlər ki, hər həftə beş yeni kilsə yaranır. Onlardan hər biri iddia edir ki, Müqəddəs ruhun və Yazıların dəqiq izləyiciləri bizik. Şübhəsiz ki, burda bir uyğunsuzluq var. Mənim fikrimcə, ABŞ konstitusiyasının yaradıcıları, yəni xalqın ataları konstitusiyaya bu cür yanaşmağa heç vaxt icazə verməzdilər. Əgər onlar „Core Vaşinqtonun ruhu hər kəsə nə etməli olduğunu izah etsin!“ desəydilər nə olacağını təsəvvür edə bilərsinizmi?! Anarxiya hökm sürərdi! Hal-hazırda protestantların arasında belə bir anarxiya mövcuddur. Sonsuz kilsələrin sayı və ilahiyyat təlimlərinin fərqli-fərqli izahları buna sübutdur. Əks halda xalqın ataları bizə konstitusiyadan daha üstün bir şey bəxş edirlər. Onlar bizə prezident, milli məclis, ali məhkəmədən ibarət dövləti idarə etmə sistemi verdilər. Onların hər biri dövləti idarə etmək və konstitusiyanı yerinə yetirmək üçün mütləqdir.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Əgər onlar bizim kimi böyük bir dövləti idarə etməkdə bəzən çətinlik çəkirlərsə, sizcə, ümumdünya kilsəsi üçün belə bir şeyə ehtiyac yoxdurmu? Doktor Gerstner, məhz buna görə artıq mən də düşünürəm ki, Məsih bizi yalnız kitabı və Müqəddəs ruhu ilə qoymadı! Həqiqətən də İncildə İsa öz şagirdlərinə kitablar yazmağı tapşırmadı. Həvarilərin yalnız az bir hissəsi Əhdi-Cədidə aid olan kitabları yazıblar. Məsih Peterə müraciət edəndə demişdi: „... sən Petersən və Mən cəmiyyətimi bu Qayanın üzərində quracağam. Ölülər diyarının qapıları ona qalib gələ bilməyəcək (Matta 16,18).“ Ona görə də getdikcə daha çox fikirləşirəm ki, Məsih bizə Roma papası, yepiskoplar və məclislərdən ibarət öz Kilsəsini qoydu. Onların hər biri bizə Müqəddəs yazıları başa salmaq və kilsəni idarə etmək üçün mütləqdir.

Doktor Gerstner fikirli-fikirli susdu və başladı:

- Bütün bunların hamısı çox maraqlıdır, Skot! Amma siz demişdiniz ki, bu sizin üçün ilk dərəcəli sual deyil. Bəs sizin üçün ən vacib mövzu hansıdır?

- Mənim üçün ilk dərəcəli mövzu Müqəddəs yazının Allahın kəlamı haqqında dedikləridir. Heç yerdə yazılmır ki, Allahın kəlamı yalnız Müqəddəs yazılardır. Əksinə! Müqəddəs kitab bizi öyrədir ki, avtoritet olan Allahın kəlamını kilsədə və kilsə adətlərində (bax 2Sal 2,15 və 3, 6-9), həmçinin də kilsənin vəz və təlimlərindən (bax 1Pt 1,25, 2Pt 1, 20-21 və Matta 18,17) tapa bilərik. Məhz buna görə mən fikirləşirəm ki, Müqəddəs kitab Katolik prinsipini „Dei verbum“, yəni „Allahın kəlamı“ protestantların prinsipindən „sola skriptura“, yəni „yalnız Müqəddəs yazı“ daha üstün tutur.

Doktor Gerstner yenə də təkrar etdi: Nə olursa olsun! Kilsə adətləri də, Roma papaları da, kilsə məclisləri də Müqəddəs kitaba əks olan şeyləri öyrədirdilər.

- Onlar kimin izahına görə Müqəddəs kitaba əksdirlər?“ - deyə soruşdum. Bundan əlavə, bütün kilsə tarixçiləri bununla razılaşırlar ki,

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Əhdi-Cədidin kitablarının siyahısını 393-cü ildə keçirilmiş Hippo regius və 397-ci ildəki Kartaca məclisindən əldə etmişik. (Councils of Hippo and Carthage). Hər iki toplantıda iştirak edən yepiskoplar Roma papasından onların verdiyi qərarı təsdiqləməsini xahiş etmişdirlər. Sizcə, kilsənin „Əhdi-cədidsiz“ var olduğu bir vaxt, yəni 30-cu ildən 393-cü ilə qədərki dövr çox uzun bir müddət deyildimi? Bundan əlavə, həmin vaxtlarda insanlar tərəfindən Allahdan ilham almış kimi hesab edilən başqa bir çox kitablar mövcud idi (məs: Barnabanın məktubu, Çoban Erma, Paulun işləri və s.). Eyni zamanda Əhdi-Cədidin kitablarının siyahısından bəzi kitabların da çıxarılması təklif olundu (məs: Peterin 2-ci məktubu, Yəhudanın məktubu və Vəhy kitabı). Əgər kilsə qərar vermək hüququna sahib deyilsə, biz kimin qərarını sonuncu və nöqsansız hesab etməliyik?

Doktor Gerstner təmkinli cavab verdi: Yepiskoplar, Roma papaları və kilsə məclisləri səhv edə bilərlər və edirlər. Skot, siz necə fikirləşə bilərsiniz ki, Rəbb Peteri qüsursuz yaratdı?

- Doktor Gerstner, ... - qısa fasilədən sonra müraciət etdim - ... həm protestantlar, həm də katoliklər bununla razıdırlar ki, ən azından iki dəfə, yəni Peter öz birinci və ikinci məktubunu yazanda, onun sözləri Rəbbin müqəddəs sözləri idi. Əgər Peter kilsəni öz məktubları ilə öyrədərkən Rəbb onu qüsursuz etdisə, kilsəyə sözləri ilə təlim verərkən Rəbb niyə bunu etməsin? Əgər Rəbb Peteri və Müqəddəs yazıları yazan digər həvariləri də qüsursuz etdisə, Rəbb niyə onların davamçılarını da etməsin? Əgər qüsursuz avtoritet olmasaydı, xüsusilə, o zamanlarda anarxiya vəziyyəti yaranacağını Rəbb bilirdi. Bundan əlavə, doktor Gerstner! Əgər Əhdi-Cədidin kitablarının siyahısını təyin və təsdiq edən yepiskoplar, Roma papaları və kilsə məclisləri səhv idisə, biz necə əmin ola bilərik ki, Əhdi-Cədidəki 27 kitab qüsursuzdur?

Mən heç vaxt onun cavabını unutmayacam! „Skot, onda belə çıxır ki, bizdə qüsursuz mətnlərin qüsurlu siyahısı var.“

- Deməli, protestantların bu barədə deyə biləcəyi ən yaxşı şeylər bunlardır?

- Bəli, Skot, bizim edə biləcəyimizin hamısı tarixi şahidliyə əsaslanan həqiqətə uyğun fikirləri bildirməkdir. Müqəddəs yazılardan başqa digər bir qüsursuz avtoritet yoxdur.

- Amma, doktor Gerstner! Bəs mən Mattanın İncilini, yaxud Romalılara məktubunu və yaxud da Qalatiyalılara məktubunu açanda axı necə əmin ola bilərəm ki, bu kitablar Allahın əsl, həqiqi və qüsursuz kəlamıdır?

- Skot, dediyim kimi, əlimizdə olanların hamısı yalnız qüsursuz mətnlərin qüsurlu siyahısıdır.

Bütün sualları dəqiq və dərin şəkildə protestant nöqtəyindən izah etməsinə baxmayaraq, mən yenə də hiss etdim ki, onun da cavabları məni qane etmədi. Bütün danışdıqlarımız barəsində düşünməyə başlayıb özümə suallar verirdim: Avtoritetin kriteriyaları nədir? Protestant fikirlərinin açıq şəkildə görünən uyğunsuzluqlarının əsası nədir?

Bu suallara cavabım yalnız belə idi: Ağıma ancaq bir şey gəlir. Əgər bu suala obyektiv, heç bir tərəf tutmadan yanaşsam belə çıxır ki, sonuncu avtoritet həm Müqəddəs kitab həm də kilsədir və onlar bir olmalıdırlar!

Mən növbəti gün səhər tezdən evə qayıtdım. Söhbətimizin məndə yaratdığı hissləri Kimberli ilə bölüşdükdən sonra o təlaşa düşdü. O ümid edirdi ki, bu görüş bütün üzücü axtarışlarımın sonu olacaq və məndən söz verməyimi tələb etdi: „Xahiş edirəm, bunu etmək üçün tələsmə. Bu hərəkətin çox ağır ola bilər.“

- Kimberli, əgər mən katolik olmağı seçsəm, sənə söz verirəm ki, bu,

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

1990-cı ildən tez olmayacaq və yalnız fikirlərimdə qənaətə gəldiyim halda, hər şey tam aydın olandan sonra baş tutacaq.

1985-ci il idi və mənə elə gəlirdi ki, Katolik kilsəsinə səbəbli və dürüst şəkildə keçmək üçün kifayət qədər vaxtım var.

- Yaxşı, ... - Kimberli dilləndi - ... heç olmasa bununla razılaşa bilərəm!

Uzun dualardan sonra biz başa düşdük ki, mən tam iş rejiminə keçməliyəm. Bunun üçün ən uyğun yerin Markett universiteti (Marquette University) olduğunu fikirləşirdik. Mən orda görkəmli katolik ilahiyyatçılarının qrupunu tapmışdım. Onlar kilsə təlimini öyrədir və kilsəyə böyük həvəslə yanaşırdılar. Onlardan biri Əhd mövzu üzrə mütəxəssis, ilahiyyat professoru Donald Kif (Donald Keefe, s.j.) idi. O universitet məni doktoranturalığa qəbul etmişdi. Eyni zamanda müəllim asistenti idim və təqaüd alırdım. Bütün bunlarda Rəbbin əli var idi.

Həmin vaxt heç ağıma da gəlməzdi ki, ailəmiz üçün çox ağır sınaq dövrü başlayır.

Kimberli:

Biz Qrov şəhərinə qayıdanda sanki həyatımızın payızına girdik. Dəyişiklik küləkləri əsirdi, rənglər qeyri-adi gözəl idi, amma bütün işarələr solğunluğun və ölümün yaxın olduğunu bildirirdi.

Bir yerdən başqa yerə köçməyimiz həyat ritmimizi dəyişdirdi. Skot, səhər saat doqquzdən axşam beşə kimi Qrov şəhərindəki kollecın direktorunun müavini vəzifəsində işləməyə başlamışdı. Mən isə oğlum Mayklla məşğul idim və dostlarımla əlaqə saxlayırdım.

Skotun işi imkan verirdi ki, o, axşamları saatlarca oxusun və tədqiqatlarını aparsın. O, qapını bağlayıb öz otağına çəkilirdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mənə isə onun oxuduqları maraqlı deyildi və o qapını açmaq istəmirdim. Qapı nə qədər çox bağlı qalırdısa, mənim üçün o qədər yaxşı idi. Bizim fikirlərimiz ayrılmağa başlamışdı. Bir tərəfdən mən ikinci övladımıza hamilə olduğum üçün məşğul idim, digər tərəfdən isə mənə sadəcə maraqsız idi. Mən əmin idim ki, Skot sadəcə yaxınlıqdakı cığırdan keçəcək və sonra yenə də geri qayıdacaq. Mənim ən böyük tapşırığım sabitliyi qoruyub saxlamaq idi.

Bir gecə, o mənim yuxumu sevincli və həyəcanlı səslə böldü:

- Kimberli, görürsən ki, hal-hazırda burda Məryəm, müqəddəslər və mələklər ətrafımızdadır?

- Bircə yataq otağında yox! Sakitləş!

„Məryəm!“ - Skotun sözlərinə mat qalmışdım.

Bu günlərdə Skot onun haqqında çox düşünürdü. Mənə elə gəlirdi ki, biz İsayə necə ciddi yanaşırdıqsa, onlar da Məryəmə belə yanaşırdılar. Məryəm hər kəsə çox yaxın olduğu üçün atanın ciddiyyətinin qarşısında durmaq əvəzinə hamı Məryəmin arxasında gizlənir. Mənə belə gəlirdi ki, Məsih Tanrının lütfünə girə bilmək üçün dar və birbaşa, Məryəm isə çox rahat, amma ehtiyat girişidir. Bu fikirlər mənə dəhşətli gəlirdi.

Bir dəfə mən Romada qədim bir kilsənin tavanını təmir edən bir usta haqqında oxumuşdum:

„Bir gün o, nərdivanda işləyərkən kilsəyə girib dua etməyə başlayan bir amerikalı qadın görür. O fikirləşir ki, bir balaca zarafat etsin. Sakitcə deyir:

- Xanım, sizə danışan mənəm, İsa!

Qadın cavab vermədiyi üçün o bir az da yüksək səslə təkrar edir:

- Bu, mənəm, İsa!

Yenə də qadın heç bir cavab vermir. Nəhayət ki, usta möhkəm səsle deyir:

- Xanım, bu mənəm, İsa!

Qadın başını yuxarı qaldırır deyir:

- Sakit ol! Mən sənin ananla danışırım!“

Katoliklərin Məryəmə yanaşması məni düşünməyə məcbur edirdi ki, onlar Məsihə aid olan məhəbbət, sadıqlıq və itaətkarlığı Məryəmə yönəldirlər. Mən bu fikirlərimi Skotla bölüşdüm. Skot isə protestantların nöqteyi-nəzərinə etinasız yanaşaraq mənə başa saldı ki, Məryəm ana, ən azından bütün qadınların arasından seçilmiş və bütün tarix boyu ən uca hesab olunan qadındır. Onun sayəsində Allahın oğlu insan təbiətində formalaşmış dünyaya gəldi.

Mənim fikrimcə, protestantlar sanki, katoliklərin Məryəm anaya olan böyük hörmətinə çox hörmətsiz bir şəkildə əvəz çıxmaq istəyirlər.

Kilsədə Milad bayramı ilə əlaqədar qadınların görüşündə mənə söz veriləndə, Skot, məni Məryəm ana haqqında danışmaq üçün həvəsə gətirmişdi. Mən Müqəddəs kitabda Məryəm ananın, Allahın seçilmiş qadını kimi necə təsvir olunduğu haqda ətraflı danışmışdım. Amma həmin vaxt katoliklərin bu haqda fikirlərini cəfəngiyyat hesab etdiyim üçün onların təsvirlərini rədd etmişdim. Mən demişdim ki, biz Məryəm ananı Rəbbimizin anası kimi izzətləndirməkdən qorxmamalıyıq, çünki İsa həm Allahın, həm də Məryəm ananın oğludur. Mənim vəzimdən dərhal sonra „Kimdir bu uşaq?“ mahnısı oxundu, amma nəqarətdə „Məryəmin oğlu, Allahın oğlu“ sözlərini qəsdən „Allahın oğlu, Allahın oğlu“ sözləri ilə əvəz etdilər, çünki görüş başlayanda vəz edənlərdən biri mahnının bu sözlərinə görə çəkdiyini bildirmişdi. Bu mənim vəzimin mənasını xüsusi bir şəkildə daha da önə çıxardı.

Kollec dövrümüzdən bir dərsimiz yadıma düşdü. Doktor Nikol orda danışmışdı ki, 431-ci ildə Efes şəhərində keçirilən III Ekumenik məclisi Məryəmi, „Theotokos“, yəni „Allahın anası“ kimi adlandırmışdı. (qeyd: Bu məclis Theotokos sözünün istifadəsini rəsmi şəkildə təsdiq etmişdir.) Başlanğıcda bu bizə pis təsir etmişdi, axı Allahı Məryəm yaratmamışdı! Amma doktor Nikol bu ifadənin mənasını bizə dərhal izah etmişdi: „İsa bizi xilas etmək üçün insan təbiətində dünyaya gəlməli idi. Onun ilahi təbiəti kimi, insan təbiəti də tam olmalı idi və hər ikisi ayrılmaz şəkildə Allahın oğlu simasında birləşir. Məryəm onun insan bədəninə dünyaya gətiricisi olduğu üçün, o, İsanın anasıdır. İsa isə Rəbb olduğu üçün, Məryəm həm də Allah anasıdır.“ Bu həqiqətdə heç bir küfr yoxdur. Necə ki, doktor Nikol demişdi: „Biz xilas olduğumuz üçün Məryəmə borcluyuq.“

Bir gün Skot qonaq otağına keçib dedi:

- Kimberli, axır vaxtlar çoxlu katolik kitabları oxuyuram. Mən fikirləşirəm ki, Rəbb məni Katolik kilsəsinə çağırır.
- Məgər biz Anglikan kilsəsinə keçə bilmərik?! - deyə dərhal soruşdum.

Başqa bir çıxış yolu olmadığı üçün protestant kimi Katolik kilsəsinə keçməkdənsə, Anglikan kilsəsində qalardım. Skot mənim halımı görəndə gülümsündü və sonra onun üçün dua etməyimi istədi. Onun üçün dua etməkdən çox xoşbəxt idim, amma onunla fikirləri haqqında heç nə danışmaq istəmirdim. Həmin vaxtlarda Skotla aramızda sözün əsl mənasında məsafə yaratmağa çalışırdım ki, onun yeni düşüncə tərzini və hərəkətlərini mənim sərhədlərimdən uzaqda qalsın. Biz gəzəndə, o, ehtiyatla öz fikirlərini və suallarını mənimlə paylaşmağa cəhd etdi. Mən isə cavab verdim:

- Skot, sən o qədər ağıllısan ki, həs bir insanı istədiyini şeyə inandıra bilərsən.
- Deməli, susmağım daha yaxşıdır? - deyə soruşdu.

Onun bu sözləri məni sancdı. Mən necə deyə və hətta fikirləşə bilərdim ki, o mənimlə paylaşmasın?! Axı o, ilahiyyat tədqiqatlarına o qədər gücünü və vaxtını həsr etmişdi və bizim nikahımızın da əsası birlikdə Allahı tanımaq və ona xidmət etmək idi.

Skotun möhtəşəm izah etmə qabiliyyətinə baxmayaraq, mən həqiqət axtarışlarımdan yayınmaq istəmirdim. Amma onun dediklərinə də qulaq asmaq istəmirdim. Bu məni dəhşətə gətirdi, çünki çox şeyləri itirə bilərdim. Mənim əqidəmin əsası Müqəddəs yazılar olduğuna görə ən azından ciddi bir şəkildə düşünməliydim ki, niyə Skot məhz Katolisizmi Müqəddəs kitabın prinsiplərinə ən uyğun hesab edirdi. Mənim üçün bunun haqqında fikirləşmək hətta o qədər dəhşətli idi ki, hər söhbətdən qaçırdım.

Artıq içimdə belə bir hiss yaranırdı ki, Skot bir vaxtlar mənim ərə getdiyim insan deyil. Mən sadəcə bir xristiana deyil, bir presbiteriyana ərə getmişdim. Amma Skot mənim yadıma salıb demişdi ki, mən ona Müqəddəs kitabı daima tədqiq edən və ona güvənən bir məsihçi olduğuna görə yaxınlaşmışdım və o, indi də elə eyni ruhda davam edən bir məsihçidir. Sonra o məndən onun axtarışlarında iştirak etməyimi xahiş etmişdi, amma mən bacarmadım. Bunu istəmirdim.

Keçmişdə Skot Katolisizmə həmişə qarşı çıxırdı, çünki fikirləşirdi ki, Katolik kilsəsində əsl məsihçi olmaq mümkün deyil. Amma mənim fikrim daha mülayim idi. Katoliklər də əsl xristian ola bilər, amma mənim ürəyimdə katolik olmaq üçün nə xırda bir ehtiyac, nə də heç bir arzum yox idi. Mən ümid edirdim ki, tədqiqatları ona heç olmasa katolikləri mühakimə etməməyə kömək edəcək və beləliklə, biz həmfikir olacağıq. Amma onları mühakimə etməkdən əl çəkmək onlara qoşulmaq demək deyil!

Skot həmişə „Ana kilsə“nin, yəni baş kilsənin axtarışlarında idi və indi o axtardığı kilsənin Katolik kilsəsi olduğunu hiss etməyə başlamışdı. Mən isə əksinə, heç vaxt belə bir axtarış üçün vacib bir

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

ehtiyac duymamışdım. Bəlkə də bu ona görə idi ki, mən dərin imanlı ailədə və mənəvi ehtiyaclarımı tam qarşılayan kilsədə böyüyüb tərbiyə almışdım.

Belə görünürdü ki, Skotun indiki imanı biz kollecdə oxuduğumuz vaxtdakından xeyli fərqlənirdi. Mənim uçurum kimi gördüyüm yeri Skot keçid kimi görürdü. O bunu izah etmək üçün bənzətmədən istifadə edirdi: „Palıd ağacının qozası palıda oxşamır, amma o qoza, elə palıdın özüdür.“ Skot deyə bilərdi: „Kollecdə və seminariyada oxuduğum zamankı fikirlərim indi möhtəşəm bir şəkildə çiçəklənib. İmana indiki baxışlarım başlanğıcdakından fərqləndiyinə baxmayaraq, bu onların təbii böyüməsidir. Mən əvvəlki kimi Müqəddəs kitaba etibar edirəm və əvvəlki kimi də səmimi məsihçiyəm.“ Qəbul etməliydim ki, onun bu bənzətməsi həqiqi idi, amma mənə elə gəlirdi ki, Skotun öz nəzəriyyələrində dolaşmağına çox az qalıb və ilahiyyat tədqiqatları müvəffəqiyyətsizliyə uğrayacaq.

Biz mənim atamdan məsləhət istədik. O, məsləhət gördü ki, həyat yoldaşımın ilahiyyat tədqiqatlarında iştirak edim. Mən bunu etmək istəmirdim, amma yenə də razılaşdım ki, aramızdakı məsafə daha da böyüməsin.

Mən „Atalarımızın imanı“ adlı kitabı oxumağa qərar verdim. Kitabın müəllifi kardinal Gibbons (James Gibbons) idi. Bu sadə kitab çox mənalı və məntiqli idi. Bu məni hövsələdən çıxarırdı. Axı Katolisizm o qədər açıq və aydın ola bilməzdi! O qədər əsəbləşdim ki, əvvəllər heç vaxt etmədiyim bir hərəkətlə kitabı otağın bu başından o başına atdım.

„Yox!“ - fikirləşdim – „Mənə yalnız ümid etmək qalır ki, Skot özü həqiqi yola qayıdacaq. Axı mən də ilahiyyat magistri idim. Mən yenidən hər şeyi öyrənməliyəm? İlahiyyat əsaslarına qayıtmağı təklif edirlər?“ Bunu etmək alınmazdı, çünki məişət işləri ilə çox məşğul idim.

Həmin vaxtı mənim ağıma bir məzmunun sözləri gəldi: „Mən isə, ya Rəbb, Sənə dua edirəm. Ey Allah, münasib gördüyün zaman bol məhəbbətinə görə mənə cavab ver, çünki qurtuluşuna etibar etmişəm. Məni qurtar, bataqlığa batmayım, qoy düşmənlərimdən, dərin sulardan xilas olum. Qoy sellər məni aparmasın, dərinlik məni udmasın, quyu üstümdə ağzını yummasın. Ya Rəbb, mənə cavab ver, çünki məhəbbətin yaxşıdır (Zəb 69 13-16)!“

Evimizdəki ilahiyyat hay-küyünün ortasında Rəbb bizə əziz oğlumuz Gabriel Kirk ilə xeyir-dua verdi. Bu bizim evliliyimizin beşinci ilində oldu (18. avqust 1984). Bu uşaq doğulanda ilk görüş vaxtlarımızda Skotla birlikdə „Rəbb bizə saleh nəsil üçün çox sayda uşaq ver!“ - deyə etdiyimiz duanı xatırladım. Allaha müraciət edəndə Maykl və Gabrielin bu dualarımıza cavab olduğunu düşünürdüm. „Ya Rəbb, əlbəttə ki, bu yol yeni qəlbləri sənənin yanına gətirmək üçün çox uzun yoldur, amma bizə kömək et ki, onları sənənin xidmətçilərin və şagirdlərin kimi tərbiyə edə bilək.“

Gabrielin birinci ili çox çətin dövr idi. Uşaqlara ayırdığım zamanla eyni vaxtda başqa fərqli işlərlə də məşğul idim və mən bu vaxtı ilahiyyat tədqiqatına da həsr edə bilərdim. Bu, Skotla mənim aramızda olan problemi həll edə bilərdi. Mən Müqəddəs kitab üzrə üç qrupun rəhbəri idim, aborta qarşı qrupu idarə edirdim və Grov universitet şəhərciyinin tələbələrini bu qruplara dəvət edirdim. Skot kollecdəki öz davamlı işini dayandırmışdı və gənclərlə çalışırdı, çünki bu iş daha az vaxt aparırdı. O həm də Dyuqesn universitetində doktoranturalığa qəbul olunmuşdu. Baxmayaraq ki, bu, katolik universiteti idi, o öz qrupunun içində katolik təlimini qoruyan yeganə tələbə idi.

O çox məşğul olmağına baxmayaraq, öz axtarışlarına davam edirdi. Mən başa düşürdüm ki, onun Katolik kilsəsinə marağı zəifləmirdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Skotun Katolik kilsəsinə keçməsi ilə bağlı nələr itirdiyimizi açıq şəkildə hiss etməyə başlamışdım. Bizim bütün fikirlərimiz və nə vaxtsa arzuladığımız „pastor və onun həyat yoldaşı kimi tək bir komanda“ olmaq, Skotun Grov kollecində və ya Gordon-Konvell seminariyasında dərs verməsi, Protestant imanı üzrə birlikdə təşkil edəcəyimiz dərslər və digər xeyallar sanki yox olmağa başlamışdı.

Bir gecə Skot mənə dedi ki, təsbehlə dua etməyə başlayıb. Mən qulaqlarıma inanmadım. Mən hətta bilmirdim ki, onda təsbeh var. Katolik imanı barəsində öyrənməyi və hətta təcrübəsi get-gedə ciddiləşirdi. Bizim dostumuz Cerri Matatiks Skotun ilahiyyat tədqiqatlarının istiqamətini dəyişməyə çalışırdı. Mən onu „parlaq zirehli cəngavər“ kimi görürdüm və mənə məlum taledən xilas edəcəyini gözləyirdim. Cerri Skotdan oxuduğu Katolik kitablarının siyahısını xahiş etmişdi. Mən ona çox minnətdar idim, çünki, o, Skot kimi həqiqəti axtaran və vəziyyətdən asılı olmayaraq onu qəbul edən insan idi.

Amma mən Skotun Cerri ilə saatlarla apardığı söhbətdən sonra yataq otağımıza gəldiyi o gecəni heç vaxt unutmayacağam. Həmin vaxt o mənə, oxuduğu Katolik kitablarının Cerriyə nə qədər təsir etdiyini demişdi.

Mənə yalnız ağlamaq qaldı. Mənim „parlaq zirehli cəngavər“im də bu bataqlığa düşdü və ümidlərimi doğrultmadı. Əgər o da Skotu dayandıra bilmədisə, artıq təsəvvürümdə başqa bir insan yox idi. Cerri, doktor Gerstnerlə Skot arasında görüş təşkil edəndə bir az ümidlənmişdim, amma Skot bu görüş haqqında danışanda onlar da öldü.

Münasibətimizin lap əvvəllərindən biz, sadəcə bir neçə fikirdə razılaşmasaq da, Skotla birlikdə böyüyür və dəyişilirdik. Skotun dəyişdiyinə və mənim onun ardınca getməyimi rədd etdiyimə görə artıq bir-birimizə güvənmirdik. Ailəmizin etibarının əsası sarsılmışdı.

Bir dəfə xüsusi çətin bir gündən sonra Skota dedim:

- Heç vaxt intihar haqqında fikirləşməmişəm, amma bu gün dua edərkən Rəbbdən elə bir xəstəlik istədim ki, məni öldürsün və bütün suallardan canım qurtarsın. Onda sən gözəl bir katolik qız tapıb normal həyata qayıda bilərdin.

Skot mənim sözlərimdən dəhşətə gəldi:

- Heç vaxt belə sözləri və fikirləri dilə gətirmə! Mən heç bir gözəl katolik qız istəmirəm. Mən səninlə olmaq istəyirəm.

Beləliklə, mənim ürəyimdə qış başladı. Mən qonaq otağında necə durduğumu və Rəbbin sevincinin qəlbimdən necə çıxdığını hiss etdiyimi xatırlayıram. Bir neçə qısa müddət istisna olmaqla, Rəbbin sevinci beş ilə yaxın qəlbimə qayıtmadı. Bundan əvvəllərdə heç vaxt belə bir şey olmamışdı. Keçmiş gücüm və həvəsim olan Rəbbin sevinci Rəbbə açılmağı, imanı öyrənməyi və hətta onun haqqında danışmağı rədd etdiyimə görə məhv oldu. Mən hiss edirdim ki, sanki qarşımda keçə bilmədiyim divar yaranıb və hətta o divarı aşmaq istədiyimdən əmin deyildim.

„Ya Rəbb, sevincim yox oldu, bəs sən kimsən? Mən bütün ömrüm boyu səni tanıyırdım, səni başa düşdüyümü fikirləşirdim, amma indi heç nə anlamıram. Sən katoliklərin, yoxsa protestantların Allahısan? Mən tamamilə çaşqınlıq içindəyəm.“

Mənə elə gəldi ki, cavab yox idi.

6. Skotun Katolik kilsəsinə keçidi

Skot:

İlahiyyat və Müqəddəs yazı üzrə doktoranturalığı başlamaq üçün Milviyaki (Milwaukee) şəhərinə köçmək asan qərar deyildi, amma qarşılıqlı idi. Payız semestrində, katolik imanının həqiqəti və gözəlliyi, nikah, ailə və ictimaiyyət üzrə doğru və məqsədəuyğun əxlaq prinsipləri dərindən-dərsə mənə açılırdı. Mən hiss edirdim ki, katolik olmadığımıza baxmayaraq, artıq bir katolik kimi danışiram.

Mənimlə birlikdə bir neçə katolik tələbə də təhsil alırdı. Onlar açıq şəkildə öz imanlarını qoruyub sevinclə yaşayırdılar. O tələbələrəndən biri Con Qraboovski ilə eyni otaqda idik. O məni, öz kilsələrinə dəvət edib liturgiya və evxaristiya ilə tanış etdi. Onun sayəsində möhtəşəm katolik universiteti, Fransiskan Stenbenvili (Franciscan University of Steubenville) tanıdım. O, orada axırncı kurs ilahiyyat tələbəsi idi. Con mənə bu universitetdə „canlı katolik ruhu“nun yaşadığı barədə danışmışdı. Mənim heç ağıma da gəlməzdi ki, beş il sonra mən bu universitetdə dərs deyəcəm.

Monika Miliiorina Miller də mənim iş yoldaşlarımdan arasında idi. O məni iki istiqamətdə fəaliyyət göstərməyə həvəsləndirdi. O, Katolik kilsəsinə meyli olduğumu dərslərdən dərhal hiss etmişdi və sonra yumşaq, amma məqsədli şəkildə mənim yolumu yönləndirirdi. Bundan əlavə, onun aborta qarşı mübarizəsinin cəsarətli, güzəştətsiz sadiqliyi məni və Kimberlini cəlb etdi. Bu mübarizə Milviyaki rayonunda baş verən dölün zorakılıqla məhv olması hadisələrinə və pornoqrafiyanın yayılmasına qarşı istiqamətləndirilmişdi. Bu fəaliyyətimiz məni Kimberli ilə ümumi bir iş sahəsində birləşdirirdi.

Katolik imanının həqiqət olduğunu sübut etmək və qorumaq üçün elmi məruzə yazmışdım. Onun 30 səhifəsini Mattanın müjdəsinin izahına həsr edib „Peter və Səmavi padşahlığın açarları“ adlandırmışdım. Bu izahı edərkən Mattanın müjdəsində 16-cı fəslin 17-19-cu ayələrinə əsaslanmışdım. Bir protestant professoru məni təxminən bir saata yaxın sual-cavab etdi və sonda dedi ki, mənim izahlarımda heç bir səhv tapa bilmədi.

Dostlarımdan bəziləri hiss edirdilər ki, mənim Allaha yaxın olmağım onun mənə bəxş etdiyi böyük hədiyyədir. Onlar təsəvvür də edə bilməzdilər ki, bu məni hara aparır. Bu elə bir lütf idi ki, mənim bütün aqlımı və fikirlərimi zəbt etmişdi.

Mən „Familia Dei, yəni Əhd, ailə və Müqəddəs Üçlük mövzuları haqqında ilahiyyat prinsipləri“ adlı yüz səhifəlik digər bir elmi məruzə də yazmışdım. Bu elmi məruzədə mən, Əhd haqqında on ildən çox məşğul olduğum tədqiqatlarımda nəticələrini yazmışdım. Mənim bu mövzuya baxışlarım get-gedə daha böyük mənə kəsb edirdi. Qədim zamanlarda Əhdin mənası ailə idi. Əhd ailəsinin üzvlərini bədən və qan birləşdirirdi. Məsih, Evxaristiyanı təyin edib öz bədənini və qanı vasitəsilə Onun Yeni Əhdinin ailəsi kimi Katolik kilsəsi ilə birləşməyə bizə imkan yaratdı.

Pitsburqda yaşayan dostum, keşiş Con Debiki məni Milviyakidəki Leyton təhsil mərkəzinə (Layton Study Center) gətirmişdi. Bəziləri keşiş olan yeni qazandığım dostlarım mənə duaya, işə, ailəyə və vəzlərə təcrübi yanaşmağı öyrədirdilər. Bu mənə imkan yaratdı ki, mən əsl katolik həyatı yaşamaq üçün protestant kimi topladığım bütün mənəvi təcrübəmdən istifadə edim. Onlar məni həvəsləndirir və bütün əməllərimi duaya çevirməyin yollarını tapmağı öyrədirdilər. Mərkəzdəki evli üzvlərdən biri, Kris Volf, məni həmişə daxili həyatıma, yəni yaşadıklarımın mənəvi təcrübəsinə yönəlməyə çağırırdı.

Beləliklə, həyatımın dəyişməsi həm təbii, həm də fəvqəl-təbii şəkildə romantik bir hekayəyə çevrildi. Müqəddəs ruh mənə göstərirdi ki, içimdəki dəhşətli və iyrənc hesab etdiyim Katolik kilsəsi əslində mənim evim və ailəm imiş. Mən evə qayıtmaq həyəcanını yaşayırdım, sanki yenidən atamı, anamı və böyük bacı-qardaşlarımı tapacaqdım. Bir gün mən, „həyatımın səhvi“ni etdim. Qərara gəldim ki, messaya getmək üçün uyğun vaxt gəlib çatdı. Mən sanki nağıllardakı „qadağan olunmuş otağa“ yaxınlaşırdım. Mənim üçün bu, Markett universitetinin kilsəsi idi. Günortaya yaxın gözə görünmədən gündəlik messa üçün kilsənin alaqaranlıq zalına girdim. Mən bilmirdim məni orda nə gözləyə bilər. Bəlkə orda yalnız bir neçə qoca rahibə, keşiş və mən olacaqdım. Bir tamaşaçı kimi ən son cərgədə oturmuşdum və qəflətən çoxlu sadə, adi və heç bir xüsusi əlamət görmədiyim insan daxil olmağa başladı. Onlar girib diz çöküb dua etdilər. Onların sadə, amma səmimi imanları mənə dərinləndən təsir etdi. Sonra zəng çalındı və keşiş səcdəgaha çıxdı. Mən hələ də öz yerimdə qalmışdım və əmin deyildim ki, diz üstə çökmək mənim tərəfimdən doğru olardı, ya yox. Məni, əsl Kalvinist kimi həmişə öyrədirdilər ki, katolik messası insanın edə biləcəyi ən böyük büt-pərəstlikdir və bunu etməklə Məsihi təkrar qurban vermiş olarıq. Buna görə də nə edəcəyimi bilmirdim.

Mən oxunuşları və duaları dinləyir və izləyirdim. Onların hamısı sözbəsöz Müqəddəs yazılardan idi və Müqəddəs kitabı canlandırırdı. Mən az qalırdım ki, onları dayandırıb: „Dayanın! Bu cümlə Yeşayanın kitabından, mahnı isə Zəburdandır və etdiyiniz duanın sözləri peyğəmbər sözləridir,“- deyəm.

Mən messada qədim yəhudi məbədidəki ibadətə ciddi şəkildə tətbiq etdiyim elementlərini tapırdım. Birdən mənə agah oldu ki, əslində həqiqi Müqəddəs kitab elə burdadır. Məhz burda, bu Müqəddəs sirlərin arasında Allah tərəfindən ən qiymətli lütf olan övladlığa götürülməmiz təntənəli sürətdə elan olunur və reallaşdırılır. Sonra evxaristiya ayini başladı.

Onun içində bütün mənim Əhd haqqında fikirlərim və mənə açılanlar bir-birini tamamladılar. Mən ayini dayandırıb qışqırmaq istəyirdim: „Qulaq asın! İcazə verin, mən sizə izah edim ki, sizin hal-hazırda yerinə yetirdiyiniz ayin necə də Müqəddəs kitaba uyğundur!“ Amma bunun əvəzinə mən sadəcə yerimdə qaldım və Həyat çörəyi üçün fəvqəltəbii doyulmaz aclıq hiss edirdim. Keşif çörək və şərabın üzərinə xeyir-dua sözlərini deyərkən onları qaldırdı. Mən axırncı şübhəmin məni necə tərk etdiyini hiss etdim. Səmimi qəlbədən pıçıldadım: „Ya Rəbbim və Allahım! Bu, həqiqətən də, sənə və məhz buna görə sənə bir olmaq istəyirəm. Artıq heç nədən çəkinmirəm!“

Həmin an Kimberliyə verdiyim sözü xatırladım: „ ... sənə söz verirəm ki, bu, 1990-cı ildən tez olmayacaq.“ Bir presbiteriyan kimi mən özümü hələ yenə də yoxlamalıydım? Bu fikirlərlə kilsəni tərk etdim və heç kimə harda olduğumu, ya nə etdiyimi demədim. Amma növbəti gün mən yenə kilsəyə qayıtdım və sonra yenidən və yenidən. Bir-iki həftə ərzində bu mənim həyatımın ayrılmaz bir hissəsinə çevrildi. Mən sadəcə Rəbbimizin bizə verdiyi Evxaristiyaya vurulmuşdum! Onun varlığı və mənim üçün bu qədər əlçatan olmağı məni tamamilə təsir altına salmışdı. Arxa sırada oturduğuma görə təzə bacı-qardaşlarımla birlikdə çəkinmədən diz üstə çöküb dua edirdim. Mən artıq yetim deyildim, öz ailəmi, yəni Allahın ailəsini tapmışdım. 1990-cı ili gözləmək isə mənim üçün çox gec olardı. Messanı izləyərkən gündən-günə, öz gözlərimin qarşısında hər dəfə Allahla Əhdin necə yeniləndiyini gördüm. Mən bilirdim ki, Məsih imanımın onu qəbul etməyimi istəyir. Amma bu yalnız qəlbimdə ruhani şəkildə deyil, həm də fiziki, yəni ağızla, boğazımda və bütün bədənimlə qəbul etməyimi istəyir. Bu, sözün əsl mənasında Allahın təcəssümü idi! Bu, İncilin bütövlüyü idi!

Hər gün messadan sonra mən ən azı yarım saat təsbehlə dua edirdim. Evxaristiyanı qəbul etməmişdən əvvəl Məryəm ananın vasitəsilə Rəbbin gücünün necə bizə gəldiyini hiss edirdim. Rəbbdən xahiş edirdim ki, mənim ürəyimi açsın və öz iradəsini mənə bildirsin. „Ya Rəbb, bu, həqiqətən də, sənin çağırışıdır, yoxsa mən intellektual bir oyuna gəlib çıxdım?“

Hadisələr get-gedə sürətlənirdi. 1986-cı il Pasxa bayramına iki həftə qalmış Cerri mənə zəng vurub xəbər etdi ki, bayramda həyat yoldaşı Lesli ilə Katolik kilsəsinin üzvləri olacaqlar. Mən mat qalmışdım.

- Cerri, mən buna sadəcə inana bilmirəm! Düşünülürdü ki, sən məni Katolik kilsəsinə keçməkdən yayındıracaqsan. Necə ola bilər ki, Evxaristiya gedən yolda sən məni qabaqladın?! Bu, haqsızlıqdır!

- Skot, mən burnumu hələ də sənin gözlədiyini o səbəblərə salmaq istəmirəm, amma bu il Rəbb bizə katolik olmağımızı bildirmək üçün artıq yetəri qədər sübutlar verib.

Duada mən Rəbbə müraciət etdim: Ya Rəbb, sən məndən nə istəyirsən? Nə etməliyəm?

Əvvəl etdiyim dualara nəzər salanda belə bir sualı Rəbbə heç vaxt vermədiyimə görə təəccübləndim.

- Ya Rəbb, mənim nə etməyimi istəyirsən?

Sualıma cavab alanda çox mat qalmışdım: Bəs sən özün nə etmək istəyirsən?

Cavab aydın idi. Mənə düşünmək üçün çox vaxt lazım olmadı:

- Ey Ata, mən evə qayıtmaq istəyirəm. Ya Rəbb, mən səni, böyük qardaşımı və Allahımı Evxaristiya qəbul etmək istəyirəm.

O sanki sakit cavab verdi: Mən səni dayandırmıram.

Özümü qanadlanmış kimi hiss etmişdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Bunu təsvir etmək mümkün deyildi. Mən anladım ki, hələ də məni dayandırmağa çalışan sonuncu bir insanla da məsləhətləşməliyəm. Kimberliyə yaxınlaşıb dedim:

- Sən təsəvvür də edə bilməzsən ki, Cerri indi mənə nə xəbər verdi! İki həftə sonra, Pasxa bayramında o Lesli ilə Katolik kilsəsinin üzvləri olacaqlar.

Kimberli ehtiyatla soruşdu:

- Bəs nə olsun? Bu nəyi dəyişdirir? - o, sanki içimi görürdü.

- Başa düşürsən? Mən elə indicə dua etdim ki, Rəbb məni...

- Sən demişdin ki, 1990-cı ildən daha tez yox! Yadındadır? Söz vermişdin! Heç bir səbəbə görə verdiyin sözü unutma!

Mən könülsüz və solğun bir şəkildə onun sözlərini təsdiqlədim:

- Bəli, 1990-cı il haqqında verdiyim sözü xatırlayıram. Amma kilsəyə getdiyim gündən bəri hiss etmişəm ki, Rəbb məni Evxaristiya vasitəsilə çağırır.

Kimberlinin sakit qulaq asmağına baxmayaraq üzünə dərin kədər çökdü.

- Kimberli, sadəcə bu haqda nə deyəcəyimi bilmirəm, amma qorxuram elə bir nöqtəyə gəlib çatmışam ki, gözləmək itaətsizlik olardı. Xahiş edirəm dua et ki, sənə verdiyim sözdən məni azad edə biləsən.

Həmin vaxt hər ikimizin keçirdiyi kədəri sözlərlə ifadə etmək çox çətin olardı. Kimberli başqa otaqda bir müddət dua etdikdən sonra gəlib məni qucaqladı və dedi:

- Mən səni verdiyin sözdən azad edirəm. Amma istəyirəm biləsən ki, ömrümdə heç vaxt özümü bu qədər dərin satılmış və tərک edilmiş hiss etməmişdim.

Bu hər ikimiz üçün çox ağır idi.

Az müddət sonra səmimi şəkildə dua etdim:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Ya Rəbb, nə üçün mənə öz ailəni göstərib məni şəxsi ailəmdən ayırırsan? Niyə mənə öz gəlininin kilsəsini göstərib, mənim həyat yoldaşımı məndən alırsan?

Dua zamanı sanki Rəbb mənə dedi: Mən səni Kimberli və uşaqlarına qarşı sevgindən döndərmək üçün çağırıram. Əksinə! Məhz sən və mənim onlara olan sevgimin adına səni çağırıram. Skot, Evxaristiyadan lütfümü almalısan ki, sənə vasitələ onlar da mənim sevgimi görsünlər.

- Ya Rəbb, bəs axı niyə sən özün bunu ona göstərmirsən?

Müqəddəs Bernard adına kilsədə xidmət edən keşiş Fabian Bruskevitsin (Fabian Wendelin Bruskewitz) yanına getmişdim. Bir neçə il sonra, o, Nebraska ştatının Linkoln şəhərində yepiskop olmuşdu. Bu kilsə rayondakı ən aktiv imanlıların toplandığı kilsə idi. Buna görə də oranın mənə ruhani ev olacağına ümid edirdim və yanımadım.

Bruskevits ata mənim Evxaristiya qəbul etmək üçün hazırlıq planıma qulaq asdı. Mən Pasxa bayramına qalan axırıncı həftəni dua üçün ayırmışdım və son üç günü isə oruc tutmağı planlaşdırırdım. O, müdrik və yumşaq bir şəkildə mənə sual verdi:

- Bəs uşaqlarınızla Kimberli bu hazırlıqda necəsə iştirak edirmi?

Mən çaşqınlıqla boynuma almalıydım ki, onları bu plana sala bilmədim. Keşiş cavab verdi:

- Skot, sənə başqa bir plan təklif edə bilərəm?

- Əlbəttə! - deyə başısağa cavab verdim.

- Niyə görə bu həftə ərzində onları diqqətin və sevginlə əhatə edib, altıncı günü isə, Evxaristiyanı qəbul etməzdən əvvəl parkda gözəl bir piknik təşkil etməyəsən?

Mən onun müdrik atalığına görə Rəbbə təşəkkür etməliyəm.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Beləliklə, 1986-cı ilin Pasxa bayramı mənim üçün həqiqi və ruhani sevinc dövrü olsa da, dərin kədər içində idim. Mən sanki sirrlər şələləsinin ortasında idim, çünki Tövbə sirri, Mirro yağı ilə məsh etmə (Konfirmasiya) və Evxaristiyanı qəbul etmişdim. Oturduğum yerə qayıdanda bütün ürəyimlə sevdiyim kədərli həyat yoldaşımın yanına oturdum. Onun əlini tutdum və biz bir yerdə dua etməyə başladıq. Evxaristiya vasitəsilə qəbul etdiyim Məsihin yaxınlığını və onun lütfünün içimdən necə çıxıb hər ikimizi qucaqladığını hiss edirdim. Rəbbin mənə necə danışdığını hiss edirdim: „Skot, bu sənin hisslərindən asılı deyil. Evxaristiyada qəbul etdiyən hədiyyə sənə güc verir ki, özünü mənə əvvəlkindən daha çox etibar edə biləsən. İndi mən əvvəlkindən daha çox sənin bədənində və ruhunda yaşayıram.“

Rəbbin tükənib bitməyən qayğısı sayəsində qarşımıza çıxan sınaqlarda ümidimi və imanımı Evxaristiya vasitəsilə möhkəmləndirdiyi üçün Ona minnətdaram.

Kimberli:

Milviyakiyə köçməyimiz bizi dostlarımızdan, ailəmizdən və kilsəmizdən ayırdı. Bu şəhər bizim üçün çox yad idi və orada heç kəsi tanımırıq.

Baxmayaraq ki, biz hər ikimiz yerli bir protestant kilsəsinə gedirdik, Skotdan fərqli olaraq mənim orada yeni dostlar tapmaq üçün vaxtım var idi. Onun Katolik universitetində oxuması çoxlu katolik dostlar tapmasına şərait yaradırdı. Beləliklə, dostlarımız belə ayrı idi və get-gedə əksər maraqlarımızda da bir-birimizdən uzaqlaşırıq.

Mən vaxtımın böyük bir hissəsini balaca övladlarımıza həsr etmişdim. Abortun və pornoqrafiyanın geniş yayılmasını getdikcə daha çox başa düşəndə onlara qarşı mübarizələrdə daha aktiv iştirak

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

etməyə başladım. Sadəcə Milviyaki şəhərinin mərkəzində abort üzrə fəaliyyət göstərən doqquz klinika və „18 yaşdan yuxarı“lar üçün beş kitab mağazası var idi. Buna görə də təhsilimi davam etdirmək üçün həm vaxtım, həm də həvəsim yox idi. Mən ümid edirdim ki, indiyə qədər heç kəsin edə bilmədiyi bir şeyi Markett universitetindən kimsə edib, Skotun Katolisizmə yayınmasının qarşısını alacaq. Mənim heç ağılıma da gəlməzdi ki, Skot 1990-cı il katolik olacağı tarixi 1986-cı ilə dəyişəcək. O, Pasxaya on gün qalmış iş otağından çıxıb dedi:

- Kimberli, bu həftə Pasxa bayramında Cerri ilə Lesli Katolik kilsəsinin üzvü olacaqlar. Qəlbimə qulaq asmağın üçün sənə ehtiyacım var. Universitetdə messaya getməyə başladığım gündən bəri qəlbim bir arzu ilə tutuşub yanır. Bu arzum Evxaristiyada Rəbbimi qəbul etməkdir! İndi Katolik kilsəsinin həqiqətinə o qədər əminəm ki, ora üzv olmasam və Rəbbimi onun istədiyi kimi qəbul etməsəm onun iradəsinə qarşı çıxmış olaram. Axı bilirik ki, itaətə gecikmək itaətsizlikdir.

Mən çökdüm! Axı Skot 1990-cı ildən tez olmayacağını demişdi! Həmin anda onun verdiyi söz ilə səmimi imanının arasında dərin bir uçurum gördüm. Baxmayaraq ki, bu yol onun karyerası və ailə vəziyyətimiz üçün çətinliklər yarada bilərdi, mən onun Allaha tərəf getdiyi yolun üstündə dayana bilməzdim. Skot Müqəddəs ruhun mənim ürəyimi açmağını diləyirdi. Mən Skotun, mənim onunla eyni fikrə gələndək gözləyəcəyini vəd etdiyi sözdən keçməliydim. Mən onu bu sözdən azad etməliydim ki, o, Rəbbin iradəsinə itaətkar olduğunu anladığı şəkildə irəli gedə bilsin. Həmin gecə dua gündəliyimdə hiss etdiyim dəhşətli tənhalıqdan və tərk olduğumdan yazmışdım: „Ya Rəbb, kədərimi kimə danışım? Yalnız demə ki, Məryəmə və müqəddəslərə!“

Pasxa bayramına on gün qalırdı. Bu isə o demək idi ki, indiyə qədər sirr kimi saxladığımız xəbəri ailələrimizə çatdırmaq üçün sadəcə on günümüz qalıb. Mənim də dostlarımıza ümidlə zəng etmək üçün son on günüm qalmışdı ki, onlar Skotu katolik kilsəsinə gedən son addımından döndərsinlər. Professor dostlarımız da çətin vəziyyətdə qalmışdılar, çünki onlar Skotun illərlə araşdırdığı suallara qısa müddətdə cavab verməliydilər. Əslində, onlardan çox azı Skotu həyatının ən böyük səhvindən döndərməyə, dayandıрмаğa çalışmışdılar. Bu seçim Skotun ruhani həyatına böyük zərbə vurardı və vaxt keçdikcə, onun ilahiyyat bacarıqları sayəsində başqa insanlarda zərər görə bilərdi. Tərk olunduğum və ümitsizliyim kimi hisslər içimdə gündən-günə böyüyürdü. Mən bilmirdim onunla necə davranım ki, münasibətimizə zərər gəlməsin. Əgər öz ağrı-acılarımı mənim ailəm və Skotun ailəsi ilə bölüşsəydim, bu, Skotla onların arasında böyük bir partlayışa səbəb olardı. Hər ikimiz üçün, bu, bir-birimizə sadıqlığımızın sınağı idi. Biz ailəmizin və nikahımızın adına bir-birimizi qoruyub, nə olursa-olsun yaşadığımız bu kədəri başqa insanlara keçirtməməliydik. Bütün bunlar hər ikimizin tənhalığımızı daha da böyüdüdü.

Mən özümü çox dərindən atılmış hiss edirdim. Heç vaxt katoliklərə qarşı mənfi heç nə hiss etməmişdim, amma gəncliyimdə hətta heç ağımdan da keçməzdi ki, bir katolik oğlanla münasibətə başlayım. İndi isə mənim həyat yoldaşım katolik oldu!

Skot və dəyərli protestant dostlarımdan biri ilə Pasxa bayramı mərasiminə getdik. Skotun vəftiz şahidi Kris Volf idi. Bir anda Skot mənə çönüb dedi ki, Cerri ilə Lesli Filadelfiyada vəftiz qəbul edəndə onların vəftiz şahidi Greyk Volf idi. (Kris və Greyk Volf qohum deyildilər. İngiliscədən „volf“ canavar deməkdir.) Mən zorla gülümsündüm və heç nə demədim. Belə çıxırdı ki, Skot və Cerrini Katolik kilsəsinə canavarlar yola salmışdılar və bu təhlükəli görünürdü.

Bir tərəfdən isə oradakı dərin ibadət tərzini mənə heyran qoydu. Orada Müqəddəs kitabdan çoxlu oxunuşlar oxunurdu. Bu oxunuşlar Allahın insanlarla bağladığı Əhdə, yəni Əhdi-Ətiqdən Məsihə qədər olan davamçılarından bəhs edirdi. Mən heç vaxt fikirləşməmişdim ki, katoliklər Müqəddəs yazıları bu qədər çox oxuyur. Mərasimdəki bəzi buxur, diz çökmə, mehrab və qurban vermə kimi elementlər mənə Əhdi-Ətiqdəki yəhudilərin məbəddə ibadətini xatırladırdı. Hamı çox sevincli idi, çünki dua mərasimində deyilənlərə və edilənlərə dərin iman edirdilər.

Həmin vaxtı içimdə nəyinsə bitdiyini hiss edirdim. Skot, mənim gözlərimin önündə bizi uzun müddət üçün və bəlkə də həmişəlik ayıracaq kilsəyə sədaqət andı içdi. İkimizdən birimiz fikrimizi dəyişməyə qədər artıq heç vaxt birlikdə yan-yanı Evxaristiya qəbul edə bilməyəcəyik. Mən isə artıq təxmin edə bilirəm, bu kim olacaq. Bu böyük xristian birliyinin nişanı bizim aramızda olmayan birliyin nişanı oldu. İnsanların sevinci mənim üçün ürəyimə saplanmış bıçaq kimi idi. Onların sevinci mənim üçün kədər idi.

Mərasimdən sonra kimsə fotoaparatu götürüb hamılıqca Skotla birlikdə şəkil çəkdirməyi xahiş etdi. Mən onların arasından çıxmağa cəhd etdim, amma Skot mənim də şəkildə olmağımı çox istəyirdi. Mən fikirləşirdim ki, nə üçün həyatımın ən dəhşətli gecəsini yaddaşa salmalıyam? Sonra təşkil edilən qonaqlıqda Skotun dostları mənə qarşı çox mehriban davranırdılar. Onların Skota görə sevinci mənim üçün dözülməz idi, çünki bizim nikahımız mümkün ola bilən ən böyük sınağa girmişdi.

7. İki fərqli imanlının nikah problemləri

Skot:

Yeni xəbər axtarışında olan dostlar zəng etməyə başladılar. Söhbət, adətən, belə gedirdi:

- Skot, burda söz-söhbət gedir ki, guya sən katolik olmusan. Əlbəttə ki, bunun düz olmadığını bilirəm.

Mən, adətən, cavab verirdim:

- Təsəvvür et ki, bu, həqiqətən belədir. Allahın lütfü sayəsində katolik olmuşam və doğrudan da bilmirəm, bunun üçün Ona nə qədər təşəkkür edirəm.

Adətən söhbətimiz bu nöqtədə qəfil kəsilirdi və tərəfdaşım buna oxşar sözləri əlavə edirdi:

- Hə, indi aydındır, yaxşı Skot! Kimberliyə salamlarımı çatdırmağı unutma və de ki, onun üçün dua edirəm.

Mənə elə gəlirdi ki, onlar əslində bizə baş sağlığı verirdilər. Praktiki olaraq yox olmuşdum və mənim yerimə, sanki „qaşqabaqlı papa pərəstişkarı“ peyda olmuşdu. Sanki mənfi hisslər oyadan və diqqət çəkən bir obyekt idim.

Yaxın dostlar uzaqlaşdı və ailə üzvlərim susub, məndən üz döndərmişdilər. Kollecdəki yaxşı dostlarımdan biri, sadıq imanlı protestant bircə söhbət ilə dostluğumuzu bitirdi. İstehza bundan ibarət idi ki, hələ az müddət əvvəl onların hamısından ən çox katolisizmə qarşı çıxan mən idim. Onlar əslində güclü mübarizəçilər deyildilər və əgər mən lüteran, yaxud metodist olsaydım belə o qədər də təəccüb etməzdilər. Amma indi mənə cüzam xəstəsi kimi baxırdılar.

Onlarla hətta dialoq belə qura bilmirdim, nəinki müzakirə.

Mənim bu seçiminin səbəbləri heç kimi maraqlandırmırdı, çünki onların fikrincə, ağlagəlməz və yolverilməz bir səhv buraxmışdım. Mən çirkin satqınlıq etmişdim.

Mən dərk edirdim ki, Allahın iradəsini yerinə yetirib, Onun Kəlamına itaət etməyimdən içimdə yaranan güc və sevinc heç bir inciklik və ya tənhalıqla müqayisə edilə bilməz.

Gündəlik olaraq messada iştirak edib Evxaristiyanı qəbul etmək xoşbəxtliyi mənim fəda etdiklərimlə müqayisədə misilsizdir. Mən başa düşdüm ki, mənim əzablarım Məsihin Evxaristiya qurbanı ilə birləşməsində böyük ilahi güc və təsəlliyyə çevrilə bilər. İçimdəki əzabların sayəsində Rəbbin və Məryəm ananın yaxınlığını daha çox hiss edirdim. Bu əzablar mənim ruhani həyatımı canlandırırdı.

Həmin ərəfələrdə Kimberli ilə birlikdəlik həyatımız ən dəhşətli sınaqlardan keçirdi. Biz günlərlə, hətta həftələrlə heç bir ruhani məşq keçmir və ya söhbət etmirdik. Kimberli qətiyyənlə gündəlik messada iştirakım və təsbeh dualarımdan necə böyük lütf aldığı haqda öyrənməyə çalışmırdı. Ruhani həyatım yüksəldiyi vaxtda nikah həyatım uçuruma yuvarlanırdı. Bu, xüsusilə əzab verirdi, çünki az müddət əvvəl bizi tamamilə ümumi xidmət və ruhani həyatın birliyi birləşdirirdi. Mən özümə sual verirdim ki, görəsən, nə vaxtsa nikahımız əvvəlki vəziyyətinə qayıdacaqmı? Ümumiyyətlə, bu dövrdə keçirdiyimiz dəhşətli sınaqlara dözə biləcəkmiz?

Hər ikimiz etiraf etməliyik ki, nikah sirri vasitəsilə bizə dəstək olan Rəbb bu keçid müddətində bizim davamlılığımızı qoruyurdu. Bir dəfə mən bir keşişin sözlərini eşitdim: „Nikah zərif bir şeydir. Onu sadəcə insan gücləri ilə qorumaq mümkün deyil. Buna görə də Məsih onu nikah sirri kimi təyin etdi.“

Kimberli hələ də ümid edirdi ki, kimsə gələcək və məni həqiqət yoluna qaytaracaq. Vein adlı bir kalvinist pastoru bizimlə görüşmək istəyirdi. O, dörd saatlıq söhbətlərimizdən sonra Kimberliyə dedi:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Məncə, az qalıb ki, Roma papası Skotu Kilsədən ayırsın, çünki, o, həddindən çox Müqəddəs kitaba əsaslanır!

- Onun zəif nöqtələri hansıdır?

- Düzünü desəm, bilmirəm. Bütün onun fikirləri Müqəddəs Yazılara əsaslanır, amma, bu, bir katolikin yanaşması deyil. Katoliklər belə fikirləşmir!

Məncə, Kimberli Müqəddəs yazılara əsaslanan katolisizmin nə olduğunu bilmək istəyirdi, amma mənə müraciət etmək üçün hətta bir işarə belə vermirdi. Biz o həddə çatmışdıq ki, fərdi olaraq bir-birimizlə söhbət edəndə ilahiyyatla bağlı mübahisə edirdik. Şəxsi fikirlərimizi paylaşmaq üçün etdiyimiz hər bir cəhd qıcıqlanma və incikliklə bitirdi.

Mən çalışırdım elə edəm ki, başqa insanlarla katolisizm üzrə ilahiyyat mövzularında söhbət apardığım zaman Kimberli də yanımda olsun və eşitsin. Belə olanda üz-üzə danışdığımızdan daha az gərginlik yaranırdı.

Evdəki problemlərdən və daimi mübahisələrdən uzaqlaşmaq üçün Müqəddəs Bernard adına kilsədə Müqəddəs kitab üzrə həftəlik dərslər verməyə başladım. Bruskevits ata bunu böyük məmnuniyyətlə qarşıladı, çünki messa zamanı onun coşğun ilham verən vəzləri imanlılarda Müqəddəs kitabı öyrənməyə daha da çox maraq yaradırdı, Müqəddəs kitabı öyrənmək istəyən imanlıların həvəsi ilhamlandırır. Allahın kəlamı mənə açılanda onun xüsusi xeyir-duasını hiss edirdim və yeni bacı-qardaşlarımla birlikdə bu xəzinəyə daha çox yaxın olmaq istəyirdim. Bir dəfə dərslərimizin birində mövzu günahlardan azad olma barədə Müqəddəs kitabın izahı idi. Bu xüsusi zəngin dərstdən sonra Cou adlı bir qoca fikrini elan etdi: „Yerli camaatın gözlərinin açılması üçün, bəzən yad bir insan gəlməlidir.“

Katolik kilsəsinə girməyimdən bir neçə ay sonra məni şübhələr bürüməyə başladı. Bu, mənim katolik olmaqda düzgün seçim edib-etməməyimlə əlaqəli deyildi. Məsələ onda idi ki, bu addımım ilə karyeramı məhv edib özümü yaşama imkanlarından məhrum etməmişəm? Sonda isə fikirləşdim ki, Protestant ilahiyyatında təcrübəli müəllim olan, hal-hazırda isə katolik doqmalarında yeni başlayan tələbə kimi karyeramı sıfırdan necə başlayacam? Problem onda deyildi ki, mən katolik ilahiyyatını öyrənməkdən zövq almırdım, əksinə! Sadəcə, bu yolda ailəmi təmin edə bilmək üçün təcrübə yolları görə bilmirdim.

Mən Pitsburqa, həmişəki kimi bizim ailə biznesimizin başçısı olan atama zəng etdim. Bu biznes çox da böyük olmayan „Helm and Hahn“ adlı dizayn və zərgərliklə məşğul olan bir firmadan ibarət idi. Bir neçə il bundan əvvəl atam böyük qardaşımı bu firmada işə götürmüşdü. Mən ümid edirdim ki, o, işlə mənə də kömək edə bilər.

- Ata, dükanında keçmiş protestant ilahiyyatçısı üçün iş tapa bilərsən?

O susub dərin təəssüflə mənə dedi:

- Skot, bilirsən ki, səninlə işləməyə çox şad olardım, amma indi səni işə götürə bilmirəm. Hər yerdə iqtisadi böhran səbəbindən zərgərlik işi zorla nəfəs alır. Biz hər şeyə qənaət etməyə məcburuq, bağışla, oğlum!

- Eybi yox, ata. Sadəcə ümid edirdim ki, bir iş tapıb ailəmi dolandıra bilərəm.

- Skot, sən nə danışırısan?! Mən çox aydın xatırlayıram ki, sənin kollecinin prezidenti yenidən işə qayıdıb, ilahiyyat dərsləri keçməyini arzulayır. Gordon-Konvell kollecindəki professorlar yadımdadır? Məgər onlar sənə deməmişdi ki, təcili doktoranturalığı bitirib Gordon-Konvellə dərslər verməyə qayıt?

- Hə, ata, amma bu katolik olmazdan əvvələ qədər idi. İndi isə həm kollecdə, həm də Gordon-Konvellə məni istəməzdilər.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Onlar heç vaxt hamının üz döndərdiyi katoliki müəllim kimi işə götürməyəcəklər.

- Skot, bunları eşitmək mənim üçün çox kədərliyə, amma qulaq as, bir məsləhətım var: İlahiyyatdan üz döndərmək üçün tələsmə. Sənin Müqəddəs yazılara həm sevgin, həm də bu sevgini başqalarına öyrətmək bacarığın var. Sənin yerində olsaydım, böyük inadla öz peşmə uyğun iş axtarardım.

Atamın müdrikliyinə görə Rəbbə minnətdaram.

Mənə ən çox təsir edən şey bu idi ki, ailəm böyümüşdü və mənim onları təmin etmək üçün heç bir sabit gəlirim yox idi. Mən başa düşürdüm ki, latın dilini heç vaxt Akvinalı Tomas, Bonaventura, Kayetan, Bellarmin və digər böyük ilahiyyatçıların əsərlərini orijinal yazıldığı dildə oxuya biləcəyim qədər öyrənə bilmərəm. Bu belə olduqdan sonra mən necə katolik ilahiyyatçısı ola bilərəm?

Mənə iki yerdən kömək gəldi.

Mən Qrov şəhəri kollecində fəlsəfə oxuyanda Akvinalı Tomasın əsərlərini yaxşı bilirdim. Onun fikirlərini özümə açanda, anti-katolik olduğuma baxmayaraq, bütün fikirlərinin böyük dəyərini gördüm və əmin idim ki, fəlsəfədə heç kəs onunla müqayisə oluna bilməzdi. Əlbəttə ki, onun əsərlərində olan katoliklərə aid bütün fikirlərini rədd edirdim. Fikirləşirdim: „Yazıq Tomas, çox tez dünyaya gəldi! Lüter və Kalvin ondan uzun müddət sonra gəldiklərinə görə onların işığı, onun yolunu da işıqlandıra bilmədi.“ Amma mən onun əsərlərini, xüsusilə metafizikanı, böyük acgözlüklə udurdum. Buna görə də yekun nəticədə qəribə və yöndəmsiz şöhrət qazanaraq hamı məni „Akvinalı Tomasın protestant tərəfdaşı“ kimi tanıyırdı.

İkinci kömək mənə qoca, xeyirxah, keçmiş Müqəddəs Fransisk seminariyasının kitabxanaçısı və keşiş Rey Fettererdən gəldi. Onun protestant akademiylərindən katolik kilsəsinə keçən yolda köməksiz qalmış protestanta yazığı gəldi.

Həmişə bir kollec, monastır və ya orta məktəb bağlananda onların kitabxanası səliqə-səhmana salınma və qorunmaq üçün ata Fettererə verilirdi. On minlərlə ilahiyyat, Müqəddəs kitab, fəlsəfə, tarix, ədəbiyyat kitabları rəflərdə yığılıb onlarla maraqlanacaq, oxuyacaq və çox ucuz qiymətə ala biləcək insanları gözləyirdi. Mən bu „qızıl mədənini“ təsadüfən tapdım. Ora haqqında heç vaxt elan verməmişdilər və yalnız nadir hallarda, həm də öncədən planlaşdırılmış şəkildə girmək mümkün idi. Bir il ərzində demək olar ki, iyirmi qutu kitab almışdım. Fetterer atanın mənim vəziyyətimə o qədər yazığı gəlirdi ki, ucuz olsa da, bu iyirmi qutu kitabın yalnız bir hissəsini ödədim. Bütün bu hadisələr Allahın lütfü və keşişin mənə qarşı xeyirxahlığı idi.

Minlərlə kitabı bir neçə yüz dollara aldım. Onların arasında klassik əsərlər də var idi, məs: Akvinalı Tomasın altmış cildə, həm ingilis, həm də latın dillərində „Summa Theologica“ əsəri, iyirmi cildə çox „Con Anri Nyumanın seçilmiş əsərləri“ (John Henry Newman), on beş cildə möhtəşəm „Katolik ilahiyyatının lüğəti“, köhnə və yeni „Katolik ensiklopediyası“ və bunun kimi yüzlərlə cildlərdə Müqəddəs kitab izahları, kilsə atalarının əsərləri və hələ adını çəkmədiyim onlarla bahalı ilahiyyat jurnalları var idi. Allahın lütfü sayəsində hər bir seminariya məktəbi üçün xoşbəxtlik sayıla bilən katolik ilahiyyatı, fəlsəfə və tarix üzrə kitabxananın sahibi oldum.

Belə bir xəzinənin sahibi ola-ola, zərgərlik dükanında satıcı olmalı idim?

Bunun vasitəsilə Rəbb mənim ümidlərimi doğrultdu ki, katolik ilahiyyatçısı olduğum üçün yaranan bütün çatışmamazlıqlarımı dolduracaq. Mən fərq etdim ki, həmin dövrlərdə mənim kimi ruhani dərəcəsi olmayan sadə məsihçilər, hətta vaxtı və pulu olsa belə, heç bir katolik təhsil mərkəzində yüksək səviyyədə ilahiyyat təhsili ala

bilməzdi. Mən hələ də fikirləşirdim ki, özümə mövqe tuta biləcəyim peşəkar bir yer tapa biləcəm, ya yox?

Bir axşam, İllinois ştatının Culiet şəhərində yerləşən Müqəddəs Fransisk kollecindən (The University of St. Francis, Joliet, İllinois) fəlsəfə doktoru Con Hettinger, gələn il birinci və sonuncu kurs tələbələrinə dərs vermək üçün ilahiyyat professoru axtarış komissiyasının adından mənə zəng etdi. Özümü bu vəzifəyə layiq görmürdüm. Mənim haqqımda göndəriləcək heç bir yazılı məlumat sənədi (CV) yox idi və heç yazmamışdım da. Söhbət zamanı onun mənim adımları haradan bildiyini fikirləşirdim və bunu ondan soruşanda, o mənə Markett universitetində eşitdiyini dedi. Mən təəccüb içində minnətdarlıq hiss edirdim.

Həmin vaxt mən ümid edirdim ki, gələn ilimi doktoranturalıq işimi yazmağa və müdafiə etməyə həsr edəcəm. Amma maddi vəziyyətimi nəzərə alaraq bu təklifə ciddi şəkildə yanaşmalıydım. Mənim eynilə həm şübhələrim var idi, amma fikirləşirdim ki, katolik təhsil mərkəzinin müəllim vəzifəsinə işə qəbul olunmaq üçün söhbət də pis olmazdı. Bundan əlavə, Con mənə dedi ki, bu iş üçün otuz nəfərdən çox namizəd var idi. Mən şanslarımın nə qədər kiçik olduğunu görürdüm.

Söhbətimiz çox yaxşı alındı və komissiya mənim namizədliyimə maraq göstərdi. Bəlkə burda yenidən vəftiz olunmuş insanın həvəsi rol oynamışdı. Hər halda, bunların hamısı çox möhtəşəm görünürdü. Kollecın prezidenti bu təhsil mərkəzinin adını bərpa etməyə çalışırdı, çünki illərlə baş verən maddi, ruhani və tədris problemləri onu nüfuzdan salmışdı. Özümü yoxlamaq mənə xüsusilə maraqlı idi. İkinci söhbətdən və çoxlu dualardan sonra mən sınağa qərar verdim.

Həmin zamanlarda nə Kimberli, nə də övladlarımız mənimlə birlikdə messaya getmirdilər. Bruskevits ata ailəmin qəribə vəziyyətini nəzərə alaraq dedi ki, əgər katolik imanına çətinlik yaratmasa ailəmlə

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

birlikdə dua etmək üçün presbiteriyan kilsəsinə də gedə bilərəm. Beləliklə, Rəbb günlərində bütün ailəmiz üçün xeyir-dualı olacağını ümid edərək onlarla oradakı dua mərasiminə gedirdim.

Bir gün səhər presbiteriyan dua mərasimində sonuncu ilahini oxumağa duranda, Kimberli üzü qar kimi ağarmış və halsız vəziyyətdə mənə çönüb: „Skot, özümü yaxşı hiss etmirəm.“- deyə pıçıldayaraq aşağı oturdu. Hamı kilsədən çıxanda əlimi möhkəm sıxıb dedi: „Skot, güclü qanaxmam var.“ Həmin vaxt Kimberli üçüncü uşağımıza hamiləliyinin ortasında idi.

Mən onu skamyaya oturdub özümü itirmiş vəziyyətdə avtomat telefona tərəf qaçdım ki, onun hamiləliyinə nəzarət edən həkimi çağırım. Bəs mən onu bazar günü səhər haradan tapa bilərdim? Bundan əlavə, o, şəhərdə yeni idi. Bütün bunlar mənə dərin dua etməyə mane olmadı. Həkimin otağında zənglərə cavab verən tibb bacısı onun harada olduğunu bilməsə də tapacağına söz verdi. Dəstəyi asanda artıq hiss etdim ki, çarəsizliyə yaxınam. „Ya Rəbb, Kimberli özünü sən tərəfdən tərk edilmiş hiss etdiyi bir vaxtda axı bütün bunlar necə baş verə bilər?“

İki dəqiqə çəkmədi ki, avtomat telefona zəng çaldı. Dəstəyi götürəndə kimin ola biləcəyini çox fikirləşdim.

- Alo?!

- Bu həkim Marmiondur. Skot Hanla danışa bilərəm?

- Bəli, bu, mənəm.

- Skot, nə baş verib?

- Kimberlinin dəhşətli qanaxması var.

- Haradasınız?

- Biz Milviyakidə deyilik, Brukfild şəhərindəyik.

- Brukfilddə dəqiq harada?

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Elmbruk kilsəsindəyik, amma, bu, kifayət qədər uzaqdır.
- Dəqiq kilsənin harasındasınız?
- Biz girişin yaxınlığında, mehrabın ətrafındayıq.
- Mən indi gəlirəm, həmin kilsənin birinci mərtəbəsindəyəm.

Yarım dəqiqə sonra o, Kimberlinin yanında idi. Bu vaxt ərzində çatdırdım ki, Rəbbə dua edim. Marmion dərhal Müqəddəs Yusif xəstəxanasına yollandı və bizə də dedi ki, o, çatana kimi orada olaq. Uşaqlarımızı dostlarımıza tapşırıb xəstəxanaya qaçdıq. Orada bildik ki, Rəbb övladımızı xilas etdi və həkimin vaxtında köməyi sayəsində təhlükə sovuşdu.

Uzun müddət sonra yenidən birlikdə səmimi qəlbdən Rəbbə təşəkkür etdik.

Kimberli:

Skotun katolik həyatına alışmağa çalışırdım. Bir dəfə, Pasxa bayramından bir həftə sonra Skot evdə Müqəddəs kitab üzrə dərslər keçməyə başlamışdı və mən də orada idim. Skot cavan bir oğlandan dərsi dua ilə başlamağı xahiş edəndə o, „Salam mübarək Məryəm“ duası ilə başladı. Daha çox dayana bilmədim, otağıma qaçıb dizi üstə düşüb böyük acı ilə ağladım. „O, açıq yaralarımın duz tökmüş kimi bu sözləri mənim evimdə necə deyə bilərdi...?!“ Sonra bir neçə dəfə onların dərslərində iştirak etməyə çalışdım, amma bütün onların katolik tərzində ifadələri və jestləri mənim üçün dözülməz idi. Bir müddət sonra Skot dərsləri başqa bir yerə köçürdü və bunun üçün ona ürəkdən minnətdar idim.

Xoşbəxtlikdən nə ürəyimlə, nə də ağımla qəbul edə bilmədiyim bir vaxtda Skot mənə öz katolik həyat tərzini zorla qəbul etdirmir və məni ruhani təsir altına salmırdı. Amma o, bütün ürəyi ilə istəyirdi ki,

messada onun yanında olum və onun sevincini paylaşım. Eyni zamanda isə hansısa bir formada onun kilsə xidmətində də iştirak etmiş olum. Ailənin başçısı olmasına baxmayaraq, mənim əksimə gedən heç bir şeyi məndən tələb etmirdi. Səmimi şəkildə mənim fikirlərimə hörmət etsə də, mənə bildirirdi ki, bizim aramızdakı ruhani fərqləri aradan qaldırmaqdan qaçıram.

Buna baxmayaraq, hər ikimiz bilirdik ki, övladlarımız Skotun ruhani tərbiyəsi altında Rəbbə məxsus idilər və buna görə də, mənim protestant olmağımdan asılı olmayaraq, uşaqlarımız gec, ya da tez katolik olacaqdılar. Qəbul etmək çox çətin idi ki, ailəmizdə yeganə protestant mən qala bilərəm. Əgər gələcəkdə, bu, həqiqətən də belə olsaydı necə tənha qalacağımı heç təsəvvür də etmirdim.

Mən hələ yenə uşaq arzulayırdım, amma bütün bu hadisələr mənim arzuma qarşı çıxırdılar. Skota dedim ki, artıq Roma papası üçün dünyaya uşaq gətirmək istəmirəm! Amma Rəbb, öz lütfü sayəsində bir neçə həftə sonra mənim uşaq arzulamağımdan və Skota qarşı sevgimdən istifadə edərək ürəyimi açdı ki, onun iradəsi ilə yeni övladımızı qəbul edim. Mən Rəbbə qarşı itaətkar olaraq, yeni həyatı qəbul edib, övladlarımızın hansı kilsəyə aid olduğuna baxmayaraq, hər şeydə Ona etibar etməliydim.

Adətən, Skot təsbeh, ikonalar və başqa dini əşyaları öz dolabında saxlayırdı. Hərdən mən onları təsadüfən stolun üstündə tapırdım. Məryəmə qarşı sanki qısqanclıq hiss edirdim. Eşitmişdim ki, eyni ilə qadınlar İsanı sevərək məsihçi olduqda belə bir qısqanclığı onların həyat yoldaşları hiss edir. Məryəmlə müqayisədə mən açıq şəkildə uduzmuşdum. Belə çıxırdı ki, o daha saf, gözəl, möhtəşəm, xeyirxah və qayğıkeş idi. Mən isə Skota qarşı xüsusi sevgi və xeyirxahlıq göstərmirdim. Skot gəzməyə çıxanda bilirdim ki, o, təsbeh duasında Məryəmlə danışacaq. Mən şad idim ki, o bunu mənim yanımda etmir.

Eyni zamanda qısqanırdım, çünki Məryəmlə danışmağa vaxt tapırdı, amma mənimlə yox.

Bir dəfə o, necə katolik olduğu barədə danışacağı bir görüşə gedəndə, mən dözə bilməyib dedim: „Mən başa düşə bilmirəm ki, niyə Rəbb, həyata və kilsə xidmətinə eyni gözlə baxan iki gənci götürüb, onların həyatını bütünlüklə dəyişib? Biz indi tamamilə əks istiqamətlərdə yaşayırıq! Bu onun nəyinə lazım idi?!“

Mən Skotun verəcəyi cavaba hazır deyildim.

- Ola bilər bu ona görədir ki, O bizi çox sevir. Məncə, sən katolik imanını haqda öz xoşunla heç vaxt maraqlanmazdın və buna görə Rəbb ilk olaraq məni özünə çağırırdı ki, bu çətin yolla gedim. Düşün ki, həm protestant, həm də katolik dostlarımdan məni tərk etməsi və həmçinin də sənə məndən uzaqlaşmağına baxmayaraq, Rəbb sənə katolik kilsəsinin gözəlliyini göstərmək üçün hər şey etdi. Ola bilər bütün bunlar, o deməkdir ki, bəlkə Rəbb sənə də özünə çağırır? Bəlkə Müqəddəs sirlər vasitəsilə sənə də xeyir-dua vermək istəyir? Bəlkə sənə, artıq içində olan imanının gözəlliyini bütünlüklə açmaq istəyir?

- Ola bilər ki, sən düzsən, amma bunu Allahın məhəbbəti kimi qəbul etmək çox çətinidir. Həqiqətən də mən özüm heç vaxt, heç bir halda Katolik kilsəsinə tərəf heç baxmazdım da?

Sonra yenə əlavə etdim:

- Heç ümid də etmə ki, əgər katolisizmi nə vaxtsa qəbul etsəm, gedib fəxr ilə hər yerdə bundan danışacam!

Skot elə yerindəcə buna cavab verdi:

- Əgər bir katolik kimi sənənin ürəyin bununla coşub-daşmasaydı, mən istəməzdim ki, sən katolik olasan.

Bu sözlərdən sonra o çıxıb getdi və mən yenə də öz fikirlərimlə baş-başa qaldım. Hər ikimiz də əvvəlki arzularımızın yerinə yetməyəcəyini fikirləşəndə ümitsizlik dalğalarında boğulurduq.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Başa düşürəm ki, ümitsizlik sözü burda necə qabarıq çıxır, amma bizim hiss etdiklərimizi ifadə edə bilmək üçün daha yaxşısını tapa bilmədim. Biz hər ikimiz, sanki yavaş-yavaş ölürdük və bu vəziyyətdə diriləcəyimizə də əmin deyildik. Skot heç olmasa Rəbbin iradəsinə itaətkar olduğundan təsəlli tapırdı. Mən isə hətta itaətli olub-olmadığıma əmin deyildim.

Mənim ümitsizliyim Skotun yaşadıklarına bənzəmirdi. Mənim üçün, bir pastorun həyat yoldaşı olmaq arzusunu itirmək çox kədərli idi. Mən başa düşmürdüm ki, Skotun məşğul olduğu və onun açıq şəkildə məşğul olmaq istədiyi şeylərdə necə iştirak edə bilərdim. O, gələcək keşişlərin təhsili ilə məşğul olmaq istəyirdi. Bizim əvvəlki planımız isə yeni ailə qurmuş gənclərə imanlı şəkildə psixoloji dəstək olmaq idi. Bu iki plan bir-birinə əks idi.

İndi Gordon-Konvell seminariyasında və ya Qrov şəhəri kollecində dərs vermək üçün qayıtmağa ümidimiz yox idi. Gələcəyimiz sual altında idi, çünki bilinmirdi ki, Skot nə vaxtsa çatdığı təhsil səviyyəsində dərs verə biləcək, ya yox.

Mən həmişə arzulayırdım ki, uşaqlarımın da peşəsi kilsə xidməti olsun, amma dərk edirdim ki, bu gedişlə nəvələrim olmayacaq. Protestanlar kimi mənim atam, dayım, qardaşım və həyat yoldaşım kilsədə xidmət edərək ailəli insanlar idilər və katolik keşişlərinin nikahsız olmağı bizim üçün mənə kəsb etmirdi.

Nə qədər xırda görünsə də, evimizdə dini əşyaların çoxalmasını təsəvvür etmək məni qorxudurdu. Bir dəfə görüşlərin birində bir dostumuz bizə böyük bir xaç hədiyyə edəndə sanki dilimi uddum. İçimdə yalnız bir fikir var idi: „Ya Rəbb, onsuz da həyat yoldaşım sənə aiddir, amma heç olmasa evim əvvəl olduğu kimi mənə qalsın.“ Xoşbəxtlikdən, Skot xaçı alıb dedi: „Mən artıq bilirəm ki, iş otağında onun yeri haradır.“

Dostlarımız həтта təsəvvür də edə bilməzdilər ki, bu hadisə mənə necə böyük kədər yaşadırdı və təsəlli tapmaq üçün də heç kəslə bölüşə bilmirdim.

Skotla hər bir ilahiyyat müzakirəsi bezdirici mübahisələrə çevrilirdi. Əvvəllər mənim kədərini paylaşdığım ən yaxın dostum Skot idi. İndi isə mən bunu necə edə bilərdim ki, mənim kədərimin ən böyük səbəbi elə o özü idi. Əgər onun yanında olsaydım, onun üçün də öz kədərini yaşamaq daha asan olardı. Amma mən bu yükü daşımağa ona kömək edə bilmədim və həтта kömək etməli də deyildim, çünki bu onun öz seçimi idi və nəticələrinə də özü cavabdeh olmalı idi.

Skot əzablı tənhalıqdan əziyyət çəkirdi. Əksər dostları onu başa düşmür və ondan üz döndərirdi. Protestant dostlarımız mənim kimi eyni səbəblərə görə onunla danışmaq istəmirdi. (Mən katolik olmadığım üçün bəzi dostlarımız hələ yanımızda idilər. Mən katolik olanda isə onlar da dostluq təklifimizi rədd etdilər.) Skot hiss edirdi ki, əvvəl ona dərslər keçən professorlar, artıq onunla müzakirələri mənasız görüb davam etdirmirdilər. Eyni vaxtda isə o başa düşə bilmirdi ki, niyə Markett universitetindəki katoliklər onun bu addımına adi yanaşırdı. Onlar Skota çox şeydən imtina edib belə böyük bir riskə getdiyinə görə xoş davranıb dəstək olmaq əvəzinə, sanki bir zəhlətökən milçək kimi yanaşırdılar. O bir protestant ailəsində katolik kimi yaşamağa başlamışdı və iki il yarım ərzində messaya tək gedir, öz imanını uşaqları ilə bölüşə bilmirdi. O başa düşürdü ki, bunun üçün uyğun vaxt hələ gəlməyib.

Bizim aramızdakı tənhalıq hər ikimizi yorurdu. Əvvəllər bizim münasibətimiz elə yaxın idi ki! O qədər çox şey paylaşırıdıq ki! Kollecdə olduğumuz vaxtda qrup yoldaşlarımızın həyat yoldaşları öyrəndiyimiz şeylərdən daha çox hesabat və vergilərlə məşğul idilər. İnsana elə gəlirdi ki, ərləri vergi müfəttişləri idi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mən isə həyat yoldaşım ilə hər şeydə çiyin-çiyinə olub, birlikdə oxumuşdum, onunla birgə mətnlər üzərində çalışırdım və ondan öyrənirdim! İndi isə onun tədqiqatları nəticəsində əldə etdiklərinin sevincini birlikdə paylaşmaq əvəzinə detallarını belə dinləməkdən qorxurdum. Mən onun mətnlərini yazmaqda ona kömək etsəm də, mənalərini fikirləşməkdən qaçırdım. Bir mətni kifayət qədər sürətlə çap edəndə mətnin mənasına əhəmiyyət vermirsən. Skotun kədərinin əsas səbəbi mən olduğum halda, o kədərini mənimlə necə bölüşə bilərdi?

Mənim yeganə təsəllim Müqəddəs kitab idi, amma hətta onu oxuyanda əsəbləşməyə başlayırdım, çünki Skot deyirdi ki, Müqəddəs kitabda olanlar mənim tapdıqlarımdan daha fərqlidir. O vurğulayırdı ki, onu, katolik imanına məhz Müqəddəs kitab gətirib. Axı mənim də imanımın əsası Müqəddəs kitabdır!

Bir gün o mənə müraciət etdi:

- Həqiqətin dirəyi və bünövrəsi nədir?

- Allahın kəlamı!- deyə cəld cavab verdim.

- Bəs onda niyə həvari Paul Timoteyə birinci məktubunda deyir ki, Allahın cəmiyyəti, həqiqətin dirəyi və bünövrəsidir? (bax 1Tim 3, 15) Niyə onun bu sözləri protestantların başına girmir?

- Çünki bu haqda yalnız sən, katoliklərin Müqəddəs kitabı yazır!

Sonra o mənim Müqəddəs kitabımı açıb, həmin ayəni mənə göstərdi və mənə elə gəldi ki, sanki əvvəllər onu heç vaxt oxumamışdım.

Biz ilahiyyat mövzularında sadəcə söhbət deyil, diskussiya edirdik. Bir dəfə biz hardasa gecə saat ikiyə-üçə kimi mübahisə etdik və növbəti gün səhər yeməyində Skot məndən yenə də ağıma başqa fikirlərin gəlib-gəlmədiyini haqda soruşdu. Söhbət ərzində biz birbirimizə qarşı diqqətli və qayğıkeş olmağa çalışdıq, amma çox keçmədi ki, gərginlik və qıcıqlanma böyüdü.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Hər ikimiz söhbəti bağlayıb, əzab çəkə-çəkə tək qalmaq üçün otağımıza gedirdik.

Dostlarımızdan bəziləri mənə deyirdi ki, qadın aqlının ona nə dediyindən asılı olmayaraq, ərinin yolu ilə getməlidir. Onlar başa düşmürdülər ki, niyə mən Skotun katolisizmə yönəldiyi yol ilə getmirəm. Başqa dindar protestant dostlarımız isə, yadıma salırdı ki, Skot bu səhvədən oyanana kimi mənə sakit şəkildə səbr edə bilməyim üçün dua edirlər. Amma bizim ailə vəziyyətimizi bilən katoliklər isə mənim niyə bu qədər həyəcan keçirtdiyimi başa düşə bilmirdilər. Onlar hardasa anlayırdılar ki, mənim üçün Məryəm ana ilə münasibət adəti deyil. Eyni vaxtda isə zamanla alışıcağımı düşünürdülər.

Skot qəti sürətdə boşanmaya qarşı çıxırdı. Mən də onun kimi buna imkan verməzdim. Biz nikah bağlayanda bir-birimizə söz vermişdik ki, hətta zarafatlarımızda boşanma sözündən istifadə etməyəcəyik. Nikaha bu qədər ciddi və dərin şəkildə yanaşırdıq. Buna baxmayaraq, Skotun katolisizmə keçdiyi birinci ildə, özümə iki dəfə sual vermişdim ki, onunla ayrılı bilərəm? Əgər bu baş versəydi, bu dəhşətli dövrü keçə bilmək üçün hansı mehmanxanaya gedərdim, nə edə bilərdim deyə düşünürdüm. Bilirdim ki, bu kədərlə bacarmazdım. Boşanma mənim üçün həm fiziki, həm də emosional məhv olardı. Əgər bu olsaydı həmişəlik yox ola bilərdim.

Bilirdim ki, Skota üz çevirsəm Rəbbdən üz çevirmiş olacam. Rəbbdən üz çevirmək özünü cəhənnəmə atmaqdır. Rəbbin gerçəkliyi və cəhənnəm mənim üçün elə aydın idi ki, mən boşanmanın mümkün ola biləcəyini rədd etdim. Rəbbə şükürlər olsun ki, içimdə gedən on dəqiqəlik müzakirə ərzində O məni möhkəmlətdi və beləliklə, mən dönə-dönə səbrimi qoruyub saxlaya bilirdim.

Qəlbimdəki əzabları və Rəbbə qarşı ümidimin yenilənməsi üçün içimdəki mübarizəni ən yaxşı Yeremiya peyğəmbərin sözləri ifadə edir: „Çəkib oxdanından ox atdı, böyrəyimə sapladı.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Gün boyu xalqımın gülüş hədəfinə döndüm, məzhəkəli nəğmə ilə məni ələ salırlar. O, acı otlardan mənə doyunca yedirtdi, yovşan suyunu içirtirdi. Dişlərimi çınqılla qırdı, kül içində məni diz çökdürtdü. Salamatlıqdan canımı uzaq etdi, yaxşılığı unutdum. Dedim: Üzərimdən əzəmətim getdi, Rəbdən ümidim kəsildi. Əzabımı və sərgərdanlığımı, acı yovşanı və zəhəri yada sal. Daim onları xatırlayıram, ona görə köksümdən ürəyim üzülür. Amma bunları yada salarkən məndə ümid yaranır. Rəbbin məhəbbətinə görə məhv olmadıq, çünki mərhəməti tükənməzdir. Hər səhər bunlar təzələnir, Sənin sədaqətin böyükdür. Öz-özümə deyirəm: Rəbb mənim nəсібimdir, ona görə Rəbbə ümid bəsləyirəm (Mərsiyələr kitabı 3, 13-24).“

Bütün bunlara baxmayaraq, nə məndən, nə də Skotdan gələn, yalnız və yalnız Rəbbin lütfü sayəsində yaranan bir ümid var idi. Rəbbin mənə və Skota öz lütfünü göndərdiyinə görə biz ortaq olduğumuz yolun bu ağır hissəsini günbəgün keçirdik.

Skot katolisizmə aid olan hər şeydən zövq alırdı, amma bunu nümayiş etdirmirdi. Dua vaxtında, o, üzərində xaç nişanı çevirirdi, onun iş otağında divarda xaç asılı idi və bir neçə dəfə dostları ilə söhbətlərdə „Salam, mübarək Məryəm“ duasını etdiklərini eşitdim. Hər dəfə bunlar mənim ürəyimə zərbə kimi dəyirdi və hər dəfəsində aramızda nə qədər məsafə olduğunu xatırladırdı.

Mən dəqiq hiss edirdim ki, xilas sevinci məni tərk edir. Bəzən Skotun içindəki böyük sevincini görmək xüsusilə acı idi. O, yeni yolunda, xüsusilə Evxaristiyanı qəbul edəndə, hətta əzabların içində belə, Rəbbin yaxınlığını və sevincini hiss edirdi. Bir neçə dəfə öz dua gündəliyimdə Rəbbdən soruşdum: „Mənim xilasımın sevinci nədədir? Bilirəm ki, xilas olmuşam. Skot da buna şübhə etmir. Nəyə görə onun sevinci belə güclüdür? Bəs mənim sevincim haradadır?“

Mən inadçı idim. Bu söz, həmin vaxtlarda məni ən yaxşı ifadə edən söz idi. Mən istəyirdim ki, içimdə katolik imanını öyrənmə arzusu yaransın, amma eyni zamanda bu məni çox qorxudurdu. Skot mənə suallar verirdi:

- Kimberli, sən bu mətnin bir parçasını oxuya bilərsənmi?

- Mətn Məryəm haqqındadır?

- Bəli.

- Heç vaxt! Xahiş edirəm, get! Niyə görə sən, birlikdə oxuyub müzakirə edə biləcəyimiz bir mətn tapmırsan?!

Həyatını yenidən dəyişmiş bir insanla yaşamaq asan deyil, xüsusilə əgər bu insan, ilahiyyat mövzuları üzrə ciddi təhsil alıb və müzakirələri çox sevirsə. Mən onun qədər ilahiyyat kitabları oxumamışdım, amma eşitdiklərim daha bir magistr dərəcəsi almaq üçün bəs idi. Skota da asan deyildi ki, mənim kimi tərs, öz mövqeyini dəyişməyən və söhbətlərə emosional yanaşan insanla birlikdə yaşasın.

Həmin vaxtı mənə ən çox əzab verən şübhələrim idi. Mən başa düşmürdüm ki, Rəbb harada və kimin tərəfindədir. O, məni yoxsa Skotu dəstəkləyirdi? Bir dəfə göz yaşları ilə Rəbbə dua edəndə, dua gündəliyimdə Rəbb ilə söhbətimi yazmışdım: „Ya Rəbb səbirsizliyimə görə məndən üz döndərmisən, yoxsa mənimlə birlikdə sən də ağlayırsan? Məni dayandırırısan, yoxsa var gücünlə qabağa çəkirsən? Nə mənim, nə də Skotun, sənə qarşı çıxmağımı istəmirəm, sadəcə harada olduğunu bilmək istəyirəm. Kimin tərəfindəsən?“

Rəbb, sanki deyirdi: „Mən çarmıxdayam və sizin ikinizin etdiyi günahlara görə əzab çəkirəm. Mən hər ikinizi kilsə ilə mənim aramdakı birliyin nişanı olan nikaha çağırıram.“

Mən etirazımı bildirdim: „Məgər bu mümkündürmü, ya Rəbb?! Axı biz fərqli kilsələrdəyik.“

Yenə də Rəbbdən cavabımı aldım: „Mənim iradəm bu deyil!“

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Soruşdum: „Bəs onda sənin iradənin nədir, ya Rəbb? Sənin iradəni necə izləyə bilərik? Onu nə vaxt anlayacağıq? Bu əzabları necə keçək? Skota, ailəmə və dostlarıma necə vəfalı qalım? Öz kədərimdə kimə güvənə bilərəm? Xahiş edirəm, ya Rəbb, xilasımın sevincini yenə də mənə bəxş et. Hələ ki, sağam səni izzətləndirəcəm. Rəbbim, öz lütfün naminə yaralarımı sağalt və həyatımı yenilə. Xahiş edirəm, bu çətin dövrümüzdə Skota güc ver və onu həqiqət yolu ilə apar.“

Ümitsizlik həmişə qapımızın ağzında idi. Skot həmişə mənə deyirdi ki, mənim ən böyük çatışmazlığım hər şeyə müsbət tərəfdən yanaşmağımıdır. Amma əslində, bu dövrdə mən var gücümle ümitsizliklə mübarizə aparırdım. Daşdığımız xaçların bəzilərini biz özümüz üçün, digərlərini isə bir-birimiz üçün yaratmışdıq.

Bir rəfiqəm mənim üçün dua edəndə demişdi ki, Skot və mənim „Məsihin parçalanmış bədəni“nin nişanları olduğumuz ona agah olub. Nikahımızda yaşadığımız çətinliklər Reformasiya zamanı məsihçilərin yaşadığı kədər və iztirablara oxşayırdı. Rəbb bizə dəyərli və az müddətlik əlimizdə qala bilən bir hədiyyə bəxş etdi. Biz yaşadığımız vəziyyəti Rəbbin yaxşılığı kimi anlamağa çalışmalıydıq. Onun bizimlə bağlı planının nə olduğunu təsəvvür də etmirdim. Reformasiya zamanından qalmış məsihçi ailələrindəki parçalanmanı, biz də canlı şəkildə hiss edir və onun ağrısını içimizdə yaşayırdıq.

Ümumi fəaliyyətimiz, bizə birlikdə işləməyə çox kömək edirdi. Abortlara və pornoqrafiyaya qarşı çiyin-çiyinə mübarizəmiz ortaq məqsədimiz idi və həm xidmət, həm də dostluq nikahımızı möhkəmləndirdi. Həmin zamanlar daxili münasibətlərimiz əzablarla dolu olanda, bu bizim üçün xarici bir dəstək idi.

Miladda 1986-cı ildə, yenidən bir övladımızın olacağını bildik. Rəbb mənə „barışıq övladı“ bəxş etdi. Mən dayanmadan Ondan soruşurdum: „Ya Rəbb, deməli, o, həqiqətən də, katolik olmalıdır? Mənim də katolik olmağım mütləqdir?“ Tez-tez belə dualar edirdim.

Fikirlərdən başqa biri isə o idi ki, övladımızı necə vəftiz edəcəyik? Bu asan bir dövr deyildi. Beynimdə uşaqların vəftizi ilə razı idim, amma bunu qəbul etməyən kilsənin üzvü idim. Mən həmişə arzu edirdim ki, övladlarımızı atam vəftiz etsin. Hal-hazırkı vəziyyətimizə əsasən isə bunun necə baş tutacağını heç təsəvvür də etmirdim. Bundan əlavə, övladımızı katolik mərasimində vəftiz etmək, onun katolik kilsəsinə aid olacağını bilmək deməkdir. Seçim asan deyildi. Bu mübarizənin böyük bir hissəsini mən özümə qapanmışdım. Biz Skotla heç vaxt bu sualı müzakirə etmədik. Rəbb öz lütfü sayəsində mənim ürəyimi Skotla mübarizə etməkdən döndərdi. Əgər mən Skotun ailəmizdəki başçı, ruhani rolunu qəbul edirəmsə, bununla barışmalı və uşağımızın katolik imanında vəftizini də qəbul etməliydim. Nəticəyə gəldikdə isə mən daxilən sülh tapdım. Dünyaya gələcək övladımızın vəftizi üçün Skotdan Bruskevits ata ilə danışmağını xahiş edəndə, o, heyrətdən özündə deyildi. Qızımız dünyaya gəlməzdən əvvəl atam ilə vacib bir söhbətimiz oldu. Mənim atam tanıdığım ən müqəddəs insanlardan biri idi. O, həqiqətən də, Göylərdəki Atamıza aparar yolda mənə lazım olan əsl ata idi. Səsimdəki kədəri hiss edəndə soruşdu:

- Kimberli, sən mənim hər gün oxuduğum duanı oxuyursan? Deyirsənmi ki, „Ya Rəbb, Sən mənə „Get!“ demədən, istədiyim hər yerə gedərdim. „Et!“ demədən, hər şeyi edərdim. Sən eşitmək istədiyini söyləmədən danışardım. Sən istəmədən, hər şeyimi verərdim!“?

- Yox ata, mən artıq belə dua etmirəm.

O sadəcə heç təsəvvür də edə bilmədi ki, Skot katolik olanda mən necə acılar çəkmişdim.

- Sən dua etmirsən!- deyə o, səmimi və sarsılmış şəkildə ucadan dilləndi.

- Ata, mən qorxuram. Qorxuram ki, əgər belə dua etməyə başlasam,

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

bu mənim də Roma katolik kilsəsinə qoşulmağım olar. Mən isə heç vaxt katolik olmayacam!

- Kimberli, düşünürəm ki, bu sənin də katolik olmağın deməkdir. Bu sənin üçün yalnız bir məna verir: Ya İsa Məsih sənin bütün həyatının Rəbbidir, ya da O, ümumiyyətlə, sənin Rəbb Allahın deyil. Sən Rəbbə, nəyi istəyib, nəyi istəmədiyini deməməlisən. Ona yalnız onun iradəsini izlədiyini deməlisən. Mənim üçün vacib olan budur, əsla sənin katolik olub-olmayacağı yox. Əks təqdirdə, Allahın qarşısında öz qəlbini sərtləşdirirsən. Əgər bu duanı edə bilmirsənsə, onda dua et ki, Rəbb sənə bunu edə bilmək üçün öz lütfünü bəxş etsin. Öz qəlbini Rəbbə ver və ona güvən.

O bu sözləri mənə deməkdən qorxmadı.

Otuz gün ərzində hər gün Rəbbə dua etdim: „Ya Rəbb, mənə bu duanı edə bilmək üçün güc ver.“ Qorxurdum ki, belə dua etsəm bütünlüklə öz taleyimin yekun qərarını verib, seçmə qabiliyyətimi itirəcəm və öz ürəyimdəkiləri unudub üzərimdə rəhbərlik edə bilməyib, Skotun ardınca katolik kilsəsini izləyəcəm.

Nəhayət ki, mən heç bir şübhəm olmadan, hər şeyi Rəbbə güvənib bu duanı etməyə hazır idim. Mən anladım ki, indiyə kimi sanki bir qəfəsdə idim və Rəbb məni orda kilidləmək əvəzinə qapıları söküüb mənə azadlıq bəxş etdi. Qəlbim şadlıq içində idi. İndi mən öyrənmək üçün açıq idim və sevinclə yeni məlumatlar qəlbimə hopurdu. Mən indi deyə bilərdim: „Bəli, ya Rəbb! Bu yol, bütün həyatım boyu getmək istədiyim yol deyil, amma sənin iradənin mənim üçün yetərlidir. Mən sadəcə, sənin qəlbim, nikahım və ailəmlə nə edəcəyini bilmək istəyirəm.“

1987-ci il avqustun 7-sində qızımız Anna Loren dünyaya gəldi. Biz ilk qızımızı dünyaya qarşılamaqdan böyük şadlıq içində idik və eyni zamanda mənim daxili orqanlarımla vəziyyətinə baxmayaraq, övladımızın sağlam olması bizi çox rahatlatdı. Bu uşaq hər bir kədəre

və mübarizlərə qalib gələn məhəbbətimizin sübutu və duaların gücünün canlı işarəsi idi.

Annanın vəftizinə getdim. Bu mərasimin necə keçəcəyini bilmirdim, amma qorxurdum ki, keşiş mənə „Xanım Han, mən qızınızı vəftiz etdiyim müddətdə, zəhmət olmasa, kənarda əyləşin“ deyə bilər. Bircə bunu bilirdim ki, qızımızın katolik kilsəsində vəftizi Allahın iradəsidir. Biz isə kilsəyə çatan kimi Bruskevits ata məni ürəkdən salamladı və təklif etdi ki, mən təmiz ürəklə və yalnız içimdən gələn şeyləri edib danışım. Baxmayaraq ki, onlar dua zamanı müqəddəslərə müraciət edəndə mən susmuşdum və Bruskevits atanın izah etdiyi vəftiz mənası ilə razı deyildim, lakin liturgiyanın möhtəşəm gözəlliyinə heyran qalmışdım və mümkün qədər səmimi qəlbdən orda iştirak etməyə çalışdım.

Mən gözləmirdim ki, vəftiz liturjiyası bu qədər gözəl ola bilər. Qızım üçün dua edə biləcəyim hər şeyi orda tapdım. Keşiş övladımız Müjdəni eşitsin və ona cavab versin deyə dua etdikdən sonra, mən hədsiz sevincimdən bütün gücümle Skotun əlini sıxdım. Ona elə gəlmişdi ki, mən onun əlini partlayıb kilsədən qaçmamaq üçün sıxmışdım.

Az sonra Bruskevits ata duanı qurtarıb dedi:

- Amin!

- Amin! - deyə ürəkdən cavabladım.

Özümü tuta bilmirdim. Axı baptistlər tez-tez „Amin“ deyir, amma mən presbiteriyan kimi böyümüşəm. Biz hamımız birlikdə güldük. Bruskevits ata mənə dedi ki, hamı mənim kimi eyni hisslər keçirdi.

Mən indi artıq fikirləşmirdim ki, Anna mütləq katolik olmalıdır. Əvvəllər bundan çox qorxsam da indi başa düşürdüm ki, o, Rəbbin onu azad şəkildə yaratdığı övladıdır.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Həmin günü mən Müqəddəs Bernad kilsəsindən çıxanda Rəbb içimdə böyük bir dəyişiklik etdi. Skota dedim: „Mən bilirəm ki, bu gün mənim üçün dönüş nöqtəsi oldu.“ Həyatımda buna oxşar anlar çox idi, amma bu an yaddımda xüsusi olaraq qaldı.

S. Kəsbəxt birləşmə

Skot:

Joliet şəhərinə köçməzdən az müddət əvvəl ilk evimizi aldığımız. Bu mənzil Müqəddəs Fransisk kollecindən üç məhəllə aralıda idi. Qızımız dünyaya gəldikdən sonra bir ay çəkmədi ki, biz ora köçdük. Mən alman və fransız dilləri üzrə imtahanlarıma hazırlaşanda, Kimberli isə, üçüncü qeysəriyyə yolu ilə doğuşdan sonra sağlamlığına nəzarət edirdi. Bundan əlavə, iki həftəyə dörd kurs hazırlamalıydım.

Kollecdəki tələbələrle iş mənim üçün çox çəkici və səmərəli idi. Mən tezliklə anladım ki, katolik tələbələrindən yalnız bir neçəsi öz imanlarını, heç olmasa imanın əsaslarını başa düşürlər. Onlara dərs verərkən ilham alırdım və Müqəddəs kitaba əsaslanmış həvari kilsəsinin adət-ənənələrinin möhtəşəm gözəlliyini kəşf edirdim. Futbol komandasının üzvləri ilə hər həftə Müqəddəs kitabı öyrənirdik. Sınıfədən kənar müxtəlif fəaliyyətlərə də böyük vaxt ayırırdım. Kollecdən üç məhəllə aralı yaşadığıma görə tələbələrle dostluq qura bilirdim və bu bizim üçün xeyirli idi.

Qarşıdakı üç il ərzində başa düşmüşdüm ki, kollecənin nüfuzunu qaldırmaq üçün rəhbərliyin və müəllim heyətinin səmimi həvəsindən daha böyük bir şey lazımdır. Bəzən mən əsl mübarizələrdən keçməli olurdum.

Mən ilk dəfə öz imanının əsaslarını başa düşməyən, eyni zamanda isə kilsəyə vəfalı olmağı və məsuliyyətli yaşamağı vacib bilən katoliklərə rast gəlirdim. Mənim üçün dörd möhtəşəm müəllimlə birlikdə işləmək böyük xoşbəxtlik idi. Onlar Con Hettinger, Qrek Sobolevski, Rozmariya Survillo və Den Hauzer idi.

Bir dəfə işdə, Vircinyada presbiteriyan kilsəsində pastor olan seminariyadakı köhnə dostlarımdan biri, Bil Beyls mənə zəng etdi. O, bir il bundan əvvəl Kimberli və övladlarımız bir həftəlik onun evində qonaq olanda, mənə qarşı xeyirsiz nəşə etdiyinə görə üzr istəyirdi.

Bil çox astadan danışdı və səsində bir peşmançılıq var idi.

- Skot, mən səndən üzr istəməliyəm.

- Niyə? Mən şadam ki, heç olmasa mənimlə danışsən.

- Skot, mən qorxuram ki, sənə nə etdiyimi bildikdən sonra mənimlə danışmaq istəməyəcəksən.

- Yaxşı, Bil, de görək nə olub?

- Bir neçə ay bundan əvvəl həyat yoldaşın mənə müraciət edib sənə katolik olmağının səbəblərini mənə danışdı. Məncə, o istəyirdi ki, mən ona sənənlə mübarizə aparmaq üçün arqumentlər verim, amma əslində isə mən ona cavab verməyə hazır deyildim. Ona kömək etmək əvəzinə boşanmağın demişdim.

Onun sözləri məni çox incitdi, amma münasibəti o qədər çox bərpa etmək istəyirdim ki, özümü saxladım.

- Narahat olma, Bil. Bilirsən ki, mən də beş il bundan əvvəl belə vəziyyətdə eyni şeyi məsləhət verərdim.

- Bu hələ hamısı deyil! - deyə Bil susdu və köks ötürdü.

Əmin deyildim ki, artıq ikinci zərbə üçün hazırım.

- Yaxşı, Bil, bəs demək istədiklərin nədir?

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Mən Kimberliyə söz verdim ki, katolisizmə qarşı ciddi arqumentlərlə söhbətimizə qayıdacam.

- Bəli, bəli! Davam et.

- O vaxtdan bəri, mən hələ də heç bir arqument tapa bilmədim.

Mən çox çətinliklə qələbə hissini içimə çəkib dedim:

- Bil, əgər sən heç olmasa bir arqument tapsaydın belə, bu bizim aramızda sadəcə balaca bir inciklik olardı.

- Təşəkkür edirəm, Skot! Amma məsələ onda deyil. Mənə, həqiqətən də, sənə köməyin lazımdır. Son vaxtlar katolik imanı haqqında çox oxuyub fikirləşirəm və sənə ilə müzakirə etmək istədiyim bir neçə sualım var.

Mən dərhal söhbət nədən getdiyini başa düşdüm.

- Bil, sadəcə de görüm, katolik imanının müqəddəs kitaba əsaslandığını anlamısan?!

- Bu barədə heç soruşmaq da lazım deyil!

- Bəs sən fikirləşəndə ki, presbiteriyan pastoru olmaq sənə üçün nə deməkdir, qorxuların olur?

- Sən bu barədə məndən daha çox bilirsən.

Mən onun zənginin əsl səbəbini başa düşdüm. Bu zəng, hələ başlanğıc idi. Bütün il ərzində Bil katolik ilahiyyatını oxuyurdu və yaranan suallarını mənə müzakirə edirdi. Zənnimcə, Bil xüsusi vəziyyətdə idi. Seminariyada olanda, o, köhnə yəhudi dili üzrə bütün tələbələrədən seçilirdi. Yəhudi dilində Müqəddəs yazıların surətini çıxarıb otağının divarlarına yapışdırmışdı ki, onları daha yaxşı öyrənsin və yadda saxlasın. Oranı bitirdikdən sonra o, seminariyadan olan yaxın bir dostum Cek Leş ilə birlikdə pastor kimi presbiteriyan kilsəsində aktiv xidmət edirdi. Mənə zəng etdiyi vaxt hələ də orada çalışırdı.

Presbiteriyan olduğum vaxtlar, Cekin xidmətə təyin ediləcəyi mərasimdə pastor kimi vəz etmişdim. Mən katolik olandan sonra isə o mənimlə bütün əlaqələrini kəsmişdi.

Bil hələ bir neçə ay ərzində həm oxuyur, həm öyrənir, həm də mənimlə telefonda diskussiya edirdi. Həmin müddətdən sonra onun hərəkət etdiyi istiqamət artıq aydın idi. Axtarışları onu get-gedə Romaya aparırdı. Cek və kilsə rəhbərliyi, Bilin katolisizmə yaxınlaşmasının qarşısını almaq üçün tədbir görməyə başlamışdılar. Bu tədbirlər bəzən kobud və hətta pisniyyətli olduğundan, artıq Bilin həyat yoldaşı da katolik imanını öyrənməyə yönəlmişdi. O, Kimberli ilə birlikdə katolik imanı haqqında oxumağa və müzakirə etməyə başlamışdı.

Həmin vaxt başa düşdüm ki, mənim Kimberli ilə mübarizəm heç bir xeyir verməyəcək. Onu söhbətə cəlb etmək üçün etdiyim bütün cəhdlərim boşa çıxırdı. Ona hansı kitabı məsləhət görürdüksə, o kitaba, hətta toxunmaqdan qorxurdu. Rəbb mənə, insan gücünün çata bilmədiyi yerlərdə, kənara çəkilib Müqəddəs Ruha yer verməyimi öyrədirdi, çünki belə vəziyyətlərdə O özü müdaxilə edirdi. Mən ilahiyyat arqumentləri gətirmək əvəzinə, sadəcə səmimi şəkildə şəxsi hisslərimi açmağa çalışırdım, çünki istəmirdim ki, Kimberliyə təsir göstərib onu inanmağa məcbur edəm.

Məhz, bu, yeganə bir yol idi ki, bu cür fərqli baxışlarla bir-birimizə olan hörməti və sevgini qoruyub saxlayaraq bir yerdə yaşaya bilək. Mən Kimberlinin bəlkə heç vaxt katolik olmayacağı və mənim də ən böyük arzusun ürəyimdə qalacağı ilə zamanla razılaşmışdım.

Köçdükdən sonra bir neçə yeni dost qazandıq və biz katoliklərə qarşı „döyüşçülər“ə rast gəlməyə başladıq. Əvvəllər belə insanların olduğunu heç təsəvvür də edə bilməzdik. Onlar əvvəllər katolik olub, indi isə güclü protestant fundamentalistlər idilər. (Fundamentalist, yəni qabarıq şəkildə bir şeyə bağlı olan insan.)

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Sadə protestantlar Məryəm ana və Roma papası haqqında katoliklərlə söhbət edəndə Müqəddəs kitabdan bir çox sitat gətirib fikirlərini izah etməyə çalışırlar. Onlar isə heç dinləmədən sadəcə katolikləri səhf çıxardır və hirsdən əsirlər. Belə olduqda isə, onlar heç vaxt məntiqli söhbət apara bilmirlər. Mən onlar üçün sanki şeytanın tərəfdaşı idim və onlar Kimberlini inandırmağa çalışırdılar ki, o mənə qulaq asmasın, çünki mənim vasitəmlə o da aldanacaq. Kimberli kimi ağıllı və düşüncəli qadın üçün onların belə həyəcanlı yanaşmaları əks təsir göstərirdi.

Mümkün qədər ehtiyatlı davranırdım və xilasım barədə qeydimə qalan fundamentalistlərdən kiminsə mütləq yanıma söhbətə gələcəyini gözləyirdim. Əslində, onların belə cuşa gələrək vəz etmələrinə qiymət verirdim.

Bir dəfə gün ərzində bir fundamentalistlə baş tutmuş söhbətimizi şam yeməyində Kimberliyə danışdım. Həmin kişi katolik olduğumu biləndə mənə düz yola gətirmək üçün birbaşa yanıma, iş yerimə gəlmişdi. Əlbəttə ki, o, sualla başladı:

- Siz Müqəddəs ruhla doğulmusunuz?

- Bəli. Bu, həqiqətən də, mənim həyatımda baş verib. Amma bilmək istəyərdim ki, siz bu sözləri hansı mənada başa düşürsünüz?

Sualıma görə o, çaşqın görünürdü.

- Demək istəyirəm ki, siz İsa Məsihi həyatınızın Rəbbi və xilaskarı kimi qəbul etmisinizmi?

Mən gülümsəyib cavab verdim:

- Bəli, əlbəttə! Amma bu, Müqəddəs ruhdan doğulmağıma səbəb deyil. Mən vəftizim zamanı İsa Məsihin Müqəddəs Ruhun vasitəsilə yerinə yetirdiyi lütfü sayəsində yenidən doğulmuşam.

O hələ də çaşqınlıq içində görünürdü və mən davam etdim:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Başa düşürsünüzmü ki, Müqəddəs kitabda heç yerdə „İsa Məsihi həyatınızın Rəbbi və xilaskarı kimi qəbul edin!“- deyə yazılmır. Bəli, bu sözlər imanın böyük bir işarəsidir, amma Rəbb Nikodimə „yenidən doğulma“ barəsində danışanda başqa bir şeyə vurğulayırdı (bax Yəhya 3, 3). Sonrakı iki ayədə isə İsa, həqiqətən də, nəyə vurğuladığını açıqlayır: „Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: bir kəs sudan və Ruhdan doğulmasa, Allahın Padşahlığına daxil ola bilməz“ (Yəhya 3, 5). Bununla, o, vəftizə işarə edir. Yəhya bunu növbəti sözlərində izah edir: „Bundan sonra İsa və Onun şagirdləri Yəhudeya diyarına gəldilər. İsa bir müddət onlarla orada qalıb vəftiz edirdi“ (Yəhya 3, 22). Daha sonra yazılır ki, vəftizçi Yəhyanın şagirdləri öz müəllimlərinin yanına gəlib dedilər: „Rabbi, İordanın o tayında sənin yanında olan və barəsində şəhadət etdiyən Şəxs indi Özü vəftiz edir və hamı Onun yanına gəlir “ (Yəhya 3, 26). Başqa formada demək olar ki, Rəbb „yenidən doğulma“ barəsində danışanda, O, vəftizə işarə edir.

Mən Kimberliyə etiraf etdim ki, bəlkə bu söhbətdə həddindən çox kəskin olmuşam. Onunla fikirlərimi paylaşarkən, fundamentalistlərin niyə katolikləri əsl məsihçi hesab etməmələrinin səbəbini izah etdim. Məncə, bunun səbəbi budur ki, katoliklər fundamentalistlər qədər çox, tez-tez və inadkar şəkildə Müqəddəs kitabdakı sitatlardan istifadə etmirlər. Əslində, fundamentalistlər çox vaxt təkrar etdikləri sitatların həqiqi mənalарının dərinliyinə getmirlər. Kimberli tamamilə mənimlə razı idi.

Stubenvildəki (Steubenville) Franciscan universitetində baş tutmuş ilahiyyat konfransından az sonra qayıtdım. Mən ilk dəfə orada iştirak edirdim. Orada çoxlu həvəsli və coşğun protestantlar kimi möhkəm imanlı katoliklərə rast gəldiyim üçün heyranlıq içində idim. Mənə ən çox təsir edən günorta messası zamanı kilsədə səmimi və ürəkdən ilahilər oxuyan, qəlbləri Evxaristiyada mövcud olan Məsihə qarşı güclü məhəbbətlə dolub-daşan yüzlərlə tələbələrin olması idi.

Mən böyük çətinliklə dözürdüm ki, bunları Kimberliyə danışam. O, çox həyəcanlı idi, çünki məndən, protestant kilsəsində böyüyüb yaşadığı eyni həvəsin katolik kilsəsində də olduğunu eşitdi.

Kilsədəki bir dostuma danışmışdım ki, protestant həyat yoldaşım ilə katolik imanımı paylaşmaq üçün daimi mübarizədəyəm. Mən ona uşaqlıqdan Kimberlini əhatə etmiş həvəslə oxunan ilahilərdən, Müqəddəs kitabdan ilhamlanmış vəzlərdən və mehriban dostluq münasibətlərindən bəhs etdim. O mənə çox maraqlı bir fikir bildirdi:

- Skot, mənə elə gəlir ki, protestantlar həvəslə oxuduqları ilahilər, etdikləri vəzlər və qurduqları dostluqlar ilə onlara çatışmayan Müqəddəs sirlərdən aldığımız lütfü əvəz edirlər. Sadəcə, Məsihin Evxaristiyada canlı olan Rəbbin yaxınlığını hiss etdikdən sonra bütün bu şeylər arxa plana keçir. Məgər bununla razı deyilsən?

Mən dilimi dişlədim. Mən ona qarşı çıxmaq istəmirdim, amma mənim yanaşma tərzim bir az fərqli olduğundan bir balaca düzəliş etməliydim.

- Səninlə razıyam ki, liturgiya özündə daxili sakitlik, sadəlik və möhtəşəm dərinliyi birləşdirir. Mən Qriqorian janrında oxunan ilahilərdən və liturgiyada istifadə olunan latın dilindən böyük zövq alıram. Başqa sözlərlə deyərdim ki, Məsihin Evxaristiyada canlı varlığına şahid oluruqsa, biz protestantlardan daha çox, böyük həvəslə ilahilər və vəzlərlə Rəbbi izzətləndirməliyik!

Qısa müddətlik qərribə sükut yarandı.

- Bəli, bununla razılaşmamaq mümkün deyil.

- Onda niyə axı bu bizdə olmur?! - öz hisslərimi gizlətmədən həyəcanla dedim.

Nə o, nə də mən bu suala cavab verə bilmədik.

Mənə həmişə qərribə gəlirdi ki, katoliklərin çoxu öz imanının dərinliyinə getməyə çalışmırlar.

Eyni vaxtda heyran qalırdım ki, bu imanın hər bir əsası Məsihdən qaynaqlanır və Müqəddəs kitabda da öz əksini tapır. Müqəddəs sirlərin hər biri Məsihin öz kilsəsi ilə birliyini, yəni Allahın sarsılmaz Əhdini göstərir.

Bir dəfə, Ölüləri yad etmə günündə messadan qayıdarkən mənə bir şey agah oldu. Kimberli bu bayramın mənasını məndən soruşdu. Dərhal başa düşdüm ki, bizim söhbətimiz yenə də Əraf mövzusu barəsində müzakirəyə çevriləcək. Mən qərara gəldim ki, söhbətimizi bu mövzunun əsas məqamlarına yönəldim və Ərafa Allahın məhəbbəti və Əhdi gözü ilə baxaq.

- Kimberli, Müqəddəs kitab, Allahın öz Əhdini yeniləməsi üçün tez-tez alov şəklində öz xalqına göründüyünü göstərir. O, İbrahimə „tüstü çıxan bir təndir və alovlanan məşəl“ kimi (Yaradılış 15, 17), Musaya „kol arasından od-alov“ kimi (Çıxış 3, 2), İsrail oğullarına məskənin üzərindəki alova oxşayan bulud kimi (bax Saylar 9, 15-16), İlyasa yandırma qurbanını, odunları, daşları, torpağı və suyu udan od kimi (bax 1Padşah 18, 38), həvarilərə isə Pentikost bayramında alov dilləri kimi (Həv İş 2, 2) görünüb.

- Yaxşı, Skot, bununla nə demək istəyirsən? - deyə Kimberli sözümü kəsdi.

Mənim üçün yeganə bir şans yarandı ki, istifadə edim.

- Bu, çox sadədir. İbranilərə məktubunda Allah yandırır-yaxan alov kimi təsvir olunur. Bəzi insanlar bunu Rəbbin gücü və ya hirsini kimi başa düşürlər. Bəli, cəhənnəm odu mövcuddur, amma ondan əlavə başqa bir sonsuz güclü alov da var ki, göylərdədir. Bu alov Allahın özüdür. Alov Allahın əbədi qəzəbindən çox, onun sərhədsiz məhəbbətinə aiddir. Fırtınalı və alovlu cəhənnəm nə qədər böyükdürsə, Allahın da təbiəti bir o qədər böyük və güclü məhəbbətdir. Başqa sözlərlə, Səmavi səltənət cəhənnəmdən daha gur sevgi alovudur.

Müqəddəs kitabın Allahın yanında duran mələkləri sərəflər adlandırmağı bizi təəccübləndirməməliydi. Qədim yəhudi dilində səraf „alovlu“ deməkdir. Məhz buna görə Paul demişdi ki, bütün müqəddəslər alovlu məhkəmədən keçib „əməli bəlli olacaq və qiyamət günü onu ortaya çıxaracaq, çünki odla aşkar olunacaq. Od da hər birinin əməlinin keyfiyyətini sınaqdan keçirəcək“ (bax 1Kor 3,13).

Aydındır ki, o, burada cəhənnəm odu haqqında danışmır, çünki bu mətnində Paul xilas olanlar, yəni müqəddəslər haqqında danışır (bax 1Kor 3, 15). Onun bəhs etdiyi bu od, onları Səmavi səltənətdə Ata ilə birlikdə yaşamaq üçün təmizləyir. Göz qabağında olan bu odun mənası aydındır: onların əməllərinin keyfiyyətini aşkar edəcək. Məsihin qoyduğu bünövrənin üstündə qızıl, gümüş və qiymətli daşlardan inşa olunanlar qalacaq, taxta, saman, küləşdən inşa olunmuşlar isə yanacaq.

Paul burada deyir ki, kimin əməli yanıb yox olsa, o, zərər çəkəcək. Özü isə xilas olacaq, amma sanki od içindən keçəcək (bax 1Kor 3, 15). Bu, təmizləyici oddur, o, xilas olanları paklayır ki, Allahın sonsuz alovlu məhəbbəti onları əhatə etsin.

Mən çox danışdım. Demək olar ki, həddindən çox. Mən oturub gözləyirdim ki, Kimberli həmişəki kimi Əraf mövzusunun açanda hirslənib qıcıqlanacaq, amma bu dəfə o, əksinə, sakit və üzündə dərin fikirli bir ifadə ilə oturmuşdu. Onun gözlərindən anlayırdım ki, eşitdikləri haqqında düşünür və buna görə də qərara gəldim ki, çox üstünə getməyim.

1989-cu ilin payız semestrinin ortalarında „Katolik cavabları“ təşkilatından mənə Pet Medrid zəng etdi. Bu təşkilat haqqında eşitmişdim ki, ABŞ-ın San-Diego şəhərində yerləşən və Karl Kitting tərəfindən əsas qoyulmuş ən ciddi katolik apologetikası məktəbidir. Karl Kitting „Katolisizm və fundamentalizm“ kitabının müəllifidir.

Məncə, bu kitab insanlara fundamentalistlərin kilsəyə qarşı hücumlarına cavab verə bilməsi üçün çox kömək edir. Nəhayət ki, mən ruhən yaxın olan insanlarla görüşdüm və bundan çox məmnun idim.

Bir neçə həftə ərzində biz sıx əlaqə saxlayırdıq. Onlarla gələcək iş haqqında danışdığım üçün çalışırdılar ki, onlara müsahibə verim və Kaliforniya ştatının Riversayd şəhərindəki Müqəddəs Fransisk di Sales kilsəsində keçiriləcək konfransda iştirak etmək üçün ora uçum. Sonra isə bu görüşü təşkil etdilər.

Üç il yarım ərzində apardığım axtarışlardan sonra Karl və Pet ilə görüşüm səhralıqdakı oazisə bənzəyirdi. Şənbə günlərinin birində Katolik cavabları təşkilatının ofisində axşam keçiriləcək konfransın aparacağım müzakirənin planını çap edirdim. Plana əsasən bu görüşdə, bir saatlıq katolik imanına gəlmə hekayəmə şahidlik etməliydim, sonra isə suallarına cavab verməliydim. Artıq buna oxşar bir neçə görüşdən keçmişdim, amma bu görüş daha fərqli idi. Səsyazma ilə keçən bu görüş, sonralar „Protestant pastoru katolik oldu!“ adı altında çox məşhurlaşmışdı.

Görüş başlamazdan on dəqiqə əvvəl mənə Müqəddəs Yusif cəmiyyətinin üzvü Terri Barber ilə tanış etdilər. O, görüşümüzün səsyazma işlərini hazırlayırdı. Mikrofonu quraşdıranda, o mənə, həyat yoldaşı Daniela ilə Portuqaliyanın Fatima şəhərində keçirdikləri bal ayından yenicə qayıtdıqlarını dedi. Bundan əlavə, görüşə gecikmə səbəbini də mənə danışdı ki, bu gün, o, artıq beş başqa görüşün səsyazmasında olub. Mənə belə gəldi ki, mənim çıxışıma gəlməyə son dəqiqədə qərar verib. Həmin vaxt mən buna o qədər də fikir vermədim, amma sonralar biz bir-birimizə çox təşəkkür etdik.

Düz səkkizin yarısında çox da böyük olmayan, otuz beş nəfərlik qrup mənə qarşılıdı. Bir saatdan uzun çəkən söhbətdən sonra qısa bir fasilə etdim və sonra onların suallarını cavablandırmaq üçün yenidən

görüşümüzdə davam etdik. Həmişəki adətım üzrə heç vaxt vaxtında qurtara bilmirəm.

Görüşdən sonra Pet ilə söhbət etdim. Biz danışıqda Terri Barber əlində kaset qaça-qaça gəlib dedi:

- Dostum mənim! Mən əminəm ki, Rəbb bu səsyazmanı nə üçünsə istifadə etmək istəyir!

Mən onu belə sevincli görməyimə şad idim, amma artıq bir çox belə səsyazmalı görüşlər keçirdiyimə görə bunda bir xüsusiyyət olduğunu düşünmürdüm və hətta fikirləşirdim ki, bu görüşə o qədər də yaxşı hazır deyildim, çünki başqa görüşləri daha yaxşı keçirmişdim. Ola bilər Rəbb bu görüşü məhz ona görə seçmişdi ki, xüsusi bir şəkildə istifadə etsin, çünki yalnız onun gücü bu görüşü belə xüsusi edə bilərdi.

Geriyə uçandan sonra Kimberliyə bu haqda ətraflı danışdım, amma bu barədə hay-küy salmaqla bağlı fikrim yox idi, çünki bütün bunlar mənim üçün o qədər də böyük əhəmiyyət daşıyırdı. Növbəti gün mən öz dərslərimə geri qayıtdım.

Bir neçə həftə keçdikdən sonra mən yenidən Terri Barberin səsini eşitdim. O görüşümüzün səsyazması böyük dinləyici kütləsi topladığından onlarla surətini ödənişsiz olaraq ABŞ-ın hər yerindəki müxtəlif katolik qruplarına göndərdiyini deməyə zəng etmişdi.

Mən heç təsəvvür də edə bilməzdim ki, bu səsyazma bizim həyatımızı necə dəyişəcək və Kimberliyə necə böyük təsir edəcək.

- Heç təəccüblü deyil! Bu, biznes həvəsindən başqa bir şey ola bilməzdi! Terri, mənə, sən özünü həvari kimi hiss edirsən.

Səsyazmanın surətlərindən birinin İncilin şərhçisi olan Ken Roberts ataya çatdığını eşitdim. O, dinlədikdən sonra bu səsyazmanın beş min surətini sifariş edib və yayıb. Ken ata bir neçə ay sonra mənə televiziya da çıxış etməyimi təklif etdi.

Karl və Pet mənə ehtiyatlı olmağımı tapşırırdılar:

- Skot, çox tezliklə sənin həyatın rəsmi tədbirlərin və iş görüşlərinin fasiləsiz zəncirinə çevriləcək.

Onlar düz demişdilər, amma bütün bunların məsuliyyətinin bir hissəsi də onlarda idi. Bu səsyazmanın ortaya çıxmasından az sonra ilk tədbirlərimiz başladı. Katolik cavabları təşkilatı mənimlə və Vestminster ilahiyyat seminariyasının (Westminster Theological Seminary in Pennsylvania) Apologetika və sistemli ilahiyyat fakültəsinin professoru Robert Knudson arasında üç saatlıq bir müzakirə təşkil etdi. Bu müzakirənin birinci yarısında „Sola Skriptura“, ikinci yarısında isə, „Sola Fide“ prinsipi haqqında danışdıq. Mən etiraf etməliyəm ki, protestantları katoliklərlə bölən böyük suallara görə bütün dünyaya məşhur olan ilahiyyatçı ilə söhbətə hazırlaşanda bir az həyəcan hissləri keçirirdim.

Bu görüşün sonunda orada iştirak edən Vestminster ilahiyyat seminariyasının tələbələri böyük təəccüb və həyəcanlarını bildirdilər. Ən vacibi isə o idi ki, mən evə gələndə Kimberli kasetə yazdığı müzakirəmizi mənimlə birlikdə dinləmək üçün yenidən qoşdu. Səsyazmanı üç saat dinlədikdən sonra Kimberli, sanki ovsunlanmış və heyrət içində idi. O yalnız bir cümlə dedi: „Mən sadəcə indi eşitdiklərimə inana bilmirəm.“

Mən göylərdə idim və belə bir müsbət nəticələri heç gözləməmişdim də. Mən çox düşünmədən Kaliforniyada baş tutmuş və artıq məşhurlaşmış müzakirə səsyazmasını ona verdim. Katolik olduğum gündən indiyə kimi o ilk dəfə idi ki, hekayəmi dinləyirdi.

Həyatımız, sanki sürət yığmağa başladı. Stubenvil (Steubenville) Franciscan universitetinin ilahiyyat bölməsinin direktoru doktor Alan Şrek mənə zəng edib dedi ki, 1990-91-ci tədris ilində onların bölməsində yeni vakansiya açılacaq və istəyərdi ki, ora yazılı məlumat sənədi (CV) göndərəm. Mən vaxt itirmədən bunu etdim.

Bir neçə il bundan əvvəl Franciscan universiteti ailə və nikah haqqında bir konfrans keçirtmişdi. Həmin vaxtı Müqəddəs Fransik kollecində psixologiyadan dərs verən dostum və iş yoldaşım Fill Setton ilə orada iştirak etmişdik. Evə qayıdanda biz köhnə yəhudilərin adətindən istifadə etdik. Bu adətə görə onlar vidalaşanda bir-birinə deyirlər: „Yerusəlimdə növbəti ilədək!“ Biz bunu özümüzə uyğun edərək „Stubenvildə növbəti ilədək!“ Növbəti il Fill Müqəddəs Fransik kollecini tərk edib Stubenvil Franciscan universitetində İncəsənət üzrə kurslar aparmaq üçün dəvət olunmuşdu. Hələ növbəti ildə həmin universitet mənim iş üçün göndərdiyim məlumat sənədimə baxırdı. O vaxt, bizim heç ağılımızdan da keçməzdi ki, Rəbb bizim zarafatlarımızı ciddiyyə alacaq.

Kimberliyə mənə verilən iş imkanı haqqında danışanda, bu universitetin kilsəsində yaşadığım messa təcrübəsini də yada saldım. Həmçinin universitetin rəhbəri, müəllimləri və tələbələrinin aborta qarşı mübarizəsi haqda da danışdım. Ona xəbər verdim ki, Fransiskan universitetində Noterdam katolik universitetindən daha çox, yüzlərlə tələbə ilahiyyat üzrə mütəxəssislik kursları keçir. Bundan əlavə, xüsusilə, ailə və nikah mövzularını vurğulayan ilahiyyat üzrə magistratura kursları da var. Son beş ildə birinci dəfə idi ki, biz birlikdə və ürəkdən dua etdik.

Milad bayramından sonra biz birinci iş görüşü üçün Stubenvilə getdik. Getməmişdən bir gün əvvəl ikinci dəfə uşağımızı itirdik. Mən zərbə almışdım, Kimberli isə kədər və acıdan özündə deyildi. Görüşümüz qurtarmazdan az əvvəl, o, Skenlan ataya baş vermiş bədbəxt hadisədən danışdı. Sonra isə katolik keşişindən onun üçün dua etməsini xahiş etdi. Keşiş bir dəqiqə keçmədi ki, ayağa qalxıb əlini onun çiyinə qoydu və Rəbbin şəfalı lütfünü götürmək üçün dua etməyə başladı.

Daha sonra bizə Məryəm ana və ona necə hörmət etməliyik mövzusunda öz daxili mübarizəsi haqqında danışdı. Keşişin bu mövzuları qəbul etmə cəhdləri haqqında dedikləri Kimberlini dərinləndirirdi. O, atanın izahlarına diqqətlə qulaq asmışdı. Təzəlikcə, Məsihin qəti rolu və Məryəm anaya olan həqiqi hörmət Skenlan ataya agah olmuşdu. O artıq anlayırdı ki, bu mövzular kilsə həyatının ayrılmaz hissəsidir. Eyni zamanda isə, II Vatikan məclisi də onları səliqəli və aydın şəkildə izah etmişdi. Skenlan atanın hekayəsi qısa, amma əsaslı idi.

Bir neçə həftə keçdikdən sonra ikinci iş görüşü və tələbələrə sınaq dərsi vermək üçün oraya uçdum. Hər ikisi çox yaxşı keçdi. Alan və Nensi Şrek ilə keçirdiyim vaxt xüsusilə gözəl idi. Onlar möhtəşəm şəkildə məni evlərində qonaq qəbul etdilər və çox tezliklə mehriban dostlar qazandım. Evə qayıdanda Rəbbin bizə öz iradəsini göstərməsi üçün Kimberli ilə çoxlu dua etmişdik. Az sonra isə Alan bizə zəng edib işə qəbul olunduğumu demişdi. Bu xəbər bizim dualarımızın cavabı idi.

Qəribə idi ki, həmin ərəfələrdə Kimberlinin katolik kilsəsinə münasibətinin hansı mərhələdə olduğunu bilmirdim. Opus Dei təşkilatından dostum Cill Kaufmanın həmişə dediği „ürək cəhd etsin, ağıl güzəşt!“ sözlərini özümə dərs götürmüşdüm.

Katolik cavabları təşkilatının təşkil etdiyi konfransa görə Kaliforniyaya uçdum. Məşhur səsyazmamın dinləyiciləri məndən Kimberli haqqında soruşurdular. Çıxışımı bitirdikdən sonra ilk sual belə idi: „Skot, biz hamımız bir neçə ay bundan əvvəlki çıxışınızın səsyazmasını dinləmişik. Zəhmət olmasa deyin, həyat yoldaşınız hələ də katolisizmi qəti şəkildə rədd edir?“ Mən bu suala görə bir az pərt oldum və cavabı bilmədiyimi etiraf etməliydim.

Sonra axşam Kimberliyə zəng etdim. O, həftə sonunu Şrekgildə qalmışdı və bizim üçün ev axtarırdı. Ona konfransda mənə verilən sual haqqında danışdım və nə cavab verməli olduğumu soruşdum. Onun cavabına heç hazır deyildim.

- Onlara de ki, dünən, oruc dövrünün birinci günündə Stubenvilə gedəndə uzun-uzun düşündükdən və dualardan sonra mənə aydın oldu ki, Rəbb məni bu Pasxa bayramında evimizə, Katolik kilsəsinə çağırır.

Bir dəqiqədən çox heç birimiz heç nə deyə bilmədik. Sonra sevinc gözyaşları ilə duaya başladıq və çox keçmədi ki, konfransda da hamı bu haqda bildi.

Kimberlinin katolik kilsəsinə üzv olması 1990-cı il Jolietdəki Müqəddəs Patrik kilsəsinə planlaşdırıldı. Bu vaxt sadəcə təsadüf deyildi, çünki 1990-cı il mənim katolik kilsəsinə keçə biləcəyim ən erkən vaxt olmalıydı. İndi isə mənim tarixim onun tarixi oldu. Kimberlinin kilsə üzvü olması fikri məni o qədər sevindirirdi ki, hərdən bütün dünyadan qopurdum. Oruc dövrünün tövbə təcrübəsi hər ikimiz üçün möhtəşəm, bənzərsiz və möcüzəli bir hiss idi. Bu bizim həyatımızın ən ecazkar Müqəddəs həftəsi idi.

Həmin həftənin ortasında ona sual verdim:

- Hansı müqəddəsi himayəçin kimi seçdin?

- Nə haqqda danışırısan? - deyə çaşqınlıqla mənə döndü.

Mən izah etməyə başladım:

- Konfirmasiya sirrini qəbul edəndə özünə ən yaxın hiss etdiyiniz bir müqəddəsin adını seçə bilərsiniz. Məsələn, mən Müqəddəs Fransisk di Sales adını seçmişdim.

Belə görünürdü ki, Kimberli hələ də izahımı anlamadı.

- Niyə məhz onu?

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Jan Kalvin katolik imanından insanları döndərəndə Müqəddəs Fransisk di Sales İsveçrədə Cenevrə şəhərinin yepiskopu idi. Mən oxumuşdum ki, Müqəddəs Fransisk di Sales o qədər ilhamlı vəz edən apologet idi ki, vəzləri və məktubları vasitəsilə qırx mindən daha çox kalvinistləri katolik kilsəsinə gətirib. Mənə elə gəlirdi ki, əgər o elə bir dövrdə onları qaytara bilirdisə, indi daha çox insanı qaytara bilər. Bundan əlavə, Müqəddəs Fransisk di Sales nəşriyyatçıların himayəçisi olmuşdu və on beş min kitabım olduğuna görə fikirləşdim ki, mənim üçün ən uyğun seçim odur.

Kimberli bir az düşüncəli ifadə ilə üzünü çevirdi.

- Mən bu haqda dua etməliyəm və düşünürəm ki, Rəbb özü mənə deyəcək.

Mən ona heç nə demədim, amma artıq bilirdim ki, onun himayəçisi kim ola bilər. İki il bundan əvvəl, mənim kilsəyə girməyimdən az müddət sonra katolik alimlərinin təşkilatının konfransında iştirak edirdim. Mən orada məşhur ilahiyyatçı Jermen Qris ilə tanış oldum. Şənbə günü axşam ziyafətində onunla və həyat yoldaşı Jannetlə birlikdə oturmuşduq. Onlara katolik kilsəsinə keçmək üçün nə qədər mübarizə apardığıma və Kimberlinin buna qarşı çıxdığına görə öz narahatlığımı bildirdim. Söhbətimizin sonunda bir-birlərinə sonra isə mənə baxdılar. Jermen qəflətən mənə dedi:

- Biz bilirik nə etmək lazımdır.

Mən onun sözlərindən heç nə anlamayıb soruşdum:

- Siz nəyə vurğulayırsınız?

O an, onlar Müqəddəs Elizabet An Seton (Elizabeth Ann Seton) haqqında mənə danışmağa başladılar. Elizabet evdar qadın, beş uşaq anası, protestantlıqdan katolik kilsəsinə keçmiş və „Amerika mərhəmət bacıları“ rahibə təşkilatını yaratmış bir qadın idi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

On beş il olar ki, o, Amerikada anadan olmuş ilk müqəddəs kimi müqəddəslərin siyahısına düşüb. Sonra əlavə etdilər ki, Elizabetin qəbri Meriland ştatının Emitsburq şəhərində, onların evinin yaxınlığında yerləşir (Emmitsburg, Maryland).

Onların Müqəddəs Elizabet haqqında danışdıqları maraqlı idi, amma mənim üçün o qədər də mənə vermədi. Buna baxmayaraq, bir müddət sonra başa düşdüm ki, bu o konfransda ən vacib hadisə idi.

Bir həftə sonra mən poçtdan bağlama aldım. Onun üzərində Jermen və Jannet Qrisin ünvanını görəndə ağıma gəldi ki, orada katolisizmə aid bir şey olacaq. Ona görə də, Kimberli görməsin deyə iş otağıma çəkildim. Bağlamanın içində, Müqəddəs Elizabetin Josef Dirvin tərəfindən yazılmış bioqrafiyası və heç bir zaman görmədiyim bir şey var idi. Bu müəmmalı əşya kiçik bir mücrünün içində Müqəddəs Elizabetə aid xırda bir əşya parçası idi.

Mən başa düşmədim ki, bu mücrü ilə nə etməliyəm, ona görə də bir katolik dostuma yaxınlaşdım. O mənə məsləhət gördü ki, bu mücrünü yadigar kimi özümdə saxlayım. O yadıma salmalıydı ki, Kimberli ilə aramızda olanları, xüsusilə gərginlik və mübahisələri, Müqəddəs Elizabetin himayəçiliyi və duaları vasitəsilə Rəbbə etibar edə bilərəm.

Bir gün qaçılmaz bir hadisə ilə üzləşdim. Kimberli yumazdan əvvəl paltarlarımı yoxlayanda bu mücrünü cibimdən tapdı.

- Skot, bu nədir?

Mən dondum. Səsimdə gizlədə bilmədiyim həyəcan ilə cavab verdim:

- Yox, heç nə Kimberli. Orada həqiqətən də sənin üçün maraqlı olacaq vacib bir şey yoxdur.

O, ani olaraq mücrüyə baxdı. Sanki nədənsə qorxurdu və istəmədiyi şeylər eşitməsin deyə, artıq məndən heç nə soruşmadı. Səssizcə mücrünü mənə uzatdı.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

İçimdə minnətdarlıq və ehtiyatlılıq hissləri var idi. Mücrünü özümlə daşımağı yığışdırdım. Onu yazı stolumun sürməsinə, bioqrafiyanı isə iş otağımdakı kitab rəfinin ən aşağı və ən qaranlıq bir küncünə qoydum. Mən təxmin etməliydim ki, bunun hələ ardı olacaq, amma baş verənlər mənim üçün tamamilə gözlənilməz idi.

Kimberlinin Konfirmasiya sirri üçün seçəcəyi adını soruşduğumdan gün yatmağa hazırlaşanda sual verdim:

- Kimberli, nə oxuyursan?

- Müqəddəs Elizabet Ann Setonun bioqrafiyasını.

Mən gecə paltarımı geyinə-geyinə yerimdəcə donub qaldım.

- Kimberli, soruşa bilərəm onu hardan tapdın?

- Başa düşürsən, Skot – deyə başı qarışmış vəziyyətdə izah etməyə başladı – bu gün, kitablarının arasında oxumağa nəşə axtarırdım və təsadüfən əlimə bu keçdi.

Heyrət içində olduğuma baxmayaraq, soruşdum:

- Bu kitabdan xoşun gəlir?

- Bəli! - deyə həyəcanla cavab verdi – artıq bir neçə saatdır ki, oxuyuram. Skot, fikirləşirəm ki, öz himayəçimi tapmışam.

Bəlkə o özü səni tapdı - deyə fikirləşdim və yalnız bunları dedim:

- Hə, əlbəttə! Bu belədir.

Mən artıq harada, göydə, ya yerdə olduğumu unutmuşdum. Çarpayıya oturdum və ona iki il bundan əvvəl olanları danışdım. Sonra ona mücrünü verdim və günümüzü dua ilə başa vurduq. Rəbbimizə və onun möhtəşəm qızı Məsih sayəsində bacımız olan Müqəddəs Elizabetə təşəkkür etdik.

Nəhayət ki, bu xüsusi axşam gəldi. Kimberli Pasxa bayramından yarım saat əvvəl gəldi ki, tövbə sirrini ilk dəfə qəbul etsin. Məssanın ortasında mənə balaca bir kağızda yazılmış mesaj verdi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Kağıza baxıb bu sözləri oxudum: „Mənim ən dəyərli Skotum! Sənə çox minnətdaram ki, hər ikimiz üçün bu yolu keçdin. Səni sevirəm. Kimberli.“ Sevincdən heç nə deyə bilmədim, amma təbəssümüm və göz yaşlarım içimdə olanları Kimberliyə danışdı.

Həmin axşam biz ilk dəfə idi ki, Evxaristiyanı birlikdə qəbul edirdik. Bu başgicəlləndirici dini bir romanın zirvəsi idi. Nəhayət ki, Məsihin və onun gəlini olan kilsə vasitəsilə mən də öz gəlinimlə yenidən birləşdim.

Kimberli:

Övladımız Annanın vəftizindən bir həftə sonra İllinois ştatının Culiet şəhərinə köçdük. Bizim üçün bu çox səs-küylü dövr idi. Biz yeni şəhərə, yeni evə və təzə uşağımıza öyrəşirdik. Allahın planını öyrənmənin yeni mərhələsinə keçdik. Skot bütün vaxtını Müqəddəs Fransisk kollecində ilahiyyat bölməsində işləyirdi və bundan çox məmnun idi. Həyatımız qaynayırdı!

Belə çıxırdı ki, həyatımın qışından baharına keçirəm. Mənim qəlbim yeni biliklərə açıq idi, xüsusilə vəftiz mövzusunda. Skot uşaqlarımızın qayğısına qalmağa vaxt tapırdı və beləliklə mən də öyrənməyə vaxt ayıra bilirdim. Seminariyada öyrəndiklərim boşa çıxmırdı. İlahiyyatı çox yüksək səviyyədə oxumaq üçün təcrübə və qabiliyyət əldə etdim. Katolik müəlliflərini oxuduqca mən heyran qalırdım. Əvvəllər mən fikirləşirdim ki, katolik ilahiyyatı sadəcə Roma papalarının sənədlərinin sitatlarından ibarətdir. Mən Annanın vəftiz vasitəsilə Rəbbə aid olduğunu, su və Müqəddəs ruh sayəsində yenidən doğulduğunu çox qiymətləndirirdim. Vəftizlə bağlı ətraflı öyrənəndə ilahiyyat ifadəsi „bərəət qazanma“nın vəftizlə ayrılmaz əlaqəsini görürdüm.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Əvvəllər Skotun gördüyü kimi, indi də mən ilahiyyatdan öyrəndiklərim sayəsində protestantlardakı „yalnız və yalnız imanla“ bəraət qazanma təliminin natamamlığını gördüm. Uşaqların vəftizi güclü bir nümunədir ki, insan Allahın lütfü sayəsində bəraət qazanır. Mən sadəcə vəftiz və bəraət qazanma haqqında Katolik təliminin gözəlliyinə və ahənginə heyran qalmışdım.

Skotun katolik kilsəsinə daxil olan Pasxadan sonra mən messada iştirak etməmişəm. İndi isə Müqəddəs həftədəki çərşənbə günündə balaca bir kilsədə messada olanda liturgiyanın mənə dərin təsirinə heyran qaldım. Tövbəyə çağırış o qədər gözəçarpan idi ki, keçmiş katoliklərin „həyatını dəyişib İncilə iman et!“ - deyə tövbə çağırışını heç vaxt eşitmədiklərinə mat qalmışdım. Skot katolik olandan sonra, iki və üç yaşında olan iki oğlumuz, keşiş olmaq haqqında arzularını dilə gətirirdilər. Mən sadəcə qulaqlarıma inanmırdım. Culiədə bir çox heyrətamiz, güclü imanlı keşişlərlə rastlaşdım. Mən hiss edirdim ki, övladlarımızın həyatlarını Rəbbə həsr etməyini artıq bütün ürəyimlə qəbul etməyə başlayıram. Gabriel üç yaşında „Ana, dünyada keşişlərin və rahibələrin sayı azdır. Mən keşiş olmaq istəyirəm ki, onların sayı çoxalsın“ demişdi. Mən anlamışdım ki, mənim qəlbim onun arzusuna görə şadlanır. Belə dəyişikliklər yalnız Rəbbin iradəsi ilə ola bilərdi.

Dua edəndə mən Rəbbə başqa sözləri deyib fərqli suallar verirdim. Ondən xahiş etməyə başladım ki, Evxaristiya və digər Müqəddəs sirrlər vasitəsilə ürəyimi və aqlımı özününkü kimi etsin. „Həyatını dəyişmiş Skotla tərək olunmuş Kimberli“nin bir-birinə olan qarşıdurmalarından yaranmış kədər, fəryad əvəzinə, işıq üçün Rəbbə müraciət etməyə başladım. Onun iradəsi olan gələcəyim barəsində, hətta katolik olsam belə, necə olacağım haqda suallarına cavab axtarırdım.

Ümitsizlik yaşadığım dövrlər də olurdu. Elə hiss edirdim ki, sanki atılmışam, boşluqdayam və hətta aydın şəkildə düşünməyi də bacarmıram, yoxsa katolik kilsəsinin dolaşılıqlarını görərdim. Ürəyimin dərinliklərindən hönkür-hönkür ağladığım vaxtlar da var idi. Sonumun nə olacağını bilməmək o qədər əzablı idi ki, bəzən nəfəs ala bilmirdim.

Bu dövrlər isə gözlərim açılan inanılmaz xeyirli dövrlərlə əvəzləndi. Etiqadımın harada bitdiyini və tərsliyimin harada başladığını heç vaxt özüm deyə bilməzdim. Rəbbə təşəkkürlər olsun ki, O məni istiqamətləndirdi.

Biz Skotla razılaşdıq ki, Mayklın yeddi yaşı olanda, o, ilk dəfə Evxaristiyanı qəbul edəcək və uşaqlarımız katolik olacaqlar. Həyat planlarımızı qurmaq üçün təməl bu idi, amma bunu bilə-bilə yaşamaq mənim üçün dözülməz idi. Bu səbəbdən də diqqətimi konkret işlərimə cəmləyirdim ki, bunun haqqında fikirləşməyim.

Skot məni 1988-ci ilin yazında həvəsləndirdi ki, Virciniyadakı protestant dostlarımızın qonaqlıq dəvətini qəbul edim. Mənim onların köməyi ilə həll edə biləcəyim bir çox sualım var idi. Bu səyahət çox bəhrəli idi, çünki Skot həyatını dəyişdikdən sonra mən orada məhv etdiyim dost münasibətlərimizi bərpa etmişdim və birlikdə ilahiyyat mövzuları üzrə uzun-uzun söhbətlər aparmışdıq. Skotun dediklərini dostlarımıza izah edəndə, istəmədən bütün arzularıma qarşı onun arqumentlərinin əsaslı məntiqini anlamağa başladım.

Əvvəlcə, biz Ceklə Yəhyanın İncilinin altıncı fəslini 52-dən 69-a kimi sözbəsöz oxuyaraq katolik nöqtəyi-nəzərini izlədik. Bu hissəni dəfələrlə oxumağıma baxmayaraq, İsanın sözləri əvvəllər heç vaxt mənə bu qədər təsir etməmişdi. İsa bir neçə dəfə təkrar edir ki, onun həyatına malik olmaq üçün onun bədənini və qanını imanla qəbul etməliyik.

- Cek, bu barədə nə düşünürsən? - deyə sual verdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Kimberli, fikirləşirəm ki, burada Məsih imanını öyrədir.

Bu izah bizim seminariyada birlikdə öyrəndiyimizin eynisidir.

- Bir dəqiqə gözlə! Sən 63-cü ayədəki „cismani təbiətinsə heç faydası yoxdur“ sözlərə vurğulayırsan? Bütün ayəni oxu! „Həyat verən Ruhdur, cismani təbiətinsə heç faydası yoxdur. Sizə söylədiyim sözlər Ruh və həyat gətirir.“ Məhz ruh həyat gətirir. Başqa sözlərlə, İsa öz xalqına demir ki, hər kəs onun bədənindən fiziki olaraq bir parça yesin. O öz ölümündən, dirilişindən və göyə qalxmasından sonra baş verəcəklərdən danışmışdı. O vaxt ki, Müqəddəs ruh bu dünyaya həyat verən yüksəlmiş bədənini şagirdlərinə göstərəcək. Bundan əlavə, Cek, əgər İsa bu sözləri yalnız iman və simvolik olaraq bədənle qanı qurbanvermə haqqında demişdisə, niyə bu sözlər yəhudiləri bu qədər qıcıqlandırır? Onlar bu sözləri insan əti yemək kimi anladıkları üçün onu iyrəncliyə görə tərk etmişdilər. Niyə İsa əksər şagirdlərinin onu səhv anladıklarını bilə-bilə getmələrinə icazə vermişdi? Niyə öz sözlərini yaxın şagirdlərinə yalnız iman kimi və gələcək qurbanını yalnız simvol kimi izah etmirdi? Müqəddəs yazılarda başqa yerlərdə bunu çox asan şəkildə bunu edə bilərdi.

Cek bu mətnin protestantların izahında tapdığım çətinliklərini görmədi. Mən isə ilk dəfə idi ki, katoliklərin arqumentlərinin gücünü hiss etdim. Söhbətimiz ikinci sualıma yol açdı. Bu sual çörəyin və şərəbin İsanın bədəninə və qanına çevrilməsi haqqında idi. Necə ola bilər ki, İsa insan olaraq sonuncu Pasxa yeməyində şagirdlərə öz bədənini və qanını versin. Bunu təsəvvür etmək belə tamamilə qeyri-mümkündür. Onda bəs biz həmin Pasxa yeməyində baş verənləri xatırlayarkən onun bədəninin və qanının real mövcudluğundan necə danışa bilərik?

Bilirəm ki, katoliklər buna möcüzə deyirlər. Mənə görə isə bu, Yəhya İncilinin 6-cı fəslindəki başqa bir hadisə ilə müqayisə etməyə qədər ciddi izah deyildi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Orada İsa Məsih tərəfindən çörək və balıqların möcüzəli şəkildə çoxaldılması haqda danışılır. Möcüzəli yeməyin bolluğu, bu dünyaya gerçək həyat bəxş edən İsanın yüksəlmiş bədəni və qanının sonsuz bolluğunun rəmzi idi. Əgər İsa yalnız insan olsaydı öz şagirdlərinə əsl bədənini və qanını verə bilməzdi, amma Məsih hər zaman həm ilahi, həm də insan təbiətinə malik idi. Beləliklə o, Rəbb olaraq şagirdlərin arasında fiziki şəkildə mövcud olanda qarşısındakı çörəyin və şərabın öz bədəninə və qanına çevrilməsinə qadir idi.

Növbəti dəfə Skotun köhnə dostu və qrup yoldaşı protestant pastoru Billin ailəsində qonaq oldum. Bir neçə söhbətdən sonra Bill soruşdu:

- Yaxşı, bəs uşaqlarınızla nə edəcəksiniz?
- Bizim uşaqlarımız əvvəl-axır katolik olmalıdırlar. Həqiqətən də, mənim başqa yolum yoxdur.
- Başqa yolun var! - deyə Bill məni inandırdı – uşaqlar boşandıqdan sonra səninlə qala bilərlər, çünki Skot həqiqi imanını atıb dönüklük etdi.
- Bu mümkün deyil, Bill! Mən əminəm ki, Skot əsl məsihçidir, onu heç vaxt atmayacam və övladları ilə münasibətinə mane olmayacam.

Bill və onun həyat yoldaşı Liz, digər protestant dostlarımızdan fərqli olaraq, məndən çox şey soruşub onlara ürəyimi açmaq üçün mənə şans verdilər. Bizim bir söhbətimizdən sonra ürəyimdən bu sözlər töküldü:

- Nəyə inanıramsa, həmişə bütünlüklə qəbul edirəm və görürəm ki, siz də mənim kimisiniz. İndi mənə bunu təsəvvür etmək çox çətindir, amma əgər mən həqiqətən katolisizmi qəbul etsəm, onu bütün ürəyimlə tamamilə qəbul edəcəm. Eyni ilə hər kəsin bunu qəbul etməsini arzulayacağam.

Bir neçə ay sonra Bill Skota mənə boşanma məsləhəti verdiyinə

görə ondan üzr istəmək üçün zəng etdi. Sonra isə dedi ki, Skotun keçdiyi iman yolu haqqında danışdıqlarım ona çox təsir edib və o indi ciddi şəkildə katolik ilahiyyatını öyrənir. Liz mənim yaxın rəfiqəm oldu və bir-birimizdən uzaqda olmağımıza baxmayaraq, iman suallarına cavablarımızı birlikdə axtarırdıq. Biz onunla eyni vəziyyətdə idik. Hər ikimiz suallara cavabları axtarırdıq və eyni zamanda buna görə çaşqınlıq və qətiyyətsizlik içində idik. Bir neçə həftə ərzində müəyyən bir mövzuya və ya kitab oxumağa vaxt ayırırdıq, sonra isə onlar haqqında saatlarla telefonda müzakirə aparırdıq. Mən katolik olduqdan bir neçə ay sonra onlar da çətinliklərdən keçərək katolik kilsəsinə üzv oldular.

Bu qonaqlıqdan qarışıq hisslərlə qayıtdım. Sanki əvvəlcə səpilmiş şüşə parçaları indi qərribə katolik mozaikasına yığılırdı. Mənə aydın idi ki, tədqiqatımı davam etdirdikcə ətrafımdakı əksər protestant dostlarımı itirəcəm. Zaman-zaman depressiyalara və tənhalığa qapılırdım. Mən hiss edirdim ki, yeni katolik dostlarım mənə güvənmirlər.

Hərdənbir katolik imanı haqqındakı tədqiqatlarıma əsasən şübhə edirdim ki, onlar iman etməli olduğu şeylərə əməl etmirlər. Skotla messaya gələndə bəzi insanlar, hətta paltolarını soyunmurdular, sanki Evxaristiyanı qəbul edən kimi qaçıb getməlidirlər. Mən heç vaxt paltomu soyunmamış qonaqlıqda oturmazdım. Protestant kilsələrində dua toplantılarından sonra insanlar adətən şən və dostcanlı şəkildə bir-biri ilə söhbət edirlər. Katoliklərin arasında olanda çox vaxt təəccüblənirdim ki, heç kəslə kəlmə kəsmədən çıxıb gedirlər.

Mən az müddət əvvəl Evxaristiyanı qəbul edənlərin avto dayanacaqdan birinci çıxmaq üçün bir-birlərinə necə yol vermədiklərini görürdüm. Təsəvvür edə bilərsiniz ki, nahar süfrəsində bir əyləşdiyiniz insanlar nahardan sonra, hətta ev sahibinə təşəkkür etmədən çıxıb gedirlər? Axı bu insanlar kainatın sahibini,

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

onların xilasına görə əzab çəkən Rəbbləri olan Məsihi qəbul edirlər! Üstəlik, onların bu qiyməti ölçülməyən hədiyyəyə görə minnətdarlıq bildirmək üçün vaxtları yox idi. Skot bunu „əldə edib tərk etdi“ yanaşmasına bənzəyən Yəhudanın xəyanəti kimi adlandırır.

Bir axşam biz messada iştirak etdik. Messanın sonunda Evxaristiyaya ibadət etmə ayini var idi. Əvvəllər heç vaxt belə bir ayin görməmişdim. Keşiş Evxaristiya çörəyini gətirən zaman insanların hörmət əlaməti olaraq diz çökdüyünü izləyəndə düşündüm: „Bu insanlar iman edirlər ki, bu sadəcə çörək yox, onların Rəbb Allahıdır. Əgər padşahın qarşısında diz çökmək lazımdırsa, görün padşahların padşahı və ağaların ağası qarşısında diz çökmək necə vacibdir! Cəsarətim çatarmı ki, diz çökməyəm? Bəs əgər onlar səhv edirlərsə necə? Əgər Evxaristiya sadə bir simvoldursa, yəni Rəbbin bədəni və qanı deyilsə, onların bu ayini bütperəstlikdir! Bu halda, diz çökmək üçün cəsarətli ola bilərəm? Skot nə vaxtsa demişdi: „Katolik kilsəsi, çoxsaylı bölünmüş müxtəlif məsihçi qruplardan biri deyil. O, xüsusi bir şəkildə iki seçimdən biri - ya yeganə həqiqi kilsə, ya da şeytanın alətidir.“ Onun bu sözlərinin gerçəkliyini çox aydın şəkildə anlayırdım.“

Keşiş Evxaristiya çörəyi ilə yaxınlaşdığına görə mən mütləq bir qərara gəlməliydim. Nəticədə mən qeyri-qəti aşağı və yuxarı hərəkət etdim. Mən dönə-dönə hiss edirdim ki, Müqəddəs ruh məni ciddi şəkildə öyrənməyə çağırır, çünki yolum artıq mənə uyğun müəyyən bir məsihçi qrupunun seçimi deyildi.

Baxmayaraq ki, hələ katolik kilsəsinə qoşulmağa hazır deyildim, bəzi protestant dostlarımız katolisizmə çox yaxın fikirlərdə olduğum üçün artıq məndən üz döndərmişdilər. Mənim fikrimcə, biz hamımız sanki Atamızın qucağında oturmuşuq, amma onlar mənə deyirlər ki, mənim orda olmağa haqqım yoxdur, çünki mən katolik olmağa hazırlaşırım.

Mənim yolumda isə hələ çox maneələr var idi.

Onlardan biri xüsusilə Məryəm ana idi. Skot bunu başa düşürdü, çünki onun üçün də bu asan bir şey deyildi. Doktor Mark Miravell bizim kollecimizdə Məryəm haqqında mühazirə oxuyanda Skot məni özü ilə birlikdə orada iştirak etməyə dəvət etdi. Mən həvəslə dəvəti qəbul etdim, çünki ümid edirdim ki, bu mühazirə bizə Məryəm ana ilə bağlı aramızda olan narazılıqları və mübahisələri həll etməyə kömək edəcək.

Eşitdiyim bir çox şeylərdən razı qalmadım. Mənim çox suallarım qalmışdı, amma mən həmişə etdiyimə əks olaraq bu dəfə qarşı çıxmadım. Mən Doktor Marvellin Məryəm ana haqqında katolik təlimini necə izah etdiyini dinlədim. Birincisi, Məryəm ana Allah deyil. O, ibadətə yox, ehtirama layiqdir, çünki biz yalnız Allaha ibadət edirik. İkincisi, o, unikal bir məxluqdur. Əbədi var olan Allahın Oğlu onu elə yaratdı ki, belə bir ana heç vaxt yaradılmadı və yaradılmayacaq. Üçüncüsü, Məryəm Allahı öz yaradıcısı kimi izzətləndirirdi. Bunu Məryəmin bu sözlərində görürük: „Qəlbim Rəbbi ucaldır“ (Lk 1, 47). Rəbb onu günahsız döllənmə zamanı hər bir günahdan qorudu. Rəbbin lütfü sayəsində Məryəm günahsız, bütün günahlardan əbədiyyən azad sayılır. Əlbəttə ki, Allah bizim bir çoxlarımızı çox ağır və azğın günahlardan qoruyur və bizə imkan vermir ki, belə günahların içində olaq. Mən başa düşdüm ki, Məryəm, hər şeyə qadir Rəbb tərəfindən hər bir günahdan qorunurdu. Dördüncü, Məryəm Allahın həyat yoldaşı olduğundan deyil, Allah tərəfindən şanlanmış padşahların padşahı və Davud oğlu İsanın anası olduğu üçün Göylərin kraliçası adlandırılır. Əhdi-Ətiqdə, Davudun oğlu Süleyman padşah öz anası Bat-Şevanı sağ əlinin altında otuzdurdu. Bu, Süleymanın Bat-Şevaya kraliça-ana şöhrəti və səlahiyyəti verməsi deməkdir. Əhdi-Cədidə isə, İsa öz anası bakirə Məryəmi göylərə yüksəldərək ona layiq olduğu şan-şöhrəti və ehtiramı bəxş etdi. Beşinci, Məryəm həmişə öz oğlunu göstərib deyir: „Sizə nə desə, edin!“ (Yəhya 2, 5). Həmin vaxtı mən dərk etdim ki,

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Məryəm anaya ünvanlanan, Məsihi isə kölgədə qoyan bəzi hörmət ifadələri, ola bilər ki, əsl katolik ilahiyyatına əsaslanmır. Beləliklə, insanlar Məryəm ananı tərifləyəndə bilmədən ona qarşı çıxırdılar, çünki unudurdular ki, Məryəm ana bizi həmişə və hər şeydə İsayə aparır.

Bu görüşdən evə qayıdıandan sonra doktor Miravellin dediklərini Skotla uzun-uzun müzakirə etdik. Skot onun sözlərinə mənim üçün çox vacib bir şey əlavə etdi: „Məryəm Allahın ən mükəmməl məxluqudur. Təsəvvür et ki, muzeydəsən və məşhur bir rəssamın əsərlərinin sərgisidir. Mümkün deyil ki, sən onun şah əsərinə heyran qalasan və o, kədərlənsin. Görseydi ki, onun əsərinə heyransan, o, heç vaxt deməzdi ki, mənə heyran qalmalısan. Əksinə! Rəssam sevinərdi ki, sən onun şah əsərinə diqqət göstərirsən. Eyni ilə, Məryəm də öz Yaradıcısının mükəmməl əsəridir.“ Bir az sonra mənə çönüb əlavə etdi: „Əgər kimsə uşaqlarımızı tərifləyirsə, sən onun sözlərini kəşib demirsən ki, onları dünyaya gətirən anaya tərif edin. Sən axı bilirsən ki, uşaqlara gedən tərif həm sənədir. Eyni ilə Rəbb də onun övladlarına gələn təriflə izzətlənir.“

Başımda bu fikirlərlə axşam duamı başlayıb ilk dəfə Məryəm haqqında Allaha sual etdim və cavabı öz qəlbimdə duydum: „O mənim sevimli qızım, vəfalı övladım, qiymətli xəzinəm, dünyaya İsanı gətirən Əhd sandığımdır.“

Mən bilmirəm nəyə görə bəzi insanlar deyir ki, katoliklər Məryəm anaya sitayiş edirlər. Bildiyimə görə Məryəm anaya sitayiş kilsə tərəfindən qınanmışdı. Sonra mənə aydın oldu ki, protestantlar mahnıları, duaları və vəzləri sitayiş kimi başa düşüblər. Daha doğrusu, katoliklər Məryəm anaya həsr olunmuş mahnıları oxuyub duaları edəndə protestantlar onları Məryəm anaya sitayiş edirlərmiş kimi hesab edirlər. Vacib bir fərq budur ki, katoliklər üçün yalnız və yalnız Məsihin bədəni və qanı olan qurbanı ibadətə layiqdir. Onlar heç vaxt

bu qurbanı Məryəmlə əlaqələndirmirlər. Bu, həqiqəti bilmək üçün vacib bir addım idi.

İlahiyyat suallarının çoxu artıq öz cavablarını tapırdı, amma qarşımda böyük bir aşılmaz divar qalırdı. Onun o tərəfini görmək üçün artıq böyük bir iman lazım idi, nəyinki keçmək. 1988-ci ilin noyabrında gündəliyimdə yazmışdım: „Nə ölübsə, Rəbb onu dirildə bilər. Yalnız tamamilə ölənin üçün diriliş mümkündür. Mən tamamilə ölmüşdümmü? Ya Rəbb, mən artıq o qədər sənə aidəm ki, özüm üçün tamamilə ölmüşəm və sənə görə yaşayıram? Mənim üçün ümitsizliyə və məyusluğuma qalib gəlmək necə çətin! Mən yarı yolda dayanmışam və yalnız sənə ümid edirəm, çünki mənim yolumun məqsədini ən əvvəldən bilirən.“

Bir dəfə uşaqlarımıza görə yaşadığım çətin bir gündə bir dostum mənə zəng etdi. Mən ona yaşadığım bu çətin gündən şikayət etdim və dostum dedi:

- Niyə görə sən mükəmməl və gözəl ana olan Məryəm ana haqqında düşünüb ondan kömək istəmirsən?

- Gəl, dürüst olaq! Birinci, sən heç vaxt günah etməyən bir qadın haqda danışsan. İkinci, sən yalnız bir uşağı olan qadından bəhs edirsən və bundan əlavə, onun övladı mükəmməldir. Əgər onların ailəsində bir problem yaransaydı yeganə günahkar yalnız Yusif ola bilərdi, çünki onların üçündən yalnız, o, mükəmməl deyildi. Mən dualarımda müqəddəslərə müraciət etmirəm, amma etsəydim belə, Yusifə dua edərdim!

Sonralar mən bir rəfiqəmlə bu barədə danışdım. O, Məryəmə müraciət edə bilmədiyim üçün narahat idi. Bir az fikirləşib mənə demişdi: „Kimberli, sözlərinə həqiqət var. Bəli! Məryəm mükəmməldir, onun yalnız bir övladı var və O da mükəmməldir. Əgər o, həqiqətəndə bütün imanlıların anasıdırsa, təsəvvür et ki, onun nə qədər çətin və qeyri-mükəmməl övladları var!“

Həmin vaxt Rəbb, öz lütfündən bizə sınaqlar uyğun gördü. 1989-cu ildə iki övladımızı, Rafael və Noel-Frensisi itirdik. Mənim yanvarda və dekabrda açılışım oldu. Mən Rəbbin lütfü haqqında danışmışdım. O bizim əzablarımız və kədərlərimizi istifadə edir ki, vacib olmayan şeyləri etiraf edib ona daha yaxın olaq. Tereza ananın da dediyi kimi, çətinliklərimiz və əzablarımız Rəbbin bizə olan incə qayğısıdır. Rəbb bizi, ona daha yaxın olmağa, həyatlarımızı ona etibar edərək onunla bir olmağa çağırır. Kontrasepsiya və Rəbbin lütfü olan yeni həyat (körpələr) mövzularına aid qəbul etdiyim həqiqətləri dərinləndirən dərk etdim və şəxsi təcrübəmdə əzablarımızın xilas edici məqsədini başa düşməyə başladım.

Səmavi səltənətin reallığı mənim üçün daha da reallaşdı. Bu günə kimi Səmavi səltənəti yalnız mən və İsadən ibarət bilirdim. Mənə öyrətmişdilər ki, Səmavi səltənət İsanın mənimlə münasibətidir. Əgər orada İsadən başqa kiminsə olduğu haqda fikirləşsəm, deməli, mən Rəbblə olan möhtəşəm münasibətimi soyuduram. Hər dəfə bir uşağımı itirəndə sanki canımın bir parçası ölürdü. Bütün ürəyimlə arzu edirdim ki, yenidən əziz övladlarıma qovuşum və onları tanıyım.

Bizim doğmalarımızla, yəni valideyinlərimiz, qohumlarımız, övladlarımız və bizimlə birlikdə Rəbbi sevənlərlə toplanarkən aldığımız sevinc ən böyük sevincdir. Bu sevinc, bizə Rəbbin əzəmətini göstərərək, ona yaxınlaşdırır. Səmavi səltənət sevinc məskənidir, Quzunun toy ziyafətidir. Şübhəsiz ki, məhəbbət daha kamil olanda, o ərimir, əksinə, Rəbbin qarşısında bütünlüklə çiçəklənir.

1989-cu il iyirmi iki yanvar, uşaqlığın içində baş tutmayan hamiləlik səbəbi ilə əməliyyatdan sonra xəstəxana otağında uzanarkən dərin bir boşluq hiss edirdim. Tənhalıq içində idim, çünki keçirdiyim əməliyyata görə böyük fiziki ağrı yaşayırdım və qucağımda arzuladığım uşağımı itirmişdim.

Skot üç övladımızın qayğısına qalmaq üçün evə getdi, çünki biz onların xəstəxanaya gəlmələrinə icazə verməmişdik. Ən pisi isə o idi ki, həkimim mənə doğum şöbəsində yerləşdirdiyi üçün bütün orda olduğum günlərdə körpələrin və analarının səslərini eşidirdim.

Dua edərkən ürəyimi Rəbbə boşaldaraq məndən alınmış övladımı Rəbbin qucağında görəndə, O mənə bir vaxtlar əzbərlədiyim Müqəddəs kitabdan sətirləri xatırladırdı. Əzbərləməyim çox vacib idi ki, Müqəddəs kitab yanımda olmayanda Rəbb bu sözləri mənə kömək üçün göndərə bilsin. Əzbərləmə yalnız protestantlara verilən hədiyyə, ya da onların üstünlüyü deyil. Katoliklər də mütləq Müqəddəs kitabdakı mətnləri əzbərləməyi öyrənməlidirlər. İbranilərə məktubun 11-ci fəslə həyatlarını bütünlüklə Allaha vermiş iman qəhrəmanlarına həsr olunub. 12-ci fəslin başlanğıcında deyilir: „Buna görə bu qədər böyük şahidlər buludu ilə əhatə olduğumuz üçün biz hər bir yükü və bizi asanlıqla çaşdıran günahı tərk edib, qarşımızdakı yarışda dözümlə qaçaq. Gözümüzü imanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi olan İsayaya dikək“ (İbr 12, 1-2).

Mən protestant olduğum vaxtlar İman rəmzində yeganə, müqəddəs və həvari kimi təsvir olunmuş kilsəni fikirləşəndə onu, Səməvi səltənətdə və yerdə olan bütün müqəddəslərin ünsiyyəti kimi fikirləşirdim. Eyni zamanda hesab edirdim ki, hər birimiz dua edərkən Rəbbin rəhmətinə qovuşmuşlara deyil, yalnız Rəbbə müraciət edir və həyatımızı ona bağlayırıq. Ölülərin ruhları ilə ünsiyyət magiyanın bir formasıdır və Əhdi-Ətiq bunu çox aydın şəkildə mühakimə edir. Amma İbranilərə məktubun 12-ci fəslində deyilir ki, bu dünyada yarışda qaçarkən bizi böyük şahidlər buludu əhatə edir. Bu şahidlər bizdən əvvəl eyni yarışda qaçan bacı-qardaşlarımızdır. Başqa sözlərlə, mən xəstəxanadakı yatdığım otaqda tək deyildim. Bilirdim ki, yanımda yalnız Məsih deyil, həmçinin mənə qədər yaşamış bacı-qardaşlarım da var. Biz sanki olimpiya oyunlarında idik və tribunallarda oturanlar mənim qaçdığım yarışın medal sahibləri idi.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Onlar qalib olacağımı bildikləri üçün, məni əhatəyə alıb dəstəkləyirdilər.

Bu otaqda mövcud olan şahidlər buludunda müxtəlif müqəddəslər, bəlkə də, mənimkindən daha böyük övladlarını itirmişlər var idi. Bəlkə də, onların həyat yoldaşı mənim ərim kimi evə uşaqlara baxmağa yox, o biri dünyaya getmişdi. Bəlkə, onların tənhalığı və fiziki vəziyyəti mənimkindən daha ağır idi. Onlar məni mühakimə etmək, kədərli itkimə və dəhşətli tənhalığıma gülmək üçün deyil, Rəbbin adı ilə mənim acılarıma dəstək olub, mənə dua etmək üçün burada idilər.

Yaqubun məktubunda deyilir ki, saleh adamın duası çox güclü və təsirlidir (bax Yaqub 5, 16). Müqəddəsin duası necə güclüdür! Əgər doğma anamdan mənim üçün dua etməsini xahiş edə bilirəmsə və Rəbb bu dualara cavab verirsə, niyə mən İsanın anasına da eyni ilə müraciət etməyəm? Müqəddəslərə müraciət əslində heç bir magiya deyil, çünki onlar Səmavi səltənətdə Rəbbdə yaşayırlar və onlardan gələcək haqqında soruşmuram. Mən sadəcə bu dünyada yaşayan Məsihdə olan bacı-qardaşlarımızdan mənim üçün dua etmələrini istədiyim kimi, onlardan da xahiş edirəm. Məsihə etdiyim müraciəti onlara olan müraciətlə əvəz etmirəm. Əksinə! Bu dünyada ikən onların dəstəyi ilə Məsihə müraciət edirəm.

Onlara müraciət etdiyim dualar Məsihin böyüklüyünü və ucalığını kiçiltmir. Əksinə! Belə dualar Məsihin əzəmətini yüksəldir, çünki biz hamımız iman vasitəsilə Rəbbdə yaşayırıq və beləliklə, bacı-qardaşların birliyindəyik. Müqəddəs kitabdakı hər bir mövzu öz yerini tapırdı və mən müqəddəslərin ünsiyyəti mövzusunun gözəlliyindən çox şad oldum. Onlar mənim Məsihdəki böyük bacı-qardaşlarımdırlar!

Əvvəllər mən xaçın qarşısında diz çökməyi heç cür qəbul edə bilmirdim, amma bu çətin hamiləliyimə görə artıq üç dəfə xəstəxanaya düşmüşdüm və indi xəstə çarpayımında uzanılı xaça baxaraq

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

dua edirdim: „Ya Rəbb, sadəcə sənin xaçda əzab çəkməyin mənim əzablarımı azaldır, çünki onları sənə həvalə edirəm. Mənim əzablarım sənə əzablarınla müqayisədə heç nədir.“

Onun əzabları mənim əzablarımı sanki yox etdi və bunun üçün ona çox minnətdar idim. Xəstəxanada olmağım əvvəllər heç vaxt hiss etmədiyim kimi məni Rəbbə daha da yaxınlaşdırdı.

Növbəti messada biz ailəlikcə hamımız birlikdə idik və ailəmizin yenidən birləşdiyini görürdüm. Müqəddəs kitab bizi öyrədir ki, Səmavi səltənətdə yaşayanlar bizim dünyada keçirtdiyimiz liturgiyada iştirak edirlər. Deməli, biz Rəbbin hüzurunda ikən bütün ailəmiz toplanırdı.

Artıq beş dəfə açılış yaşamış balaca bacımdan hər açılışdan sonra necə yenidən gücünü topladığını soruşdum. Karin demişdi ki, həyat yoldaşı ilə itirdikləri övladlarını Səmavi səltənətdə qorunan xəzinələr kimi görürlər. Eyni ilə Skot və mənim də göylərdə iki dəyərli xəzinəmiz var idi. Allahın lütfü sayəsində onlar bizim və bütün ailəmiz üçün Rəbbə daimi dua edirlər.

Pasxa dövründə yaş yarımlıq qızımız Anna bədəndə su çatışmazlığı ilə xəstəxanaya düşdü. Bir tərəfdən sən özün öz əzablarınla, digər bir tərəfdən isə, gecə-gündüz qızının çarpayısının yanında oturub onun əzabları ilə xəstəxanada tək qalırsan. O, çox yüksək qızdırma ilə oraya düşmüşdü və beşinci gün qızdırması 41 dərəcə idi. Tibb bacıları onun ətrafında ora-bura qaçır və qızdırmasını təcili salmaq üçün bədəninə buzlu dəsmallar qoyurdular. Mən onun qayğısına qalmaq üçün otağında qalırdım. Yaxşı ki, tibb bacısı deyildim və beləliklə, onun vəziyyətinin ciddiliyini fərq etmirdim. Onun yanan bədəni dəsmal isitdikdə, dərhal digər buzlu dəsmallarla əvəz edirdik. Qızdırmanı mütləq salmalıydıq! Anna bir əlində qoşulmuş sistemlə uzanmışdı və digər əlini mənə çata bildiyi qədər uzadıb „Ana! Ana!“- deyə qışqıraraq bütün bədəni əsirdi.

O başa düşmürdü ki, mən nə edirəm. Mən axı onu hər cür təhlükədən qorumalıydım, mən isə ona ağrı və narahatlıq verən buzlu dəsmalları üstünə sərməyə kömək edirdim. Bunu ona izah edə bilmirdim, amma onun üçün sevgi naminə mümkün olan hər şeyi edirdim.

Bütün bunların ortasında hiss edirdim ki, sanki Rəbb çiynimə əlini qoyub deyir: „Kimberli, sən indi anlayırsan ki, necə yaxşı anasan? Sən o qədər qızını sevirsən ki, sağaltmaq üçün ona əzab verirsən. İndi başa düşürsən ki, mən səni, qızımı nə qədər çox sevirəm? Mən sənə verdiyim əzabları ona görə verdim ki, səni sağaldıb özümə daha yaxın edəm.“ Tibb bacılarının başı Annaya qarışdığı vaxt içimdə daha dərin sağalma baş verirdi. Hər ikimiz üçün ağlayırdım.

Həmin vaxtlarda yeni bir çətinliyin yaxınlaşdığını anlayırdım. Əgər ailəmin içində yeganə protestant qalmamağa qərar versəm, qohumlarımın içində yeganə katolik olacam. Məni böyüdən və mənə möhtəşəm ruhani dəstək ayıran ailədən necə ayrılı bilərdim? Qəbul edə bilərdimmi ki, məni Rəblə tanış edənlərlə yad kimi olum? Bunlar yeni suallar və yeni kədərlər idi.

Qohumlarım və doğmalarımınla söhbət, xüsusilə də, Müqəddəs yazılara çatanda çətinləşirdi. Atam və anam, mənə Müqəddəs yazılara qarşı böyük sevgi öyrətmişdilər. Mənimlə onların arasındakı uzaqlaşmaya qohumlar kədərlə baxırdılar. Mən bilirəm ki, valideynlərim qohumlara bizim narazılığımızın yalnız bir parçasını danışılar, çünki mənim digər qohumlarla münasibətlərimi pisləşdirmək istəmirdilər. Onlar öz kədərlərini təvazökarlıqla yaşayıb dərdlərini yalnız Rəbbə açırdılar.

Həmin vaxtlarda gündəliyimə belə yazmışdım: „Ata-anamın imanının gücü və onların ruhani inkişafa əsasən öz yanaşmalarını dəyişmə qabiliyyəti haraya aparacağından asılı olmayaraq, mənə Məsihi və onun sözünü izləməyi öyrədir. Mən onları seçdiyim yol ilə

getdiyimə görə yaranan kədərlərdən qoruya bilmirəm. Bu yolu mən axtarmırdım. Məni Rəbb öz lütfü və mərhəməti sayəsində bu yola gətirib.“

Çıkaqoda Skotla Müqəddəs Yaqub təşkilatı adlandırılan balaca bir qrup ruhumuza yaxın yeni dostlar tapdıq. Onlar köhnə protestant və katolik dostlarımızdan fərqli idilər. Protestantlar bizimlə iman haqqında danışmaq istəmirdilər. Katoliklər isə məni katolik olmaq üçün nəyin dayandığını başa düşə bilmirdilər. Bu qrupun üzvləri sanki səyahətdə idilər, çünki mənim kimi suallara cavablar axtarırdılar. Bu insanlar bizim ruhani birliyimizə aparan mübarizəmizə anlayışla yanaşır və çatdığımız uğurlara bizimlə birgə sevinirdilər.

Mən növbəti il Müqəddəs Patrik adına kilsədə, Katolik kilsəsinin üzvü olmaq üçün bir hazırlıq kursuna qatıldım. Mənim üçün katolik imanındakı bir çox təlimlər öz mənalarını tapdı, bəziləri isə hələ də qaranlıq qalmışdı. Bu mənə Culietdəki evimizin ilk həftələrini xatırladırdı. Skot Müqəddəs Fransisk kollecindəki dərsləri ilə çox məşğul idi. Mənim vaxtımı isə iki və üç yaşlı oğlanlarımla yeni doğulmuş qızım alırdı. Bizim bütün qutuları açıb yerləşdirmək üçün vaxtımız yox idi. Bundan məyus olmamaq üçün möhtəşəm qonaq otağımıza girib gözlərimi yumub otağın gözəlliyindən şadlanırdım. Bu üsulla həyatımızın az sonra yoluna düşəcəyini təsəvvür edirdim. Mən özümü katolik kilsəsində də belə yaxşı hiss edə bilərdimmi? Əlbəttə! Əgər mənim üçün bağlı olan bütün bu qutular, yəni hələ qəbul edə bilmədiyim kilsə ehkamları nə vaxtsa mənə agah olsaydı. Başqa sözlərlə desəm, kilsənin gözəlliyi artıq ürəyimdə öz yerini tapmışdı, amma hələ çox şeylər qaranlıq idi. Buna görə də mən hələ bütün qutularımız açılıb yerbəyer olunmuş kimi yaşaya bilmirdim.

Bir gün dərslərimizin birində çətin bir mövzuya baxırdıq. Bu mövzu İsanın, Məryəm ananın və başqa müqəddəslərin şəkilləri ilə hekayələri haqqında idi. Mən soruşdum:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Əgər „On əmr“ bütlərin düzəldilməsini və onlara səcdə qılınmasını mühakimə edirsə, nəyə görə belə şeylərə yol verilir və hətta xoş qarşılanılır?

- Kimberli!- deyə ata Memenas suala cavab vermək üçün səsləndi – evində ailə şəkilləriniz var?

- Bəli.

- Niyə? Onların mənası sən üçün nədir?

- Bu şəkillər mənə sevdiklərimi, yəni valideynlərimi, bacı-qardaşlarımı və övladlarımı xatırladır.

- Kimberli, sən bu şəkilləri, yoxsa şəkildə olanları sevirsen?

- Əlbəttə ki, şəkildə olanları.

- Məhz bunun üçün heykəllər və şəkillərdən istifadə edirik. Onlar bizə, bizdən əvvəl yaşamış dəyərli bacı-qardaşlarımızı xatırladırlar. Biz onları sevərək onlar üçün Rəbbə təşəkkür edirik. Əsas sual bununla bağlıdır ki, bu təsvirlər olmalıdır, ya yox? Çünki Müqəddəs kitabda On əmrdən danışıldıqdan qısa müddət sonra Müqəddəs məkanda yerləşən Əhd sandığının bəzədilməsi üçün xüsusi təsvirlərin düzəldilməsi əmr olunur. Başqa yerdə isə, Rəbb Allah Musaya bir ilan düzəltməsini və onu uzun dəyənəyin üzərinə qoymasını əmr etmişdi ki, ilan vuran adam ona baxdıqda sağalsın. Beləliklə, ya Allahın əmrləri bir-birinə əksdir, ya da Onun əmri təsvirləri düzəltməməkdən deyil, sadəcə onlara sitayiş etməməkdən ibarətdir. Bunu, yəhudilərin Sina dağında qızıl buğaya sitayiş etdikləri hadisə izah edir.

Bu və digər söhbətlər mənim düşüncələrimi qidalandırır. Seçim ayrıcında idim. Katolik kilsəsinə yaxınlaşarkən bu kilsəyə qarşı kədərim və hirsimlə nə edəcəyimi bilmirdim. Bəzi vaxtlar nikahımda problemlər yaratdığına, ailəmin sakitliyini pozduğuna, Rəbbə münasibətimdəki sevincin itirilməsinə və həyatıma girdiyinə görə kilsəyə nifrət edərək onu günahlandırardım.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mənim arzularımın məhv olduğuna görə çox kədərlənirdim. Belə çıxırdı ki, düşmənim dostuma çevrilirdi. Bu haqda dua edəndə Rəbbin mənə necə cavab verdiyini hiss edirdim: „Sən başa düşməlisən ki, bütün bu şeylərin içində mən varam. Sən Skotu və katolik kilsəsini günahlandırırıydın, amma sən yenə də bütün bunların arxasında mənim olduğumu başa düşməlisən. Mən sənə hirsini qəbul edə bilərəm.“

Həmin gecə yatmağa gedərkən özümü balaca uşaq kimi hiss edirdim, çünki Rəbbin hirsimi soyutması üçün sanki ona icazə vermişdim. Buna görə də atanın qucağında oturaraq yorulub yuxuya gedənə kimi sinəsini döyəcləyən uşaq kimi idim. Suallarına cavab axtarışlarımı orada dayandırdım.

Səhəri gün televiziyadan dostum Bill Şteltemayer mənə zəng etdi.

- Kimberli?

- Salam – deyə cavabladım.

- Bu səhər dua edəndə Rəbb mənə tapşırırdı ki, sənə deyim: „Kimberli, səni çox istəyirəm!“ - bu qədər.

Mən bu barədə heç kimə demədim.

Həmin gün axşam, anam da mənə zəng edərək eyni sözləri dedi. Bilirəm ki, Rəbb anamın ürəyinə mənim üçün xüsusi bir mesaj qoymadıqca o öz-özündən bu sözləri deməz. Onda mən anladım ki, Rəbb həqiqətən də mənə deyir: „Kimberli, mən sənə hirsini qəbul etdim. Mən onu sovurub yox etdim. Mən əvvəlki kimi səni sevirəm. Sən görürsən ki, mən sənənləyəm, səni dəstəkləyirəm və istiqamətləndirirəm.“

Qəlbimi dərin sakitlik və sülh əhatə etdi.

Katolik kilsəsinin üzvü olmaq üçün hazırlıq kursundan əlavə, mən oğlum Maykla və onun məsihçi dərslərinə kömək edirdim, çünki katoliklərin uşaqlara nə öyrətdikləri haqda daha çox bilmək istəyirdim. Biz „Ey göylərdə olan Atamız“, „Ey səmavi Padşah“ və

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

„Salam, mübarək Məryəm“ dualarını keçirdik. Mən ilk iki duanı rahatlıqla edir, Məryəm ananın duasını isə, heç cür deyə bilmirdim. Onu əzbər öyrənmişdim, amma mənim duam deyildi.

Biz ilk tövbəyə gedənə qədər mən artıq onu Müqəddəs sirr kimi qəbul etmişdim. Xüsusilə, tövbə etməyi çox arzulayan balaca bir qız üçün çox sevinirdim. Tövbədən sonra, keşişdən uzaqlaşanda gözləri dolmuşdu.

- Nəsə yolunda deyil? - deyə ondan soruşdum.

- Keşiş mənə „Salam, mübarək Məryəm“ duasını yepitemiya (peşmançılığı bildirən əməl) kimi etdirdi.

- Onda yaxşı olardı ki, qayıdıb onu oxuyasan! - dedim.

- Mən onu unutmuşam.

Mən yenə də seçim ayrıcında qaldım. İndiyə kimi mən bu duanı etməmişdim, çünki bu duanı edərkən Rəbbə qarşı çıxıb çıxmadığımdan əmin deyildim. Eyni zamanda bilirdim ki, o, bu duanı etməsə tövbəsi xeyir-dualı olmayacaq. Çətinliklə udqunub dedim:

- Mənimlə birlikdə təkrar et. Salam, mübarək Məryəm...

- Salam, mübarək Məryəm...

Duanı axıra kimi oxuyub qurtarandan sonra, o, iri gözlərini mənə tərəf qaldırıb „Yenə də!“ - dedi.

Mən bilirdim ki, o, bu Müqəddəs sirri həqiqətən də çox arzulayırdı. Ona görə də yenidən dua etməyə başladıq. Ümumiyyətlə, insanlar ilk dəfə bu duanı nə vaxt və necə dediklərini xatırlamırlar, mən isə bunu ən xırda detallarına qədər xatırlayıram.

Bir gün axşam Milviyakidən dostum Deyv mənə zəng etdi. O mənim hələ də katolik kilsəsinə üzv olmamağıma nəyin səbəb olduğu haqda söhbət etmək istəyirdi. Mən ona Məryəmin ruhani anam olduğundan əmin olmadığımı dedim.

- Vəhy kitabının 12-ci fəslə haqqında nə düşünürsən?

- Bilmirəm, yadımda deyil. İcazə ver İncilimi götürüm.

Mən Müqəddəs kitabı götürüb telefona qayıdanda Deyv izah etdi:

- O fəsildə döyüşdə iştirak edən dörd şəxsiyyətdən bəhs edilir. Onları həm rəmzlər, həm də konkret fərdlər idilər. Oradakı körpə ilə qadın Məryəm ana ilə İsa idi. 17-ci ayəyə bax: „Onda əjdaha qadına qəzəbləndi, onun nəslindən Allahın əmrlərinə riayət edən və İsa barədə şəhadət edən başqaları ilə döyüşmək üçün getdi və dəniz sahilinin qumları üzərində dayandı.“

Mən mat qalmışdım. Axı necə Məryəm ana haqqında öyrənərkən bu parçanı buraxa bilərdim? Mənə sadəcə razılaşmaq qalırdı:

- Bu o deməkdir ki, əgər mən İsa Məsihə iman edib onun əmrlərinə riayət edirəmsə, Məryəm ana ruhani aləmdə mənim də anamdır. Məryəm ana oğlunu dünyaya gətirərək qalib olan döyüşçüdür. Mən bunun bütün gerçəkliyini hiss etmişdim. Bu ayə mənə, Yəhyanın İncilindəki sözləri başa düşməyə kömək etdi. „İsa anasını və onun yanında Öz sevimli şagirdinin dayandığını gördükdə anasına dedi: „Ana, bu sənəin oğlundur!“ Sonra isə şagirdə dedi: „Bu da sənəin anandır!“ Həmin andan sonra şagird onu öz evinə apardı“ (Yəhya 19, 26-27). Bu mətnə əsaslanaraq katolik kilsəsi öyrədir ki, İsa öz anasını sevimli şagirdinə təqdim etdiyi kimi, bütün başqa sevimli şagirdlərinə də təqdim edir.

Mən də İsanın sevimli şagirdi idim. Mən də Yəhya kimi Məryəm ananı öz anam olaraq evimə apara bilərdimmi? Həmin andan mən Məryəm ananı keçilməz maneə kimi görməkdən əl çəkdim və onu Rəbbin dəyərli hədiyyəsi kimi qəbul etdim. Məryəm ana, bütün analıq gücü ilə məni sevən, qayğıma qalan və mənim üçün dua edən əsl anamdır. O, mənim ürəyimə girərək artıq ilahiyyat ehkamı deyildi.

Mən bu Pasxaya hələ də katolik kilsəsinin üzvü olmağa hazır deyildim. Oruc dövrünün birinci günü uşaqları bacımın yanına göndərmişdim, çünki Stubenvildə bizim üçün ev axtarmalıydım. Az müddət əvvəl Skot Stubenvildəki Fransiskan universitetində müəllim vəzifəsini almışdı. Oruc dövrü başladığına görə Rəbbdən, nədən imtina etməli olduğumu soruşurdum. Fikirləşirdim ki, bəlkə şokolad, şirniyyatlar və ya mənə digər xoş olan başqa şeylərdən qaçınım. Birdən aydın şəkildə hiss etdim ki, Rəbb deyir:

- Kimberli, sən təslim olmalısan!

- Mən nədənsə imtina etməliyəm?

- Sən özünü kənara qoymalısan. Mənə və kilsəmə etibar etmək üçün artıq yetəri qədər bilirsən. İndi artıq kilsəni rədd edib yeni sübutlar tələb etmirsən və bilmədiyini etiraf edərək öyrənməyə hazırsan. Ümumi süfrəyə qoşulmaq vaxtıdır. Bu oruc dövründə özünü qırağa qoymalısan.

Mənə aydın idi ki, Rəbbin özü məni katolik kilsəsinə çağırır. Rəbb bunu mənə agah etdiyinə görə dörd saat dua edib Ona minnətdarlığımı bildirdim. Mənim ürəyimə sülh doldu və qərar verdiyimə əmin idim. Skotu böyük sürpriz gözləyirdi.

Növbəti axşam, Skotla telefonda söhbət edəndə, təzə evimiz haqda danışdıqlarımı dinlədikdən sonra o dedi:

- Yeri gəlmişkən, burada, Kaliforniyada konfransda iştirak edən hamı soruşur ki, kilsəyə apararı yolda haraya gəlib çatmısan?

O çalışırdı ki, onun sualı təsadüfi alınsın. O, həmişə öz içindən gələn sözlərlə Müqəddəs ruhun gücündən dediyi sözlərin fərqi hiss edirdi.

- Sənə təsir etmək istəmirəm. Əgər bu Pasxaya qərar verə bilmirsənsə, eybi yox. Sadəcə de ki, yolun harasındasan.

Mən onun sözlərini bitirməyini gözləyə bilmirdim.

- Bu, elə bu Pasxada baş tutacaq.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Maşınla gedərkən Rəbb mənə agah etdi ki, qərarımı bu Paxada verməliyəm. Skot? Skot, məni eşidirsən?

Bir dəqiqə sonra o özünə gəlib dedi:

- Rəbbə həmd olsun!

Nəhayət ki, Skotun arzusu yerinə yetdi və bizim ailə yenidən birləşib bütünlüklə katolik ailə oldu. Bu, möhtəşəm sevinc və inanılmaz azadlıq idi!

Vaxt gəlib çatdı. Skotun ruhani başçılığı altında ailəmizin birləşmə vaxtı. Kilsədə ər-arvad kimi yerinə yetirəcəyimiz xidmətlər üçün ümumi fikirləri paylaşmaq vaxtı. İndiyə kimi qaranlıqda qalmış suallarına, İsa Məsihin yaratdığı və qoruduğu kilsədə cavablar tapıb anlayacağım vaxt və mübarizəmi kənara qoyub Rəbbə gözlərimi açdığı üçün dərin minnətdarlığımı bildirməli olduğum vaxt.

Messa zamanı çörəklə şərabın Rəbbin bədənə qanına çevrilməsinə artıq bir ildən çox iman etdiyimə baxmayaraq, indiyə kimi Evxaristiyanı qəbul etməyi arzulamırdım. İndi isə Evxaristiyanı qəbul etmək yangısı gecənin son və səhərin ilk arzusu idi. Yeniyetmə olanda İsanı Rəbbim və Xilaskarım kimi hədiyyə aldım. İndi isə onun bədənini və qanını almağa çalışırdım. İsa Məsih bizim üçün özünü aşağı tutaraq insan bədənini aldı və özünü qurban verdi. O, eyni yerdə dayanmayıb daha irəli getdi. Bizə öz bədənini verdi ki, ruhlarımıza həyat və qida olsun. Bütün bunların əsası o idi ki, Rəbb, yalnız ürəklərimizdə deyil, içimizdə, yəni fiziki bədənimizdə də yaşayıb bizi Allahın canlı məbədinə çevirsin. Hiss edirdim ki, ürəyim bu sevinclə alışıb-yanır.

Bu yeniliyi paylaşmaq asan deyildi. Bəzi insanlar, „sən heç təsəvvür də edə bilməzsən ki, sənə üçün nə qədər dua etmişdim!“ - kimi sözlər deyərək o qədər güclü sevinc yaşayırdılar ki, məni bir az utandırırtdılar. Bəzi protestant dostlarım isə, inanmırdılar ki, dörd il sonra təslim oldum və „dəhşət!“ - deyə heyifsilənirdilər.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

Mən bu xəbərlə öz ailəmə böyük kədər yaşatdım. Onlar məndən üz döndərmədilər, amma məni sevdikləri üçün ürəkləri ağrıyırdı, çünki onlar bu qərarımın gələcəkdə nə nəticələr verəcəyindən narahat idilər.

Mən bu Pasxada katolik kilsəsinin üzvü olacağım barədə valideynlərimə xəbər verəndə atam məni nə fikrimdən daşındırmadı, nə də həvəsləndirmədi, amma soruşdu:

- Kimberli, sən həyatın barədə yalnız İsanın qarşısında cavabdehsən. Onun qarşısına çıxanda təmiz vicdanla nə deyəcəksən?

- Ata, bütün ürəyimlə - İsa, sənın məhəbbətin mənə baha başa gəldi, bütün başa düşdüyüm sözlərinə itaət etdim və sənın ardınca birbaşa katolik kilsəsinə gəldim - deyəcəm.

- Kimberli, əgər bu sözlər məhz deyəcəyin sözlədirsə, onda belə də et.

Skotla mənim üçün Oruc dövrünün iki həftəsi xüsusi lütfə dolu idi. Katolik kilsəsinə keçməyimlə bağlı çətinliklərim yox olmuşdu. Mən qeyd olunmuş tarixə qədər gözləyə bilmədim. Haradasa Pasxaya iki həftə qalmış Skot məndən soruşdu:

- Nə üçün təsbehlə dua etmirsən?

- Əzizim, mən katolik olmağa çalışıram, məni tələsdirmə.

- Bağışla, bu sadəcə təklif idi.

Növbəti həftə Skot televiziya gedəndə Bill Şteltemayer ona demişdi:

- Yeri gəlmişkən, Müqəddəs Ruh məndən təsbehimi sənın həyat yoldaşına verməyimi istədi.

Skot son söhbətimizi xatırlayaraq dedi:

- Mən hətta bilmirəm bunu götürüm, ya yox.

Bill əl çəkmədi:

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

- Bu təsbehi mənə Roma papası vermişdi və heç vaxt düşünmürdüm ki, ondan ayrılacam, amma Müqəddəs ruh bu təsbehi Kimberliyə verməyimi istəyir. Ona görə də mən qəti qərarlıyam.

Skot mənə bu hadisəni danışdı və təsbeh haqqında bir kitab verdi, amma son qərarı özümə saxladı. Təsbehi əlimə alanda ona baxıb fikriləşdim ki, hər bir katolik üçün necə böyük bir hədiyyədir! Mən onun sadəcə stolumun üstündə yatmağına icazə verə bilməzdim. Bəs cəsarətim çatarmı ki, ondan istifadə edim? Mənim bildiyimə görə, təsbehlə dua İsa Məsihin mühakimə etdiyi, sözlərin təkrar-təkrar deyilməsinə misaldır (bax Matta 6,7). Skotun təsbeh haqqında verdiyi balaca kitab mənim baxış tərzimi dəyişdi. Bu kitab imanlıları dua edərkən Rəbbin qarşısında özlərini balaca uşaqlar kimi təsəvvür etməyə həvəsləndirirdi. Kitabın başqa yerində sözlərin təkrarlanması haqda danışılır. Əgər biz ürəyimizi və aqlımızı duanın sözlərinə cəmləmədən onları deyiriksə, bu sözlərin təkrarlanması büt-pərəstlərin boşboğazlığı kimi çıxır. Başqa bir yerində isə bir nümunə tapdım. Orada deyilir ki, əgər uşaq gün ərzində anasına dəfələrlə „Ana, səni sevirəm!“ - deyirsə, bizim heç aqlımıza da gəlməz ki, ona „Əzizim, sən boş yerə təkrarlayırsan!“ deyək. Biz təsbehlə dua edərkən eyni bu uşaqlar kimi deyirik: „Ana, səni sevirəm! Mənim üçün dua et.“

İlk üç gün ərzində təsbeh duasına belə başlayırdım: „Ya Rəbb, ümid edirəm ki, bu sənə xətrinə dəymir.“ Bir neçə gün keçdikdən sonra isə hiss etdim ki, Rəbb məni dəstəkləyir və bu dua vasitəsilə mənə danışır. Təsbeh duam həyatımın ayrılmaz bir hissəsi oldu və yalnız bundan sonra Skota təsbehlə dua etdiyimi dedim. Bu, hadisələr zəncirindən daha biri idi ki, göz yaşları və qucaqlaşma ilə Skotun, hətta bunda haqlı olduğunu təvazökarcasına etiraf etdim. Sonra ona dua gündəliyimdə yazdığım sözləri oxumuşdum:

„Ya Rəbb, sənə məhəbbətinin istisi ilə ürəyimin buzlarını ərit. Mən düzgün yolda olmaq və əllərimlə sənə işlərini yerinə yetirmək

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

istəyirəm. Xahiş edirəm, Skotun ruhani başçılığını illərlə rədd etdiyim üçün məni bağışla və mənim daş ürəyimi Evxaristiyanın yaratdığı canlı ürəklə əvəz et. Sənə təşəkkür edirəm ki, peşmançılığın və Tövbə sirrinin əzəmətli lütfü günahlarımı təmizlədi və Məsihin bədəni olan kilsəyə etdiyim haqsızlığı başa düşüb səhvimi düzəltmək üçün mənə kömək etdi.

Mən böyük sevinclə toy mərasiminin başlamasını gözləyib Bəyi və Onun Atasını qarşılamışdım. İsa isə istəyirdi ki, mən onun gəlini olan kilsəni də tanıyım və kiminlə bu mərasimi qeyd edəcəyimi dərk edim. Hansı bəy istəyirdi ki, toya gələnlər yalnız ona müraciət etsinlər? O istəyirdi ki, mən onun gəlini tanıyıb onu da şanlandırım. İndiyə kimi kilsə mənim üçün ruhani, toxunulmaz və abstrakt bir şey idi. İndi isə o, təsirli vəzlər və liturgiyadan daha böyük bir şey olmuşdu, çünki o mənim üçün artıq şəxsiyyət idi. Kilsə həqiqi və dərin ehkamların cəmi deyil, yeganə və canlı bir məxluqdur. Onun içində mənim kimi mükəmməl olmayan, xəstə, həkimə möhtac və eyni zamanda Allahın lütfü sayəsində paklanmış insanlar olur.

Mən qərara gəldim ki, bu oruc dövründə özümü Allaha həsr edim, çünki Allahın lütfünün köməyi ilə imtina etməli olduğum şeylər artıq mənim üçün nə lazımlı, nə də arzu olunan deyildi. Allahım, sən məhəbbətin bütün səddləri söküb-dağıtdı. Bəli, Skot düz idi. Rəbbim, niyə mənimlə belə edirsən? Öz məhəbbətini mənə göstərmək üçün? Qrov şəhərindəki sən kimin Allahı olduğunu tanıya bilmədiyim o günü xatırlayıram. Mən çalışırdım anlayam ki, sən Skotu dəstəklədiyən üçün mənə qəzəblisən? Mən heç tərپənə də bilmirdim. Məni çox kədərləndirdiyi üçün oxuyub öyrənə və hətta dua edə bilmirdim. Arzularımı, baxışlarımı, incəsənət üzrə magistr dərəcəsinə, həqiqət anlayışlarımı oldürmək istəmirdim. Bütün bunlar sanki bir-biri ilə bağlı idi. İlahiyyat baxışlarımı dəyişmək, ailəmə ziyan vurmaq və dostlarımı itirmək təhlükəsi ilə üz-üzə idim və bütün bunlar baş verməməliydi. Bu, gecə kabusu kimi idi, amma mən əmin idim ki,

gec-tez bitəcək.

İndi isə Rəbbim, bütün bunların mənə olan sevgini göstərdiyini anladım. Sən məni həqiqəti tapdığım üçün deyil, həmişə və hər addımında sevirdin. Sən məni, kimsə ola biləcəyim üçün yox, mən olduğum üçün sevirdin.

Xahiş edirəm, mənə hər şeyi yenidən öyrət. Özümü sənə təslim edirəm. Mən dulusçunun əlindəki gil parçaları kimi əriyib, sonra sənin sevincinin şəfası ilə yenidən birləşib yeni və tək bir formanı almaq istəyirəm. Ya Rəbb, qəlbim sənin əzəmətindən nəğmələr deyir. Son yeddi il ərzində mənə Skotun və öz tərəfimdən göndərdiyin sınaqlar əslində sənin hədiyyələrin idi. Əzablar isə bizi böyük sevincə gətirib çıxartdı.“

Pasxa bayramına bir həftə qalmış dua edəndə katoliklər üçün Evxaristiyanın necə böyük mənə daşdığına heyrətlənirdim. İmanla Evxaristiyada mövcud olduğunu bildikləri Məsihə ibadət etmək üçün katoliklər onu xüsusi qızıl şüalı dəmir qabda saxlayırlar. Əksər protestantlar kimi mən də Məryəmi, müqəddəsləri və müqəddəs sirrləri Allahla imanlılar arasında sədd olaraq görürdüm. Onlar birbaşa Allaha aparan yolla deyil, sanki dolayı yolla gedirdilər. İman dənizin dərinliyindən çıxarılmış, üstü gil və yosunlarla örtülmüş xəzinə kimidir. Onu artıq şeylərdən təmizləmək lazımdır. Eyni ilə katoliklər əsrlər boyu toplanmış və Allaha aparan yolun üstünə yığılmış artıq şeyləri atmalıdırlar.

Amma artıq başa düşürəm ki, əslində əsl iman məhz belə olmalı imiş. Katolik imanı abstrakt, yəni xəyali bir din deyil, canlıdır, çünki orada canlı Məsih mövcuddur. İmanlılar da onun bədənini və qanını qəbul edərək, Allahın canlı məbədinə çevrilirlər. Evxaristiya, yəni Müqəddəs bəxşişlər kilsənin ortasında yaşayan Məsihin özüdür. Kilsənin bütün ehkamları və sirrləri qızıl şüalar kimi məhz Ondan saçıq.

Eyni ilə Skotun yaşadığı kimi, mənim də dua ilə keçirtdiyim Pasxa gecəm həm sevinc, həm də kədərlə dolu idi. Valideynlərim həyatımı dəyişən bu addımında yanımda olmaq üçün messaya qatılmağa qərar verdilər. Onlar əmin oldular ki, bu vacib addımın şahidləri olmalıdırlar. Mən onların gəlişinə şad idim, amma hiss edirdim ki, mənim onlardan ayrıldığıma görə yaşadıkları kədəri mən də yaşayıram. Eyni zamanda isə, kilsəyə üzv olduğum üçün sevincli idim.

Onlar böyük sevgi ilə bizə gəlmişdilər. Pasxadan bir neçə gün əvvəl axşam yeməyini bir yerdə yeyəndə mənə onlara ürəyimi açmaq üçün qeyri-adi imkan yarandı. Mən onlara niyə katolik olacağım haqda danışdım. Mən istəyirdim ki, onlar bu qərarımı illərlə etdiyim dualardan və axtarışlarımdan sonra özüm verdiyimi bilsinlər. Onlara hətta dedim ki, əgər Pasxanın səhərisi Skot ölsəydi belə heç vaxt bir protestanta yenidən ərə getməzdim, çünki mənim imanım mənə baha başa gəlmişdi.

Həmçinin onlara demək istəyirdim ki, onların kədərlərinin əsas səbəbi mən deyiləm. Bütün bu hadisələrin arxasında olan yeganə Rəbb Allah idi. Mənim üçün həyatıma istəmədən girən Katolik kilsəsinə və ya Skotu günahlandırmaq daha asan olardı, nəinki Rəbb Allahı. İndi isə başa düşürdüm ki, Rəbb öz lütfü sayəsində, məni çox sevdiyi üçün həyatımı dəyişdi.

Böyük Şənbə günü səhər dostumuz Barb ailəmizin aid olduğu kilsə qrupundan bizə üç dənə zanbaq gülü gətirib Pasxa liturgiyasından sonra bizim üçün qonaqlıq təşkil etdiyini bildirdi. Zanbaq gülü Pasxa bayramının rəmzidir və istəyirdilər ki, bütün bu gün ərzində evimizi sevinc saçan ətir bürüsün. Daha sonra isə Milviyakidən vəftiz şahidlərim El Syuz və onun həyat yoldaşı gəldi. Pasxa liturgiyasına hazırlanarkən valideynlərim mənim üçün dua edirdi. Hamı ilə birlikdə kilsədə də dua etdik.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

İlk tövbəmdən sonra təklikdə dua etdim və özümü Pasxa liturgiyasına hazırlayırdım. Skot üçün balaca bir məktub yazmışdım: „Əzizim Skot! Mən hədsiz minnətdarlığımı bildirirəm ki, sən hər ikimiz üçün bu yolu keçdin. Səni sevirəm. Kimberli.“ İman xəzinəsini tapdığım üçün necə təşəkkür edəcəyimi bilmirdim.

Liturgiya zamanı Skot arxa skamyada əyləşib sevincdən ağlayırdı, çünki imanımın bütövləşdiyinə və onunla birlikdə Evxaristiyada Rəbbi qəbul etdiyimə şahid oldu. Valideynlərim də yaxınlıqda oturub gözyaşları içində mənim üçün heç vaxt istəmədikləri və bizi ayıran kilsə ilə birləşməmi izləyirdilər. Mən də, bu kədərlə bu sevinci eyni anda necə yaşayacağımı bilmirdim.

Liturgiyadan sonra qonaqlıq başladı. Valideynlərim bu qonaqlıqda bir az qalıb getdilər. Mən dostlarımın göstərdiyi sevgi sayəsində sevinc içində idim. Pasxa bayramının möhtəşəm səhər messasından sonra bizim ailəmiz Milviyakiyə yola düşdü. Orada dost-tanışlarla əhatə olunmuş, Skotun ruhani dostu Volfun evində katolik ailəmizin yenidən doğuluşunu qeyd etdik. Bu necə də ifadə olunmaz böyük sevinc idi! Rəbbə gedən yolda sanki bahar gəldi.

9. Katolik ailəsinin həyatı

Skot:

Protestantlar həvəsli mahnıları, Müqəddəs kitabdan sitatlar gətirən vəzləri, pastorların siyasi xadimlər kimi ifadələrini, aktiv qrup tərzlərini, sərbəst şəkildə aparılan duaları, iman səbəbi ilə təşkil olunmuş qonaqlıqları, birlikdə İncilin öyrənilməsini və bunun kimi başqa şeylərdən ibarət olan həyat təzi yaşayırlar. Hər kəs öz zövqünə uyğun olan bir şeyə əməl edir. Əksər hallarda protestantlar Katolik kilsəsinə keçəndə, sanki şok keçirirdilər, çünki bütün bunları itirirlər. Əksər katolik kilsələrində bu kimi fəaliyyətlərin olmadığı aydın şəkildə görünür. Katolik kilsəsinə daxil olan insan üzv olduqdan sonra evinə qayıtdığını hiss edir ki, amma sanki əvvəlki „doğma ev“ abuhavası əksik olur. Biz də Kimberli ilə bütün bunları keçmişik.

Stubenvil universitetindəki katolik kilsəsi isə, başqa cür yanaşmanın nümunəsidir. Həmin vaxtlar Katolik imanını ilə Protestant imanının təbii şəkildə birləşdirilməsi məndə çox güclü təəssüratlar yaratmışdı. Mən başqa kilsələrin ayırdığı, amma katolik kilsəsinin bir tutduğu real həyat və təntənəli kilsə mərasimləri, Rəbbin sözlərinin yayılması və sosial problemlər zamanı fəaliyyət, ruhani həvəs və ilahiyyat elminin dərinliyi, akademik azad düşüncə və kilsə adətlərinə sadiqlik, canlı kilsə yığıncaqları və insanın içində etdiyi dərin mənəvi dualar, coşğun vəzlər və sakitlikdə yaşanılan sirrlər, Müqəddəs yazılar və nəsil-dən-nəsilə ötürülmüş Kilsə adətləri, bədən və ruh, şəxsi və ümumi və bu kimi başqa şeyləri deyirəm.

Kimberli katolik imanını qəbul edəndən bəri biz bütün bunları bir ailə kimi paylaşırıq. Hər gün universitet kilsəsində liturgiyada iştirak edirik, çünki Evxaristiya bütün həyatımızın mərkəzinə çevrilib.

Biz uşaqlarımızı Müqəddəs yazılarla kilsə həyatının birləşməsində tərbiyə edirik. Beləliklə, övladlarımız onlarla keşif və yüzlərlə tələbələrin gündəlik həyatlarında İncilin tətbiqinə şahid olurlar.

Belə tələbələri təhsilləndirmək həyatımın ən gözəl məşğuliyyətidir. Onların Müqəddəs yazılarla ilahiyyəti həvəslə öyrənmə və çoxlu suallar vermə arzuları var. Rəbb sayəsində anlayıb dərk etdiyim şeyləri onlarla paylaşmaq bitib-tükənməyən sevinc bulağıdır. Onlar dərslərini bitirdikdən sonra öyrəndiklərini öz işlərində və insanlarla münasibətlərində tətbiq etməyə çalışırlar. Mən iman edirəm ki, Rəbb bu universitetdə Katolik kilsəsinin gələcək liderlərini böyüdür.

Mənim universitetdəki işimdən əlavə Rəbb Kimberli ilə mənə bütün ölkəmizin hər bir tərəfi üçün saysız-hesabsız xidmətlər imkanı verdi. Əksər görüşlərimizin video və səs yazmaları özümün nə imkan, nə də vaxt tapıb gedə bilmədiyim ölkənin ən uzaq yerlərinə qədər gedib çatırdı. Bu səs yazmalar hətta bir çox digər ölkələrə də yayılmışdı. Bizə Kanada, Meksika, İngiltərə, Şotlandiya, Hollandiya, Polşa, Litva, Belçika, Avstriya, Avstraliya, Yeni Zelandiya, Qana, Yaponiya, İndoneziya, Filippin və sairə ölkələrdən yazıb, zəng edirdilər. Biz isə hətta ümidlərimizi itirmişdik ki, yenidən birlikdə Rəbbin sözlərini vəz edə bilərik!

Bütün bunlar Terri Barber və „Saint Joseph Communications“ ilə iş birliyi sayəsində həyata keçirildi. 1989-cu ildəki otuz beş nəfərin qarşısında həyatımın necə dəyişilməsi haqqında apardığım mühazirənin səs yazması bir ilə otuz beş min nəfərdən çox izləyici tərəfindən əldə edildi. Son illərdə isə onların sayı yüz minlərə çatdı. Bundan əlavə, Terri katolik imanının çətin suallarını izah edən iki yüzdən çox səs yazmalarımı çıxartdı.

Mənim atam haqlı çıxdı. O həmişə mənə zərgər yox, ilahiyyatçı olan kiçik oğlu ilə nə qədər fəxr etdiyini deyib, bunun yadımdan çıxmağına imkan vermirdi. Uzun müddətli xəstəlikdən sonra, o, 1991-ci ildə vəfat etdi. Bu, həyatımın ən çətin, eyni zamanda isə ən xeyirdualı dönəmlərindən biri idi. O, illərlə ateist olmasına baxmayaraq, çəkdiyi əzablardan sonra şəxsi olaraq Rəbbi sevdi. Onun həyatının son həftələrində birlikdə dua etmək, Müqəddəs yazıları oxumaq, həyatlarımız və Rəbbimiz haqqında söhbət etmək üçün çox vaxtımız oldu. Mən heç vaxt Rəbb onu çağıranda onun əlindən tutub gözlərini bağladığımı unutmayacam. Eyni ilə Rəbb mənə belə bir ata bəxş etdiyinə görə həmişə minnətdar olacam, çünki o mənə Səmavi atanın sevgisini qazanmağa kömək etmişdi.

Bir həftə sonra Kimberlinin atası professor Cerri Kerk mənə zəng edib birlikdə Romaya, II Yoan Pavel ilə görüşə getməyimizi təklif etdi. Bu görüş, həqiqətən də, Allahın xeyir-duası idi. Cerri, RAAP təşkilatının yaradıcısı olaraq Amerikadakı digər dini qrupların nümayəndələri ilə birlikdə Vatikana üç günlük konfransa çağırılmışdı. RAAP təşkilatının fəaliyyəti pornoqrafiyaya qarşı mübarizədən ibarətdir. Bu üç günlük konfrans dünya üzrə pornoqrafiyaya qarşı çıxıb, fəaliyyətdə olan bütün qrupların birlikdə addımlamaları üçün kardinal Bernardin tərəfindən təşkil edilmişdi. Konfransın sonunda indiyə qədər olan fəaliyyətimizi təqdim edib, gələcəklə bağlı işlərimizi müzakirə etmək üçün Roma papası ilə görüşməliydik.

Beləliklə, mən ilk dəfə Romaya getdim. Görüşlərimizin arasında mən turist kimi deyil, bir imanlı olaraq Müqəddəs Peter kilsəsi ilə birlikdə digər kilsələrə də baş çəkə bildim. Mən Rəbbin qəlbimi doldurduğu sevincdən və heyranlıqdan özümdə deyildim.

Konfrans bitdikdən sonra dördüncü gün axşam tərəfi bizi uzun dəhlizlərdən keçirərək iclas zalına ötürdülər. Roma papasının gəlişini gözləyərkən ürəkdən dərin bir dua etdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

O, içəri daxil olanda bütün zala sükut çökdü. Proqram üçün ayırılmış rəsmi vaxt bitdikdən sonra Cerri hər kəsi fərdi olaraq Papaya təqdim etdi. Mənim sıram çatanda qayınatamın sözlərini eşitdim:

- Cənab, sizə Stubenvildəki Fransiskan universitetinin professoru Skot Hanı təqdim edirəm!

O, əlini uzadaraq məni salamladı və dərhal başqalarını təqdim etməyə keçdi. Mən isə şadyanalılıqla Rəbbə təşəkkür edirdim ki, bir neçə saniyəlik də olsa, mənə verdiyi ruhani atamla görüşə bilmişdim. Mən elə indicə həvari Peterin davamçısı və Məsihin yer üzündəki nümayəndəsinin əlini sıxmışdım! Mən, keçmiş güclü anti katolik döyüşçü!

Bir saat sonra yenidən konfrans zalında yığıldıq. Mən içəri girəndə qayınatamın qəh-qəhəsini eşitdim. O, stolun qarşısında duraraq şəkillərə baxırdı. Mən maraqlanmaq üçün ona yaxınlaşdım. Çatanda gördüm ki, o, qayınatamın məni Roma papasına təqdim etdiyi şəkilə baxır.

- Heç ağıma da gəlməzdi! Cerri səni Papaya təqdim edir!

Yenidən qəh-qəhə çəkərək məni qucaqladı. Bu mənim möhtəşəm qayınatamdır!

Bir neçə dəqiqə sonra telefon zəngi eşitdik. Yaşlı bir insan içəri girərək soruşdu:

- Professor Skot Han burada deyil ki?

Mən elimi qaldırdım.

- Sizi telefona çağırırlar.

Telefona yaxınlaşarkən kimin zəng vurduğu barədə düşünürdüm. Dəstəyi qaldıranda kim isə ləhcə ilə danışdı:

- Siz sabah səhər saat yeddidə, II Yoan Pavelin şəxsi kilsəsində aparacağı messada iştirak edə bilərsinizmi?

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

İlk təəssüratım belə idi ki, kimsə mənimlə zarafat edir, amma sonra Roma papasının katibi professor Rokko Buttilione ilə keçirdiyim görüşü xatırladım. O mənə Papanın səhərlər olan messasında iştirak etməyi təklif etmişdi.

- Bəli, əlbəttə mümkündür!

Mən elə həyəcanlı idim ki, detalları soruşmadım, amma xoşbəxtlikdən konfrans zalında Vatikan administrasiyasının üzvü kardinal Kassidi var idi və o mənə lazım olan məlumatları verdi. Səhər saat yeddinin yarısında əvvəlcədən təyin olunmuş girişdə gözləməliydim. Orada İsveçrə keşikçisi məni qarşılayacaqdı.

Həmin gecə demək olar ki, yatmamışdım, səhər isə özümü taksi ilə Müqəddəs Peter kilsəsinə çatdırdım. Təyin olunmuş vaxtdan bir saat əvvəl artıq orada idim. Həyətdə gəzinərək təsbeh duası edib özümü həyatımın ən möhtəşəm anı üçün hazırlayırdım. Vaxt çatdıqda keşikçi məni qarşılamaq üçün çölə çıxdı. O məni pilləkanlarla aşağı ötürüb bir neçə dəhlizlərdən keçirərək, nəhayət ki, Roma papasının apardığı səhər messası üçün dəvət olunmuş keşişlərin və yepiskopların toplandığı yerə gətirib çıxartdı.

Həyəcan içində gözləyirdim. Birdən Papanın şəxsi katibi içəriyə boylanıb soruşdu:

- Stubenvil Fransiskan universitetinin professoru Skot Han buradadır?

Onun italiyan ləhcəsinə görə nə dediyini anlamadım. Nəhayət, mənə çatdı ki, mənim haqqımda soruşur və əlimi qaldırıb cavabladım:

- Bu, mənəm.

O mənə baxdı və başını əyərək dedi:

- Yaxşı, mən hörmətli Papaya çatdıraram.

Mən baş verənləri anlaya bilmirdim, amma bütün keşişlərin mənə baxdığını hiss edirdim. Onların gözlərində sanki „O kimdir? Onun burada olmağının səbəbi nədir?“ yazılmışdı.

Tezliklə biz zaldan balaca kilsəyə keçdik. İçəri girəndə artıq II Yoan Pavelin Evxaristiyanın qabağında dizi üstə çökərək dua etdiyini gördüm. Mən də onun yaxınlığında bir yerdə diz çöküb Rəbbdən öz lütfü sayəsində qəlbimi ruhani atamın qəlbi ilə birləşdirməsini dilədim. Bu dua ilə biz Rəbbin bizimlə bağladığı Əhdini yeniləyən Pasxa süfrəsini xatırlamağa hazırlanırdıq.

Roma papası messanın hər anında nə qədər sevgi və hörmət göstərirdi! Mən xatırlayıram ki, əvvəllər heç vaxt heç bir messada Məsihi bu qədər canlı hiss etməmişdim.

Messa bitdikdən sonra hər kəs kilsəni tərk etdi, Papa isə diz üstə döşəkcəsinə çökərək minnətdarlığını bildirdi. Kilsədə qalan sonuncu insan mən idim, çünki yenə də Papanın yanında bir az dua etmək arzuma qarşı dura bilmədim. Sonra dəhlizdən gələn ayaq səslərini eşitdim. Onlar messada iştirak edənləri yola salanda kiminsə çatışmadığını biliblər. Mən ayağa durdum və çıxışa tərəf addımladım. Həmin an Papanın şəxsi katibinin kilsəyə gəldiyini gördüm və o, məni Roma papası ilə planlaşdırılmış bir neçə dəqiqə sonra olacaq digər bir görüşə ötürdü. Gözləyərək dua edirdim və içimdə ona deyəcəyim ürək sözlərimi təkrarlayırdım. Qəfildən Papa içəri daxil oldu. Mənə ən çox təsir edən onun görünüşünün necə dəyişməsi idi. Dünənki görüşdə onun çöhrəsi yorğun, bu gün isə çox gümrəh və diqqətçil görünürdü. Hər kəslə fərdi olaraq maraqlanır və söhbət edirdi. Hamı ilə elə danışırdı ki, sanki otaqda danışdığı insandan başqa heç kəs yoxdur. O hamının gözlərinin içinə baxaraq cavab vermədən öncə diqqətlə dinləyirdi.

Sonra mənim növbəm gəlib çatdı. Qarşımda dayanıb məni salamladı. Hörmət əlaməti olaraq hər iki əlimi uzatdım və o, məni qucaqladı. Sonra mən hədiyyə kimi bağlanmış səs yazmalarımın toplusunu, şəxsi məktubumu və Barber ilə Han ailəsinin sevgi və hörmət rəmzi olaraq hədiyyələrini ona təqdim etdim.

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

O mənim gözlərimə baxaraq dedi:

- Rəbb sizə xeyir-dua versin. Siz Stubenvil universitetinin ilahiyyat professorusunuz?

- Bəli.

- Zəhmət olmasa, universitetin işçi və tələbələrinə salamlarımı çatdırarsınız.

- Ata, bir ay əvvəl atamı itirdim, amma indi göylərdəki Atamız mənə ruhani atamla görüşməyi nəsb etdi.

Bunu eşidəndə o məni yenidən qucaqlayıb diqqətlə mənə baxıb dedi:

- Başınız sağ olsun. Rəbb ona mərhəmətini göstərsin, onun üçün dua edəcəm.

Mənim qəlbim coşub-daşırdı. Mən Müqəddəs yazılardan bir ayəni xatırladım: „Yer üzündə bağlayacağınız hər şey göydə bağlanmış olacaq...“

Bir neçə dəqiqə ərzində ruhani yolum, yəni altı il bundan əvvəl Katolik kilsəsinə qarşı döyüşçü olduğumdan, presbiteriyan pastorundan necə imanlı katolikə çevrildiyimdən və katolik kilsəsində ailəmi tapdığımından danışdım.

O, hörmətlə dinləyib yenidən əlimi sıxdı və xeyir-dua verərək mənə təsbeh hədiyyə etdi. Məsihin kilsəsinin nümayəndəsi və Allahın ailəsinin çobanı II Yoan Pavel ilə görüşümüzdən sonra Rəbbin mənə bildirdiyi sözləri xatırladım: „Oğlum, gözəl şeylər hələ qabaqdadır!“

Kimberli:

Katolik kilsəsinə üzv olduqdan altı həftə sonra böyük oğlumuz Maykl ilk Evxaristiyasını qəbul etdi. Az müddət əvvəl mən katolik olduğum üçün qəlbim sevincdən sinəmdən çıxırdı. Mən hətta təsəvvür edə bilmirdim ki, katolik kilsəsində böyüyən valideynlər öz nikahları, övladları və onların Rəbbin süfrəsinə gətirilmələri haqqında arzulayanda nələr hiss edirlər. İkinci oğlumuz Gabriel də artıq Evxaristiyanı qəbul etdi və biz bu dəyərli anın Anna üçün də gəlib çatmasını gözləyirdik.

Mənim qəlbim çox şey arzulayırdı. Mən ümid edirdim ki, göydən enən Quzunun bayramı onlar üçün bayramdan sonrakı qonaqlıqdan daha vacib və Evxaristiyada olan İsanın mövcudluğu, bayram hədiyyələrindən daha dəyərli olacaq.

Bir dəfə messada olanda Skot mənə yönələrək dedi:

-Təsəvvür edirsən ki, mələklər indi nə fikirləşirlər?

Onun sualı məni əvvəllər düşünmədiyim şeylər haqda düşünməyə vadar etdi. Əbəttə ki, mələklər də messada iştirak edirlər, lakin Evxaristiyanı qəbul etmirlər. Onlar da buralarda haradasa heyvət və ehtiram içində Səmavi Atanın inanılmaz sevgisini izləməlidirlər. Bu sevgi sayəsində Məsih bizə görə insan təbiətimizi qəbul edib özünü qurban verməsi üçün dünyaya göndərildi. Məhz bu bizi Onun dirilib ucalmış bədəni və qanı ilə qidalandırır. Necə də böyük bir sirrdir!

Messadan əvvəl Evxaristiya orucu mənim üçün xeyirli təcrübə oldu. Mənim həyatımda belə cismani oruclar çox az idi. Buna görə də bu kiçik oruc, mənim diqqətimi fədakarlığa və Rəbb üçün səy göstərüb yaşamağa cəmləyirdi.

Bizim Stubenvilə köçməyimiz çox xeyir-dualı oldu. Universitetdə və kilsədə biz çoxlu möhtəşəm dostlar qazandıq.

Bizim təşkil etdiyimiz qrupda qırxdan çox ailə var idi. Bu qrupun adı „Məryəmin qəlbi“ və fəaliyyəti isə uşaqlara ailə içində məsihçi tərbiyəsi verməkdən ibarət idi. Kollecın tələbələri bu işdə bizə çox kömək edirdilər.

Bizim həyatımız necə dəyişdi? Qəlbim Rəbbin mərhəməti və son beş ildə çox çalışdığım, amma həyatımda görə bilmədiyim xilasımın sevgisi ilə dolub-daşırdı. Fikirləşirəm ki, hisslərimi üç yerə bölə bilərəm: Allahla münasibətimin bərpası, yenilənmiş xidmət və yeni doğulmuş ailə.

Ailəmizin mənəvi birliyi yerinə yetmişdi. Bizim imanımız və ümidimiz bütün yaşadığımız çətinliklərdən və mübarizələrdən sonra dərinləşərək yenidən bir olmuşdu. Mən yenə də sevərək Skotun dərslərində iştirak edirdim. Müqəddəs kitab üzrə dərslərdə artıq qıcıqlanmır, əksinə, həqiqi sevinclə dolurdum.

Fransiskan universitetindəki kilsədə toplanmış, Allahı sevən, həm də öz imanını, ümidi və məhəbbətini paylaşmaq istəyən imanlılarla birlikdə tez-tez Rəbbin süfrəsinə qonaq olurduq. Həmişə övladlarımızın qabağında narazılığımızı göstərməməyə çalışmağımıza baxmayaraq, onlar keçmişdə bizim həmfikir olmadığımızı aydın şəkildə hiss etmişdilər. İndi övladlarımız bir-birimizi bağışlamağımızdan ləzzət alır, birliyimizə görə isə, sevinclərini bizimlə paylaşdılar.

Bizim birlikdə xidmətimiz də bərpa olundu. Əlbəttə, bəzi arzularımız yerinə yetmədi, amma Rəbb onların yerini başqa şeylərlə bolluca doldururdu. Bizim möhtəşəm qonaq qəbul etmə imkanlarımız var idi. Hər il evimizdə üç yüz nəfərə qədər qonaq olurdu. Bundan əlavə, həmişə bir-birinin ardınca bizə gələn kollecın tələbələri evimizin həyatına daha da rəng qatırdılar. Skotla həftəlik İncil dərsləri zamanı böyük qonaq otağımız iyirmidən əlliyə kimi insan toplusu ilə qaynayırdı.

Biz Skotla birlikdə Katolik kilsəsinə keçməyimiz barədə mühazirələrə başladıq. İmanımızı bütün ABŞ-da yaşayan səmimi, sadıq və möhkəm imanlı katoliklərlə paylaşmağımız üçün yaxşı imkanlar yarandı. „Saint Joseph Communications“ təşkilatı mühazirələrimizin səs yazmalarını hazırlayırdı. Əvvəllər biz arzulayıdık ki, ABŞ-ın bütün şəhərlərini gəzərək hər yerdə vəz edək. İndi isə onların bu xidməti, sözlərimizi bizim apara biləcəyimizdən də daha uzaqlara aparıb çıxara bilmişdi. Tez-tez, hətta telefon və poçt ilə təbliğ edir, bütün enerjimizi və vaxtımızı bu xidmətə sərf edirik. Bir təsəvvür edin! Mənə elə gəlirdi ki, biz artıq bir də heç vaxt Skotla birgə Rəbbə xidmət edə bilməyəcəyik. Bu mənə o qədər qeyri-mümkün görünürdü!

Ailəmizin yenidən birləşməsinin səbəbi tez-tez qəbul edilən Tövbə sirri və demək olar ki, Evxaristiyanın hər gün qəbulu idi. Biz sevinclə liturgiya təqvimini öyrənir, Milad ilə Pasxadan əvvəlki və hər həftənin beşinci günü olan orucları tutur, kilsə bayramlarını keçiririk. Bundan əlavə, ad günlərimizi, bizim müqəddəs himayəçilərimizin bayramlarını və vəftizlərimizin il dönümlərini keçiririk.

Mən katolik olaraq ilk dəfə hamilə olanda bilirdim ki, hər dəfə Evxaristiyanı qəbul edərkən bətnimdəki uşağı Rəbb əzizləyir və yedizdirir. Bir neçə dəfə açılış olduqdan sonra fikirləşirdim artıq dünyaya uşaq gətirə bilməyəcəm, amma bilirdim ki, hər gün onu Rəbbə təqdim edərək keşiş tərəfindən Rəbbin xeyir-duasını ala bilərəm. Hamiləlik dövrlərində mən ilk dəfə idi ki, övladıma dua etmələri üçün müqəddəslərə müraciət edirdim. 1991-ci il iyulun üçündə Ceremi Tomas dünyaya gəldi. Necə böyük bir sevinc idi! Həm də sentyabrın başlanğıcında! Ailəmə tərəf sanki bir körpü saldıq, çünki Ceremi Tomas atam tərəfindən vəftiz oldu.

Katolik kilsəsinə keçməzdən əvvəl, biz messada birlikdə iştirak etməmişdik, amma indi isə, messa gündəlik həyatımızın möhtəşəm anlarına çevrilmişdi. Bizim aid olduğumuz kilsə universitet kilsəsi olduğu üçün orada həmişə çoxlu keşişlər, yəni tələbələr və professorlar da olurdu. Qızımız Anna balaca olanda belə çox sayda keşişlərin arasında çaşqınlıqla soruşurdu: „O da mənim atamdır?“

Biz öz protestant ənənəmizə uyğun olaraq səmimi qəlbdən ilahilər oxuyub dua etməyi yüksək qiymətləndirirdik. Stubenvil universitet kilsəsi tərəfindən dəyərləndirilən və ailəmizin Allaha ibadətinin vacib bir parçası olan xidmətin əsası insanları həvəsləndirmək və öz sevinclərini paylaşmaq idi. Skot dediyi kimi: „Əgər Evxaristiyanın qəbulu sənə ilahilər oxutmursa səni başqa nə oxuda bilər?“

Messa zamanı bir yerdə olmaq həmişə asan olmasa da, xeyirdualı olur. Bu, bir-birimizin yanında olmağımız və uşaqlarımıza sevgimizi, imanımızı göstərmək üçün gözəl vaxtdır. Hərdənbir elə görünürdü ki, messanın sonunda övladlarımıza başım çox qarışdığından diqqətim dağılır və aldığım xeyir-duanın gücünü hiss etmirdim. Buna baxmayaraq, Məsihin canlı varlığını təklif etmək onları Məsihsiz qoymaqdan daha yaxşıdır. Messanın vasitəsilə bir-birimizə ruhən daha yaxın olub Rəbbə tək bir qəlbə minnətdarlığımızı bildirdikdən sonra öz dünyəvi gündəlik həyatlarımıza qayıtdığımız üçün messanın sonunu „Müqəddəs birlik“ adlandırırıq. Mən Skotun ruhani başçılığı altında ailəmizin yenidən birləşməsi üçün Rəbbə dərinləndirən minnətdaram.

Katolik kilsəsində öz evimizi tapmağımız və həyat yolumuz haqqında fikirləşərək Rəbbin əsl kilsəsinə aparən yolda çəkdiyimiz şübhə və əzablarımız haqqında başqa insanlara danışmaq necə böyük, ifadə olunmaz sevinçdir! Zəbur kitabında yazıldığı kimi: „Xariqələrini xalqının yadına salır.

Rəbb lütfkar və rəhmlidir. (Zəb 111,4)“ Rəbb bizə sonsuz mərhəmətinə görə kömək etsin ki, əməllərimiz, sözlərimiz və fikirlərimizdə, yəni bütün həyatımızla ona xidmət edək.

Son söz

Kilsəyə giriş tariximiz belə idi. Son söz olaraq Rəbbə yenidən təşəkkür etmək istəyirik. Həmçinin də qısa şəkildə Rəbbin öz kəlamı ilə bizə agah etdiklərini paylaşmaq istəyirik.

Katolik bacı-qardaşlarımız! Biz sizi mirasınız olan Katolik imanını öyrənməyə həvəsləndirmək istəyirik. Onu həm öz, həm də digər insanların yaxşılığı üçün öyrənin. Öz imanınızı elə öyrənin ki, nəyə iman etdiyinizi dəqiq biləsiniz. Eyni zamanda imanınızın səbəbini biləsiniz. Hər gün Müqəddəs yazıları açıb oxuyun. Onlar əsrlərlə katolik kilsəsində öyrədilən və Müqəddəs ruhdan ilhamlanaraq sizin üçün yazılmış Allahın həqiqi kəlamıdır. Oxuduqlarınıza iman edin. Bu haqda danışın və dua edin. Onları əzbər öyrənin. Onları dərinləndirən dərk edin və qidalanın. Rəbbin sözlərini o qədər dərinləndirən öyrənin ki, bütün həyatınız ona əsaslansın və bunları sevinclə başqa insanlara da öyrədin. Bu yolla kilsənin həqiqi təlimi, yəni məsihçilik dünyanın bütün hər yerinə yayılsın. Katoliklər Məsihin nurunu insanlara daşımalıdırlar.

Bundan əlavə, Katolik kilsəsinin katexizisini (KKK) heç olmasa bir dəfə başlanğıcdan sona qədər oxuyun. Beləliklə, biz II Vatikan məclisinin tapşırıqlarını yerinə yetirmiş olarıq. KKK – kilsənin təlimi, yəni bu günlərimiz üçün nəsildən-nəsilə ötürülmüş həqiqətləridir. Yəqin ki, II Vatikan məclisinin sənədləri sizdə də var. Elə deyilmi? Onun üstünün tozunu silməyə və bir neçə həftəlik canlı kilsə təlimini,

yəni onun bizə yönəltdiyi sözləri diqqətlə nəzərdən keçirməyə dəyərdi. II Vatikan məclisi katolikləri yenilənməyə çağırırdı, amma bu çağırışın cavabı hələ tam gəlmirdi. Əgər sadə katoliklər bu yolda ilk addımı atsalar cavab tam olacaq. Əslində isə bu o qədər də çətin deyil. Bunu ən sadə insan da edə bilər.

II Vatikan məclisinin əsas nəticəsi budur ki, hər bir imanlı müqəddəsliyə dəvət olunurdu. Bu o deməkdir ki, yalnız keşişlər deyil, bütün katoliklər müqəddəsliyə çağırılıblar. Bu hər birimizdən, duaların həyatımızın ən yüksək dəyəri olmasını tələb edir. Amerikalılar olaraq özümüzü, daxilimizdəki şəxsiyyəti kamilləşdirib tərbiyə etmək üçün çox məşğul hesab edirik, katolik olaraq isə, bunun ən vacib olduğunu bilirik. Özünü ələ cədvəl qurun ki, həmişə Rəbbə və duaya vaxt ayıra bilərsiniz. İlk baxışdan bu sadə görünə bilər, bəzən çətin ola bilər. Bir sözlə, duasız həyat, ya da duadan kənarda qalmış həyat, hər şeydən daha çətinidir.

İmanlı katoliklərin həyatının əsası Müqəddəs sirlər olmalıdır, xüsusilə isə, Evxaristiya. Yalnız öz gücümüzlə müqəddəs ola bilmərik. Məsih bunu bildiyi üçün Müqəddəs sirrləri təyin etmişdi ki, bizi öz ilahi həyatı ilə birləşdirsin və qidalandırsın. Biz hər şey etməliyik ki, Müqəddəs sirrlərə qarşı laqeydlik və diqqətsizlikdən uzaq olaq. Sirrlər nə magiya, nə də bizi şəxsi iman və çalışqanlıqı olmayan müqəddəsə çevirəcək mexaniki güc deyil. Bir maşın öz-özünə işləyən avtoyuyucudan avtomatik keçdiyi kimi, bir məsihçi də, mexaniki və laqeyd şəkildə liturgiyadan keçməməlidir. Belə olsa onun həyatında heç bir dəyişiklik olmayacaq. Xoşbəxtlik və xeyir bizə çöldən öz-özünə gəlmir. O bizim içimizdəki Allahın səltənətidir. Biz Rəbb üçün qəlbimizdə yer düzəltməliyik. Bu bizi Allahın ailəsinin üzvləri, yəni bacı-qardaşlar kimi sevgiyə çağıran həmin Əhddir. Məsih bizim qəlbimizin mənəvi qidasıdır. Biz özümüzü ona qarşı bağlamamalıyıq.

Müntəzəm şəkildə dua edən, Müqəddəs kitab vasitəsilə Rəbblə ünsiyyətdə olan və Müqəddəs sirləri qəbul edən katoliklər İsa Məsihin həvariləri olmağa çağırılıblar. Bunu evdə, işdə, mağazada və ola bildikləri hər bir yerdə, xüsusilə isə, ailələrində və dostlar arasında yaşamağa çalışmalıdırlar. Son on illər ərzində kilsənin milyonlarla üzvləri fərqli protestant qruplarına və toplumlarına keçmişdi. Bu vəziyyət nəinki köhnə katolikləri geri qaytarmaq, hətta katolik olmayanlara belə Müqəddəs kitaba əsaslanmış və Rəbbimiz İsa Məsihə cəmlənmiş katolik imanının həqiqətini göstərmək üçün yeni və həvəsləndirici imkanlar yaradır.

Gəlin açıq danışaq. Çox vaxt katolik olmayan məsihçilər bizi utandırır. Bəzən onlar, əllərində Müqəddəs kitab və qəlbləri coşqulu şəkildə daha çox bəhrə verirlər, nəinki imanla dolu bütün bir kilsələri olduğu halda laqeydlik və dağınıqlıq içində yaşayan bir çox katoliklər. Məsihin şahidliyini edən Müqəddəs kitabın həqiqi və səhvsiz olduğuna həm katoliklər, həm də protestantlar eyni səviyyədə iman edirlər, amma protestantlar Evxaristiya vasitəsilə agah olunan Məsihin canlı mövcudluğundan kənarda qalırlar. Onların sözləri ilə İncildəki Məsihin bədəni xatırlamaq üçün bir obrazdır. Onların bu izahı, restoranda oturub menyuya baxmaq, amma heç nə yeməmək kimidir. Biz katoliklər isə, yeyərkən o qədər diqqətsiz oluruq ki, yeməkdən kənarda qalan bacı-qardaşlarımıza Rəbbin süfrəsi haqqında danışa bilmirik. Nə üçün biz fikirləşirik ki, Rəbb katoliklərdən, Məsihin bədəni və qanından kənarda qalmış bacı-qardaşlarımıza yenidən Rəbblə birləşmələrinə kömək etməsini arzulayanda çox böyük bir şey tələb edir? Əgər biz bunu etməsək, kim edər?

Biz katolik olmayan məsihçi bacı-qardaşlarımıza müraciət edirik. Sevgi və hörmətlə Rəbbin Əhdə vəfalı olduğuna şahidik. O, əsrlərlə müqəddəs, katolik və həvari kilsəsinə öz qayğısını əsigrəməyib. Həvari Paul Timoteyə birinci məktubunda kilsəni həqiqətin dirəyi və bünövrəsi olan Allahın evi kimi təsvir edir (bax 1Tim 3, 15).

Allahın cəmiyyəti yüksəklərdən təyin olunub, Onun həqiqətinin yeganə müdafiəçisi olması üçün güc və səlahiyyət verilməsi digər sübutdur.

Yeganə və tək bir kilsə Məsihin bədəni və onun gəlinidir. Birdən daha artıq gəlinə malik olana nə ad verə bilərik? Əgər bir kişinin bir neçə ailəsi olarsa, uşaqlar ona ata deməkdən utanar.

Əsl atanın yalnız bir ailəsi olur və onun uşaqları bir-birindən ayrı deyil. Birlik, eyni iman, eyni qaydalar və eyni həyat tərzindən ibarət olur. Allahın kilsəsi belədir! Tanrının olduğu kimi - tək bir ata, ər, bəy və kilsənin olduğu kimi - tək bir ailə, arvad, gəlidir. Katolik kilsəsi belədir. Bu, İsanın dediyi həmin kilsədir: „ ... Mən cəmiyyətimi bu Qayanın üzərində quracağam“ (bax Matta 16, 18). Bu nə sizin, nə də bizim kilsəmizdir. Bu, Məsihin kilsəsidir! Kilsəni tikən Odur və biz isə, onun alətləri. Kilsəni ucaltmaq Rəbbin əzəmətini alçaltmır. Kilsə onun əllərindən çıxan əsərdir. Kilsənin ucalığını, yəni Rəbbin ona verdiyi ixtiyarı və qüsursuz şahidliyi qəbul etmək İsa Məshin bizi satınalma qurbanının ucaldılmasıdır. Başqa tərəfdən, Məsihi daha düzgün və pak şəkildə izzətləndirmə arzusu ilə kilsənin ixtiyarını qəbul etməmək, onun təliminə laqeyd yanaşmaq Məsihin və onun lütfü ilə həqiqətinin rədd edilməsidir. Şaul, Dəməşqə gedən yolda Rəbbi görəndə Tanrıya etdiyi xidmətinin səhv istiqamətini anladı.

Kilsəni Məsihin sirli bədəni adlandırırlar. Müqəddəs ruh isə bu bədənin ürəyidir. Ruhsuz bədən ölüdür, bədənsiz ruh isə kabusdur. Məsihin kilsəsi nə meyit, nə də kabusdur. Məsihin bədəni tək bir bədən olduğu kimi, kilsə də yeganə və tək bir kilsədir. Kilsə bədən olduğu üçün görünə bilən bir şeydir. Belə olmasaydı, Müqəddəs Paul onu Məsihin bədəni yox, ruhu adlandırırdı. Ruh yalnız bədənin ətrafında uçmalı deyil, həm də onu canlandırmalıdır. Ruh öz işini yerinə yetirirsə, bədənin bütün üzvləri sağlam və canlıdır.

Kilsəyə baxdıqda isə, bu bəzətməni kilsənin müqəddəslərində tapırıq, çünki onlar Məsihin sirri bədənində Müqəddəs ruhun həyatını saçırlar.

Müqəddəs ruhun tapşırığı dünyada yaşayan Məsihin bədəninin həqiqət və müqəddəslik içində sağlam yaşamasını qorumaqdır. O bunu artıq iki min il ərzində etmişdir. Bu yeganə kilsə, katolik adlandırılır. Nikeya-Konstantinopol İman rəmzində deyilir: „ ... Müqəddəs Ruha və Bir olan, Müqəddəs, Ümum-dünya (katolik) və Həvari Kilsəsinə inanıram.“ Təsadüf deyil ki, Kilsənin birliyi Müqəddəs Ruhla əlaqəlidir.

Katolik kilsəsi təliminin əsası və mərkəzi Müqəddəs Üçlük-Birliyin təlimidir. Allah üç ilahi simasının əbədi ailəsidir. Bu ilahi ailənin həyatında Əhdin vasitəsilə iştirak edə bilərik. Bu bizə Allahın övladları və Məsihin bədəninin üzvləri kimi ilahi ailədə iştirak etməyə imkan verir. Katoliklər məhz bunu, onları müqəddəsləşdirən Allahın lütfü hesab edirlər. Katolik kilsəsinin bütün təlimlərinin əsası Allahın bu lütfüdür. Rəbb öz lütfü sayəsində Məryəm ananı, müqəddəsləri, Papanı, yepiskopları, Müqəddəs sirləri və başqa bəxş etdiklərini kilsəyə olan məhəbbətinə əsasən bizə verdi. Rəbbin lütfü bizim korlanmış təbiətimizi paklayıb yenidən bərpa edərək müqəddəsliyə çağırır. Lütf insanın təbiətini məhv etmir, əksinə, sanki onun üzərində yenidən tikərək onu sağaldır, inkişaf etdirir və beləliklə, ilahi həyatda iştirak etməyə layiq edir. Katolik kilsəsini „Allahın ailəsi“ adlandıraraq biz metaforanı yox, metafizikanı ifadə edirik. İmanımızın sirri və bünövrəsi budur.

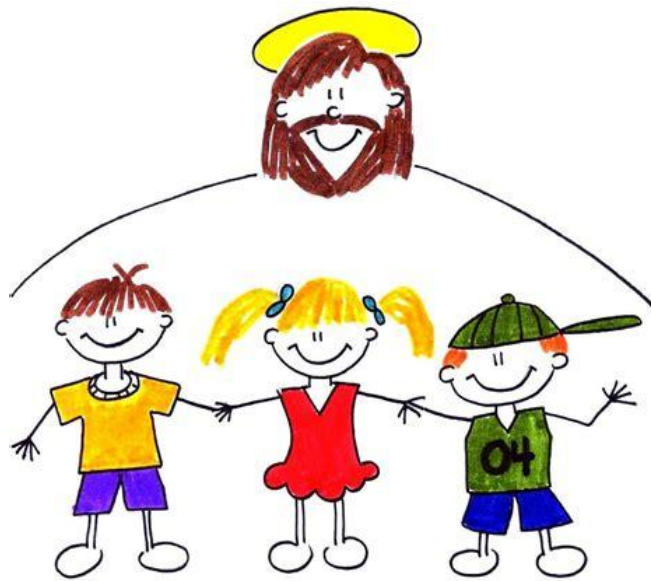
Bəli, İsa Məsih istəyir ki, hər birimiz onu Rəbb və Xilaskar kimi şəxsi şəkildə qəbul edək. Əslində isə, O, daha böyük bir şey, yəni Onunla Əhd bağlamağımızı istəyir. Mən öz həyat qonşumla yaxın dostluq edə bilərəm, amma bu o demək deyil ki, mən onlara köçüb həyatlarımızı paylaşmalıyam.

İmpəratör Augustus özünü bütün dünyanın hökmdarı və xilaskarı elan etmişdi, amma o, onları bacı-qardaş hesab edərək, özünü çarmıxda qurban vermədi. İsa Məsih öz bədəni və qanını qurban edərək yeni Əhd bağlayıb onunla birləşməmizi istədi. Evxaristiya vasitəsilə, O dönə-dönə həmin Əhdi yeniləyir. O bu qurbanı mehrabda bizim üçün yerinə yetirərkən, biz Rəbbin süfrəsi ətrafında toplanaraq onunla və eyni zamanda bir-birimizlə birləşirik. Məsih istəyir ki, biz yalnız Ata ilə Müqəddəs ruhu deyil, həm də onun anası və bütün müqəddəs bacı-qardaşlarından ibarət olan göylərdəki kilsəni tanıyaq. O, həmçinin də, yer üzündəki kilsəsi üçün qoyduğu qanunlarla yaşamağımızı istəyir. Bu yerdəki kilsənin başçısı Roma papası, ailənin böyük qardaşları isə, yepiskoplar və keşişlərdir. Qoy Məsihi öz Rəbbi və xilaskarı qəbul edən hər bir məsihçi Məsihin bizim üçün hazırladığı evə, yəni kilsəyə qayıtsın. Toy ziyafəti hazırdır və Rəbb bizi çağırır: „Bax qapının önündə durub onu döyürəm. Kim səsimi eşidib qapını açsa, onun yanına gələcəyəm və Mən onunla, o da Mənimlə birgə şam edəcəyik (Vəhy 3,20).“

Mündəricat

Ön söz.....	3
Giriş.....	5
Təşəkkürlər.....	7
1. Məsihə doğru yolumuz.....	9
2. Xidmətdən evlənməyə qədər.....	20
3. Əhdin yeni anlayışı.....	32
4. Ailə – Əhdin ifadəsidir.....	51
5. Kilsəyə gedən yolda.....	67
6. Skotun Katolik kilsəsinə keçidi.....	95
7. İki fərqli imanlının nikah problemləri.....	106
8. Xoşbəxt birləşmə.....	127
9. Katolik ailəsinin həyatı.....	173
Son söz.....	184

Skot və Kimberli Han: „Roma – şirin ev“, yaxud „Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız“.

„Roma – şirin ev“

yaxud

Katolik Kilsəsinə daxil olmağımız

Skot və Kimberli Han